

A/li Báthory Gábor püspöki vizitációja
Vértesaljai egyházmegye
G 2-31

Rögzítette Orosz Anna 2008-2010-ben az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával.
Pályázatszám: 12317/2008 (G2-15-ig) és 4.3-07-0009/2009.sz. (G16-31-ig)

G 2 Aba

[Fedőlap]

Aba. d. 23. Jun. 1816

- Az organizált Presbyterium megeskedtessen.
- A' Presbyteriális Gyűlésnek hivatalára, a' kik magok representáltakra alkalmatosságot adnak, megjelenni mindenek tartják kötelességekk A' Curatorok! fognak esketni.
- Mikor a' Charitativumokat adminisztrálta az Eklésia, eddig még Quietantiát nem vett; ez-után a' Concensus B.T.Senior Ur által adattatni rendeltetik.
- Az Oskola visitatora reflectaltasson, Examenkor a' kiszabott könyvekből teszen kérdéseket.
- Az Újj-Énekes Könyvnek be hozása meghagyatik.
- Examinált és fel esketett Bába nintsen.
- A' Bábának keresztelése meg tiltása említettetni szükséges.
- A' temetés ideje eránt ki adatott Királyi Parantsolatnak megtartása incultaltatik.
- A' perselyből bejövő pénz minden három hónapban legalább felszámoltassék.

+++

A Canonica Visitationak Tárgyaira való feleletek.

Nro I° Az Eklésia. Ez az Abai Reformata Eklésia, Tekintetes Székes Fejér Vármegyében, az Helységet birják Tekéntetes Fiát Lázár, Tekéntetes Szűts Sándor, T. Szűts Jánosné, T. Hajós Ferentzné, T. Bíró Sámuelné, T. Halász Andrásné Urak és Asszonyásokok.

- a) Az Abai Reformata Eklésia, mikor kezdődött, azt nem tudjuk: hanem a' Matricula világossan bizonyítja, hogy 1631dik esztendőben már volt itt Eklésia, mivel Ladányi Mátyás 1631, Czene István pedig 1652dik esztendőben voltak Prédikátorok Abán. Fatumai nem tudatnak. A lelkek száma 1048.
- b) A mostani új Templom, Tornyával együtt, kövekből és téglákból és msézből épült 1802 és 1803dik esztendőkbén; most pedig fényes állapotban van.
- c) Vagynak ezenn Eklésiában, Ur Asztalához tartozó egy Arany Tányérotska, egy cinz tányér, egy arany Pohár három ón Kannák; az első mint egy öt ittzés, a' mássik három, az harmadik másfél ittzés; hét fejér sávos Abroszok: három ezüst és arany czirádás keszkenők és egy már meg kopott kék selyem keszkenő: két drága, arany Paszomántal körös környül meg ékesített, veres selyem nagy takarók vagy szőnyegek: ezeken kívül, egy keresztelő ólom Pohár, és egy Tál, reájok takarónak egy fejér keszkenő, mellyre egy galamb formájja, ki terjesztett szárnyakkal varratott, körös körül ezenn Inscriptio levén: "Nádasdi Sárközi Juliánna, az Abai Refor. Sz. Eklésiának ajándékozta 1777.
- d) A Toronyban vagynak három Harangok: az első 458, a' második 213, az harmadik 117 fontos: az alsó részén ez van I.Sz.Fejér Vármegyében, Abai Reformata Eklésia készítette, 1805. A másodiknak alsó részén is, ugyan az az Inscriptio. Az harmadiknak alsó részén ez: Hajós Ferencz, Szűts Sándor és János Urak öntették, magok költségével, a' Atsa Eklésiának. Judit Henric Eberhárd, Pestini 1805.
- e) Az Eklésiának más levelei nintsenek, hanem tsak azok, amellyekben inkább a régi Templomnak reparatiojáért a' T. Vármegyén és az azokra való Resolutiok; vagynak némelly Irások is, de nem mementosumok; semmi könyvei pedig az Eklésiának nintsenek mások, hanem a' keresztelő, halottas és Esküdtető Protokollumok.
- f) A' Parochiális Házban vagynak három jó Szobák, abban való Nyoszolya egy, de nem jó; mindenik szobában egy egy jó Asztal, és kar székek: De semmi kamara nintsen; Istálló pedig egy, és három ólak lévén.

Nro II° Az Eklésia Helybéli Igazgatásáról.

1° Organizált Presbyterium itt vagyon; mely 1806 esztendőben állíttatott fel és állott 8. személyekből, de a' kik közül ketten már elmúltanak: választattak pedig a' fellyebbvaló Arbitrium szerént; de nem voltak meg esketve.

2° Presbyterialis Gyűlések eleinten néha vóltak, midőn ollyas dolog elől adta magát: de már régtől fogva nem vólt Eklésiai Gyűlés.

3° A' czégéres vétkűeket a' versengő házas társakat, az Inreligiosusokat, az haragtartokat, néha a' Prédikátor meginti és kéri: de úgy, ha hivatalára azok meg jelennek előtte; vagynak pedig ost is elég Anomaliák!

4° A' Presbyterialis Gyűlésnek Actait fel jegyezni is jegyzi a' Prédikátor.

5° Vagynak két Curátorok, kiknek Számadások revideáltatik, midőn ideje vagyon, a' Prédikátor és az Eklésiának Fő Tagjainak jelenlétekben.

6° Az Eklésiának itt semmi jóvédelme nintsen egyéb; hanem tsak a' Jóakarattól való adakozás: nem is látok módot, annak nevelésére! Hanem az Uj temetőben temett fűvet, eladja az Eklésia, úgy a' mint ígérnek érette.

Nro III° A' Charitativumok vagy Alamisnák.

α) Az Agentiale minden esztendőben hat Sollemnio Vasárnapokon publikáltatik, de akkor semmi más Persely vagy Tal kin nem tétetik.

β) A' Generale Consistoriumtól rendeltetett objektumok publicáltatnak.

γ) Az adott Pénz, akkor nem számláltatik fel; hanem egy bizonyos edénybe, in sua qualitate et quantitate bé tétetik és sancte a' Prédikátor keze alatt tartatik: az ő által adattatásának idejéig.

δ) Minden Agentiale, mind minden más Alamisna, administráltatik minden, híjjánosság és megtsonkítás nélkül: de az hiba, hogy osztán senkitől nem vészünk Quidantiát az által adattatásról!

Nro IV° A' Lelki Pásztor.

1° Ez, Szent Gáli Pálffy Ferentz Tanúlt a' N. Debretzeni Collégiumban tiz esztendeig, mint Togatus; Rectori hivatalt viselt Privilegiált Hajdú Szoboszló Várossának Oskolájában: azután pedig Tudományaik öregbítette mind a' némelly Német országi Akadémiákban mind különösen, az Ultrajectumi Universitásban. A' Debretzeni édes Anya oskolában, nagy gonddal tanulta a' Deák, Görög, 'Sidó Nyelveket és ugyan abban, azokat tanította, Tanítványainak Jó ékességei lévén, három esztendeig, Augustana Confessiojú Méltóságos Drávétzky urfiak; azután pedig, Méltóságos Gróff Rhédey Lajos Urfi. Szorgalmatos gondot fordított, három esztendő alatt, Német és Belgiumi országokban, a' Német, Frantziai és Arabiai Nyelveknek tanulására. Az Abai Reformata Eklésiában Lelki Pásztori Hivatalt fojtat már tizenkét esztendőktől fogva. Kezdette pedig Prédikatori Szent Hivatalát Baratsban, Curiale Ministeriumban, öt esztendeig lévén: onnat hivataltatott a' Kajászo Szent Péteri rendes Eklésiába, nagy meg elégedéssel töltvén ott hét esztendőket, és holtig való L. Pásztornak ott meg marasztatott; mellyről való petsétes levele most is nálla vagyon. De ezenn kedves Statióját kéntelenntett el hagyni: mert 1793dik esztendőben, a' Latz Házán tartatott Generale Consistorium ötet hire szándékja kívül, a' Pátkai Eklésiába való menetelre parantsolta; az hova el is ment, kimondhatatlan és keserves kárával. Mert midőn Pátkay három esztendőket ártatlanul, Szent Statiójában el töltött volna; rettenetes ellenségei támadván a' Tractualis Superiorok közül. azoknak vádjaira, a' Péczeli G. Consistoriumra citáltatott. Ott, nem hogy az ellene fel tett vádakra felelhetett volna; de azokat soha nem látta, sem é mái napig azokat nem tudja: még is ötet publice, per expressum tett Apellatioja ellen, a' G. Consistorium volt Eklésiájából ki tette és kéntelen volt az ártatlan Pálffy Ferentz kilentzedfél esztendeig, a' maga szegény, de kedves Jóságában nyomorogni. 's a' t. Akkor némely drága és kegyes Urak és Asszonyságok, kik Baratskán ötet látták és halgatták meg emlékeztvén Rolla; mivel a' szükséges környülállások úgy kívántak, Balaton mellyéki szállásáról, Abára Lelki Pásztornak hivatták és hozatták: melly Actust a' Fő Tiszt akkori Püspök, azután a' Vétsei V. Consistorium megerősített. Ez pedig, maga előtt tudva lévő okokra nézve, Házassági állapot nélkül éli és él.

2° Cónonjai, Liturgiai, Josephina Resolútiói vagynak.

3° Prédikatori kötelességét mind a' Vasárnapokon, mind az Innepeken, mind a' hét köz napokon tudja és el végezni gyönyörűségnek tartja.

4° Az először Communicandusokat confirmája és azokat bé írja.

5° Esztendő alatt, az Ur Vatsoráját hatszor administrálja.

- 6° A' Templomban keresztel mindig: ha Casus necessitatis másként nem parantsolja és kívánja azt.
 7° A' beteget meglátogatja, ha kívánják és tudtára adják,
 8° A' Matriculat a' Canon szerint viszik a' törvénytelen ágyból születetteket pedig így írja bé: " Ennek s emely törvénytelen ágyból Nomina Nominandustol született fija vagy leánya, praesentibus Sponsoribus NN megkereszteltett.
 9° A' Házasulandókat, mindenkor, háromszor publikálja, mindenkor Vasárnapokon, ki vévén a' Dispensatio mellett valokat: ezeket is, azokkal együtt beírja.
 10° A' F. Parantsolatokat, a' Confiltorium Rendeleteit be írja.
 11° A' Prédikátori Salarium, etc. etc. más Papiroson, imhol van:
 12° A' Prédikátori fizetés többnyire bé adódik
 13°

Nro V° Az Oskola.

- a) A' Rector Neve: Sutha Pál, ki a' S.Pataki Collegiumban tanult. itten pedig töltött el egy esztendő és három hónapokat, egyenessen S.Patakról jövéen ide , nőtelen életet követ.
 b) Az Oskola épülete meg lehető állapotban lévén, elegendő tágos.
 c) Imhol vagyon, le írva, a' férfi és leány gyermekeknek Catalogusa.
 d) Egéssz esztendőben, minden tanúlok oskolába nem járnak; hanem nénem némellyek tsak télen; itt nem is lehetséges mindig járnia
 e) Taníttatnak az Oskolában: Abécé, Olvasás, kis Káté, nagy Káté, Soltárok, Kis és Hübner Históriák, Kis Tükör, Agenda, Irás s a't.
 f) A' Tractus által ki rendelt Visitóra Oskolánknak: Tiszta Környei István Ur, ki esztendő alatt, visitál egyszer; Examenen Soha jelen nem volt a' Censurájával sem lehet meg elégedni, mivel nem a' tanult könyvek szerint conferál, hanem a' maga ideái szerint teszi fel a Kérdést, mellyre a' gyermek egy szót sem tud felelni.
 g) A' Prédikátor, midőn az Oskolát visitája, hol egyik, hol másik, hol mind a' két Curátort maga mellé vészi: néha pedig másokat is.
 h) A' Rector most eljár Cántori kötelességében és a' méket gondolja, azt az Éneket kezdi, de értelemmel a' Prédikátor tsak néha praescribál Éneket.
 i) Neha az új Énekes Könyvből is éneklünk: de a köznép, jobb szereti a' Régit.
 k) A' Rector Salariuma írásban imhol vagyon:
 l) A' Salariumát hijjánosság nélkül kívánja és adják most különösen nem tudok semmi Restantiáját.

Nro VI° Egy Falú mem lehet Bába nélkül, vagyon is: de az, sem examinálva, sem fel esketve nintsen. Tudjon é az Asszonyok baján segíteni? és hivatalában el járjon é? arról némellyek panaszolkodnak. Azonban egy születési szempillantásiban meg holt gyermeket bátorkodott vízzel meg önteni, keresztelő helyett. Az himlő oltást, némelly jó Szülék megtartják sokszori sürgetésformán.

Nro VII° A' Temető Kertünk valamint elég tágos; úgy árokkal bé vagyon kerítve, és a' Sírok ásattatnak elég mélyen: de a' Temetés idejére nézve, a' Királyi Felséges Parantsolatnak megtartásáért, sok bajunk vagyon.

Nro VIII° Harangozónk, még pedig az ő kötelességében el járó és a' Parantsolatoknak engedelmes, vagyon: valamint fizetése is, és az Helység terheitől szabadsága vólt ez előtt is, vagyon most is.

Nro IX° Valamint másutt, úgy itt is, vagynak az Ekklesiában miserabilisek: mostanság nevezetessen, hatan: de azok eránt, mint lehet, Keresztyéni gond is tartatik.

Nro X° Mostanság, Istennek áldott Kegyelmeből,, a' mi Eklésiánknak semmi Gravámenjei nintsenek: most nem háborgattatik a' Vallás gyakorlásában, sem Isteni Tiszteletiben, sem földjeiben Ollyan Atyánkfiai nintsenek tudtomon, kik a' Catholica Vallásra kényszerítetnének, vagy a' Catholicusok Innepeiknek meg tartására erőltetnének; vagy a' Mester emberek, a' Processio járásra! A' II. Plebanusok is, nem lévén reá jussok, a' Lelkek Conscriptiojának ki adását nem kívánják: egy szóval, ezenn tekintetben, Vallásunk szabadságának Praeindicine mára semmi nintsen!

Fibialis Eklésiának nem lévén, arról nem is írhatok semmit.

Vegezetre, ex Superabundanti, ide fel jegyzem, az Abai Reformata Eklésiának volt Prédikátorait; illy rendel:

1° Ladányi Mátyás, ad Armam vsque 1652, ab Anno 1631.

2° Czene István, ab A. 1652, ad 1695

3° Bihari János 7 esztendeig.

4° Gyöngyösi Mihály 3. esztendeig.

5° Kállai János 2-ig.

6° Váradai Péter 1-ig.

7° Enyedi Márton 3-ig

8° Ketskemeti Gergely 7-ig.

9° Sz. Miklósi Gergely 4-ig.

10° Sallai Márton 4-ig.

11° Tabai István 5-ig.

12° Domány András 5-ig.

13° Veszprémi János 2-ig.

14° Váczi István 2-ig.

15° Váradai István 3-ig.

16° KeresztUri György 7-ig.

17° Sebesten János 10-ig.

18° Túri Ferentz 1-ig. Fogságot szenvedett Sz.Fejérvárott, vasat viselvén két esztend.

19° Lendvai László 3-ig

20° Sallai Sámuel 5-ig megholt Abán.

21° Vebsai István 1-ig.

22° Baranyi Péter 4-ig. megholt Aban.

23° Mészely István 10-ig

24° Menyhárt Miklós 11-ig.

25° Dószai Péter 9-ig

26° Sz. Páli Pálffy Ferentz 12 esztendeig ki ezenn Visitationak Tárgyaira való rövid feleleteket is tulajdon Eszével le írta Abán.

die 6a Juny.1816

G 3 Acsa [Vértesacsa]

Atsa. d. 19. Jun. 1816

[Fedőlap]

- Presbyteriumunk kötelességei felöll szükséges Instructiót adni
- A' Matriculának ezután a' Gen-Consistorium által ki szabott módon kell íródni.
- A' Gyermekes Didactrumában van Restantia.
- Oskola Visitatora nintsen.
- Bába nints fel esketve.
- A' temetés felöll való Királyi Rendelés szerént a' 48. órát meg kell tartani.

+++

A Superintendentialis Canonica Visitatio Tárgyaira felelete az Acsai Prédikátornak.

I. Az Eklésia

Mater Eklésia Acsa Tekintetes N. Fejér Vármegyében - birja Császári és Királyi Felséges Fő Herczeg Magyar Ország Nádor Ispanja JÓSEF.

a) Az Acsai mater Eklésia, volt a múlt Századokban. Articuláris Eklésia. Az első praeorans Rector a Tolerantiale Edictum után, mostani Veresegyházi Predikátor, T. Karai István Ur, az Eklésiának egy könyvében ki jegyzette a Tractus Protocollumából a Predikátorok neveit; 1656dik esztendőtől fogva 1762dikig. 1762dik esztendőben történt halála akkori Predikátor T. Dóczi György Urnak Beirták abban az időben az Helységet a Pesthi Paulinusok. A Predikátor halála után, nem engedtek már Prédikátort hozni bé az Eklésiában. Három esztendeig az Oskola Mester egyedül szolgált. Az idő alatt azon munkálódtak a

Földes Urak a Felső Királyi Hely-tartó Tanátsnál, hogy a Templomot el vehessék: mégis nyerték azon a fundamentomon, mert régenten Rom.Catholikusok Temploma volt. 1765dik Esztendőben Advent 1° vasárnapján a Romai Cath. Anyaszentegyház rendtartása szerint a közönséges Isteni tisztelet gyakorlásán fel szenteltetett és ekképen tőlök elfoglaltatott. - Ez alkalmatossággal a Parochia is és az Oskola ház, a hozzá tartozó kertekkel földekkel és rétekkkel edjűtt el vétetett - Nem hallottam senkitől is, hogy akkor már Templom Parochia es Oskola ház helyért instáltak volna a lakosok. Így lett az Acsai régi tőrsókós mater Ekklesia árva Ekklesiáva.

Iidik József Fels. Romai Tsászár és Magyar Országi Király által ki adatott tolerantialis szabadság alkalmatosságával tsak azon igyekeztek az Acsai Reformátusok, hogy Mestert hozhassanak bé, a ki gyermekeket tanítsa, de úgy hogy telepességgel ne merészeljen nekik imádkozni - Meg engedtetett ugyan akkor, az is, hogy a Harangot meg huzhassák, azon az okon, mivel az nálok mindenkor szokásban volt. Tudniillik a Templom el vétele alkalmatosságával, el vétetett a Reformátusoknak a Harangjok is, mellyet az előtt kevés idővel magok pénzeken szerettek. Szokásban maradt a Templom el vétele utánn is, hogy ha Református holt meg, annak temetése alkalmatosságával az az kis harang meg húzatott. E mellett a szabadság mellett hozatott bé az első oskola Mester Karai István 1784dik Aprilisnak 13dik napján. Ugyan azon Esztendőben a Királyi Administrationak kegyes engedelmeből, egy Háznak melly Uraság épületje volt, és Tzifra Háznak neveztetett a Reformátusoknak licitativ által való vétele, meg engedtetett, és által adatott 8ber Holdnapnak 4dik napján. Ez lett az Oskola Mesternek lakó háza, és egyszersmind Oskola ház. Ebben lakik mind ez ideig a Predikátor, és ebből telik ki az Oskola ház is.

1788dik Esztendőben 19 Augusti Datalt Intimatumban melly a Fels. Királyi Helyt-tartó Tanátsból jött ki, meg engedtetett az Acsai Reformátusoknak, hogy Filialis könyörgő házat építhessenek, az hova az Altsuti mater Ekklesiabeli Predikátor ki mehessen, hogy abban a ministerialis functiokat véghez vihesse. Közöltetett az Intimatum az Acsaiakkal a Tek. Kir. Varmegye által 1789dik Esztendőben. 1809dikben engedtetett meg, hogy a Preorans Mester helyében Predikátorok legyen az Acsai Helvetziai Vallás-tételt tartóknak, és hogy ugyan az akkor beli Mester Predikátori hivatalra promovealtassék. - Így lett az Acsai Reformata Ekklesia 24. Esztendei ársasága utánn Filialis, a Templom el vétele utánn pedig 40 Esztendővel újonnan mater Ekklesia.

A Filialis Ekklesia fel állittatása alkalmatosságával, nem munkálódtak azon az Acsai Reformátusok, hogy a Templom el vételekor, el vétetett földeket vissza nyerhessék. A Felső Királyi Administratio birtokában esvén Acsa. A mikor a földek el osztattak, maradt annyi remanentialis föld, hogy minden fél helyes gazdának, jutott 3 Hold, az az 6. Posonyi mérő alá való arendás föld, sőt még azon felyűlis maradt el. Egy ilyen három hóldból álló földnek az árendája volt esztendőnként 5. forint minden tized vagy kilentzed nélkül, akár Colonusok, akár mások birtak. Lévéen hát illy engedelmes arenda, meg elégedett azzal az Ekklesia, hogy mind a kettőt az Ekklesia Tagjai meg miveltek. Így lett esztendőnként a Rectornak, vagy Predikátornak 12 Posonyi mérőről való vetése, őszi is, tavaszi is ugyan annyi. Az Arenda idővel fellyebb emeltetett, későbbben pedig a pénzbeli arendán felyül a kilentzedik ki vétetett. Ki adta ezt a Predikatoris szinten úgy mint más.

1811dik Esztendőben vette által a Felső Fő Hertzeg Palatinus az Acasi Dominiumor árendában. Leg első ki követelekor méltóztatott Eő Tsasz. s Kir. Feő Hertzegsége személyesen meg keresni a Református Predikátor lakó helyett: be ment a szobában mellyben lakik a Predikátor, bé ment a Templomban is. - Ez alkalmatossággal /: hallottam az el múlt télen All-Chúti Predikátor Tisztelendő Assessor Szőke Péter Urtol. ./: hogy kérte volna Feő Hertzegséget a Tiszteletes Predikátor, hogy tsak az edjik földesUr engedje által az Ekklesiának egész szabadsággal. Erre a Felső Hertzeg ezt mondotta volna, hogy mivel még nintsen tökelletes birtokában a Fels. Királyi Helyt-tartó Tanátsnak, adjanak bé instantiát. Eő Királyi Feő Hertzegsége fogja promoveálni. Tisztelendő Assessor Ur úgy mondotta hogy ezt maga beszéllette volna az házának [14/3] akkori Predikátor T. Kádát Péter Ur. En pedig erről sem magától a' Predikátor Urtol világosan soha semmit nem hallottam sem az Előljárók a' mikor tudakoztam tőlök felőle a mint mondtak semmit sem hallottak nemis folyamodtak sohavais, tsak úgy maradtak tehát mint árendás földek, mint voltak az előtt, úgy használta a Predikátor is.

1814dik Esztendőben a mellyben én Acsára jöttem, ki telvéen, az eddig való árendás Esztendők. Lihén József Ó Nagysága, úgy mint az által vételben Feő Hertzegségének Plenipotentiariususa, a Dominium Administrativjában pedig Director új manipulatiozot szabott az Acsai árendás földek felől Tudniillik hogy a termésnek harmadát az Uraság fogja venni - De még ezen kívül, az Földes Uraság Dominalis földjeit meg nagyobbította. Holdat méretett ki minden vetőre, ugyan annyit az ugynevezett Wechsel Wirthschaft

gazdaságra, mind ezeknek kellett kitélni a régi Dominalis és a lakosoknak birtokában lévő censuales földekből. Epen arra a vetőre, a hol Keller volna abban az Esztendőben a Prédikátornak őszi alá szántatni, mind a két föld mellyeket annakelőtte a Rectorok és Predikátor használtak, az Uraság számára el mérettettek. Vólt hát a Predikátornak olly szomorú sorsa hogy földje se volt. Ha várhatta is hogy talám masutt fog mérettetni, fenn maradt az a gondja hogy az harmadát ki kell adni - Az Előljárok meg nyerték azt, hogy ugyan annyi nagyságú föld, mint volt annakelőtte a kettő egy darabban ki mérettet. Az harmadának el elengedése eránt magam szollottam a Tiszt. Urakkal, azok azt tanátsolták, hogy tsak a Bárónak adják instantiat, mivel a gazdaság és a Dominium administratioja Eő Nagyságától függ - Az Előljárok azt akarták, az instantiát úgy tegyem fel hogy ha lehetne örökje lenne az Ekklesiának. En azt meg tselekedtem, fel tettem az Ekklesiának, régi és hosszas ususát a Templom el vétele előtt. A Báró Eő Nagysága felelete e volt, mivel ez az Uraság praediciumára lenne meg nem engedhetni, hanem tsak ugyan ennyi kegyességgel vólt hogy Eő Tsászári 's Királyi Feő Hertzegségéhez igazított. Nemzetes Tiszt-tartó Ur a' Resolutio velem való közöltetése alkalmatosságával említette, hogy a' Tisztelendő Plebanus Urral fölöle az előtte való nap beszélgették, azt instantiát úgy tegyem fel, hogy minden esztendőben ujjonnan fogok instálni. En ebben meg nem ütközhettem, mivel által láttam azt, hogy a mikor kezéhez vette Feő Hertzegsége a Dominiumot, azok a földek mellyet a Predikátor ususában vóltak, épen úgy adodtak által mint a többi censuales földek a Felv. Királyi Helyt-tartó Tanátstól, t.i. mint haszon vehető földek.

Betsből vissza jöven a Felséges Hertzeg személyesen mentem el tiszteletére egyszersmind az Instantia bé adása végett. A majorból való vissza jövele alkalmatosságával, a mikor már az Udvaron vártam, meg értette már előre oda való menetelem tzeját. - Méltóztatott maga Feő Hertzegsége az udvaron hozzám jöni, és előre meg szollítani: Qamodo valet? placet in Acsa? melly kegyes kérdésére a Felséges Hertzegnek jelenttem alázatos kérésemet. Erre egész örömmel felelte ezt: Hoc ego libenter factam, meg pedig meg kettőztette ezt a kegyelmes válaszát. Így lett örvendetes ki menetele abban az esztendőben hosszas nyughatatlanságomnak, úgy hogy mikor az előttem vólt Tiszt. Predikátor Urnak az előbbi manipulatrix szerint őszi vetéséből a kilentzed ki vétetett, az én tavaszi termésem minden fogyatkozás nélkül bé hordatott.

1815dik esztendőban ismét mást gondolt B. Lilien Eő Nagysága. A lakosoknál eddig vólt 3. Hold helyett, már tsak kettő mérettetett. De feléből, úgy hogy a Vérti pusztán az Uraságnak ugyan annyi földet szántsanak vessenek. S.a.t. Ujjonnan mérettetvén a földek, al mentem a Felséges Uraság Tisztjeihez azzal a kérésemmel, hogy tekintvén kevés jövedelmemet valamelly rossz helyen ne mérettessék ki a föld számomra; azonban tsak el tsudalkoztam rajta, hogy az Exactor még csak földet sem akart az Református Predikátor számára ki mérni. Már annakelőtte Nemzetes Tiszt-tartó Ur szollott mellettem, de arra keveset hajtott, hanem minekutánna sokaig sürgettem a Felséges Hertzegnek személyesen tett kegyes ajánlatát, nem ellenkezett; de tsak ugyan magától nem merte tselekedni. Pesti Jósef napi vásárkor el ment Budára jelentette a Bárónak Báró Eő Nagysága pedig úgy engedte meg, hogy valamint a Lakosok a' magokétól, szinte úgy a Reformatusok a Prédikátor földjétől szántsanak ugyan annyit a pusztán a Földes Uraságnak. Mihelyt Pestről megérkezett az Exactor Ur kesőn estve hivatott engemet először és a Reformatus lakosok közzől az elsőbket. Leg először énnékem jelentette Báró Eő Nagysága akaratját. Én erre ujjonnan sürgettem a Felséges Hertzeg Kegyes engedelmet, arra azt felelte: Tiszteletes Uram semmit sem ad, magot maga ad az Uraság az Uraság földjében. Erre egyebet nem mondhattam; én az embereket arra nem kényszeríthetem. Ezzel az Exactor Ur ki ment a' más szobában lévő Ekklesia Előljároihoz. Én pedig nagy meg háborodásban lévén, a Felséges Hertzeg, meg betsülhetetlen kegyes ajánlásának ekképpen való el rontásán Nemzetes Tiszt-tartóné Asszonyosság szobájában, egy kevéssé le ültem, és a többek között ezt találtam mondani: Már ujjöbben a Hertzegnek kell alkalmatlankodni. A mikor sokáig mentették magokat az Előljárok hogy ők azt meg nem tehetik; tsak azt felelte az Exactor: annak meg kell lenni mint a halálnak: Ugy jöttek ki előle hogy majd az egész községgel fogják közleni, reggel, annakutánna bé fogják vinni a választ.

Más nap reggel a mikor bé mentek az emberek, nemis hagyott nékiek szóllani az Exactor hanem tsak azt mondotta: Menjete el a Prédikátorhoz, mondjátok meg nékie, hogy készíttse el az Restantiát, most mindjárt fogjon hozzá, még az Innepen itt leszek hozzá ide maga hozzám. En azt meg fogadtam, megis tellyesítettem. A mikor el vittem, parantsolt hogy írjak a Bárónak is; meg irtam azt is, és el vittem magam mint az első: Ezekkel el ment a Báróhoz. Nyoltzad napra ki jött ismet az Exactor Ur Acsára, és ezt a választ hozta: Még a Felséges Hertzegtől nem jött meg a Resolutio [16/5] Báró Eő Nagysága pedig

nem engedi, mert az Acsán Reformatusok mikor Predikátort kértek, azt ígérték, hogy ők el tartják a' Predikátort, és aoha többet nem instálnak. Detsben lévén ekkor a Felső Hertzegn hozzája nem folyamodhattunk. Áldozó hetiben osztának ki a földek a pusztán, mellyeket a lakosoknak kellett meg szántani az Uraság számára ki méretett akkor az Exactor Ur, a Reformatusoknak is 3. Holdat és azt mindjárt meg parantsolta, hogy meg szántsák még azonaz héten, maga pedig el sem jött Acsára. Ekkor lett a terhesebb zavarodás, mert tsak ugyan következő Vasárnap a Templomban Predikatio után benn marasztottam, és annyira meg engesztelődtek, hogy meg szántották. De tsak ugyan nagy nyughatatlanságban szóltam, félvén attól hogy ha sokára fog a' Felső Hertzeg Decsből vissza jöni, az őszi vetés alá való szántást mind a háromszor meg nem tehetik, a mellyből nagy károm és gyalázatom is következhetik - Junius eléin ment fel a Báró Detsben Acsán keresztül, illy környül állások között készítettem egy német instantiát a Bárónak, mellyben azt kértem, hogy tsak ugy engedje meg mind eddig volt, én kész leszek ki adni a kilentzedet; de estve jött, és idejen hajnalban el ment. Jelenttem Tisztartó Urnak az akaratomat de azt mondotta: a Báronak hijjában, már ő, azt magának a fejében vette az Erdős nem akarja /: ez az Exactor Ur neve /: tsak a Hertzeghez kell folyamodni. Ekkor mentem el Pestre, hogy a dolgot közöljem Méltóságos Proff. Teleki Eő Nagyságával, és Fő Tisztelendő Superintendens Urral. De Feő Tisztelendő Urat nem volt szerentsém oda haza találnom. Kevés idővel haza jöveletem után küldötte ki Báró Eő Nagysága a resolutiot, melly szerent: Auf Dieses Jahr ist beurlliget nichts zu pcestiren. Így menekedtem meg ekkoris, majd szinte három holdnapig tartó hányattatásomtul.

1816dikban jó idején el készítettem az Instantiat, fel tévén benne világosan. Ex agtis sola Gratia et Clementia Serenitatis Vestia Cesareo Regie excisis, meg ígértem ujjonnan, hogy esztendőnként az Instantiot meg fogom ujjítani; megis jött a kegyelmes Resolutio jó idején, Hosszasan írtam le az Acsai Ekklesia fatumait a Predikátor élete fenn tartásának egy fő tárgyára a földekre nézve, mind azért, hogy Feő Tisztelendő Superintendens Ur, világosan meg érthesse a dolognak mivóltát; mind azért, hogy idővel engemet senki ne kárhoztasson, mert az officilatusnak ez az ítélete, hogy tsak a Predikátor személyére vagyon, meg határozva az engedelem, és Nemzetes Tisztartó Ur az első kegyelmes Revolutionnak velem való közöltetése alkalmatosságával, azt mondotta, hogy az utánam jövő Predikátor tsak ugy reményelheti ha méltóva fogja tenni magát reája.

A Lelkek száma öszvességel 272.

b) A Templom Torony s.a.t.

A Templom épült 1790dik Esztendőben fundamentoma kő, és a földön felyül valami két lábnyira, azon felyül vályog. Bé van tsapva követses méssze. Padlása deszka; fedele nád. A Torony fa: épült 1807ben. Mind a kettő jó állapotban van.

c) Az Ur asztalához való edényeket abroszokat és takarókat 1765dik Esztendőben a Templom el vétele alkalmatlanságával magához vette egy Todor János nevű buzgó tagja az Ekklesiának és 1788dik Esztendőben által adta az Ekklesia gondviselése alá; ezekkel él mind e mai napig az Acsai Ekklesia mellyeknek száma

1. Egy nagyobb kanna fedele van és három lába a fenekére mettzve 1735.
2. Más valamivel kisebb kanna se fedele se lába a fenekére mettzve 1735.
3. Egy kiseded hegyes ajaku kanna a fenekén No 1736.
4. Egy tzin pohár
5. Egy bádóg meg aranyozott pohár
6. Egy meg aranyozott kiseded tányér.

Jegyzés Meg lehet hogy ez a kettő a reformatio alkalmatosságával szállott által a Reformatusokra a Templommak edjűtt, mivel ugy vagyon öszve alkalmaztatva a miképen szokott lenni a Romai Catholica Ekklesiában.

7. Egy jó nagy tzin tányér AR. Sz. E. 1735, reámettzve

8. Egy rézből való mély tál a Templomban vagyon keresztelő edény.

Abrosz 4. Kettő sávolyos, egy egészen retze varrású, egy darás fészkes.

Takarók 8 selyem keszkenő. 1.) Bíbor viola szín; 2.) Király színű fejr virágu; 3.) veres szín fejr a széle;

4.) veres szín, zöls és fejr a széle; 5.) zöld, fejr veres és sárga szélű; 6.) Bíbor tenger szín fejr a széle

7.) Bíbor sárga szélű fejr vesszős

Fél selymek. Kék színű veres kék vesszős, a két szélében sárga tsík vagyon.

Sárga és viola szín, sárga vesszős a két széliben sárga tsík vagyon.

Patyolat fejr kilentz virág rajta fejr és zöld selyemmel ki varva.

Gyolts keszkenő kettő virágokkal ki varva; egyik a Templomban áll a keresztelő edényen

d) Az harang

Vagyon a toronyban egy mázsás harang a felső kerületin öntött betűkkel Joseph Brunner goss mich in ofen 1790 - Az oldalára metzve - Az maga tulajdon pénzén vette az Acasi Reform. Sz. Ekl. Karai István T. Levita. Szabo István Hur. Dóczi Sámuel Bíró Sz.P.V.M.B.I. K.I. mind nagy betűkkel.

e) Vagynak ez Ekklesiának levele. 1.) Egy quietantia 300 forintról, egyszersmind az Házról mellyet Licitatio szerént örökösen által adott a Királyi Administratio az Acasai Helvetika Confession lévő lakosoknak, az hozzá tartozandó ház után való kerttel edjűtt 2.) Vagyon Quitting Németül a Harangról a Harang öntőtől. 3.) A kender földről. Ez a mellyre a Rectorok edjet s mást írtak.

Könyvei. 1.) Egy régi matricula. Kezdődött 1725ben végződött 1769ben de az utolsó 8 esztendő híjjános. 2.) Egy darab Biblia a Móses Öt Könyvei, negyed kised formában régi níomtatás módra. A részek nintsenek versekre fel osztva benne, sem eleje, sem vége. Kezdődik I Mos 14:3 versin ezen a szón völgyében, végződik 5 Mos. 28:37nek első szaván, a fordítás nem egyez meg a Károlyi Gáspár fordításával. 3.) Igazság paisa. 4.) Tanítás módja.

f) A Parochiális Házban vagyon a Predikátornak egy szobája, másik a melly abból nyílik, vagyon a szobában egy embernek való avúlt nyoszolya, - egy hosszú fekete szék; két asztal; egy négy szegletű; a másik fél kerek. Egy könyv tartó almárium, egy kised polzotska. - Vagyon egy kised kamara, egy földből ásott pintzéske a graditsainak a mellyéke kövel ki rakva. - Négy marhára való istáló az épületek nemellyik jó, nemellyik tūrhető állapotban. - 3 sertésnek való hízlaló hidas. - Tyúk és sertés ól most újonnan készítettik.

II. Az Ékklesia helybeli igazgatása.

1. Az Acasai Ekklesia még gyermeki állapotban lévén, nintsen semmi világos notioja felőle; mi a Presbyterium? mi abban a Predikátor? melly igen kell abban vigyázni, hogy vagy indulatból, vagy részre hajlásból semmi se legyen. Fő Tisztelendő Superintendens Ur bölts el indítási útjain reménységem vagyon a felől, hogy az Ekklesia Presbyterei fogják magokat alkalmaztatni kegyes rendeléséhez.

E folyó esztendőnek az elein, választattak közönségesen a gyülekezetből öten. Az Isteni tisztelet alkalmatosságával fel esküdtettek de azomban három öregek, a kik régtől fogva az Ekklesia terheinek viselésében fáradoztak, ámbár fel nem esküdtettek ugy tartatnak mint Presbyterek.

2. Még eddig semmi Presbyterialis nevet erdemlő gyűlés nem volt.

3. Kevés számból álló levén az Ekklesia, nem igen adódik oka a Presbyterialis gyűlés tartásának. Sem szemben tűnő, tzégéres vétekben élők vagy botrankoztató házasok, Templomot tellyességgel meg vetők nintsenek az Ekklesiában.

4. Mint hogy Gyűlések sem vóltak, actai sem jegyeztettek fel, nintsen is a végre rendeltetett Diarium.

5. Curator rend szerint vólt eleitől fogva; vagon most is. Terhes lévén a hivatala két esztendőre szokott választatni. Meg esik hogy tsak a második esztendőnek a végén ad számot. Jelen vagynak nem tsak a Presbyterek, hanem nemely köz rendű tagjai is az Ekklesiának a számadáson.

III. A charitativumok

α) Az Agentiále. A Venerabilis Superintendencia rendelése szerént ötszöri Uri Szent Vatsora ki szolgáltatása alkalmatosságával publikáltatik a Bőjti és Adventi időben bé jövő pedig a Tractuális és Deficienssek cassájára fordittatik. Ide jövetellemmel szokásban vólt ki tétetni a persely, az ólta is ki tétetik de nem publicaltatik, tsak a tányér tétetik reája.

β) A Generale Consistoriumtol rendeltetett obiectumok mindenkor a mellyek parantsoltatnak publicaltatnak.

γ) A Predikátor és Curator számlálják meg az alamisnát. A Predikátor minjárt fel jegyzi. Bé tétetik az Ekklesia ládájában és onnan vétetik ki a mikor administráltatik.

δ) Az Agentiále, a Generale Consistoriumtol rendeltetett objectumok és több effélék Nagy Tiszteletű Senior Urnak. Az Oskolák számára bé jövők, az Oskolákból, ki jövő Oskolák követjeinek. Béírja a Predikátor maga a Nagy Tiszteletű Senior Ur Könyvében a' mellyel oda adattatnak. Az Oskolák követjeinek lebellusában mellyek az Oskolák számára valók híjjanosság nélkül, más quietantia, vagy contra quietantia nintsen.

IV. A Lelki Pásztor

Sárkány József, tanult a S.Pataki Collegiumban, azután a Helvetziai Academiákban. Leg inkább Zürichben; beszéll németül. Frantzia könyveket olvas Acsában bé jött 3 Maji 1814. 1782dik Esztendőnek a végén meg hivattatott Méltóságos Beleznay Miklós Generális Ó Nagysága, udvarában, udvari Predikátornak. 1784dik Esztendőben rendeltetett a Cserháti Fractorban Poocs Megyerre, ott lakott 11. Esztendeig. 1795dikban rendeltetett Csabdiban, a Vértesallyai Tractusban, ott lakott 19. Esztendeig; özvegy; vagyon két fia és két leánya.

2. Canonja szintén liturgiája vagyon, meg vagyon a Josephina Resolutio az Házasság dolgáról.

3. Minden Vasárnapokon és Innep napokon predikatio tartással utánn cathecizál, a materiahoz alkalmaztatott letzkét vészen fel, magyarázza a mennyire lehet az hallgatóknak értelméhez képest, úgy hogy egy materiával több vasárnapon is tanít. Hét köz nap imádságot teszen, de nyári időben leg inkább tsak reggel már ez előtt is így vólt szokásban. Kevés számmal lévén az Ekklesia tagjai estvén nem igen jönnek az Harangozonak is kevés fizetése lévén nem lehet kívánni hogy minden nap kéttzer harangozzon.

4. A mint ezena reszen szokás hétszer administrálja az Uri Sz. Vatsorát esztendőnként.

5. A keresztelést mindenkor a Templomban viszi véghez.

6. A A betegetek valamikor kívánják meg látogatja, de azon kívül nem.

7. Az Ur sztalához leg először járulókat confirmálja, de tsak az házánál. Nemelly rövid kérdéseket teszen eleikben, eleikben adja mikor az Ur asztalához járulnak, mire kötelezik magokat és inti annak meg tartására, azután rövid áldást mond reájok.

8. A matriculát viszi, de nem a Generale Consistoriumtól kiadott norma szerint 1804dik Esztendőben, a mikor ez a norma parantsolatott, kin lévén a visitation Nagy Tiszteletű Senior és akkori Notarius Tisztelendő Gozon István Ur, tudakoztam, hogy ugy kell é készíteni a matriculát? Tiszt. Gozón István Ur azt felelte nem szükséges tsak ugy maradt hát mint vólt az előtt. Acsára jöven a matriculát, nagy rendtelenségben találtam, a míg tsak Rectorok voltak, a házastak és holtak laistromát irták be egy hosszában negy reszre hajtott árkusból álló keskeny könyvben. Minekutánna Tiszteletes Predikator Kádár Péter Ur Predikatorra tétetett, a kereszteltetteket irta egy más könyvben, mellyben sok másféle dolgok vóltak bé irva nevezetesen abban volt az Ekklesia költsége és jövedelme; így kellett abból a könyvből mellyben vóltak a Holtak és hazastak ne irva, egy bizonyos részt a kereszteltek számára fordítani, és mind azokat is a kik az előtt kereszteltettek, újonnan abban bé irni.

A törvénytelen agyból születeknek tsak az Anyát tész fel.

9. Az hazasulandokat publicálja három Vasárnapon, köz napon nem, ha tsak akkor ha valamelly decretalis Innep esik az hétben, mivel itt olyankor számosan jönnek a Templomban.

10. Be írónak mind a Felséges Királyi parantsolatok mind a Consistoriumoktól publicális rendelések, az arra a végre szolgáló protocollumban.

11. Minden esztendőben be adodik idejében a' Predikátor fizetése. A gyermekek tanításáért való fizetésben vagyon restantia.

12. Az Acsai Ekklesiában 1787től fogva 1805dik Esztendeig, tsak preorans Rectorok szolgáltak 1805dikben preorans Rectorból tétetett helybeli Predikátorra Tiszteletes Kádár Péter Ur, de ugy hogy egyszermind a gyermekek tanítása is tsak magán maradt. Egy személyben maradt é szerint mind a Predikatori mind az Oskola mesteri hivatal. Elébb szokták meg az Ekklesia Tagjai ugy tekinteni az Egyházi szolgát mint Oskola tanítót, mint sem ugy mint Predikátort. E szerint nem lehet hogy tsorbúlást ne szenyvedjen a' Predikatori hivatalnak tartozó betsület, annyivalis inkább, mivel hazánkban meg rögzött rossz szokás Hitünk sorsosinál, itt is meg van, hogy a tanításban, tanítás módjában. S.a.t. mind öreg, mind iffju, mind férfi, mind Asszony, mind értelmes, mind értetlen, egyaránt mind Birónak tartja magát, nem is igen tapasztaltatott még eddig semmi fellyebb való meg kívántato auctoritas a Predikatori hivatalhoz tartozó betsületnek meg erősítésére. Mindazáltal ezt az egy akadályt ki vévén ugy tapasztaltam hogy az Acsai kis Ekklesia tagjai, mind az előttem volt Tiszteletes Urat illendő tekintetben tartottak. Engemet is Predikatori hivatalomra nézve meg betsültek reményilem ezutánis meg fogjak adni az tartozó tiszteletet, annyivalis inkább, mivel már a Felséges Fő Hertzeg a nélkül hogy kértem vólna maga kegyelmes pártfogását méltoztatott kegyesen meg ajánlani.

V: Az Oskolák

a) A Predikátor egyszermind az Oskola tanító is,

- b) Az Oskola ház nyílik a Predikátor konyhájáról; abból nyílik a kamara; a gyermekek keves számához képest elég tágas, nagy is, két ajtó leven rajta, két nagy ablak, e mellett keves fűtött hoznak a gyermekek, nagy hifegben sokat szenyvednek.
- c) Az 1815s Esztendőben eleinten jártak fel 26an
- d) Tsak télen járnak nem is lehet reményleni, hogy járnának ha Rector volna is nyárban
- e) A nagyobbak Catechismust, Hűbnert, könyörgéseket, olvasást, éneklést, szám vetést, és írást - A kisebbek kezdték a télen a kisebb catechismust, kis Historiát, tanultak könyörgéseket, olvasást éneklést, számlálást, es a számokat ki mondani. Minthogy gyenge gyermekek járnak az oskolában, és tsak télben, nem lehet a methodushoz alkalmaztatni magát a Tanitónak.
- f) Még azt sem tudom ki ennek az Oskolának a Visitátora.
- g) Nintsen különös Oskola Inspector rendelve az Hallgatók között
- h) Köz napokon többnyire maga énekel a Predikátor. Vasárnapon és ha van éneklő ember köz napon, a maga tettése szerent éneklő a mellyik éneket akarja
- i) Minekelőtte ide jöttem egyszer énekeltetett a Tiszt. Predikátor Ur az új énekes könyvből; akkoris egy kis zavarodás lett az éneklés közben; meg is drágodtak, a népis idegen volt, kiváltképen látván a más nagyobb Ekklesiák példáját, ez okokra nevezve meg eddig bé nem hozattattak.

VI. Bába van Németis, Magyaris, a Reformata Bába hivattatik igen gyakran a németekhez is; meg vagyon censeálva; de nintsen meg esküdtetve. Nem hallottam reá semmi panaszt vagy hogy nem értené a kötelességét, vagy hogy híven el ne járna. Ennekelőtte keresztelt a mint maga mondja.

VII. A Temető elég tágas, de még tsak most kezd lenni tilalom alatt, túrhetőképen be van kerítve, de nintsen zár alatt. - A sírok elegendő mélyek. A temetés eránt ki adott felséges Királyi parantsolat nem tartatik meg igen szoroson, de tsak ugyan nem engedtetik meg, hogy hirtelen el temettessen a halot.

VIII. Harangozo vagyon; a mint az Ekklesia sorsa engedi kötelességében el jár. Minthogy a' Predikátor a harangozáson kívül keveset parantsol, nem lehet reá panasz - Fizetese 2 Posonyi mérő búza kész pénz 1 forint. - Semmiféle szolgálattal nem ment.

IX. Vagyon az Ekklesiában egy szegény, de semmi más segítsége nints hanem házonként jár és a mivel a jóltevők különösen segítik.

X. Gravamennek tartják nemelleyek, hogy a mikor a Templom el vétetett, vólt egy harangjok, mellyet az előtt nem sokkal, magok pinzén készítették a Reformatusok. Az is a Templommal edjút el vétetett. A mikor Felsőes Ildik József ki adta a parantsolatot hogy a Protestansok az ilyen tulajdonokat vissza vegyék, kérték az Acsai Reformatusok is a harangjokat. - Az akkori Tisztelendő Plébánus Ur azt mondotta ne vegyék le a toronyból vagy meg adja az árát, vagy mást készített, azon meg nyugodtak; de azután sem az árát nem kérték, sem levelet nem vettek róla. Mikor innen el ment a Plébánus Ur Bitskére, akkor sem sürgették, sem azután mi élt. - Most már örömet kívannák meg nyerni.

A Catholikusok Innepeit, meg tartottak mind addig myg ide jöttemen fel sem szabadítottam, előttem tartván az Ekklesiának terhes környül állásait, sem meg nem tiltottam. A múlt esztendőben meg sokasodott a dolgok, minthogy a pusztán is dolgoztak mind magoknak mind az Uraságnak. Kis-Asszony napján, nemelleyek kint hagyták a mezőben dolgozó szérszamjaikat előtte való nap; ki mentek akkor üres kézzel és dolgoztak, mások el mentek idjén reggel a pusztára, estve késő teherrel jöttek haza. En ezt sem elleneztem, tsak azoknak mondottam hogy ne nyomtassanak, a kik az udvarokon szoktak nyomtatni az hol minden Templomban menő Catholikus latja, minthogy ezt az engedelemről szollo Intimatum is tiltja.

G 4 Alcsút

I. Az Ekklesia.

Mater Ekklesia All-Csuthy Tekintetes Fehér-Vármegyében a' Helységet birja Josef Antal Magyar Ország választott Nádor Ispánnya

- a) Az All-Csuthi Mater Ekklesia mikor kezdődött nem tudatik hanem a bizonyos hogy már 1629dik esztendőben volt benne rendes predikátor Tiszteletes Szöllösi Gáspár Ur Fatuma a' volt hogy meg halván

Csokonai László Predikátora 1762dikben, annak helyében, az akkori Földes Uraság, ugymint a' Paulinusok tellyességgel meg nem akartak engedni, hogy mást akárkit papjoknak hozhassanak az All-Chuthi Reformátusok. A' mikor osztán melly sebeknek orvoslata végett folyamodván az akkor dicsőségesen országló Felső Maria Theresiához, ha nem hamarjában is, de tsak ugyan végre, a közönséges Isteni Tiszteletnek gyakorlására végre régi szabadságokban vissza állítottak. A' Lelkek száma 568.

b) Temploma és Tornya van kőből, épült mindenik 1786dikban és hetedik'ben, a' mint a Torony falára kívül a' kapUra belül és a' Prédikátor széke felibe tett Cronoscikonok bizonyítják mellyek ezek: Hic LapIDes aLIIs properante talentIbVs aeVo NarrabVnt laVDes PIVe Iosephe TVos BIs Lasente PIE nostrI IU Venesque senesque In Laetas LaVDes tollEte Verba DeI Haec ac Des, Stephano Nagy Pastore fIDE LI AUxIIIIs IehoVae, Iehovae par LaVDe parata.

Fel szenteltetett 1788dikban, az olly faragott kövel körül rakatott 1793dikban, ujjonnan meg sindejesztetett 1806dikban a' Templom teteje, a' Torony teteje pedég még akkor ép lévén, de már meg romladozván, ezen folyo esztendőben fog meg sindejesztetni ujjonnan és annak fala a' Templomával edjütt kívül belül meg vakoltatni és ki meszeltetni, ugy szintén a' Templom, és a' Parochiális ház kőkerítései is.

c) Ur asztalához valo edénnyei: egy paar arannyal futtatott ezüst poharak, az edjik készítettett régiből 1769dikben, a' másik is régiből 1798dikban, egy arannyal futtatott meg lehető nagyságu ezüst tányér, mellyet készítettett az All-Chuthi Reformata Ekklesia számára Nemes Joska?? vagy más révén Roka István Ur. 5 ezen kánnak mellyek közzül egy készült még 1665dikban, a' másik 1748dikban. Hárman pedig nints semmi irás is. Abrosza van négy, egy azok között különös szövésu cifra pamutos, mellyet készítettett az All-Chuthi Ekklesia számára idősbb Kabai István érdemes előkelő; a' másik víz folyásos tiszta fejr, a' harmadik egy közönséges modra szótt pamutos, a negyedik pedig fehér gyoltsból varratott. Takarói egy világos kék damas arany csipkés, mellyet készítettett az All-Chuthi Ekklesia számára Kabai István, és Kós Judith Asszony. 1777dikben. Hat selyem keszkenő, fél selyem kettő. 5 fehér gyolts selyemmel be varva egy bársony, és egy szűk gyolts keszkenő, és egy czinadoria.

d) Harang a Toronyban van kettő, az egyik 251 fontos. Brunner öntötte Budán 1773dikban, ennek alul a' karimájára e van irva: ezen harangot N.T. Roka István, Simon János, Adán Sndrás N. Al-Chuthi Reformata Sz. Ekklesia számára öntették és Szekér Pál 1773. A' másik 359 Fontos, ezt is Brunner öntötte Budán 1789dikben ennek a harangnak a derekán e van: ezen Harang készítettett All-Chuthi Helv. Conf. lévő Ekklesia számára G. Nagy István Ur Predikátorságában, Ats István Ur, Bárányos István Curátor, Kabai István, Simon András, Szekér András, Vörös Ferentz, Bakos Péter Bíró, Dobozi István, Chuthi János által.

e) Van egy manuscriptuma, a' melyben az All-Chuthi Réformáta Ekklesiának Predikatorai, emlékezetet érdemlő dolgai viszontagsagai vagynak fel jegyezve, és némely levelei, mellyel a Felsőghez, a Consistoriumhoz, és a Vármegyéhez nyújtott repraesentatiokból, instantiakból és azokra tett feleletekből áll.

f) A' Parochiális Ház jo állapotban vagy az All-Chuthi Ekklesiában. épült 1811dikben 1812dikben Szöke Péter prédikátorságában és Bárányos Mihály és Parti István Curátorságokban. Van a tanulo házon kívül két szoba, egy kamara, és egy konyha-almariom van két régi nyoszolya két roszz és egy jó asztal, egy konyha-almariom és két karos asztal mellé való szék; és egyéb semmi sints. Van Istálló, oll, és fészter is; de ezek már régiek lévén meg reonyollottak, és várnak vagy a' meg újjíttatást, vagy a' meg fejtetést, de a szűk idő miatt, noha iparkodik az Ekklesia, még is mostanába ezen várakozásnak eleget nem tehet, hanem jobb időre kéntelen azt halasztani.

II. Az Ekklesia Helybeli igazgatása.

1. Van organizált Presbyterium, a' melly áll 12 valasztott, és fel eskedetett személyekből.

2. Tartatnak Presbyterialis Gyűlések a' Parochiális Háznál, akkor a' mikor szükségesek, a Prédikátor előlülése alatt.

3. A' Presbyterialis Gyűlés a czégéres vétékben élőkkel magános és önként ajánlott penitentiát tartat a Parochiális háznál, az egy másto külön lako, és vesengő Házasokat iparkodik öszve békéltetni. A közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlokot meginti, meg feddi és modjával meg piringattya valamint szintén a' haragtartokat is; de mindezen iparkodók mellett is a Presbyterialis Gyűlésnek tsak ugyan találtnak nemelleyk a kik az említett véték közzül vagy egygyikben, vagy másikbanleledzenek.

4. A' Presbyteriális Gyűlésnek actái feljegyeztetnek a Helybeli Predikátor által.
5. Van Curátor a' kinek számadásai minden esztendőben revideáltak, nem csak a Predikátornak, és Presbytereknek, hanem egynehány közembereknek is jelenlétekben.
6. Jövedelme az Ekklesiának a' Joltévok adakozásán kívül igen keves, mivel el esett már ezelőtt két esztendővel a' Hámori Foldektol a' mellyelkből ha tisztér a járó dezsmát ki adta, és azonkívül valamelly tsekély arendát is fizetett légyen, még is mikor jó termés volt, szépen pénzeltetett. Reményli azonban, hogy a Felső Herceg, mint mostani kegyelmes Földes Ura kegyes szemekkel tekint reá, és ha nem tellyességgel ingyen is, de csak kevés praestatio mellett fog néki földet adni a minthogy Tavasz alá már adott is é folyo esztendőben hat hold földet ingyen és ugyan annyi Őszi alá valot minden pénz és szolgálat nélkül, és jobb esztendőkre is ajánlott ugyan annyit, a kérésnek, és a köszönetnek meg ujjítása mellett minden esztendőben.

III. A Charitativumok és Alamisnak.

- a) Az agentiale publicáltak hétszer esztendőben, és olyankor nem tétetik ki más akarmely végre persely, vagy akarmely jel
- b) A' Consistoriumtól rendeltetett objectumok publicáltak
- c) Az Alamisna fel számoltatik a Predikátornak, Curátornak, és az Egyházfinak jelen létekben, és azonnal által adodik a' Curátornak fel irván annak mennyiséget a Predikátor is a' Curátor is
- d) Administráltak minden hyánosság nélkül mind az Agentiák, mind minden más egyéb alamisna a Tisztelendő Visitator Uraknak, tulajdon kezeivel fel irván az azoknál lévő sibellusba a Predikátor, jelenlétekben a Curátornak, hova mit adott az Ekklesia.

IV. A Lelki Pásztor.

1. Szöke Péter tanult T.N.Patakon. A Deák és Magyar Nyelveken kívül beszéll Németh Nyelven is, Frantziaul olvas, és fordít is. Kilentzedik esztendőtől fogva van az All-Chúthi Ekklesiában, az előtt 21 esztendeig a Baratski Ekklesiában szolgált. Feleséges. Két fiai, és ugyan annyi leányai vagynak.
2. Van Canonja, Liturgiája és Josephina Resolutioja.
3. Minden vasárnapokon és Innepeken tart prédikációt, Del után Catechisatiót, és hétköznap imádságot, kétszer, ha csak egy ember van is magán és Rectorán kívül
4. Az Ur Asztalához először járulni akarokat az Oskolában meg próballya a helybeli Oskola két Visitátoroknak jelenlétekben. Ugy eresztí osztán a meg próbáltattakat a' Sz.Vatsorával való élésre; de meg eddig a confirmátusoknak neveket bé nem írta nem tudván az a felől való rendelését a Felsőbbségnek hanem ezután azt is híven fogja tselekedni.
5. Az Ur Vatsoráját esztendőnként hétszer administrállya
7. A' Betegetek valamikor csak kívánják azok, vagy azoknak felei meglátogatja
8. A Matriculát viszi a Consistoriumtól ki adatott norma szerént. A törvénytelen ágyból születetteket így írja be: egy szerentsétlen személy szült fiut vagy leányt kinek neve ez vagy az, de azt a kire val még egészen nem bizonyos a dolog, és az egybekelés nem reménylhető bé nem írja.
9. A' Házasulandókat ha nem szorgos az egybekelés, három egymás után következő Vasárnapokon, ha pedig sürgős két Vasárnapokon, és harmadszor egy kedden vagy szerdán publicállya.
10. A' Felső Királyi Parantsolatokat, a Consistorium publikális rendeléseit improtocolállya.
11. A Predikátor fizetése úgy a mint van a maga valóságában le iratott a Földeknek, Réteknek, Kertnek, Kender és Kukoritz Földeknek mennyiségek és szomszédságok fel jegyeztetve be adatott az előkelők, és Predikátor által subscriáltakat, is meg petséltetett Nro A.
12. A' Predikátor fizetése esztendőnként idejében be adatik, nints semmi Restantia.
13. Szent Hivatalához illendő tekintetbe tartatik a Predikátor jobbára mindenektől, noha azt sem lehet tagadni, hogy valamint masutt, vagy itt is vagynak, ha mind kevesen is Jannesek és Jambreszek 2Tim. 3:8.

V. Az Oskolák

VI. Van Bába kettő az egyik examinálva, és felesketve, a másik pedig csak fel esketve, mind a kettő erti a maga kötelességét tselekszi is. egyik sem keresztel. A' himo oltás dolga itt sok ideig rossz lábbon állott, de már most kezd jobb lábba állani

VII. A' temető meg lehetős tágosságu. bé van árokkal kerítvea sírok elég méllyen ásatnak; de a temetés idejére nézve a Királyi Felséges parantsolat a meleg napokon nehezen akar megtartatni

VIII. Van Harangozo. el jár kötelességében, engedelmes a Prédikátornak, és a Presbytereknek. Van fizetése egy fertály Sessiobul álo szánto, és kukoritzza föld, kert, rét és kender föld.

IX. Van az Ekklesiának vagy inkább a Helységnek egy világtalan házas és feleséges szegénnye, a ki a' hazanként valo kéregetésből él, nem lévén más fundus, a' mellyből segítettnek.

X. Semmi Gravámenneyi az All-Csuthi Ekklesiának ez idő szerint nintsenek hála legyen érte a Nagy Istennek.

Szöke Péter All-Csuthi Predikátor

[V. külön lapon] All-Csuthi Ref. Oskola

a' A Rector Deme Aron; tanula S.Patakon 4ik esztendeje miolta ezen Ekklába van, at előtt 5 esztendőig volt Bián, az előtt két esztendeig Baratskán volt Praeceptor.

b. Az Oskola épülete meg lehetős állapotba van, a' mellyek rószzak, azokat ez idén szándékozik az Ekkla meg építeni.

c. Az Oskolába járó fiú gyermekek 40en a' Leányok 30an vagynak: a' Catalogus le íratott.

d. Az Oskolába tsak Öszszel, és Télen járnak a' gyermekek, és a' leg nagyobb intés, és kényszerítés mellett sem lehet rá menni, hogy nyáron járjanak; mivel a' szülék hasznokat kívánják venni.

d. Tanittatik T. T. Göböl Gáspár Ur által ki adattatott nagyobb, és kisebb káté, Hübner Historiája, a' Fundamentom, agenda, Sz. Historia Sóltár a' számvetésnek G neme, és az éneklés. A' Consistorium által ki adatott Methodust nehéz meg-tartani, mert a szülék, tsak az írás, olvasás, számvetés, és éneklés tanítását sürgetik.

e. A' visitatora ezen Oskolának Tabajdi Ref. Pred. Tiszt T. Juhász Ferentz Ur, egyszer visital; az Examenen jelen mindég nem lehet a' maga Ekklesiájába is akkor lévén az Exament.

f. A' T. Presb Ur mellett vagynak Inspectorok

g. A' Templombeli éneklást el végzi a' Rector; a' maga discretioján áll az éneklés; de ha valami különös matériáról van a' Tanítás akkor meg mondatik mi énekeltek.

h. Az Ujj énekes könyv próbáltatott béhozatni; de a' nép általjában nem acceptálja, miért? Nem tudatik

i. A' Rector Sallariuma le van írva

l. A' fizetése bé fizetődik, de a' Tanitványitól való zabfizetésnek némelly része el-maratt, és ezen fizetését, barom pásztor modjára, nagy szégyennel kellek magának házról házra bé szedni.

G 4 Felesút

Superintendentialis kérdések azokra val feleletekel együtt

Ao=1816 die 28a Majj

Filialis Ekklesia Neve. Föll Csuth, Mitsoda Uraság bírja Reformatus Compossessoratis Nemes Familia bírja az Parochialis helyet.

Lelkek száma Nro 194 mindőszve Kitsinny és Nagy-

1° Rendes Vane Temploma Mitsoda állapotba.

F. Van Oratoriuma meglehetős statusba.

2° K. Hanyszor megy ki oda szolgálni az Predikátor.

F. Mindhogy közel vagyon az Mater Ekklesia és Comunióra oda bejára, Filiatis Ekklesianak népsége egyszer sem jön ki az Materbeli Tiszteletes Ur predikallani, mivel nem kívánják

3° K. Melyik Concurral a Filia a Predikátor fizetésében

F. Két forintot ad esztendőön által az Comunio vetelést

4° K. Van e Oskolája; Mitsoda Statusba ot tanuok száma legfellyebb 20 de töbször kevesebb; hol tíz - hol több;

5° K. Minth nem jár ki a Tiszteletes Ur, srem Vasárnap sem Inneponon, Predikállé az Oskola Mester.
F. Az Oskola Mester predikál hol könyvből, hol könyv nélkül minden Vasárnap és Innepeken.

6° K. Az Oskola Mester Sallariuma irattassék különös papíroson.
F. Az Mester Sallériuma levagyon írva.

7° K. A filialisták közzül vagynaké az Materbe választva presbyterek.
F. isménd nintsenek választva presbyterek.

8° K. Van é Baba; Alkalmatos e Kereszteli vagy nem;
F. Baba van, de nem Reformata, az Reformatusok nem is keresztel

9° K. Van e Külön Temető F. Van temető, de különös nintsen hanem tsak együtt van.

10° K. vagynak e Gravamenek. F. Ollyan szemben tűnő gravamenek nintsenek.
Praeorant Gombás István

G 4 Doboz [Alcsútdoboz]

1. Filialis Ekklésia Doboz Tekintetes Sz. Fejér Vármegyében Magok Nemezi szabadságokkal élnek.
I. Találatnak benne mind öszve 395 Lelkek. Ezek közzül Ur Vacsorájával élhetők találatnak 234en.

II. Kezdődött benne a' közönséges Isteni tisztelet Fels. Ilik József Császár engedelve után, nevezetessen a' mint emlékeznek - - - 1786.

1. Egy darab ideig bizonyos Házba jártak az Isteni tiszteletre, lévén első praeoransok Málnási László.
2. Az előtt a' T. Vaáli Plebánus keze alatt voltak; de az Isteni tiszteletre Vasárnapokonként All Csútra jártak, és a gyermekeiket is ott taníttatták.
3. Fel szabadulván az Ekklésiájok, az Isteni tiszteletre egy kis cengetyűvel tsengettek végig az úttzán; de aztután egy kised Harangot szerettek. De az idővel el hasadt.

III. Vagyon Oratoriumja, sár falból rakott, nád tetőre; mellyet L formára az Oskola Mester Házaival és Oskolával egyben ragasztva, a' hol az előtt a' Helység Kortsmája volt, építették - - - 1790.

1. Szaporodván a Nép, az Oratorium nagyobbíttatott - - - 1794.
2. A' fellyebb írt Harangotska minekutánna el hasadt, ismét öntettek két Harangokat - - - 1800.
A' nagyobbik 81 fontos, a' kisebb 47 fontos. Mind a' kettőnek oldalán Pelikán formája van. A' felső részeken ezen Inscriptióval: FRANCISCUS MILLUER BUDAE FUDIT IN ANNO 1800. Az alsó szélein ez: NEMES DOBOSY COMPOSSESSOR OROGY. pro Trak.

IV. Neve a' Praeoransnak Hevvelly Sándor. Tanult a' Lossontzi Gymnasiumban 4 esztendőig. Onnét kihivatott Oskola Mesternek Parany Kis Eölvadre Tekintetes Ns N. Hont Vármegyében 1774. 22=Octobr. Ott szolgált negyedfél esztendeig.

Onnét hivatott Rév Almásra, Tettes Komárom Vármegyében 1780. és szolgált 4 esztendeig.

Onnét hivatott Nagy Sápura, Tettes Esztergom Vármegyében 1784. midőn a Reformata Ekklésiák, s azokkal edgyütt a' Sápi is fel szabadult, és szolgált 9 esztendeig.

Innét ment Tinnyére, Tettes Pest Vármegyében 1793. és szolgált 10 eszt. Innét a' Veszp Tractualis Gyűlésen rendeltetett Dobozra, Tettes Fejér Vármegyében, 1803. és itt szolgált már 14dik esztendeje. Feleséges. Vagynak gyermekei, még élők 2 fija, egy leánya, kik szárnyokra botsáttattak. Egy 6 esztendős onokáját tartja.

V. Azon két Harangoknak, négy lábakon álló, bé deszkázott, sindelyes tetőre, bádog gombra tsináltatott, új Harangláb - - - 1803.

Jó állapotban, s jó gondviselés alatt vagyon, az Oratoriummal, és ahoz ragasztott épületekkel edgyütt.

VI. Az elődedi Praeoransoknak gondatlanságok miatt nem lévén még eddig semmi fundatiója az Ekklesiának, ugyan 1803ban a Praeorans serkengetéséből, akkori Curator Ns Dobozy Dániel szorgalmatossága által excindaltatott az Ekklesia számára a' Határnak szűk vóltához képest, őszi és tavaszi alá, négy darab szántó föld, mindneikbe 3 pos. mag vetődik. Edgyik van az Erdön túl, mellynek alsó szomszédja Ns Csúthi István, felső a' gyep. Másik - vagyon az úgy nevezett Farkas Lik Hegy tetőn; túlsó szomszédja - Horvát András, innenső a' falu felől P. Dobozi András. Harmadik ugyan a' Hegy tetőn; szomszédja túl az Oskola Mester, innen a' gyep. Negyedik darab vagyon az úgy nevezett Kása főző hegy alatt; Szomszédja túl a' gyep, innen Vég Gergely.

[29/2] Még eddig minden szent alkalmatosságkor a' Kósség All Csútra ment az Ur Vatsorájának fel vételére. De mivel találatnak erőtelen Örege, betegek, ruhátalanok, a' kik esztendőt által sem élhettek a' Szentséggel, annakokáért az Ekklesia alázatos kérésére meg engedte a Vrny. Traktualis Sz. Szék, hogy az All Csúthi Tiszt. Predikátor Ur a' három Sátoros Innepek 2dik napján el jöhet az Ur Vatsoráját ki szolgáltatni. Ehez képest el kezdődött itt helyben az Ur Vatsorájának ki szolgáltatása Húsvétkor - - - 1815.

Szerezett tehát e' végre az Ekklesia égy fél meszszelyes aranyozott poharat; fellyül ilyen jegyzéssel: Idősb Ns Dobozi József, Nt. Csúthi János, Ns Kónya István, Ns Id. Dobozi András. Dobozi Ref. Ekklesiáé. A' talpán ez: Hevesi Sándor Tanító, Al. Ns Csúthi Péter Curátor. Ns Dobozi Dániel. Ns Balog Ferentz. 1815. die 10 Maii.

Vagyon két czin kanna, az edgyik harmad fél ittzés. Másik másfél ittzés. Az oldaljokon ez van: A' Dobozi Református Compossessorok készítették 1815.

Ismét, egy fehér mázú Kantsó, harmad fél ittzés.

Ugyan, egy czin tányér, mellyről a' kenyér osztogattatik. Más, egy nagy fa tányér, mellyen a' kenyér apríttatik.

2. Ugyan az Ur Asztalához tartozók ezek: Egy új, fehér pamuttal szőtt abrosz. Egy új SávolosAbrosz. Egy ótska SávolosAbrosz. Egy veres apró virágú selyem keszkenő. Egy nagy török keszkenő. Egy kisedd veres virágú selyem keszkenő. Egy fehér Szár keszkenő. Egy ótska fekete strófós keszkenő. Mellyeket a' buzgó lelkű Aszszonyságok és Leányzók ajándékoztak.

3. Vagyon az Oratóriumbéli kő Asztalon egy szőnyeg. Az Ekklesia Persellye; és Koporsó terített Szőnyeg.

4. Az Ekklesia Házban van egy Hársfa Asztal. A' Ház alatt kő pintze. A' Házhoz tartozó istáló jó állapotban, sárból rakatott. Ólak roskadó félben. Kamara nints.

5. A' Ház folyásban, deszkával kerített kis kert, 6 öl hosszúságú; 4 és 1 sukk szélességű.

Azon túl a' Ház folyásban, káposztának és egyéb veteménynek való kert, 21 - öl a' hossza, szelessége 11. Öl. Kő Kút a' felső végén.

VIII. Ki jön minden Sátoros Innepek 2dik napján Ur Vatsorát osztani az All Csúthi Tiszteletes Assessor Ur; és akkor publikáltatik az Agentiálé, s' nem tétetik ki semmi más végre akarmelley fel.

Fel számláltatik a' Tiszteletes Ur és Praeorans előtt a' Curator által, s' azonnal bé íródik a' Protocolumba; a' melly különös erszény e a' perselybe tétetik és zár alatt tartatik az Ekklesia Háznál a' több alamisnával edgyütt.

Administráltatik minden hijánosság nélkül minden az Agentiálé, mindmás Charitatívum Tiszteletes Esperest Urunk Visitatiói alkalmatosságaiúl. Quietantia mellett.

Tiszteletes Urnak concurrál ez a' Filia 12 Ftr. 2 Ór mérő búza, és 5 eke szántással.

IX. Oskolája vagyon, jó állapotban. A' Tanulók száma a' Télen vólt 36. néha kevesebb; még az én időmban nem ment tsak 40re is.

1. Járnak Télen által Octobertől fogva következő Húsvétig; de azután a' Határnak szűk vóltá miatt tudnak a szülék dolgot adni a' haszon vehetőknek.

2. Oskola Visitorja Tiszteletes Juhász Ferentz Ur, a' Tabajdi Tiszt. Predikátor. Visitál kétszer. Ha el nem jöhet, valami okból az Examenre, mindenkor jelen vagyon az All Csúthi Tiszteletes Assessor Ur.

3. A' melly Innepen - Vasárnapokon ki nem jó a' Tiszteletes Ur, mindenkor az Oskola Mester prédikál; Reggel könyvből, Délután a' Házi Kintset olvassa.

4. A' Sallarium különösen le van írva. Idejében beadódik. Restantia nints.

5. Ezen Filialisták közzül nintsen senki a' Materbéli Presbyteriumba bé vétetve.

6. Vagyon Harangozó; Fizetése van 2 Ftr. 4 ör mérő búza, Halotti harangozásért 15 Xr. Kötelessége a. A' Curator mellett, ha valamely dolog elől adja magát, segíteni. b. Énekelni az Isteni tiszteleten. c. A' Praeorans mezei munkájánam jelen lenni. d. Az Ekklésia Háza körül lévő szükséges dolgokat véghez vinni. e. Az Oratórium aprólékos hibáit igazítani. és f. Az Oratóriumot tisztán tartani.

7. Vagyon Bába. Alkalmatos, mert fiatal. Nem keresztel, mivel Reformáta.

8. Vagyon Temető, kerítés nélkül, és a' Határ szűk volta miatt /: mivel a' Helység végén van /: kitsiny, és már meg tölt. A' sírok illendő mélységre ásatnak. A' Temetés idejére nézve, ha a' Chirurgus meg vizsgálja a' meg holtat, Testimonialis mellett 24 óra alatt el temettetik; ha meg nem vizsgálja, még tartatik a' fels: Királyi Parantsolat.

9. Az Ekklesiának, Istené légyen a dicsőség, semmi Gravamenei nintsenek.

Doboz 6e Junii 1816.

Hevessy Sándor

Praorans Osk. Mester.

G 5 Baracska

[Fedőlap]

1816. 17k Junii. Baratska. Semmi nem változodott.

1. Két Templomba nem járók megintettek.

2. Egy feleségétől elhagyatott férfi dolgában fog írni a' Loecalis Tiszt. Ur concernens Tettes Ispán Urnak.

3. Egy férje kegyetlensége ellen panaszló béresné dolga commendaltatik Tettets Pázmándi Károly Urk.

A' mi még eddig az Oskolákban nem volt, itt mintegy 60. gyermekek találtak.

+++

A' Baratskai Reformata Ekklésia mostani állapotjának le írása.

I. Az Ekklésia.

Mater Ekklésia Baratska, Tekintetes Fehér Vármegyében, a' meg ült Pinsztár /: mert nem Helység, hanem praedium /: birják a' Tekintetes Szüts és Gellért 's a' Nemes Dienes és Sándor Familiák.

a), Kezdődött az Ekklésia az 1782dik Esztendőben Apriis hatodik Napján - hajdann Aulicum Ministeriuma volt, annak meg szűnésével pedig K.Sz.Péterhet adfiliáltatott; miolta pedig a' Publicum Exerticium fel állott 's a' Templom a' fellyebb titulált Tekintetes 's Nemes Familiák költségénn, az adozó népnek minden rész vétele nélkül fel épült, semmi rendkívül való fatum ezenn Ekklesiának nem voltak, egyedül tsak a' Predikátorok változván benne. Első Predikátor volt itt Tiszteletes Pálfi Ferentz Ur, a' ki négy Esztendeig viselvén itt a' Sz. Hivatal, Kajászó Sz. Péterre ment el annak fojtatására. Második volt Tiszteletes Szöke Péter Ur, a' ki huszon egy esztendőig volt szolgálatját All Csuti Predikátorsággal váltotta fel. Harmadik a' mostani Predikátor, a' kiről alább IV:1., A' lelkek száma megy kilentszáz nyoltzvan ötre.

b) A' Templom épült az 1782dik Esztendőben, az ajtóknál és ablakoknál lévő bolthajtásokat ki vévén /: a mellyel téglával vagynak /: egészenn termés köből, stukatur menyezetre, fa zsindele tetőre, a' földje a' székek alatt ugyan téglával, a' székek közi pedig és a' Templom közepe négy szegeletes kö táblákkal lévén ki rakva. Tisztességes állapotbann van a' Templom, torony pedig mind ez ideig sinsen.

c) Az Ur Asztalához tartozó készületei az Ekklesiának ezek u.m. 1., Egy kereszteléshez való tzin tál és ahoz tartozó tzin pohár. 2., Egy kazimir kék keszkenő és egy ótska sejem keszkenő, mellyekkel rendszerént a' keresztelő edény és az Ur asztala le vagyon takarva. 3., Két savojos abrosz, és ugyan olyan két asztal keszkenő. 4., Két veres kamuka vagy damas egy forma arany tsipkéjü keszkenők. 5., Egy sárga damas ezüst rojtú keszkenő. 6., Egy veres sejem ezüst tsipkés keszkenő 7., Egy ezüst tsipkés veres sejem virágos keszkenő 8., Egy arannyal vart sárga sejem keszkenő. 9., Egy külömbb külömbb féle varrású fejér patyolat keszkenő, 10., Két fejér ezüst varrású keszkenők arannyal keverve. 11., Egy nagyobb ezüst aranyozott pohár ezenn irással "Baratskai Szent Ekklesiáé ez a' Pohár, mellyet tsináltatott P.R. Anna. 12., Egy kisebb aranyozott ezüst pohár ezenn irással "Baratskai Sz. Ekklésia számára készittette idösb Szüts Péter és Halász Juliánna. Anno 1787. 13., Egy nagyobb aranyozott ezüst tányér ezzel az irással "Baratskai Sz. Ekklésia számára készittette idösb Szüts Péter és Halász Juliánna. Anno 1787. 14., Egy kisebb megaranyozott tányér ezenn irással "Baratskai Szent Ekklesiáé ez a' Tányér, mellyet tsináltatott P.R.Katalin. 15., Egy repedt aranyozott ezüst Tányér írás nélkül. 16., Egy nagyobb tzin kanna; ezzel az irással "Baratskai Refor. Sz. Ekklésia kannája 1782 C.F. 17., Egy [33/2] amannál kisebb tzin kanna,

- mellyenn ez van “Baratskai Refor. Sz. Ekklésia kannája 1782 C.F. 18., Egy harmadik kiseded tzin kanna, mellyre ez van metzve Baratskai Refor. Sz. Ekklésia kannája 1782 C.F. 19., Egy kopott tzin Tányér.
- d) A’ haranglábonn két harang van. A’ nagyobbik 325 fontos, és ez van reá öntve “Fusa sum per Transcim Mülner, Budae, és A’ Baratskai Refta Ekklésia 1806. A’ kisebbik 156 font és 1/8 az irás vagy metzés rajta ez Henricus Oberhard fundi Pestini. A’ Baratskai Refta Ekklésiáé 1815 Esztend.
- e) Semmi féle levelei az Ekklésiának nintsenek. Könyve van hét. Első a’ kereszteltetteknek, második, a’ meg eskettett, harmadik a’ Halottaknak lajstroma, negyedik a’ jövedelemről, ötödik a’ költségről való szám adás könyve, hatodik a’ mellybenn, az Ekkla Gyüleaseinek rendelései, hetedik pedig a’ mellybenn a’ Felséges Királyi parantsolatok, a’ Gen. Consistoriumnak és a’ Tractusnak Currentalt rendelései jegyeztetnek fel.
- f) A’ Parochialis Házbann van három ki padlott szoba, egy élés tartó és egy nagyobb kamara. Asztala van az Ekklésiának kettő fenyő fából, egygyik kerek kopott, a’ másik sárgára feltett négy szegeletű jó asztal. Az Istáló és az olak ez előtt hat esztendővel készültek alol köből, fellyül sárból van az oldalak, és türhető állapotbann vagynak.

II., Az Ekklésia Helybeli igazgatása.

1. Presbyterium sem organizálva, sem választva, sem megesketve nintsen, hanem az Ekklésiai Gyülés potolja ki némü némü részben annak helyét, mellyre az Ekklésia Tagjai mint birtokosi a’ pusztának meghivattatnak, de leginkább az Érdemesebbek, nagyobb tekintetűek ’s értelmesebbek szoktak hol többenn, hol kevesebben meg jelenni.
2. Rend szerént tsak a’ Curatori szám adáskor szokott Ekklésisi Gyülés tartattatni, Vízkereszt hetibenn. De ha a’ szükség úgy hozza magával, többször is öszve gyül az Ekklésia, mindenkor a’ Parochiális Háznál.
3. A’ Czégéres bünbenn előkre nézve szorossann a’ Felséges Királyi parantsolathoz tartja magát az Ekklésia. A’ versengő házasok, ha a’ Predikátort meg keresik, általa a’ békesség, ha ugyan lehetséges közöttök eszközöztetik. A’ közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlok Keresztyeni söt emberi kötelességekre mind magánosann, mind mások előtt emlékeztetnek. Versengő, söt külön lakó házasok, és a’ közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlok most is vagynak.
4. Az Ekklésia Gyülésének végezesei ez előtt a’ Curator által jegyeztettek fel, most pedig egynehány Esztendőtől fogva a’ Helybeli Predikátor által.
5. Curator van, és annak szám adása minden Esztendöbenn revidealtatik a’ Predikátor és az Ekklésia némelly tagjainak jelenlétekbenn.
6. Az Ekklésiának két rendbeli jövedelme van u.m. rendes, és rendkívül vagy bizonyos időre való. Rendes jövedelem az, a’ melly a’ perselyekből, és a’ maradék collecta buzából és pénzből bé jön. Rendkívül való az a’ mellyet vesz az Ekklésia azonn kaszállóbol, a’ mellyet az Ivántfai Pusztánn szakasztott ki annak számára a’ Conpossessbratus, olly feltétellel, hogy mind addig birja az Ekklésia míg más fundust lehetne annak tsinálni, - és a’ Baratskai mezönn ajándék képpenn ezenn esztendőre adatott kaszállóbol. Az Ivántsaiból vett bé az Ekklésia a’ múlt Esztendőre 300 forintot, a’ Baratskainn termett most hét szekér széna. Átaljábann pedig a’ jövedelem szaporodásánn buzgóann igyekeznek az Ekklésia tagjai.

III. Charitativumok vagy Alamisnák.

- α) Az Agentiale mind annyiszot publicaltatik, valamennyiszer az Ur Vatsoraja ki szolgáltatodik, és az Ekklésia egygyik ládája ki szokott ugyan akkor tétettetni, mert a’ mint az Ekklésia Gyülease ki nyilatkoztatta magát, értelmesekek lévén a’ Tagok, megtudják az Agentiat, az Ekklésiától különböztetni. De azombann olyan generose is adakoznak ilyenkor, hogy egygyik cassa a’ másik miatt nem veszt semmit is.
- β) A’ Gen. Consistoriumtól rendeltetett Objectumok publikaltatnak.
- γ) Az alamisna penz a’ Predikátor, a’ Curator, és az Egyházfi jelenlétekbenn számláltatik fel, és akkor mindjárt bé irodik; az utánn pedig a’ Curator keze alatt van, a’ Parochiánn tartatni szokott Ekklésia ládájábann.
- δ) Mind az Agentiale, mind minden mas alamisna a’ Nagy Tiszteletű Tract. Visitor Uraknak kezekhez quietantia és Contraquietantia mellett minden hijánosság nélkül által adatik.

IV., A’ Lelki Pásztorrol

1. A' neve Maller Ferentz, tanult Debretzenbenn és Marburgbann, a' Magyar Országi Oskolábann tanittatni szokott nyelvekenn kívűl a' Német és Frantzia nyelveket érti; tizedik esztendeje miolta ezenn Ekklesiábann van, az előtt pedig szolgák Gárdonybann és Losontzonn, interimaliter, feleséges ember, egy kis leány gyermeke van.
2. Canonja, Liturgiaja és Josephina resolutioja van.
3. Minden Vasárnapokonn és Innepekbenn dél előtt predikáll, dél után cathechisatiot, Hétköznap ha jönnek a Templomba imádságot tart.
4. Az Ur Asztalához először járulni akarokat eddig ha lehetett a' maga házánál v. az Oskolábann confirmalta, neveiket pedig nem írta bé: de ez után ha rá mehet a' gyülekezet előtt igyekezik, azt tselekedni 's bé is fogja őket irni.
5. Az Ur Vatsoráját ötször szokta esztendönként ezenn Ekklesiának eleitől fogva való szokása szerént administralni u.m. a' három Sátoros Innepekenn, új kenyérré és új borra.
6. A' keresztelést a' Templombann viszi véghez.
7. A' betegeket még a' két mértföldre lévőket is meglátogatja calamikor tsak hivattatik. Hivattaik pedig tsak nem minden beteghez, mert a' nép ehez van szokva.
8. A' Matriculát a' Gen. Consistoriumtol ki adatott norma szerént viszi. A' törvénytelen ágybol születettek tsak magok és Anyaik' nevét írja bé p.o. Nagy Erzsébet fia János.
9. A' Házasulandókat háromszor publicálja Vasárnapokonn. De a' sürgetősebb esetekbenn egyszer Hétköznap is, ha elég számos a' Gyülekezet.
- 10., A Felséges Királyi parantsolatokat, a' Consistorium publicalt rendelkezéseit inprotocollálja.
11. A' Predikátor földjei minden calcaturaja tizen két posonyi mérő alá valók. A' gyepe dülőbenn szomszédja egy felől az Ivántsai út, más felől Ifj. Kováts István, Ifj. Mészáros István 's több osztájos attyokfiai, a' végébenn pedig az Egyházi föld van. Az alá járóbann egygyik szomszédja az adjustált Csiba földbenn NS Töltéssy István Ur, a' másik a' Rector föld. a' homokonn egy felől szomszédja a' familia Hadnagygya, másfelől a' Vendég fogadós.
12. A' Predikátor fizetés még eddig soha sem maradt másik esztendőre. Restantia nintsen.
13. A' betsületes 's értelmes Halgatók Sz. Hivatalához illő tekkintetben tartják a Predikátort.

V. Az Oskolák.

- a) A' Rector neve Liptsei János, tanúlt S.Patakonn, most tavaszonn jött ide, nöttlen. A' Praeceptor neve Somogyi Lajos, tanúlt Pápánn, ez is most tavaszszal jött ide, - nötelen.
- b), Az Oskola épülete türhető állapotbann van, és elég tágas.
- c) Az Oskolábann járók szám szerént vagynak százann 57 fiu és 43 Leány.
- d) Télen nyáronn járnak az Oskolába.
- e) A' Consistoriumtol ki adatott Norma szerént tanittatnak, a' mint a' Nemzeti Oskolák három első Classisaibann kívántatik.
- f) A' Tractus által ki rendelt Visitatora az Oskolának Váli Predikátor Tiszteletes Erdélyi Mihály Ur. Esztendőt által kétszer, vagy háromszor is visitál, az examenem jelen van.
- g) A' Predikátor mellé ki nevezett helybeli Inspectori nintsenek az Oskolának. Egyébb aránt arra ajánlják magokat az Ekklesia érdemesebb tagjai, hogy a' kit közülök ez után a Predikátor meg fog szollittani, az elmege vele Oskolát visitálni.
- h) A' Templombeli éneklést a' Rector el végezi. A' nevezetesebb alkalmatosságok idejénn a' Predikátor rendeli el mit énekeljen a' Rector - egyébkor pedig a' maga okosságára bizodik az Ének választás.
- i) Az új Énekes könyv régen introducaltatott.
- k) A' Rector földjei minden vetőre hat posonyi alá valók. Pettendfelé a' szomszédja egyfelől a' Nemes familia kovátssa, másfelől Tekintetes Torkos Menyhárt Ur. Az alá járóbann egygyik szomszédja a' Predikátor, másik az Egyházfi. A' homokonn pedig egyik szomszédja a' Ns Familia tsöszsze, másik a' Vendég fogados.
- l) A' Rector salariuma idejébenn befizetődik. Restantia nintsen.

VI., Examinált és fel esketett Bába van. A' mint mondják tud az Aszszonyokonn segíteni. Nem keresztel.

A' Himlő oltások az a' rendelés, hogy a' szegényekért fizet az Ekklesia Esztendönként a' Martonvásári Borbélynak. Az oltás naprol napra kezd terjedni. A' tudatlan nép bal vélekedése nagy akadály.

VII., A' Temető elég tágas, bé van árkolva, a' sirok elég méjjen ásatnak. A' temetés idejére nézve a' felséges Királyi parantsolat meg tartatik.

VIII., Harangozó van, a' ki egyszersmind Egyházfi is. Kötelességénn meg lehetősen eljár. A' Predikátornak engedelmeskedik. Fízetése tisztességes van, és mindenféle terhektől szabad ember.

IX., Ekklésia szegennyei ketten vagynak, a' kikiről az Ekklésia gondoskodik.

X., Gravamenek minthogy más Vallásuak itt nem igen laknak, nintsenek.

Filialis Ekklésia

Filiaja ezenn Ekklésianak tizen kettő van u.m. Martonvásár, Batta, Sz.László, Alsó R.Sz.Miklos, Felső Rátz Sz. Miklos Rátz Keresztur, Ertsi, Agg Szent Péter v. Rohoda, Göböljárás, Besnyő, Ivántsa, Szent Ivány. Amellyekben ugyan a' Reftus lelkek száma most több két száznál: de mivel ezek többnyire béresek, szolgálók, tsöszök, Uraság gazdái, hajdúk, házatlan zsellérek; sem templomjok, sem temetőjök, sem Oskolájok nints - de nem is bizonyos azonn helyekenn maradnak e' Esztendőre vagy nem. A' Mater Ekklésia a Predikátorának semmit nem fizetnek külömbenn, hanemha vele kereszteltetnek, vagy temettetnek, vagy mikor házasodnak; akkor is pedig tsak simpla stolát.

G 6 Bia

[Fedőlap]

Bia. d. 13a Jun. 1816

No 1. f. Az Előll-járók által meg van ígérve az Istálló mellé, mely szűk, egygy fél-fedelű szinnek építése, mely szükségesnek találtatott.

No 3.o N. Pénzes András Taxalista Concubinát, tett, kitől Gyermekai vagynak, a' Presbyterium intése által élete módjának el hagyására nem indítódott.

5. A' hejjett, hogy ez előtt Víz-keresztkor ment végbe a' Curatori Szám-adás, szükséges, hogy Septemberre tevődjön, úgy hogy akkorra készen légyen a' Curatori Szám-adás mikor N. T. Esperest Ur visitálni szokott.

b. Mivel Bor Collectából lehetne az Ekklésia jövedelmét szaporítani: ez a1 kütfő proponáltatik a' hejjbeli Előll-járóknak.

- Canonnyai és Josephina Resolutiója nintsenek Tiszt. hejjbeli Predikátor Urnak - Hasonlóképpenn nints Confirmationalis Formulája is, mely rendeltetett, t.i. a' Pápai Liturgia.

No IV. Ezután a' Matriculától a' Protocollumnak való separalása rendeltetik.

No V.

b. Az Oskola reparatio nélkül szűkölködik

c. A' Gyermekek nem tsak az hogy egyedül Téleln járnak Oskolába, hanem akkor is tsak az apróbbak.

- N.T. Esperest Urra bizattatik, hogy az Oskolák Exemeneire a' Tractualis Visitorok meg hivattassanak, következőképpenn az Examenek úgy ejtődjenek, hogy a' Visitor Hejjenn való Examen ne coincidályon azon Oskola Examenével, melyet visitálni köteles.

- Az új Énekes könyv, mivel el adó Exemplárokat az Ekklésia nem kapott, nem introducáltatott.

No VI. 1. a' Himlő óltás még itt nem gyakoroltatik.

A' Conventióra nézve.

Hat Öl-fa hejjett tsak négy adódik.

+++

A' Canonica Visitatio Tárgyaira való Feleletek.

I. Az Ekklésia.

Bia Mater Ekklésia, Tttes Pest Vármegyében. A' Helységnek felét birja Mgos Gróf Sándor Vintze, másik felét pedig Mgos Consiliarius Szily József Ö Nagysága.

a) Senki sem emlékezik reá, hogy valaha Filialis Ekklésia lett volna. Annyi bizonyos, hogy az Ekklésia már 1626ban fenn állott; mert az ekor RKeveiben tartatott Synodusba a' Biai Pr jelen volt Matsai János Prot. Superint. p. 142 1728kig?? Pápa Nagy Halasi Gergely volt itt Pr ibid. pag. 158. 1652kig?? Sz.

Mártoni György. pag 175. Sem arra, hogy a régibb időkben valamely fatumon ment volna által; hanem 1811dik Esztendőben. 16. Septembr Dél után 2. orakor a' Parokiális Ház során fellyüröl, 4. Házal lallyebb a' Parokiális Háznál, Jobbágy ember Nemes Cenzy István Házánál tűz támadván, s a rettenetes nagy szél nevelvén a' tüzet kevés orák alatt 32 Házakkal együtt porrá égett a Parokhiális Ház. Akkori Predikátor Tiszteletes Sörös Sándornak mind a szobákban, mind az Udvaron, mind a' Kertben lévő minden Vagyonnya nagyobb részént porrá égett Könyveivel edgyütt elégett a' Matriculaig. A' kár mellyet vallott a Tiszteletes Predikátor fekete Bankoban számláltatott 12,000 Ftra. –

b) A' Templom köből van. Ezek a betük vagynak a Kathedra felett Nagy betűkkel: "E' favorabili, ac Gratiosa Excelentis. Comitis D. Wencess. Szinszcendorff Dni Terrestig nee non Suae Excellentiae Plenipotent. Georg. Wolffort permissione ex fundamento erectum Ao ?? [itt egy évszám van].

A' Karpiton ez az Irás van: Ez az Isten Ditsőségére építettett Isten Háza megújított Rév. Komáromi Asztalos Molnár Mihály által --- T. Devetseri Péter Ur Predikátorságában. Ezen Tanátsbeli személyek idejekben. Fő Biró Vári István, Törvény Biró Bogdány Mihály, Barabás János Ágoston Pál, Bintsi András, Lukáts István, Varga Mihály, Gozon István, Adatsi Mihály, Horváth Pál, Gere András, Dalloss Mihály és Törpényi József Notariusságában, Hermán István Oskola Mesterségében Anno 1759. Ugyan a' Karpiton: 3. Mos. XVIII. 26. Örizzéték meg azért az én rendelésem, és az én ítéletimet, mellyet a' ki tselekeszik él azok által. 2. Kron. 6:21. Halgasd meg a te szolgálódnak, és a' te Népednek az Izráelnek könyörgését, mellyel könyörögni fognak ez helyen, Te mondom meg hallgassad a te Mennyei lakó helyedből, és meg halgatván őket kedvezz nékiek. IX. 40. Mostan azért oh én Istenem legyenek a te szemeid nyitva és füleid figyelmetesek ez helyben lett könyörgésekre. Solt CXXII. K 7.8.9. Legyen békesség a' te kerítésedben és tsendesség a' te tornyaidban. Kérem most hogy légyen békesség te benned a mi [38/2] Urunk Istenünknek házáért, kívánok tenéked jót. Ditsősség az Urnak Amen. Torony építődött köből 1789dik Esztendőben. - Mind a Torony, mind a Templom kívülről reparatis nélkül szükölködik.

c) Az Ur' Asztalához tartozó minden edények, abroszok, takarok.

1. Három czin Korsok. - Az első ez a' metzés van: A' Biai Ref. Sz. Ekklesia tsináltatta. T. Devetseri Péter Ur Predikátor. 1753 .

2. Keresztelő Korsó minden irás nélkül, és hozzá való Czin Tál. Az Ur' Asztalán két ótska szőnyeg, és 2. ótska sejem keszkenő.

3. Egy arannyal meg futtatott ezüst pohár. A' Tapán ez az irás van: Devetseri Péter Predikátorságában Aó 1761.

4. Egy arannyal meg futtatott ezüst kised Tányér. Csináltatott 1741.

5. Az Ur' Asztalához egy' - 1. Pamutos abrosz.

6. Két Savojos abrosz. - Egy' ótska kamuka arany tsipkés keszkenő. Egy' Veres sejem Keszkenő. - Egy patyolat keszkenő - Egy fejr patyolat keszkenő, mind a négy szelén ezüsből szótt czifraság van. - Egy' ótska veres sejem keszkenő - Egy patyolat Uj keszkenő.

7. Egy fekete ótska nagy láda, mellyben az Ur Asztalához tartozó edények abroszok allanak.

8. Két ótska persely. Egyik kék, másik fekete.

9. Egy' kised fekete ótska Láda.

d) A' Toronyban a' nagyobbik Harangon ez a' metzés van: "Ezen harangot a Biai Reformata Ekklesia tsináltatta tulajdon költségén 1789 Bartha János Predikátor, Pap István, Varadi István és Rédei István a' Helység Elöljárói idejekben Cos. Mich. Joh. Koll. Pest. Két mázsás' és egynehány fontosnak mondják hogy van. - Nints reá mtzve. A" kisebbik Harangon ez a' metzés van: "Cos Anton. Zechenter in ofen Devetseri Peter 1762 ez egy' mázsás, és egynehány fontos lehet.

e) Semmi Levelei semmi könyvei nintsenek.

f) A' Parochiális Házban vagynak két szobák, és Muzeum jó állapotban. - Egy ótska Dio fa szín könyves Théca. - Egy ótska fekete nyoszója. - Egy ótska Tölgy fa Asztal. - Egy Hidas kemény fából. A házhoz megkívántató jó Kamara - sertés- és Tyuk ol. - Uj és jó Istalló. - de szük, ha Télen Vendégem jön a Lovait a fáluba kell küldenem. - Az Oskola háznál ezek vagynak: Két ótska nyoszója, egyik sárga, a másik tarka. - Egy Ujj Diofa szín Asztal. - Az Asztal körül Hosszan fekete Uj Pad. –

II. Az Ekklesiái helybeli igazgatója.

1. Presbyterek vagynak 12. felvagnak esketve a Templomban. A Parokhiális Háznál Gyűlés alkalmosságával szoktak választatni a' Predikátor, és a' már feleskedtetett Presbyterek köz meg edgyezésével.
2. A' Presbyterialis Gyűlés a' Parokhiális Háznál szokott tartatni mind annyiszor valahanszor, és a mikor a' szükség kivannya.
3. A' Presbyterialis Gyűlés a czégeres vétekben élöket, a versengö, és egymástól külön lakó Házas Társakat a jó utra igyekezik vezereelni azokat öszve békeltetni. - Ja, pedig semmire sem mehet a Járásbeli fő vagy Alk. Biro Ural bejelenti, - de ez is tsak annyira tud menni menni mint a' ?? ?? presbyterium, ha nemes emberekkel van a dolog.
4. A' Presbyterialis Gyűlés Actait a' T. Predikátor szokta feljegyezni.
5. A' Kurátorok számadását a' T. Pred. revidiálja a' Presbyterek jelenletekben vízkereszt heriben.
6. Semmi egyéb Jövedelme nints az Ekklesiának ha tsak a' mit Isten Dicsössége neve alatt adnak. - Lehetne ha szüretkor a Kurátorok bort szednének öszve. -

III. A' Charitativumok vagy allamisnák

- α) Az Agantiale esztendot által 7szer publikaltatik, és semmi más végre Jel nem tétetik ki.
- β) A G Confiteriumtul rendeltetett Objectumok publikaltatni szoktak.
- γ) Mindenféle alami'sna a' Parokiális Háznál lévő Ládába felolvastatva a' Kurátorok által szokott bététetni és abbol a Kurator legkevesebbet sem vesz ki a' T. Predikátor jelen léte nélkül.
- δ) Videtur fine

IV, A' Lelki Pásztor

- 1°, T. Sörös Sándor tanult Debreczenben. Magyarul deákul beszél németül is valamit. Sidóul és görögül is tanult. 1809 jött Biára Széky fejr Vmegyében helyheztetett Kápolnay Nyék nevezetű Pusztából eltölttven ott 3. esztendőket. Feleséges. - 4. Gyermekei vagynak.
- 2°, Sem Canonosse (van Liturgia) Sem Josephina Resolution nints. -
- 3°, Minden Vasárnap kétszer van Taníttás.
- 4°, Az Ur asztalához először járulni akarók meg szoktak a Nép előtt a Templomban Angeáltatni; de a neveiket még eddig soha sem írtam fel.
- 5°, Az Ur Vatsoraja 7szer szokott administraltatni esztendőt által.
- 6°, A' Keresztelés Templomban szokott véghez vivödni.
- 7°, A betegekhez, ha hívnak, elmegyek.
- 8°, A' Matrikulát a G Consistoriumtol ki adott norma szerint viszem. a' törvénytelen ágybol születetteknek Attyok vallását, ha t.i. nem Reformatus bé irom.
- 9°, A' házasulandók két Vasárnap és egy hétköznap szoktak publikáltatni. A' Copulaltattak beirattatnak.
- 10°, Mind a' Felseges Királyi Parantsolatok, mind a Consistorium Rendelése inprotokollaltatnak.
- 11°, A' Predikatori fizetés minden hijjanosság nélkül még eddig beadatott.
- 12°, Halgatoimtol illendő 's erdemlett tiszteletben vagyok.

V, Az Oskola Rektor Szanyi István. Tanult Debreczenben. Rendelödött Biára 1813 esztendőben 21. Martii, az előtt volt [40/4] Instructor Baratskán Sz. Fejr Vmegyében, Tty' Curator Kazaj István Ur Hazánál 2. esztendeig. - Nötelen.

- b) Az Oskola épülete nem a' leg jobb, reparatio nélkül szükölködik a Classy elég tágas.
- c) Az Oskola Gyermek, és Leányok tsak Téne járnak oskolába, Nyáron nem is járhatnának fel, ha a Rektor akarná is; mivel a nagy terek miatt melly a' népen fekszik, a' leg kisebb Gyermeknek is hasznát veszik szülei. - NB. Télen is tsak az apróbbakat járattják fel, és olyanokat fognak el az Oskolától, a' kiknek törvény szerént s az igazság szerént fel kellene járn. Én eleget nogatom Kathedrától; de ezt könnyen elbótsáttják szülei mellett valamelly más civilis erőnek, s parantsolatnak szükség volna hozzá járulni, úgy talán engedelmeskednének. -
- d) A' Consistoriumtol ki adatott methodus szerint taníttatnak a Gyermek.
- e) A' Rendes Oskolai visitator Pátyi Predikátor Tiszteletes Györi Jó'sef Ur, hol többször, hol kevesebbszer szokott visitalni. - Az elmúlt Examenen nem volt jelen; mivel Pátyon is abban az időben volt. Az előtt valo esztendökben meg jelent mindenkor a T. Visitor Ur. -

- f) A' helybeli T. Predikátor mellett vagynak visitorok a' Presbyterek, a' kikkel minden heten 2szer is meg szoktam az Oskolát nézni.
- g) Az éneklést a' Rektor betsülletessen elszokta végezni, maga választ éneket 's a' predikátzióra alkalmaztatott éneket szokott énekelni. –
- h) Az Uj Énekes Könyv nem introducaltatott mivel exemplár sints ha más Ekklesiákban ebből fognak énekelni, 's elégedendő exemplar lesz Bia ellent nem mond.
- i) A' Rektori Salarium. A' Rektor fizetése betsülletessen bé szokott adattni.

VI. Felesketett Bába van, nem examinata, kötelességekben jól eljár - nem keresztel. A' himlő oltás itt nem gyakoroltatik. Kathedrálról javasoltam Halgatóimnak találtattak is olyanok a' kik bé akarták oltatni gyermekeiket, de a' Vmegye Physicussa ki nem jöven mind eddig elmaradt.

VII. A' Temető még egynahány esztendeig elegendő lesz. Nints bé kerítve. T. Bartha János Uram idejében elkezdtek árkolni /: de a mint az emberek valják /: Magy Consiliáris Szily Josef Ur meg tiltotta 's félbe hagyták. A' sírok elég mélyen ásattak. A' Temetésre nézve a Felsőleges Királyi Parantsolat meg tartatik.

VIII. A' Harangozó kötelességeiben jól eljár, nints reá a' T. Predikátornak leg kisebb panassa is a Helység terheitől ment. Szántó földjei vagyk. Mind a három Calcaturara.

IX. Az Ekklának tsak egy szegénye van. Kétszer kéreget egy' héten.

X. Az Ekklának semmi Gravamenei sintsenek. Nem háborgattatik a' Vallás gyakorlásában, I'ni tiszteletben, satbb. - - -

δ) Az Agentiale es más Alamisnák visitatio alkalmatosságával a' Nagy Tiszteletü Visitor Uraknak szokott administraltatni, mint hiteles Férfiaknak minden Quietantia és Contra Quietantia nélkül, de mindenkor a' VTractus Libellusában a Helybeli T. Prédikátor írja bé. - Biánn 13.k Junii. 1816 Báthori Gábor mb. Superintendens.

G 7 Bicske

[1816. jun. 15.]

1816dik Esztdőb Június Hólnapban -

A Fő Tiszt Püspöki Visitatio alkalmatosságával, illy állapotban találtattak és adódtak bé ezen Ekklának Dolgai - -

I. Az Ekklesia. A' Bitskei Ekklesia van Ttes Sz.Fejér Vármegyébe, Mságos Gróf Batsányi Antal örökös Birtokába lévő Mező Városba. - -

= Kezdi Jegyzéseit 1626dik Esztendőtől fogva, mikor Predikátora volt, T. Endrédi P. András; első rektorának írja Áldott Istvánt 1696 Esztdőbe. - 1700ban a' volt Templomjok el-vetetődven, és a' Pápastáknak által engedődven, darab ideig egy Fé Hajba jártak Isteni-tiszteletre; ezután építettek Nádból Templomot, a mostani Parokkiális Ház helyén; mellyel mind addig éltek, míg 1712ben Esztben, egy más alkalmasabb Épületért instáltak a Mságos Földesaszszonyság előtt; mellyet megnyervén, felépítették 1713. Esztben; 's belé is jártak mindaddig, ímg nem a mostani Tornyos Templom épülni kezdődött 1800dik Esztben Majus 13. Napján, 's azon Esztendőben el is végződött. - A' Legelső Rektor és Oskola-Ház 1773dik Esztben a' Msgos Fdes Uraság felkérésére eltserített egy másik mind a Templomhoz, mind a' Parokkiához közelébb lévő Fundussal; mellyen osztán felépítettett a' mostani Rektória és Oskola. a' Transaitionalis in Originali beadódott a' Ns Vármegyenk Arkhivumába; in Pari pedig inprotocollátatott az Ekklesia Jegyző Könyvébe - A' múlt Esztdőbeli felszámlálás szerént van benne 1731 Lélek. - - -

= Kőből is nagyobb részént Teglából épült mostani Tornyos Temploma 1800dik Esztbe készült fel és még most is jó Karban van - -

= Az Úr asztalának Edényei illy rend és móddal vagynak - - -

- Egy Virágos és Lábas Czín Kánná illy fel-metszéssel: Nemes és Nztes Oláh Éva Asszony, Tsabdi Bartha Dániel Úr Házastársa készítette a Bitskei Helv. Conf. Lévő Sz. Ekklesiája számára 1777dik Esztben.
- Más virágos és Lábas Cz. Kánná illyen rámettszéssel: a' Bitskei Ref. Sz. Ekklesiája. Készítettet 1758. -
- Más sima, Lábatlan -
- Más sima, letörött lábú; illy fel-metszéssel: A' Aitskei Sz. Ekklesiának tsináltatá Oláh Mihály Uram 1698.
- Más sima, tserép Kosrsó formára -
- Más két kisebb sima Lábatlan Cz. Kánná -
- Egy aranyozott ezüst Pohár illy reámettszéssel: Nztes Kenieres Gergel és Buzgó János tsinált az Bitskei Ekklesiája. 1666.
- Más aranyozott nagyobb Ezüst Pohár, alol illy felmettszéssel: A' Bitskei Helv. Conf. Lévő Sz. Ekklesiája tsináltatta in Ao 1759.
- Egy aranyozott Ezüst Tányér illy fel-metszéssel: Nztes Szabo Matias és Tsizmadia András tsinálták ez Tányért az Bitskei Helv. Ekklesiája. 1666.
- Egy persiai Szőnyeg, melly szüntelen a Templombeli asztalonn áll -
- Két Fejér Abrosz, edjik Damásli; másik Tót -
- Kék Kamma selyem Takaró arany keskeny Csikére -
- Két darab selyem viseltes Keszkenők -
- Keresztelő Edények: edj fedeles és talpas Pohár, Lábos Medentzébe Czinbe.
- = Tornyába vagynak három Harangjai; mellyeknek nehézségek nem tudatik hozzá vetéssel lehet a' leg-nagyobb 7 mása egynehány font ennek felsőbb részén ez olvastatik: Jusa Sum per Trancifeum Millner Bude aö 1807. alsóbb részén: A' Bitskei Ref. Sz. Ekklesiája öntette. - A második lehet négy másás, mellyen fellyül ez olvastatik: Franciscus Millner goss mien in ofen 1799. alól: Bitskei Ref. Sz. Ekklesiája számára 1799be. Harmadikon, melly mintegy egy másás illy szavak olvastatik fellyül: Goss mich Maria Ursula Nuspilkerium in Pesth. alol: Bitske Falu. KG.G1. 1717. KG.
- = Különös Levelekkel ez Ekklesiája nem ditsekedhetik. Könyvei ezek: Keresztelő Könyve háram darabba - a.) mely kezdődik Ao Dni 1729. Más az Házastúltaké - más a' Superintendentialis és Tractualis végezéseké. Más a' maga dolgait Jegyző Könyv. - a' Diétai Akták háram darabban -
- = A' Parokhiális Ház áll két Szobából és egy Museumból meglehető állapotba ezekben van két diófa színre festett Nyoszolya edj asztal három darabban. Karos Szék s. egy nagyobb és egy fekete fogas. Ezentúl illendő Kamara, Istálló, Féjáh, óllak jó állapotúak -

II. Az Ekklesiája helybeli igazgattatása. Igazgattatik a' Presbyterium által, mellynek Feje a T. Predikátor. A' Presbyterium áll 6. kiválasztott és feleskettetett Eskütt Emberekből, mint a' Városi Tanácsna fél-részből. Kik öszve gyűlvén mindenkor a' Predikatori Háznál, valamennyiszer a' szükség kívánja, legalábbis kétszer Esztdőben, ugymint Víz Kereszt napján és Máté Hetiben; a' Czégéres vétekből lévőket elsőben a' Kurátorok által meginteti; kiknek ha nem engednének; a' Predikátor maga eleibe hívatja; ha ennek dorgálásával sem gondolnának, ekkor az egész Presbyterium eleibe állítatnak; 's ha ez sem bóldogúlhatna vélek, a' felsőbb Forumra feladódnak. Ennek nevezetesebb végzéseit a' T. Predikátor jegyzi. Jövedelméről 'S Költségeiről pedig a' Kurátor minden második Esztendőben a' Presbyterium előtt számolni tartozik. Jövedelme van a' Hivek adakozásain kivül az Ekklesiájának felénynyi mint a' Predikátoré Földjeiből. Az Interezéssel szaporodható is mikor nagy költségei nintsenek. -

III. A' Charitativumok vagy Alamisnak. Az Agentiale minden Comunio alkalmatosságával ugy publicaltatik, hogy az akkori adakozás ts. edj végre lészen. Más ki rendelt Tárgyak körül, tsak a' nagyon különösebbek, hogy annál sikeresebb légyen, publicáltatnak. A' többiekre nézve pedig a' Maradék Bűzából tétetik illendő rendelés. A' publikátzio mindjárt felszámláltatik a' kurátorok által, és a' többeknek rendelt adományokkal edjűtt a' T. Esperest Urunk kezébe, a' rendes visitátzio alkalmatosságával által adódik -

IV. A' Lelki Pásztor. Szászi János, a' S.Pataki Collegiumból, több Nyelvek közt, mellyekenn olvas, folyvást beszéll, Magyar, Deák és Német nyelvekenn. Negyedik esztdejét tölti ez Helyben. ez előtt volt Tabajdonn, az előtt Sár Kereszt Úrban. Feleséges és hét Gyermeke. A' dirigens munkákkal bír. Tanitt, imatkozik a' rendes szokás szerént. A' Communicans Tanulókat mindenkor examinálja; minek előtte pedig

a' Confirmatziót meg érdemlenék az oskolát elszokták hagyni. Hétszer Esztdőben tartja az Úr asztala vendégeit. Keresztek leginkább a' Templomba, ha kell a' Házánál is. Betegeket látogat mikor hívatják, a' Matricula régtől fogva jó rendel vivődik. A' Törvénytelen, Ágybeliek - tsak édes szülőjokről írattnak be. A' Házásúlandók mindenkor háromszor, és nagy szükségenn kívül midég vasárnapokonn hirdettetvén esket és utánn beíratnak. Úgy a' Felséges GLátok és Consistorialis rendelések is. Fizetése rendesen és hiba nélkül beadódik. A' vasárnapoki tellyes Gyűlésen eléggé mutatják hogy mid az Isteni Tisztelet, kedves, mind az Isten Szolgájja betsületes a' Nép előtt. Saláriumuma rendit bemutatja az A, betű alatt - - -

V. Az Oskolák. A Rektor Motsi János. Most második Esztdeje hogy a' Debretzeni Collegiumbol ki hívatott ide. Nőtelen. Az Oskola Épülete elég tágas, az oda-járók számasak, de tsak Őszi és Téli időnn járnak. Mellynek edjik oka e' mostani mostoha idő, mellyben a' Szegénység kéntelenn legkissebb Gyermekének is, a' mire tsak lehet hasznát venni. Tanított a' Debretzeni methodus szerént. Rendes Visitatora az AICsúti T. Pedikátor. Visitáll a Tanítások idején egyszer. az Ekszamenen a' hivatalra is, a' helybeli miatt meg nem jelenhetik; és tsak a' Helybeli Inspectorok, kik az úgy nevezett Elöljárók, előtt szokott Tavasszal végbe menni. Templomban maga énekel, és önnön választása szerént, az eleibe iratott Förmularcbol; még eddig is a' régi Gradualbol. Mert az Új Énekes Könyvet nem is lehet kapni; e' pénzetlen időben nints is kedv drágán szerezni. Régibbet már a' meg intetés után tsak ugyan nem vesznek tanulgatják az Újj Énekeket is Gyermekünk az Oskolában és nagy kedvességgel. A' Communitas részérül minden hiba nélkül fizetődik, de a szegényebb sorsú Privatusok miatt némelly hátra maradást szenved. Salariuma rendit elől adja a B./ betű alatt ide mellékelt Írásban Préczeptort miden Esztdőben hív az Ekklesia tisztességes fizetésre ősszel Tavaszig Lossontzrol -

A' Leányok Tanítója most Veres Sándor a' Lossontzi Gymnasiumbol. Nőtelen. Oskolájja tágas, jó állapotú. Tanítványi számasak, de tsak őszi és Téliek. Fizetése úgy megy mint a' Rektoré. Salariumát a' C./ betű alatt mutatja -

VI. Bába van, régi feleskettetett, és próbáltt. a' hová hívják, híven eljár. A' Keresztelésbe semmi módon nem avatkozik. a' Tehén himlővel való oltáshoz nints kedve a' Népnek - -

VII. Temető helyünk elég tágas ugyan, de már régtől fogva tele van. Árokkal kerített. a' Sírok benne elég méllyek. Temetünk a' Fges Királyi Ptat Szert, ha tsak a' Feldserekkel előbb meg nem nézetik Halottjaikat. -

VIII. Harangozónk hűséges van, a' ki meglehetősz fizettetése mellett a' Helység terhetitől is szabados -

IX. Szegényeink kivált é' szűk időben vagynak, és tőlünk telhető Gondviselés alatt.

X. A' Gravamenek közt különösebben e' kettőt említhetnénk, elsőben, hogy a' vallásunkon lévőek szántnak, vetnek, takarosznak s att az Itt lévő Plébánus Úrnak. Másodsor, hogy Nagy Péntekenn egész nap, előtte való estve utánna való reggel nem harangoztathatunk. de mivel ez itt régi szokás, jind a' kettő, e' mellett, nekünk is szántanak, vetnek 's takarosznak a' Catholikusok is és mivel különös Kegyelmissége Mságos Földes Uraságunknak Ekklesiánkhoz a' Conventios húsz öl fá; azért a' Malum bene positum non est turbandum mellett tanátsosabnak tartottuk a' nem Törvényes de szokott Igát viselni.

G 8 Bodmér

d. 18a Juny 1816.

I. Az Ekklesia.

Bodmér. Ttes Nemes Fejér Vármegyébe. Prediális Helység. birja a' Compossessoratus.

- a.) Kezdődött 1790dik esztendőben. Lelkek száma 247. Még azolta szenyvedhetetlen fatumi nem voltak.
- b.) Templom. Sárbol épült, most romladozott állapotba van;
- c.) Úr Asztalához tartozo eszközök: egy nagyobb ón Kanna, egy kisebb, egy ezüst pohár egy tzin tányér. - Egy sávolyos abrosz. Takarók: kék színű keszkenő, más rósa színű virágos keszkenővel őszve varva. Más arannyal fonallal ki varrott keszkenő. egy 'stár keszkenő. Inscriptio nints rajtok.

d.) Harang láb égy kut ágos formájú. égy harang, ilyen inscriptioval: Nemes Bodméri Reformata Ekklesiához rendeltetett. 1789. 53 font.

e.) Nints az Ekklesiának se Levele, se Könyve.

f.) Parochialis Ház, a' Templommal égy fedél alatt, nád a' fedele; égy szoba, oldal szobával égyütt. égy nyoszolya, égy asztal, égy fa karszék. A' Kamara, a templommal égyütt romladozott. Istallo, mellyet a' Prédikátor maga tsinált, még tsak úgy van, a mint akkor hamarjába épülhetett. Hidas ól kettős, égy rongyos tyúk ól, azt is pedig a' maga fájából, a' Prédikátor maga tsinálta.

II. Az Ekklesia Helybéli igazgatása -

1. Presbyterium nints.

2. Presbyterialis Gyűlés sints.

3. Nem is tsinál hát semmit és a' tzégéres vétekben élőkkel.

4. És így, nints mit feljegyezni.

5. Most van Curátor, de néha nints. Szoktak tőle számatás venni; de nem mindenkor a Prédikátor jelenlétében.

6. Az Ekklesiának nints jövedelme egyébb, a' mit a' Perselybe adnak. Nints is reménység hogy valamiből fundust lehetne tsinálni.

III. Az alamisnák

á. Az Agentiale hatszor publicaltatik. akkor a' Persely is ki va téve.

â. A' több Objectumok többnyire a' Perselyből fizetődnek ki.

ã. Az alamisna a' Perselybe van. A' Prédikátor házánál áll.

ä. A' mi szokott jöni Agentiále, bé adódik a' Tiszteletes Szenior Úrhoz.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Tólnai Mihály, a' S.Pataki Collegiumba tanult. Deákul és Magyarul beszélget. Ebben az Ekklesiában 14. esztendeje hogy lakik. Az előtt lakott Tinnyén 13. esztig az előtt Vereben 16. esztig. Feleséges. Hét gyermekei vagynak.

2. Van Canonja, Liturge. Josephina Resolutioja.

3. Minden Vasárnap predikál kétszer, délután Catechisal. Hétköznap könyörgés van, mikor a' Harangozó akarja.

4. Az Úr Vatsorájához előszszőr járók is Confirmáltatnának, ha a' Szülék szokatlannak nem tartanak.

5. Hatszor admibistrálja az Úr Vatsoráját.

6. Keresztel a' Templomban; néha a' Háznál is, és ezt, kötelesség szerént kívánnák némellyek a' Predikátortul, hogy a' házhoz mennyen.

7. Meg-látogatja a' beteget is kivált ha hírt adnak.

8. A' Törvénytelen ágyból valo gyermekek, ugy irattattnak bé mint fattyuk.

9. Háromszor publikáltattnak a' Házasulandok Innepeken, és bé irattattnak.

10. Itt, kivált ez előtt, nem mind irattattak bé a' Rendelések.

12. A' fizetés, ha mind nagy bajjal is, tsak bé adódik. Néha nehezen találkozik ember is a' ki a' búzát bé szedje. Félnék tőlle, azért, meg esik hogy későn szedik bé. Most nints restantia. - - - A' mi pedig a' földek mívelését illeti; abban ugyan van fogyatkozás: tsak a' közelebb múlt őszszel, ugy szántottak vetettek, hogy a' hol leg alább 12 keresztnek kellett volna lenni, tsak 3 és ½ lett. Most a' Tavaszszal, ugyan azon földbe zabot kellett volna vetni; de minthogy a' föld a' rossz szántás miatt el romlott, nem lehetett vetni: Hanem a' szomszéd falubeli Németek, némely részébe, krumplit vetettek, feliből; némely része pedig vetetlen maradt; mert éppen nem alkalmas a' föld, sovány is, roszzsul is van most is szántva. És így, itt a' Predikátornak, sem az őszszel búzája nem termett, mert a' magot is alig adta meg a' föld; sem most tavaszija nem terem. gondolom krumpli sem leszesz. Ebből a' többi fizetést is meg lehet ítélni. Meg esik az is, hogy a' Rétet is meg etetik, mint 1807ben.

13. A' mi a Prédikátor betsületét illeti. Bár itt is a' Ministerium illendőbb tekintetben tartattnék. - Itt a' motsok magok között el-kezdődik, 's a' Predikátoron végeződik. Ha kivált a' maga baja iránt talál szólni; már ugy vége van a' betsületnek.

V. Oskola.

- a. A' Rector Rakotzi István. a' S.Pataki Collégiumba tanult. Itt bír hat esztendeje hogy lakik. Az előtt Sukoron lakott 3. esztig. Azelőtt Bogárdon Praeceptor volt két esztig. feleséges; nints gyermeke.
- b. Az oskola már most szenyvedhető állapotban van, elegendő tágas.
- c. Oskolába járok, fiu 13 leány 12. Hol több, hol kevesebb.
- d. A' gyermekek nem járnak egész esztendőben, hanem csak Télen. Lehetne hogy járnának - ha a' Szülék akarnák.
- e. A' Nemzeti Oskolának első és Második esztendejére tartozó tudományok taníttatnak a' Methodus szerént.
- f. Oskola visitator, miolta én itt lakom, tsak égsyszer fordult meg.
- g. Nints sneki a' Prédiátor mellett Oskola Inspector.
- h. Az éneklést el végzi. Abban a' Prédikátor nem mindenkor praeferial.
- i. Innepeken az Uj Énekes Könyvet elől veszik.
- k. Bé' adódik a' fizetése, ugy, mint a' Prédikátoré. Most van valami Lulusbéli restantiája.

VI. Bába van: de nints examinálva, nints fel esketve. Az Asszonyok baján ugy segít, a' mint tudja. el is jár a' kötelességében. Nem is keresztel. A' himlő óltást némellyek tselekedtetik.

VII. A' Temető elég tágas. Nints be kerítve, elegendő mély sírt ásnak. A' Királyi Parantslat is meg tartatik a' temetésre nézve.

VIII. Harangozó van. Annak minden kötelessége, engedelmessége függ a' Nemes familia akarattjától. Van valami fizetése is.

IX. Itt nints az Ekklesiának szegénye.

X. Meg eddig ollyas Gravamenei az Ekklesiának nem adták elő magokat.

G 9 Bogárd [Sárbogárd] és Tinord

[Fedőlap]

Bogárd és Tinord. d. 24. Jun. 1816.

- A' Kamara haszon-vehetetlennek expónálodvänn, ezen fogyatkozásnak hejre hozását a' jelen lévő Urak ígérték.
- A' Tiszt. Predikátor panaszkodvänn, hogy Salariumából Considerabilis Restantiák vagynak: rendeltetik, hogy annak be vevésére helybenn mód dondolódjon és munkába vevődjön.
- A' poemitentiát önként tartókk privata absolutiójokk kell a' Parochialis Háznál lenni.
- Az Ekklesia Perceptorának, t:i. Szamadással tartozik a' mások Gyanujának el távoztatására, az esküvés állíttasson fel.
- A' Bogárdi Uraságok minden módonn azonn legyenek, hogy a Tinordiak ne tsak az hogy Ekklesia jövedelme szaporítása véegt a' Lélek Búzat is Árpát a' Prédikátor fizetésenn való Remanentiája be adódjon, kin hogy a' Tinódi Lakosokra is, úgy vetődjön ki a Lélek Búza 's Árpa, mint a' Bogárdiakra.
- Az Agentiálénak minden Communió ki szolgáltatása alkalmatosságával, de sátoros Innepekbenn tsak az első Napokon való ki hirdetése meg hagyatik, úgy hogy olyankor más célra való Jelek ki ne tétessenek. NB. Ezenn meg írt Rendelés után ki vevődött az újj Kenyéri és Bori Communió.
- A' Consistorium által kiadatott Onjeqtumok is külön publicaltassanak.
- Az Úr Vatsorájához először járúlokk confirmatioja, és neveikk be írása meg hagyatik.
- A' T. Predik. Conventiónalis Földjeinek kivált vetőre való szántása annak idejébenn véghez nem vivődik.
- Az Oskolábann szükséges Secessus rendeltetik.
- A' Ref. Bábák Catholikus Gyermekek se keresztelyenek.

+++

'A Canonica Visitatio Tárgyaira való Felelet, az ide tartozó Litterale Documentumokkal együtt, a' Bogárdi és Tinórdi egyesült, Helv. Conf. tartó Ekklesiára nézve. feltette Somodi István Predikátor 1816. Juniusba.

+++

'A Canonica Visitatio Tárgyaira való Felelet.

1. Az Ekklesia.

Mater Ekklesia Bogárd Tinordal egyesülve Tektes N. Fejér Vármegyében. Birják Nemes Uraságok, alsobb rendü Nemes emberek és 'Agilisek.

a) Kezdődött 1736dik esztendőbe, a 'mikor egy kis Oratorium épített vályogbul, a' mostani Harangozó Háznak Nap nyugodti végibe. 1737be vetetett egy kis Harang mellynek felső kerületén e volt: Joseph Gisenberg goss mich in Rabb Ao 1737. az alsó kerületén ez: Szenteltek Atya, Fiu, Szent Lélek Istennek Bogárd 's Tinord N. Possessori. Ez a' kis Harang 1800ban el hasadt, és ujjal feltseréltetett. Az említett Oratoriumba hat esztendeig szolgált egy Egrédi nevű Levita. Hat esztendő mulva a' Veszprémi Káptalan által be petséltetett, de a' gyermekek által tsintalanságbul a' petsét le szaggattatott, a' mikor ismét bele jártak Isteni tisztelet gyakorlás végett. Ekkor is a' Levita volt Egrédi: a' petsétek fel szaggatása után egynehány esztendő mulva ismét kitiltattak belőle, nem tsak, hanem az Oratorium el pusztított. ekkor ismét mást építettek az el pusztított Oratoriumnak Napkeleti végibe sövénybül meg tapasztva. ebbe jártak 10 esztendeig, ez alatt az idő alatt Levita volt Veres Mihály. Tiz esztendő mulva ebből is kitiltattak. Ekkor N. Huszár János Úr épített egy kis Udvari Oratoriumot a' maga számára vályogbul kö fundamentomra, de a' mellybe a' több Lakosok is bele jártak, de tsak lopva. Ebbe voltak a' Leviták egymás után Túrótzi, Balog János, Pákozdi és Szigethi. 1757ben Huszár Jánis Úr meg halálozván, az udvari Oratoriumba eddig gyakoroltatott Isteni tisztelet is meg szünt. Kevés idő mulva ismét el kezdődött de sem Predikátort sem Levitát nem kaphatván a' kis Gyülekezet Huszár János Urnak egyik fia Péter vitte a' Levitai szolgálatot ennyibe, hogy könyörgött és Bibliát olvasott a' Nép előtt. Ez is meg szünt egynehány esztendő mulva és az Oratorium fordítatott Éles Háznak. Ezután 1782ben N. Mészöly Gergely Úr épített az Udvarába egy tágosabb Oratoriumot, mindjárt ebbe az Esztendőbe rendes Predikátornak meg hivatott Seregelyesi volt Predikátor néhai Tiszt. Komáromi Josef Úr, es az Isteni tisztelet ebbe gyakoroltatott mind addig, míg nem Ildik Josef alatt 1789ben építettett

b. Templom Torony nélkül kőfundamentomra, teglából, fa sindelyre, belső világosságának hossza 11 és ½ öl szélessége 5 öl. A' sindelyése pusztulni kezdvén, 1806ba Junius és Julius Holnapokba újonnan sindelyeztetett, a' kő falak kívül belől meg ujítottak, bemeszeltettek 1815ben a' Templombeli székek is reparáltattak így a Templom már most jó állapotban van. 1782ben mikor a' Templomnak építhetése eránt a' Felséghez folyamodtak a Bogárdi és Tunórdi Köz Birtokosok, a' Lelkek száma volt 649, az 1815beli Conscriptiokor találtatott Bogárdon 784. Tinordon 802 mind öszeve 1583.

c. Az Úr asztalához való készületek:

Két ezüst pohár, belől megaranyozva, egyiket készíttette a' N. Huszár familia, ilyen körül írással: Bogárdi N. N. Huszár Urak Késztek az Bogárdi Reformata Sz. Ekklesia számára Aö 1783 Die 29. Mai. Az árra volt 52 Rfr. - a' másikat vették a Bogárdi és Tunórdi N. Aszszonyok és Leányok RévKomáromba, ilyen Inscriptioval: a' Bogárdi és Tinordi T. Aszszonyságok és Lejány Aszszonyok készíttették a' Ref. Eklesia számára Aö 1804. Az árra volt 180 Rfr. van benne 36 és ¼ Lót ezüst és egy arany.

Egy ezüst tányér, ilyen Inscriptioval: Ezen tányért az Bogárdi Refta Sz. Ekkla számára tulajdon költségekkel készíttették N. N. Pálfi Pál Úr és Hitvесе Németh Ersébet Aszszony 1784ben -

Egy tzin Tányér. adta Márkus Judith Aszszony N. Huszár István özvegye 1783. ez van rea nyomva: Schlach Walter fein Zien.

Egy tzin Tál vette ifjabb N. Németh Josef 1792.

Egy kilentz ittzés olom Kánna. vette az Ekklesia 8 Ftr. és 18 Ffr. 1794ben.

Egy kisebb olom Kánna. vette N. Szöke Anna, N. Mészöly János Ferentz Úr

Egy, két ittzés olom Kánna. vette N. Szöke Anna, N. Mészöly János özvegye 1792.

Kék selyem keszkenő, ezüst tsipkével. adta N. Mészöly Juliánna, N. Szüts Mihály Úr Hitvесе

Zöld selyem keszkenő arany tsipkével. adta N. Másrkus Judith N. Huszár István özvegye.

Fejér selyem keszkenő. testamentomba hagyta Nagy Anna, Sz. Mikloson lakott Molnár György felesége 1798.

Zöld kitsiny selyem keszkenő. adta N. Toth Susánna, N. Mészöly Gergely özvegye.

Karton keszkenő fejér tsipkére. adta Sz. Mikloson lakott Molnár Mihály 1787.

Király szín selyem keszkenő arany tsipkével adta N. Látzai Mária, Somodi István Pred. Felesége 1792.

Rojtos fehér abrosz. adta N. Szöke Anna N. Mészöly János özvegye.

Tsipkés közepű abrosz. adta N. Radó Borbála N. Mészöly Josef Úr Felesége.

Veres szélű kék selyem keszkenő. adta N. Szöke Anna N. Mészöly János özvegye 1782.

Sárgás kék szélű selyem keszkenő. adta Hollosi Judith N. Mészöly János özvegye 1782.

Fejér sávolynos abrosz. Sub anonymo küldetett 1794.

Az Úr asztalán levő szönyeg, körbül kötve. Készítette N. Huszár Ersébeth Aszszony ilyen Inscriptioval:
Soos Imre Hitves Társa Huszár Ersébet készítette 1788.

Egy tiz réfnyi veres virágos Damasbul készítettett, kék selyem tafotával meg bélett, aranyos rojtokkal bé hintetett és körös környül arany rojtokkal gazdagon kipremzett Takaró. készítettetek N. Huszár János Úr és T. N. Horváth Judith mellynek a' közepén arany betűkkel ez az Inscriptio van: T. N. Huszár János Úr, és Felesége T. N. Horváth Judith Aszszony, készítettetek a' Bogárdi és Tinordi Ref. Sz. Ekklesia számára 1807. Került 440 forintba.

Keresztelő virágos portzellán edény. adta N. Huszár Ignátz Úr. ezt Kováts Pál Harangozó 1802ben eltörte.

Setét zöldes pádogbul készült keresztelő edény. vette N. szöke Anna, nehai Mészöly Janos özvegye 1806. d. 'A Harang lábón van két Harang. a' nagyobbik Koronáján és ütőjén kívül három mása 74 font, vetetett Pesten 1810ben Aprilis 14kén. az alsó területén ez olvastatik: Bogárdi és Tinordi Reformáta Sz. Ekklesia készítettette. a' felsőn ez: Judit Henricus Eberhard Pesteni 1809. a' kisebbik koronájával és ütőjével edjött 74 font, ezen felül irással: Gegossen in Pest von Heinrich Eberhard 1800.

e. Az Ekklesiának Könyvei.

Mátrícula 1791től fogva. Kezdette Somodi István Predikátor.

Protocollum, mellybe fel vagynak jegyezve, az Ekklesiának eredete történetei, az Ekklesia Leveleinek párjai; az Ekklesiának ingó és ingatlan Javai, a' Presbyterialis Gyűlések Actai, és nevezetesebb Subsidiukai.

Protocollum, mellybe feljegyeztetnek azoknak neveik, a' kik a Templomra és szegények számára különösen adakoznak. Kezdette Somodi István Predikátor 1791ben.

Protocollum, mellybe feljegyeztetnek az Ekklesiának jövedelme, költsége, és a' Curatorok 's Perceptor számadásai.

Két uj Énekes Könyv.

Az Ekklesiának Levelei.

Könyörgő Levél, mellyet a Bogárdi és Tinordi Köz Birtokosok Tettes Fejér Vármegyének be nyujtottak a' végett hogy Templomot építhessenek.

Investigatio, mellyet ezen könyörgő Levélre tett Tettes Fejér Vármegye Deputatioja 1782.

Extractus Conscriptiois Animarum, et Numeri familiarum Nobilitarium Possesszonum Bogard et Tinord 1782.

Azoknak Seriesse Kik? mit ígértek a' Templom építésére?

Királyi Engedelem a' Templom építhetése felől 1783.

Harangnak való királyi Engedelem 1784.

A Templom és Parochia Fundusának örök Levele 1794.

A régi Oskola Fundusának örök és mennyiségét mutató Levele 1797.

A Presbyteriumnak Soos Imre Urhoz be nyujtott könyörgő Levele azért, hogy a Templommal által ellenbe levő pusztá Fundusát, engedje által az Ekklesiának tserébe a' régi Oskoláért, hogy azon uj Oskolát építhessen. ezzel az Indorsatioval: által engedem, nem tserébe hanem ingyen, örökössen 1792.

Az uj Oskola Fundusának mennyiséget mutató 's bizonyító Levél 1797.

Tettes Kapuvári Gábor Urnak nyugtató Levele arrul, hogy a Bogárdi Ekklesia hiba nélkül lefizette azon 100 Forintokat, mellyeken Tinordon egy szabad Curiát meg alkuldott és örök áron meg vett a' tisztelt Urnak édes Annyátul Tettes Sexti Francisca Aszszonytul 1798. 2da July.

Ugyan ezen Tinordi Curiarul való örök Levél a' Pétsi Tettes Kaptalanbul d. 24 Juny 1800. 1791diki Presbyterialis Gyűlésnek Rendelése.

A Felső Bogárdi Köz Birtokos Uraknak Contractusok arrul, hogy a Predikátornak az aratás és kaszállás helyett adnak még egy szántó földet, azt t.c. melly vagyon az Ekklesia szántó földje napkeleti végbe, és ezt is meg szántják mint amazt, az eleséget errül is be hordják mint amarrul 1797. 9a July.

Szérüs Kertül való Zálógos Levél 1800.

Liquida debita Ecclesia Bogardiensis proportionally ejectata.

Recognitio arról, hogy Huszár János, Soos Imre, Huszár Pál és Németh Josef Urak azon 400 Forintra menő Summát, mellyel az Ekklesia őkegyelmeknek 1784-től fogva 1795-ig Interestével edjűtt tartozik, elengedik úgy, hogy az Ekklesia tagjai proportionally fizessék meg a Summát és ez legyen az Ekklesia pénze 1795

Jegyző Könyv azon summáról, mellyet a Bogárdi Ekklesia a Duna mellyéki V. Superintendentional végzése szerint Felsőleges Urunk számára önként való ajánláskeppen 180 Fflr. és 20 Rfrben adott 1793 O.7. Octobr. Zuietantia ezen Summáról 1793.

Az Ellenség által elpusztított Tirolisiak számára ki? mennyi? alamizsnár adott?

A Paksi meg égett Templom iránt, a Paksi Ekklesia Elöljáróinak a Bogárdi Ekklesiához küldött könyörgő Levele 1808.

Nyugtató Levele a Paksi Rfta Ekklesiának 145 Rfr. és 30. 40. mellyeket segedelem fejébe kapott a Bogárdi Ekklesiától.

A Getzei Rfta Ekklesiának Könyörgő Levele a Bogárdi Ekklesiához, mellybe siralmassan le írja, hogy az ő Templomjokat 1811ben Aug. 28kán éjszaka a menykő megütötte és el égett. 1811.

Nyugtató Levél 620 Forintokrul, mellyeket a Getzei meg égett Templomra küldött a Bogárdi Ekklesia 1811.

Nyugtató Levél 45 Forintokrul, mellyet a Budai meg égett Ref Atyafiaknak küldött a Bogárdi Ekklesia, 1811.

Ezekon kívül vagynak Házassági el válásrul szolló Levelek, Házasulandók egybe adattatását illető Dispenzatiók, Keresztelést és Házasulandók Copulatioját illető, külömkülömb féle Bizonyság Levelek. f. A Parochialis Házban vagyon egy eszlő szoba, egyebbe bényuló tanuló Ház, és egy tseléd szoba, türhető állapotban. Ezekben vagyon az Ekklesiának négy fa karszékje, egy négyszegletű régi asztala, és egy leveleket tartó tarka Ládája. egyéb házi eszköze nem volt, most sint. Vagyon egy Kamara is de haszonvehetetlen, Istálló jó, két ól rossz állapotban.

II. Az Ekklesia helybeli Igazgatása.

1. Organizált Presbyterium már most nintsen. 1791ben tetettek rendes Presbyterekké a tehetősebb Birtokos Urak közül hatan, de a kik az Esküvést el nem fogadták. Ezek közül már négyen el halván, helyettek mások nem választottak, mert a többi Köz Birtokosok azzal tartván, hogy nekik egynehány ember törvényt nem szab, /: volt olyan is, de már meg holt, a ki azt mondotta, hogy neki egy Presbyter ember tsak olyan mint a Csizmájja talpa:/ éltek azzal a szabadsággal, hogy minden Presbyteriális Gyűlésen meg jelentek, és a mire szükség volt, voksoltak. Ez így van mai napig is. Minden nemét köz Birtokosok rangjoknál fogva a Presbyteriális Gyűlés tagjainak tartják magokat, és a ki jelen nintsen a Gyűlésben, nem esméri magát kötelesnek, annak meg tartatása, a mit a többiek a Gyűlésben végeztek, tsak ezen az okon, mert az ő tudta s hire nélkül végeztetett. Ez nagy hiba a Bogárdi Ekklesiában; mert ennél fogva, minthogy mindenlen mindnyájjan jelen nintsenek a Gyűlésben, a Gyűlésnek Rendeléseire rendszerint sikeretlenek. Nem tsak a Nemes Köz Birtokosok, hanem még a leg alacsonyabb sorsu Parasztok is, tsak akkor tellyesítik, a mit a Curatorok a Gyűlés rendelkezése szerint parantsolnak, a mikor nékiek tetszik. a Nemesek a Curator pálszájátul nem félnek. a Parasztok, ha a Curator által fenyegettetnek azt mondják: vedd ki elébb a Nemesek szeméből a gerendát, azután piszkáld a mi 'abban a 'szálkás. Valóba szükség volna, választott Presbytereknek lenni, de tsak úgy, hogy az Esküvést elfogadnák!!

2. Presbyteriális Gyűlések tartatnak a Predikátor Elölülése alatt, rendszerint Karátsony Innep harmad napján az Oskolai Tanítók dolgába, és Sz. György nap hetibe, a mikor az Ekklesia Perceptora és Curatorai számot szoktak adni a jövedelemről és költségről. Rendkívül tartatnak mind annyiszor, valahanszor az Ekklesia dolgai és Környülállásai kívánják, tartatnak pedig rend szerint az Ekklesia Perceptorának Házánál. hanem, mikor valami botránkozató életű ember dolgában tartatik, akkor tsak a Parochialis Házban tartatik.

3. A Presbyteriális Gyűlés a tzegezes vétekből élőkre keveset ügyel, bizza azokat a Predikátorra, és a rendszerint Bogárdon lakó Szolga Biróra. A Predikátor ezt tselekeszi velek: a paráznákkal privata paenitentiát tartat, de a Templomba. ha használ jó. Különb, ha nem-birtokosok, Vármegye kerüloői által, örökre kivezetteti a helységről, ha Birtokosok, kéntelen meg szenyvedni, mert a fenytékre nem ügyelnek, a szólszátul nem félnek. A Tolvajokat, Gyilkosokat, Gyujtogatokat adatja egyenesen a

Vármegye fenytékje alá, mint leg közelébb tavalyi esztendőben. A Versengő és egymástul külön lakó Házas társokat, ha maga a' Predikátor sokszori próba tétele után is /: melly az elsőbb rangu Nemesekre nézve Levelezés által megy véghez /: öszve nem békéltetheti; ekkor maga mellé vévén a' Predikátor az Ekklesia Elöljárói közül hármat 's négyet ismét probát tesz. ha az ekkori probatétel sem használ; az edjütt lakásra és hálásra nézve, egy 's két esztendőre őket egymástul el választja, s errül mindeniknek a kezébe el válásrul való Levelet ad.

Közönséges Isteni tiszteletet, vagy az Ekklesia, vagy a' Predikátor eránt való gyűlölségbül, meg átkodva nem gyakorlóra 25 esztendőktül fogva még példa nem volt. Most van az Ekklesia Elöljárói közül kettő a' ki nem gyakorolja. egyik azért, mert Testvérjének, bizonyos osztályba öszve haborodván, egy székbe ülni ne akar, de é mellett az Ekklesia és Predikátor javát nező dolgokban olyan buzgó, hogy senki nálla nem buzgóbb. Söt kívánni lehetne hogy minden Elöljáróink olly buzgók volnának. A' másik azért, azt mondja, mert az Orvos Doctoroktul ez a' praescriptioja, hogy a' hoszszab ülést, és kivált a' Templomban lenni szokott különös Levegőt kerülje. egyéb aránt ez is megadja az Ekklesiának a' mivel tartozik, és sok esztendőktül fogva az Ekklesiának Perceptora.

4. A Presbyteriális Gyűlés Actai feljegyeztetnek a' Predikátor által.

5. Curator van négy, kettő Bogárdon, kettő Tinordon. Bogárdon egyik a' főbb Németek közül választatik, és ez Fő Curator, a' többi Vice Curator. Van egy Ekklesia Perceptora is, a' kinél áll az Ekklesia Cassájja ez adja ki a' Curatoroknak a' költségre való pénzt, a' Predikátornak, mikor szükség, a' Charitativumokat, és a' szegényeknek fertály esztendőnként a' Segedelmet. Mind a' Curatorok, mind a' Perceptor, tsak a' magok Lelkek esméretére támasztatva, fel esküdtetés nélkül szolgálnak, pedig jó volna ez a' tartalék is!! Ezeknek számadásai minden esztendőbe Sz. György nap hetibe szorossan revideáltatnak, feles számu Bogárdi és Tunórdi Nemes Köz-birtokosoknak jelenlétekben.

6. Az Ekklesia jövedelmének Kutféjei: 'Sidók Templomátul, Meszárszékütül, egy Tsapszékütül /: mellyek az Ekklesia Tinórdi Curiáján vagynak építve /: és egy Sellér Háztul jární szokott arendak; Perselyek; Oblatumok; Halottakra való Harangozás, és a' Predikátor 's Oskolai Tanítók fizetésekbül meg maradni szokott, ugy nevezett Lélek pénz, Lélek Búza, Lélek Árpa. Ezt a' jövedelmet lehetne nevelni 1° a' Meszárszék' és Tsapszék' /: mellyek mindenkor öszve vagynak kötve /: árendájából. Régi Transactio szerint /: az eredeti Transactio el vészett de a' mássa, hitelessen és törvényessen meg erősítve meg van, a' Számadásokat magába foglaló Protocollumba /: egyedül a Reformata Ekklesiáié lévén a' Husvágatásbeli Jus, drágábbban ki lehetne adni árendába, mint szokott, de a' kik Meszárosnak való kedvezésbül hogy 1.2. jobban meg győzhesse a' Husvágást; találkoznak olyanok kik hatalmassan ellent állanak abba, hogy a' Meszárszék és Kortsma, annak idejébe Licitatoria botsáttassanak. Pedig bizonyos, hogy így több árendát kapna érték az Ekklesia. 2do az ugy nevezett Lélek buzából és árpából. Bogárd és Tinord, egy Ekklesiát tesznek 's formálnak, még is különböző módon fizetnek. Bogárdon minden Lélek, a' ki már Úr Vatsorájával szokott élni, tartozik fizetni, /: ki vévén a' Selléreket és Tselédeket a' kik akár mennyid magokkal vagynak tartoznak fizetni, a' Szolgálókon kívűl, a' kik semmit sem fizetnek, 15 garast és egy véka buzát /: egyebek közt egy véka buzát és egy véka árpát. Egész Tinórd pedig átallyába fizet 50 pos. mérő buzát. Bogárd abbul a mit vekánként öszve gyűjt, fizet a' Predikátornak 30 pos. mérő buzát, 30 pos. mérő árpát. A' mi búza és árpa ezeken kívül meg marad, pénzé tevődik, 's a' pénz megy az Ekklesia Cassájjába.

Tinord fizet a' Predikátornak 30 pos. mérő buzát, az Oskola Rectornak is 20 pos. mérőt, de tsak ennyit is szednek bé magok közt, vagy ha valamivel többetskét is, de azt az Ekklesia Cassájába nem adják bé. Errül egynehány esztendőktül fogva minden számadáskor lárma szokott lenni az Ekklesiái Gyűlésbe, azt kívánván a' Bogárdiak, hogy a Tinórdi Köz-birtokosok is, legalább a' tehetősebbek, fizessenek buzát és árpát Lélek sterint mint ők, és a' mi a' Tanítók fizetésébül, azokbul meg marad, adják be az Ekklesia Cassájába mint ők. De erre a' Tinordiak mind eddig reá nem állottak. Bogárdnak ebbe a dologba van igassága. Tinordon sok van ollyan Gazda, a' ki sok Bogárdival nem tserélne külső állapotot, még sem akar annyit fizetni mint ez és ha Tinord is ugy fizetne Lélek szerint mint Bogárd, s a' maradékot is ugy be adná az Ekklesia Cassájába mint Bogárd; minden esztendőbe szép Summával szaporodna az Ekklesia jövedelme. Most a' Predikátornak fizetni szokott 30 pos. mérő árpa ki telik abbul is, a' mi Bogárdon adódik, söt egynehány mérő, még marad is, az Ekklesiának is, a' mi árpa tehát Tinordrul Lélek szerint fizetődne, az mind maradhatna az Ekklesiának.

III. A Charitativumok v. Alamisnák.

'A Charitativumoks vagy Alamisnák dolga ebben áll: Bogárd Tinord olyan Ekklesia lévén, melybe számos Uraságok és magokat jól bíró Németek voltak, és vagynak most is; ezt a szerentsés állapotját az Ekklesiának, magok hasznokra fordították az Utasok, Koldusok és minden rendű szükölködők minden vasárnapra és más Innen napokra Bogárdra gyülekeztek a Templom ajtaiba, az Utas Szegények és Vándorló Legények és ekkorra meg állapodtak Bogárdon, és a Templom ajtaira tódultak. e' nem volt elég. Sokan ezek közül, kik jó Bizonyosság Levelekhez famaszzkodhattak még ki is hirdették magokat. Ebből a' lett, hogy a' Perselyek, az Agentiale és más parantsoltatott Objectumok számára ki tétetett Jelek, üressen maradtak, mert kiki, az Isten Ditsösségére elszánt és 'sebjébe felvitt alamisnáját kéntelen volt a' Templombul való kimenetelekor az oda sereglett Koldusoknak s Utasoknak el osztogatni. Az Ekklesiának a' Perselyeken kívül még ekkor semmi jövedelme sem lévén, nem csak, hanem 410 forintokkal 9 esztendőktől fogva való Interessivel edjűtt adós is lévén, már 1795ben arra az állapotra jutott külső fényessége mellett, hogy a Predikátorát és Oskolai Tanítóját is nehezen tudta fizetni. Ekkor kezdett osztán az Ekklesia figyelmes lenni magára és maga fönn tarthatására. Melly végre közönséges Gyűlést tartván, az Ekklesia javát néző Rendeletei közt ezt a Végzést is hozta: hogy ezután sem külföldi sem helybeli Koldusoknak, Szegényeknek 's Utasoknak, nem szabad a' Templom ajtaiban kéregetés végett meg állani, sem senkit a' Cathedrából kihirdetni 's annak számára a' persely mellé valami jelt kitenni, hanem hogy az iagz szükölködők is, a' hamissak miatt ne szenyvedjenek, készíttessék még két fekete persely, szegények perselye nevezete alatt, és ezek az Ekklesia perselyével /: mert ez csak egy van ./ mindenkor ki tétessenek. Az ezekbe gyűlt pénzből osztán segíttessenek fertály esztendőnként az Ekklesia szegényei, a' külföldi szükölködők pedig akkor, mikor az Ekklesiát segedelem végett meg keresik. Ezen végzés szerint már ma a' Bogardi Ekklesiában.

2. Az Agentiale sem publicáltatik, hanem e' helyett minden esztendőben fizet az Ekklesia, Tractualis Visitatio alkalmatosságával 6 forintokat. a' fellyebb említett végzés után egynehány esztendeig az Agentiale a Három Sátoros Innepekbe egyszer egyszer publicáltatott. A' publicatio a' Parochiális Háznál, a' Curatorok által felszámláltatott és Nyugtató Levél mellett.

á. Predikátor kezébe 's gondviselése alá adatott. Minthogy ez a' publicatio, a' mint az akkori Nyugtató Levelek bizonyítják, rend szerint ment mind öszve 5. 6. 7. Forintokra és egynehány G9/12 felvette az Ekklesia á közepső summát, és ezért rendelt publicatio helyett 6. forintokat.

â. 'A Generale Consistoriumtól rendeltetett nevezetesebb Objectumok, mint p.o. építésbe foglalatoskodó Anya Oskolák, el égett Templomok, 's mások mellyek hathatos segedelmet kívánnak, publicáltatnak, nem csak, hanem ha a' Publicatio kevésre megy, szabadsága van a' Predikátornak arra, hogy a' Vica Curatorok által által Collectat tsináltasson. A' mi bejőnn, az a Curatorok által fel számláltatik, a' Protocollumokba irodik, és marad a' Predikátor gondviselése alatt.

ã. A' Perselyek mellyekben gyűlnek minden alamisnák felnyittatnak, 's kivevődik belőlök a' pénz minden fertály esztendőben, a' Predikátornak, négy Curatoroknak, Ekklesia Perceptorának, két 's három Presbyterialis Uraknak, és a' számadásokat magába foglaló Protocollumba a Predikátor által be irodik, és az Ekklesia Cassájába bé tevődik, melly áll az Ekklesia Perceptorának keze alatt.

A Perselyek állanak a' Templomban, az Úr asztala alatt lévő záros almáriumban. Ennek kultsa áll a' Predikátornál, a' Perselyeké a Perceptornál.

ä. Az Alamisna az Ekklesia Szegényeinek fertály esztendőnként, a külföldieknek akkor, mikor magokat jó Bizonyosság Levél mellett jelentik, a' Generale Consistorium által rendeltetett Objectumoknak pedig Tractualis Visitatio alkalmatosságával administráltatik az Ekklesia Perceptora által szűken. ekkor Tiszt. Visitor Urnak quietantiája mellett, egyébkor minden quietantia nélkül, elégnek tartván az Ekklesia ezt, hogy a' Perceptor és Predikátor jó Lélekkel fel írják Kinek? mit adnak?

Hogy az alamisna szűken administráltatik, ez az oka, hogy a' Szegények Cassájja, az Ekklesia Cassájával a' Szükölködők' kárára, a' Predikátor gyakori ellentmondása ellen és öszve olvasztatik.

IV. A Lelki Pásztor

1. A' Bogárdi és Tinórdi egyesült, Reformata Ekklesia' mostani Lelki Pásztora Somodi István. Tanulását kezdette a' Sz. Király Szabadi Oskolába, folytatta a' Miskoltzi Gymnasiumba, végezte a' S. Pataki Collégiumba, végre öregbiteni kezdette az Erlangai és Trajectumi Universitasokba, a' honnan le jöven 1790be, az ezt követő 1791be Januar 1ső napján, meg hivattatott a' Bogardi Ekklesiába az Ekklesiának ezen hivatalát Majus 4dikén az Otsai Generale Consistorium meg erősítette, végre Junius 23kán Filep Szállásán, Püspök választás és szentelés alkalmatosságával, többekkel edjűtt Papságra fel szenteltetett.

Azoltatul és így 26dik esztendőtil fogva állandóan lakik Bogárdon, és néha vidám, néha szomorú napok közt, Isten kegyelméből folytatja Papi Hivatalát. Beszéli Magyar és Deák nyelveken, Németen is olvashat haszonnal, ha meg szorul, beszélhet is még. Felesége van, és ettől hét gyermekei, t. i. négy Fia és három Leánya.

2. Van Canonja, Liturgiája és Josephina Resolutioja.

3. Minden Vasárnapokon és Innepe napokon tart Predikációt, dél után Catechizációt. Hét köz nap Imádságot, ki vévén a' nyári napokat, a' mikor Kaszállás kezdetül fogva, Aratás végezetéig, csak reggelként tart ki vévén azokat a napokat mellyeken az alkalmatlan idő, a Munkásnak kezeit be zárja, hogy munkájához ne foghasson, ekkor estvéként is.

4. Az Úr Asztalához először járulni akaróknak Confirmatioja, itt szokásban nem volt, most sints, a' sok apro Filiáknak távollétek miatt, talán nem is gyakorolható a helybeli Lakosokra nézve, ez a' hiba így orvosoltatik: az Oskolába egyik Poenitentiális Héten, nem szabad egyebet tanítani, hanem csak Vallást és az ezt közelebbről tárgyaló tudományt, különösen Agendát. Minden poenitentiális héten a' helybeli Predikátor az Oskola helybeli Visitatori közül kettővel vagy hárommal be megy az Oskolába, ott a' gyermekeket a' vallásból, különösen az Úr asztalához először járulni akarókat az Agendából meg vizsgálja, és a' kiket még illendőképpen el készülvén lenni nem talál, azoknak megmondja, hogy halasszák máskorra az Úr Asztalához való járulást.

5. Az Úr Vatsorája adminisztráltatik esztendőnként tizszer. Minden sátoros Innepeken kétszer, Böjt második Vasárnapján egyszer, Új Kenyérre egyszer, Új Borra egyszer, és Advent első Vasárnapján egyszer.

6. A Keresztelés mindenkor a' Templomba vitetik véghez, néha Isteni tisztelet alkalmatosságával, többször Isteni tisztelet végződése után, mikor a' Kis gyermeket fel hozzák. Háznál soha se.

7. Minden Beteget, kis gyermekeken kívül mind alkalmatos, mind alkalmatlan időbe meg látogatja a' Predikátor, még most is meg lévén a' Papista Vallásnak ez a' kis maradványa, a Bogárdi Ekklesiában, hogy az Úr Vatsorájával való éles szintolylan szükséges a' Betegnek, mint az utolsókenet.

8. 'A Matricula vivődik a' Consistoriumtól ki adott Norma szerint, csak hogy, az itt szokásban levő igen sok kereszt Atyák, Anyák, s Komák miatt, kik magokat mind be iratni kívánják, nem Columnákra. A' törvénytelen ágyból szülötteket így írja be a Predikátor p. o. Matria. pag. 176 Mező Josef Leányának Susánnának törvénytelen ágyból származott L. Ersébet s ad. pag. 149. Néhai Pintér Josef özvegyének Rátz Juliánnának törvénytelen ágyból való L. Sára 's ad pag. 26. Tiszt. Szabadi Gáspár Sz. Miklósi Plebánus Gazda Aszszonyának Borostyán Katalinnak L. Ersébet 's ad.

9. A Házasulandók háromszor publicáltatnak Vasárnapokon ha pedig így a Lakodalom poenitentiális Hétre esne, a' harmadszori hirdetés, hét köz nap is, mikor feles számmal vagynak a' Templomba néha néha meg esik. A' Copuláltattak, mindjárt Copulatio után, két Bizonyosságokkal, néha hárommal is, be írónak a' Matriculába.

10. 'A Felsőleges Királyi Parantsolatok és a' Consistorium publicált Rendeléseit szórul szóra improcollaltatnak.

11. 'A Predikátor fizetését, Földekkal és Rétekkal edjütt elő adja az egyit ·/·

12. 'A Predikátor Búza és Árpabeli fizetése ritkán adódik be annak idejébe Bogárdon, akkor is nagyon gazossan. A' nádbeli soha se egészen se Bogárdon se Tinordon. Az alsó Bogárdi Parochiális Szántó föld ritkán szántódik annak idejébe, akkor is rosszul, mivel sokan, sok izbe szántják, akkor t. i. mikor ki ki a' maga dolga miatt rea ér. Kivált mikor vetés alá kell szántani rend szerint Boronát senki sem visz ki, hanem magának kell a' Predikátornak el boronáltatni. - Az alsó Bogárdi Rét, Legelő mező mellett lévén két oldala felől, hanem ha jó árokkal tartatik, lehetetlen neki nagy kár nélkül meg maradni. Azomba mihelyt a széna ki vivődik belőle, azonnal belé hajtának a' Marhák, Lovak, Birkák mellyek az árkot el rontják, és még is soha sem reparálják, hanem magának kell a' Predikátornak reperáltatni, a' melly minden esztendőben öt, hat, s több forint költségébe kerül.

13. A Ministeriumot illető, illendő tekintetre és betsületre nézve még eddig a' Predikátornak panaszsa Bogárdon nintsen.

V. Az Oskola

a. 'A Bogárdi Oskola mostani Rectora Papház István, Praeceptor a Szüts József. mindenik a' S. Pataki Anya Oskolába tanult, amaz ez előtt harmadik, ez második esztendőben jöttek ki. Mindenik nőtelen.

- b. Az Oskola épülete türhető állapotban van, a' Gyermekek számához képest elég tágos is. a' leg nagyobb fogvatkozás az épület körül ez, hogy a gyermekeknek semmi secessusok nints, melly miatt a' szeméretesség nagyon szenyved.
- c. Az Oskolába járó fiuk száma most 71. a' Leányok 33. mind öszve 104 a' mint mutatja a' kettős ·//· alatt levő Catalogus.
- d. 'A Gyermekek kevés hijján, egész esztendőbe Télen Nyáron egyformán járnak Oskolába.
- e'. A tudományok mellyek tanittatnak. Vallás Látzai Kis és Nagy Catechismusa szerint, Vallás Historiája, Hübner Sz. Historiája, Geographia, Hármás Kis Tükör, Számvetés, Syntaxis, Periodológia, Cornelius Phaidrus, Magyar Deák Grammatica, Hazai Törvények summája és Éneklés mestersége. Ezek tanittatnak az Anya Oskolákban levő Methodus szerint.
- f. 'A Tractus által kirendelt Visitatora, ennek az Oskolának Tiszt. Rozgonyi László S. Kereszturi Predikátor Úr, de a' ki még egyszer sem visitalta, Examenen pedig jelen volt egyszer.
- g. 'A Predikátor mellett, helybeli Inspectorok vagynak négyen ki nevezve, a' kik közül leg alább kettő, minden második hétbe ha tsak egyszer is, tartozik a' Predikátorral együtt az Oskolát visitálni.
- h. 'A Templomban való Éneklés, kötelessége a' Praeceptornak, kinek a maga discretioján áll az Ének választás, kivévén a különös alkalmatosságokat, mikor maga a' Predikátor mondja meg előre: mi énekeltessék?
- i. Az új Énekes Könyv, minden leg kisebb akadály nélkül bévésétődött. Tsak az a baj, hogy elegendő új Énekes Könyvet a Gyülekezet tagjai nem kaphatnak.
- k. 'A Rector Sallériuma a harmas ///. igr szintén a' Preceptore is a négyes ////. alatt, annak idejébe béfejeződnek, kivevén a' Luxust, mellyből rendszerint 6. 7. pos. merő el szokott maradni.

VI. Bába

Bába van négy, de egyik sints examinálva: kettő fel van esküdtetve, az első valami keveset tud az Aszszonyok baján segíteni a' három semmit sem, a' mi tőlök ki telhetik, abba eljárnak gyakori intés után. Protestánst nem keresztelnek.

A Himlő oltás dolga most rosszszul van, ezt ez előtt szerentsés előmenetellel vitte a' Predikátor ingyen. ekkor a' Helységnek akkori seborvosa meg szollította és kérte a' Predikátort, hogy az ő kenyerét ne vegye el. engedett a' Predikátor a' Seborvos kérésének. A' Seborvos fizetésért /: 2 Ftr :/ tévén az himlő oltást, hogy a' Lakosok az ingyen való szolgálatra vissza ne térjenek a' Predikátorhoz, az verte a' Lakosoknak fejekbe, hogy a' Predikátor nem jól olt. Most már a' Seborvos matura költözvén lakozás végett, a' Predikátor nem folytathattja a' dolgot, mert himlőt nem kap.

VII. Temető

Temető van négy. Felső Bogárdon egy, alsó Bogárdon is egy. Felső Tinordon egy, alsó Tinordon is egy. Mindenik be volt árokkal kerítve, mikor ki méretett, de az alsó Tinordin kívül, melly most is jó állapotban tartatik, a' több háromnak az árkolásai elpusztultak, mert a' Felső Bogárdi, Rét közepébe lévén, sőt maga a' Temető is Birtokos Uraságok Réttjek lévén, mihelyt az első széna belöle ki takarittatik, azonnal a' több Rétekkal edjütt Marha és Birka Legelővé léssen. Az alsó Bogárdi pedig Marha Legelőbe lévén, maga is a' Temető egész esztendőn által marha és Birka legelő, a' Felső Tinórdi is marha legelő között van. Némely jozan gondolkodású Közbirtokosok, kívánnák ezt tilalom alatt tartani, mint az also Tinordi tartatik, hogy valamint also Tinordon, ugy itt is a' Predikátornak mindenkori hojjánossan esni szokott szénabeli fizetése ebből pótoltnak, de sokan vagynak, kik ezt alattomba szántsándékkal meg etetik, 's az árkolást is ugyan akkori pusztítják.

Jegyzés. az slsó Bogárdi N. Közbirtokos Urak meg tudván, hogy a' Püspöki Visitatio tárgyai közt, a' Temetők is ott vagynak; most mikor ezeket irom, nyakra főre nyitattják, a' tsaknem egészszzen elpusztult árok kerítését a' Temetőnek, ezzel az Igérettel, hogy ezután rea fognak vigyázni hogy a Temető, közönséges legelő mező ne legyen, hanem a' mi széna terem benne, fordítódják a' Predikátornak itt is hijjánossan esni szokott szénabeli fizetésének potolására a' jövendő meg mutatja: mi lesz az Igéretből? A Sirok a' mint a' föld minémüése engedi, némellyik Temetőbe kisebb, nemellyikbe nagyobb méjségre ásatnak. egyéb iránt elegendőre.

A temetés idejét meg határozó Királyi Felséges Parantsolat, a' hirtelen, vagy, tsak kevés napokig tartott betegség után meg holtakra nézve, pontossan meg tartatik. Az Epidemicus Nyavalyába meg holtakra nézve, nem.

VIII. Harangozó

Van egy öreg Harangozó, a' ki, a' mint tölle ki telik, kötelességében eljár, és a' Predikátornak engedelmes betsületes fizetése van, és mind a' portiótul, mind a' Vármegyének és Helységnek minden terheitül szabadsága, ezeken kívül szabad szállása.

IX. Ekklesia Szegényei.

Vagynak az Ekklesiának különös szegényei, hol többen, hol kevesebben. Most tsak kettő van. minden fertály esztendőben kapnak segedelmet, de nagy hiba, hogy szűken, holott a' Cassajjokbul bővebbetskén ki telne a' segedelem; ha az Ekklesia Cassájával öszve nem olvasztódnék.

X. Ekklesia Gravamenei

'A Bogárdi Ekklesiának semmi Gravamenei nintsenek. él ez a' maga törvényes tellyes szabadságában, nem történvén még eddig semmi olytat, a' mi a' Reformata vallásnak akármí módon praejudiciumára lehetne.

XI. Filialis Ekklesiák.

A Bogárdi Ekklesia Filiai ezek:

Szent Miklos, birja Grof Zichi János van benne 106 Lélek.

Rét Szilas. puszta. birják a' Bogárdi N. Huszár és Meszöly Urak. van benne 34 Lélek.

Sismánd. puszta. birják Bogárdi Huszár, Baratskai Hazai és Rátz Almási Jankovits N. Urak. van benne 28 Lélek.

Felső Alap. puszta. birják N. Salamon Urak, van benne 39 Lélek.

Körtvélyes. puszta. birják N. Huszár, Hazai, Domokos, Bajmándi és Jankovits Urak. van benne 46 Lélek.

Kis és Nagy Lóók puuszták. birják Grof Zichi Ferentz. van benne 60 Lélek.

Töbörök. puszta. birja Grof Bottyán Thodor. van benne 29 Lélek.

Karátsony Szállása. puszta. birja a Zirci Apátság. van benne 13 Lélek.

Elő Szállása. puszta. birja a' Zirci Apátság. van benne 14 Lélek.

Öreg Venyérg. puszta. birja a' Zirci Apátság. van benne 25 Lélek.

Kis Venyérg. puszta. birja a' Zirci Apátság. van benne 5 Lélek.

Uj Major. puszta. birja a' Zirci Apátság. van benne 9 Lélek.

Hertzeg Falva. falu. birja a' Zirci Apátság. van benne 5 Lélek.

Mind öszveséggel ezen Filiában van 416 Lélek.

a. b.) Egyikbe sints Templom, egyikbe sem jár ki a Predikátor egyéb szolgálatra, hanem Halottat temetni és a' Betegeknek az Uri Szent Vatsorát feladni.

c.) Egyik Filia sem concurrat a' Predikátor fizetésébe, az egy Sz. Mikloson kívül, ez, ha a' Predikátor egy 's két Hold szántó földet bérel, az meg szokta szántani.

d.) Oskola sors egyik Filiába is. Sz. Miklosrul, mint hogy közel van, nyári napokon a' gyermekek, neha többen, néha kevesebben, a' Bogárdi Oskolába járnak rendszerint, mikor pedig a' Sz. Miklosi Lutheranus Predikátor alkalmas Tanító, akkor az eleibe járnak, mint éppen most és van a' dolog.

g.) Egyik Filiából sintsenek a' Materbeli Presbyteriumba bévétetve.

h.) Mindenikbe van Bába, de tsak a' Falukba van rendes. a' Pusztákon pedig tsak némely, tapasztalásbul valamitskét tanult vén Asszonyok. Mindeniknek keményen meg van a' Materbeli Predikátorok parantsolata, hogy Protestans Gyermekek ne mérészeljenek keresztelni, a' Catholicus Gyermekek pedig, ha a' szükség, ugy kívánja, meg kereszteljék, és keresztetletlenül meg halni ne hagyják.

i.) Mindenütt van Temető, a' Catholicusokéval egy kerítésbe, de rendszerint roszz állapotban, mert mindenütt legelő

k. Egyéb Gravamenek még eddig nem tapasztaltattak, hanem most leg közelebb ez, hogy, a' Sz. Miklosi Tiszt. Plebánus Úr, két annyi fizetésért akar a' Protestans Lakosok Halottyaikra harangoztatni mint a' Catholicusokéra, holott a' Harangok árrába szintugy fizettek a' Protestans Lakosok, mint a' Catholicusok. De ezen Gravamennek orvoslását a' Bogárdi Mater Ekklesia már munkába vette, ezt végezvén: tudtára kell adni a' T. Plebánus Urnak, hogy ha meg nem szűnik az igazságtalan meg különböztetéstül, Bogárd is azt fogja igasságossan tselekedni, hogy a' Bogárdi és Tinordi Catholicusok

Halottyaikra két annyiért fog harangoztatni, mivel ezek a Bogárdi Harangok árrába egy pénzt sem fizettek.

G 10 Csapdi [Csabdi]

[Fedőlap]

Csapdi. d. 15^a Jun. 1816.

I. f. A' Parochialis Háznál az Ólak' reparatioja meg ígértetett.

II. 4. A' Presbyterialis Végzéseknek inprotocollálása rendeltetett.

b. Nemes Oláh Éva Barcza Dánielné Asszony Adománnya azonn szőlő, mely az Ekkla birtokábann vagyon.

III. á. Rendeltetik hogy mikor a' 3. sátoros Innepekenn az Agentia le publicáltatik, akkor a' T. Predikátor számára ne essen adakozás: hanem inkább a' több Communiók alkalmatosságával.

V. f. A' Tractualis Visitatora az Oskolának Esztendőbenn egyszor visitál, de az Examenenn meg nem jelent.

NB. Fel-Csútonn lakik Gombási István, a' kitől a' Csapdi Ekklesiára szállott Hagyományok meg kérdeződhetnek, mivel ő Csapdi Notarius korába némelyek ki adta a' Testamentomot.

+++

A Canonica Visitatio Tárgyai.

I. Az Ekklésia

s^s Csabdi Mater Ekklesia Ttes Fejér Vgyében.

A Helységet bírják Ns Compossessor Urak.

a) Az Ekklésia kezdődött 1790ik esztendőben.

A Lélkek száma mégyen négyszáz tizen-egyre.

b) Templom van, épült 1792ik esztendőben kőből, meg lehető állapotban vagyon

c) Az Úr Asztalához tartozó edények, száma Czimból kettő ezekkel az Inscriptiókkal. Ns. és Nztes Oláh Éva Asszony a Csapdi Refta sz. Ekklésia számára készítette Ao 1790.

A másikon, Ns és Nztes Bartza Katalin Asszony a Csapdi Refta számára készítette 1790.

Egy Czín tál, Inscriptiója: Az Isten Dicsőségére a' Csapdi Sz. Ekklésia készítette Ao 1790.

Van két Pohár egyiken ez az Aiscriptio van: Ns Barak János készítette Ao 1790.

Tányér van kettő.

Sávolyos Abrosz kettő, Keszkenő hat.

d) A' Harang lábón két Harang vagyon a nagyobbak ez az Inscriptiója: Csapdi Ref Ekkla készítette 1802. Franciscus Millner Buda Judit me 181. fomos.

A Kisebbiknek ez az Inscriptiója: Csapdi R.E. számára Ns Tktes Zámbó Sándor Úr, és Testvérjétől született Fodor Juliánna tsinal. 1807. Fusa sum per Franciscum Millner 63 fomos.

e) Az Ekklesiának van egy Testamentalis Levele tizenkét: Rhnes Fról. Könyve nintsen

f) A Parochialis Házban két szoba vagyon tűrhető állapotban vagynak. Nyoszoja egy, fa kar szék kettő, Kamara, Istállók meg Lehető állapotban vagynak; de az ólak semmit sem érnek.

II. Az Ekklésia Hellybéli igazgatása.

1. Presbyterek négyen vagynak és felvagnak esketve.

2. Presbyterialis Gyülések tartatnak, valamikor a szükség kívánja a Parochiális Háznál.

3. A Presbyteriális Gyülés, az az egyenetlenkedőket, versengőket, az Isteni tiszteletet nem gyakorlókat kérés, és intés által a jó útra vinni törekedik.

4. A Presbyterialis Gyülés Actai, a szám adást kivéven nem szoktak fel jegyeztetni.

5. Curátorok ketten vagynak. Ezeknek szám adása minden Esztendőben, a Presbyterek jelenletekben revidealtatik.

6. Az Ekklesiának jövedelme, alamisnából és egy kis szőlősébül vagyon, a mely szőlő áll öt előből felső vége 13 út az alsó vége pedig 10 út felső szomszédja Mónos András, alsó szomszédja Mikolai János. Másunnan leg kisebb jövedelme sints az Ekklesiának.

III. A Charitativumok vagy Alamisnák.

- á, Az Agentiale esztendőben, háromszor, a három Satoros Innep napoknak első napjaiban publicaltatik, és akkor a Prédikátor részire is szokott kitétetni egy bizonyos jel.
- â, A Consistoriumtól rendeltetett objectumok publicaltatnak.
- ã, Az Alamisna a Curatorok jelenletekben számláltatik meg.
- ä, Mind az Agentiálé, mind minden más Alamisna administraltatik a Nagy tiszteletű Visítator Uraknak.

IV. A Lelki Pásztor.

1. Horváth István Debretzenben tanult az Anyai nyelven kívül Deák, és Tóth nyelven beszélhet, Németet olvashat Két esztendőktől fogva szolgál a Csapdi Sz. Ecclába másutt sehol sem szolgált. Felesége vagon és két mostoha fiai.
2. Liturgiája vagon, és Josephina Resolutioja
3. Az Úr Asztalához először járulándokat ha lesznek confirmálja és bé is írja.
4. Az Úr Vacsoráját Esztendőben hétszer administrálja.
5. Minden Vasárnapokon, és Innepekben Predikál, Délután Chatechizál, Hét Köznapokon Könyörgést tesz.
6. A Keresztelés a Templomba vivődik véghez néha a Háznál
7. A betegeket mindég, ha kívántatik meg látogatja
8. A Mátriculát viszi, a Törvénytelen ágyból születetteknek tsak az Annyát írja bé.
9. A Házasulandókat háromszor publicálja Vasárnapokon a Cópuláltattakat béírja.
10. A Fels Királyi Parantsolatokat, a Consistorium publikált Rendeléseit improtocolálja
11. A tizenegyedik Punctum másik Tabellaba a Conventióhoz kaptsolódott.
12. Az esztendőnként való fizetés bé adódik Restántia nem marad.
13. Az illendő respectusa a Predikatornak megvan.

V. A Oskolák.

- a, A Rector Csáthy Mihály tanult Debretzenben ebben az Ekklesiában van Gergely Naptól fogva ez előtt szolgált Ó Budán, Pátkán, ismét Ó Budán Saár Kereszturon, Tabajdon, és Fel-Csúton felesége vagon Gyermekai öten vagnak
- b, Az Oskola elegséges a gyermekek számához képest
- c, Az Oskolába járó fiú Gyermekcik circiter 30an hasonlóképpen a Leányok is 30an lehetnek
- d, A Gyermekcik tsak Télen járhatnak, nemely Compossessor Uraké Nyáron is járnak
- e, Leg inkább a Vallás és annak Historiája tanittatik
- f, A Tractus által kirendelt Oskola visitator T.T. Szászi János Úr Bitskei Predikátor egyszer Visítál esztendőben, az examenen nem szokott jelen lenni
- g, Az Oskolának Helybéli Inspectorai a Presbyterek
- h, A Templomban való éneklést a Rector el végezi magán áll az ének választása.
- i, Az ujj enekes Könyv nem introducaltatott, mint hogy még a régiek meg vagnak, és az ujjhoz nem ragaszkodnak
- k, A Rector fizetése be adódik hijanosság nélkül

VI. Bába vagon examinálva van és felesketve tud segiteni az Asszonyok baján, kötelességében szorgalmatosan el jár, nem keresztel, a Himlő óltás dolga fojamatban van

VII. A Temető elég tágas, nints bé kerítve, elég mély sírok ásatnak a Temetés idejére nézve a Fels. Királyi rendelés meg tartatik.

VIII. Harangozó van kötelességébe el jár vagon fizetése.

IX. Az Ekklesiának szegenyei nintsenek.

X. Ez Ekklesiának semminémű Gravamenei nintsenek.

G 11 Csákvár

[Fedőlap]

Csákvár d. 20a Juni 1816

1. A' Parochialis Háznak teteje reparaltatni fog, sőt ujjonnan fog csináltatni egészen, a' jövő esztendőben.

2. A' Presbyterek fel-fognak eskedtetni.

A' Gen. Consistóriumnak azonn végzése meg tartatni rendeltetik, hogy mikor az Agentiale hirdettetik, akkor semmi más célra ne legyen adakozás, és így semmi jel ki ne tevődjön.

+++

Ez a' Mező Város vagyon T. N. Fejér Vármegyében, bírja Mtgos Gróf Eszterházy Miklós ő Nagysága Cs. K. Kámárás.

a. Ebben a Ref. Ekklésia mikor kezdődött arra bizonyos Documentumot mutatni nem lehet: hanem néhai Nagy Tiszt. Esperest Veszprémi János Uram' a' régibb Matricula' hátulján tett jegyzése szerint 1629ben Prédikátor volt benne Pátkai György. Futumairól semmi sint. A' múlt Esztendei Conscriptio szerint a Lelkek' száma 1645.

b. Temploma el készült 1749ben kőből - Tornya 1786ban ugyan abból - jó állapotban van. A' Templom' teteje 1813ban újra lesindelyeztetett.

c. Az Úr' Asztalához van 2. Czín Tányér, mind a' kettőn e' betűk vagynak: C. E. és egy kisebb arannyal futtatott bádóg Tányér ennek körületén ez Incó vagyon: Csákvári Reformata Szent Ecclésiának Tányérja. Csináltatott 1740. Vagyon 2. nagyobb Ón Kánna, az egyikben ez az Inscriptio van: Csákvári Ref. Ecclesiáé másikon nints semmi. A' kissebbiken, melly harmadik, e' vagyon: Geredai Jánosné vette 1729. Vagyon 2 aranyozott bádóg Pohár, A' régibben ez az Inscriptio: Csákvári Reformata Sz. Ecclésia Pohara Anno 1740. másikon ez: Csákvári Reformata Sz. Ecclésia Pohara Anno 1803.

A' Templombéli Asztalon rendesen állani szokott abroszon kívül van egy fejer falú veres pamuttal tsíkozott tsinvatt abrosz, mellyre ezen betűk vagynak varrva: Pali 'Su'sánna készíttette Isten' ditsőségére ez abroszt 1729. Van 1. asztal keszkenő, és egy virágos kék selyem takaró, a' szélei körül keskeny ezüst forma tsipkézettel.

d. A' Toronyban vagynak 3 Harangok. A' nagyobbik 6. mázsás, s rajta ez az Inscriptio van: Csákvári Helvetica Confession lévők tsináltatták 1803 - és - Goss mich Johann Kohl in Pest 1803. A' középső 3. mázsás forma, rajta ezen betűk állanak: Fornai Német István, Német András, Német Gergely tsináltatták - és - Goss mich Frantz Zechenter in Ofen 1725. A' harmadik egy mázsás forma, legjobb materiából való. Az Inscriptio rajta ez: Spectabilis ac Perillustrio Dominus Stephanus Kenesei Sacrae C. ac R. A. Mattis Consiliarius, ac spectabilis Dimnia Susanna Szondi Conthoralis Einsden Ecclesie Reformata Csakvariensi grato animo contulerunt A. A. 1748-és Joseph Steinstock goss mich in ofen.

e. Két Levelénél nints több ez Ekklésiának - egyik szól a Templomról - ezt adta akkori Földes Úr, Nagy Méltóságú Gróf Eszterházy Ferentz ő Excellentiája a' másik, mellyben fel vagynak írva a' Prédikátornak is Oskola Mesternek 1764-ben adatott Földek. Vagynak 5. Diariumai. Az egyikbe írónak a' Felsőes Parantsolatok, 's Ven. Grabe Consistoriumi 's V. Tractusi Végzések. 2dik mellybe jegyezve vagynak, mennyit, hol, kik adakoztak, mikor a Templom épült? 3dik, emllybe vagynak fel írva a belső Személyek 'Salariumi, 's az Ekklésia' Javai. 4dik, mellybe íródik időről időre a Perceptio és Erogatio. 5dik, mellybe írónak a Charitativumok.

f. A' Parochialis Házban vagynak 3. nagyobb Szobák és egy oldal szoba. 2. Konyha, egy Kamara - meg lehető állapotban. Cseléd Házában van egy két felé nyíló magos fekete almárioma. A' Tanuló Házban, tsak fejer több darab deszkákból álló Könyves Téka. Nyoszolyái nintsenek. Van 2. asztala a' két szobában és egy a Konyhában. 6. Deszka szék. Egy, a' Szent Edényeket tartó Kisded kék Almariom, egy 1170ben tsináltatott pénztartó Láda 's 2. Persely, mind a három, két két kultsú Pléhre tsinálva. Van Istálló, Szem Ház, Kotsi Szín, Hidas, 2. óll meg lehető állapotban.

Az Oskola Épületében a Rectornak egy Szobája, egy Konyhája, a' Gyermeknek 2. Classasa. Van 5 deszkaszék 3. asztal, 2. nyoszolya, egy könyves Téka, és a' Konyhában egy főzelékeket tartó nagy Almáriom. Van egy kő pincze a Ház' végében, valamint a Prédikatori Ház alatt is egy olyan Kő Pincze. Az Oskola végében áll az Ekklésiának Granariuma.

II. Az Ekklésia helybéli igazgatása.

1. Van Presbyteriuma. Melly áll a' Városi Előljárókból, 's néhány öregebb elő kelőkből, kik rész szerént Városi Esküttek voltak 's Curatorok is - és másod ízben nem eskettek meg - egy szóval ezek úgy vagynak ez ideig, a mint találtam szám szerént 12ten.
2. Igen is tartatna ezek Gyűlést a Parochialis Háznál, mikor ollyas dolgok adják elő magokat, mellyek egybe gyűjtetéseket meg kívánják.
3. A czégeses bűnben élőket, czivakodó Házásokat, haragtartókat igyekezik kéréssel, intéssel, jobbítani, békéltetni - most casus nints.
4. A' Gyűlés Actai /: minthogy mind eddig ollyas mik nem voltak, mellyek a feljegyzést érdemlessék volna :/ nem íródtak: ha lesznek, nem múlatom el feljegyezem.
5. Curator rendesen van 's az Ekklesia' szokása szerént igen tsak 2. esztendeig - melly le folyván, akkor ad számot az Előljáróknak.
6. Jövedelme az Ekklesiának gyűlik a' Perselyekből, 's a' Conventionatusoktól meg maradó Búzából - s ottan ottan az Isten ditsőségére való önkényi adakozásból - hogy másunnan lehetne reményleni; nints reá ki látás.

III. A' Charitativumok.

- á, Az Agentiale publikáltatik 7szer esztendőben - az Ekklesia Perselyére tetétvén a Tálatskák.
- â, A' Ven. Gen. Consistoriumtól rendeltetett obiectumok igen is publikáltatnak.
- ã, A' Curatorral számlálja fel a' Prédikátor, azonnal bé íródik, 's tevődik az Ekklesia' Ládájába, az a' végére való különös zsatskóba - czedulával különböztetvén meg a többiektől.
- ä, Minden alamizna hijjánosság nélkül administráltatik, rész szint Nagy Tibor Esperest Úrnak őszi visitatio alkalmatosságával, minden quietantia nélkül, minthogy magam írom bé a vele lévő Libellusába - úgy a' Collégiumok' küldöttjeinek is.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Mostani Lelki Pásztor Kováts Sámuel, tanúlt Debreczenben. Deakúl beséll is, Németül pedig ért és olvas. 15. esztendeje, miolta itt Prédikátor, másutt nem Prédikátoroskodott. Van Felesége - 2. mostohafia, és 5. tulajdon Gyremekei.
2. Van Canonja. Liturgiáji, Josephina Resolutioja.
3. Prédikáll, catechizáll, imádkozik rendesen.
4. Az Úr' Asztalához először járúlni akarókat a' Templomban confirmálja - a' confirmátusokat már két esztendőben bé írta.
5. Az Úri Szent Vátsorát a' Sátoros Innepeknek 2 napjain, új kenyérrel, új borral, Adventben, és Bőjtben administrálja ezen V. Tractus szokása szerént.
6. A' Templomban keresztel; de ha beteggel szaladnak, kivált éjszaka, a' Háznál is.
7. A' Betegekhez el megyen.
8. A' Matriculára nézve, hibáját meg vallja; hogy az egy formáságra nézvé, a mint Antecessióra vitte, úgy viszi: hanemha egyátalján fogva, másként szükséges leszsz vinni, ezennel a' szerént fog hozzá. - A' Törvénytelen ágyból születettek úgy írja bé, mint parantsoltatott - az Anyát nem előbb írván bé, mint maga vallást tesz.
9. A' Házásúlandókat igen is háromszor publicálja t.i. Vasárnapokon; de meg esik néha, hogy Hétköznapokon is - mikor vagy a' más Helységbeli T. Prédikátor a Copulatiót meg ígéri - vagy, mikor mind a két Személy Helybeli - a' dolog sürgetős, 's akadályok éppen nintsenek, a Fels. Rendelésnek ezen értelme szerint. vagy mikor számosabban vagynak az Isteni tiszteleten.
10. A' Felsőleges Királyi Parantsolatokat, a Ven. Generale és Tractuale Consistoriumok' Végzéseit Rendeléseit mindenkor inprotocollálja.
11. Fizetése különös Papirostra le van írva - subscribalva - Mi idejében fizetődik - Restantia soha sints.
12. Nints panasza Hallgatói ellen; hogy illendő tiszteletben ne tartanák.

V. Az Oskola

- a. Mostani rector Kálmán Dániel, tanúlt Debreczenben, ezen a Tavaszon jött nótelen.
- b. Az Oskola épülete jó állapotban, a' teteje közelebb nádaztatott - még eddig a' Tanulók meg fértek benne.

NB. Az Ekklesiának mitsoda dolgai vagy Jósági vagynak az Oskolában felljebb illetem - itt lett volna pedig helye.

c. A' Gyermek Catalogussa készen vagyon.

d. Még eddig nem jártak egész esztendőben, tsak Télen - most tellyes erővel igyekezünk rajta, hogy fel járjanak.

e. Taníttatnak, a Palat Catechesis, Nagy Tiszt. Góből Gáspár Uram Catechismusa Hübner Historiája, az elsőbkeknek, a' kérdésekbe 's feleletekbe foglalt Kis História a Kissebkeknek - Éneklés mestersége az Énekek, a' 'Soltárok' minden énekelhető vssei, Könyörgések, tíz parantsolatok, Kis Tükör, Szávetés, Irás. - Ha rá mehetnénk, hogy esztendőt által Oskolánk lehetne, ki terjeszkednénk azokra is, mellyek a Methodusba ezeken kívül említettnek. - Az új Rector az Ekklé'siabéliek' nagy kívánságára kezdi Tanítványait Deákul is taníttani.

f. Oskolai Visitor T.T. Pap Mihály Assessor Úr - visitál, és ha öszve nem esik a' két Oskola' Examene, vagy más nem akadályozza, jelen van az Examenen is.

g. Igen is vagynak a Prédikátor mellett két Helybeli Visitorok.

h. El végezi a Rector az Éneklést - a' mostani maga választ.

i. Hogy az Énekes Könyvvel nem boldogúlhattam, közönségesen tudva vagyon.

Más Ekklesiák a provocáltak Hallgatóim, még a' Debreczenire is - külömben megint, a' Diktálás lévén nagyon ellenekre, és ez s hogy felette kevés osztogattathatott ki köztök, leg inkább akadályozta bé vétettetését.

k. A Rector Salariuma, 's Földjei külön papiroson vagynak le írva

l. Restantiája nints - néha a' Jusnóban esik.

VI. Van Bába 3. egyik régen szolgál, és fel van esketve, ketteje most próbálgatja. Helyben lévén a Vármegye Bábája, az szokta készíteni őket. Ha ezeknek kezek között a' Szülő 's a Gyermek veszedelemben forog, meg jelen maga 's velek együtt tellyesíti a kötelességet. Többször inculcalom nekik; hogy ne kereszteljenek. - A' Himlő oltásról ditsekedve említhetem; hogy a Vármegye Doctora Tttes Molnár János Úr Csákvár elibe tette Fejérvárnak, 's ígérte; h a T. Sz. Vármegye előtt meg dítser bennünket.

VII. Temetőnek egy kerítésben van a' Catholicusokéval, nem sokára meg telik. Bé van árkolva - A sírokat egy öl formán ássák. A' Temetésre nézve a felséges Parantsolatot tellyesítjük. Ha Chirurgus meg nézi 24. óra múlva el temetjük - Pa??ters??ban, Himlőben elébb is.

VIII. Van Harangozó - el jár kötelességében. Fizetése itt Posonyi mérő Búza, egy pár Csizma. 'A mostani, mesterember lévén, és mint Zsellér más Házában lakván, semmi terhet nem visel - az Uraságnak rabotál - annak elengedéséért is könyörögni akar.

IX. A' Szegényekről gondoskodik a' Mtgos Uraság, mindeniknek ad dies vita hatnaponként 4 Ftot adván.

X. Gravamenek éppen nintsenek. A T. Plebanus Urakkal szép békességben szoktam élni. Ez a mostani 3dik már miolta Csákváron lakom. Az előtt való, külömben igen jeles, barátságos, jó ember volt, még is 9. esztendő alatt háromszor kísértett meg; hogy a Lelkek' számát adjam által; de mindannyiszor meg tagadván tőle - a barátság azért fenn maradt köztünk - Ő tellyesítene Felsősege parantsolatját azzal: hogy kérte tőlem. én meg azzal tellyesíttem az én Felsőségemét: hogy nem adtam néki.

G 12

[1816. jun. 16.]

Az Etyeki Reformata Ekklesia Mivolta

Hogy ezen Tns Fehér Vármegyében fekvő, és ez időbenn ugyan tsak a Fehér vari Tns. Káptalan birtokába lévő Etyek nevü, most többnyire Németségből álló Helségben mind ez ideig meg maradott, Magyar Reformata Ekklesia; régi Reformata Ekklesia; meg tettzik ormán: hogy itt rég olta rendes Hivatalt viselt Lelki Pásztorok voltak. Kiknek Neveik s idejek a' régibb Protocolaris Könyvünkbe így vagnak:

Anno 1600. functus est S.M. Officio Mathias Udvardi ad annum 26.

Anno 1626 successit Jacobus Transilvanus usque ad tres annos.

Anno 1630. exceptit Stephanus M. Budai per 22 annos

Anno 1652 Secutus est Balthasar Sajo Szentpéteri functus est officio per 48 annos

Anno 1700 fuit Georgius Dobai Demde seculus est Johannes Szögyéni - Postea Stephanus Pátkai.

Ez a' Pátkai István volt itt Prédikátor 1720 körül; És ennek idejébe kezdődött már ez az Ekklesia háborgattatni.

A dologra ez adott alkalmatosságot: Az említett Prédikátor Együtt lakott az Édes Annyával, akkit, midőnn azzal valami dolog felől öszve kotzodtak, versengettek meg vert volna, kik vágással ijesztették, és tsak ugy ígérődött kegyelem néki ha Pádistává fogna lenni. El is fogadta ezt a kegyelmet, és ki tért Vallásából Még ekkor Etyekenn nem volt több két Szolgánál Német. A Jesuiták által hát más falukból Németek, Porosztok, Hajduk parantsolódtak ide, a magok céljok eszközeinek, a' kik kemény parantsolatot adtak hogy Pátkainak prédikálására /: kitérése utánn az első Vasárnapon :/ még a csetsszopo kisdedeiket is fel vigyék a Templomba. Voltak olyanok kik a' dolgot gyanítván familiástól nem a Templomba ha nem a Szöllő Hegyre és az itt levő, és ebbe az esztendőbe le szakadt Barlangba mentek ki lappangani.

Az a Nép pedig, melly a Templomba gyülekezett, midőnn körül nézte magát, s látta hogy már a Templomnak egy szegeletébe egy Feszület, más sarkába más kép áll, látta hogy az ajtó előtt Nemetek Porosztok állanak, kik a mint gyanítá helyessen a Népnek ki menetelet akarnák akadályoztatni ez a nép mondom alattomba zugni, zsíborgni, sírni kezdett. Es hogy ki mérgesedve el keseredjen, tsak az járulhatott hozzá a mi meg is történt hogy a Predikátorokat ellenkező állapot lássak, meg fordított tanítását halja a Gyülekezet. El is kezdte ez az ő régi Prédikáló Székéből az ő evangéliomat így: "Eddig szerelmes Juhaim ez a Pásztor tsak szalmázott benneteket, semmit ne féjetek már ez utánn szénázli foglak." Nem kellett ennél több a' bosszus Halgatoknak, nem kivánták az amment, törtek ki felé, az erősebb Ifjak, tapodták, terítették a földre a kevesebb számmal kimenetelt gátoló Németeket utat tsínáltak öreg Szüleiknek, gyengébb gyermekeiknek asszonyaiknak.

Ekkor a mieink Instántiával mentek Rév Komáromba az ő Földes Urokhöz kik akkor a Pater Jesuitak voltak nevezetessen miolta Etyeket birták második Superiorok éppenn ekkor volt Cserko István Úr. Ezt kérték hát Etyekiek hogy a Feszületeket vitesse ki a Templomból. De ez így felelt: ha nem nézhettek reá takarjátok bé gyoltssal. A mieink pedig be takarva is írtozván töllök oda hagytak Templomjokat, és tsak ugyan a Templom mellett nádból építettek magoknak Isteni Tiszteletre Hajlékot a mostani Plebánia Udvarba.

Ebbe tisztelték egy darabig az Int. De mint hogy Pásztorok el hagyta őket, másrol kellett gondolkozniok meg is hívódott általok egy Tatai István Nevű felszentelt Academicus - de már ez tsak alattomba, mert a Pater Jesuitáknak jelenteni nem merték. És éppen ezzel tsínáltak bajt magoknak, mert azoknak említett Superiorjok ezen hirtelen tselekedetjékenn meg bosszonkodván minden előljárokát. Vasra veretett Komáromba tömlöczbe hanyatott. és mind addig ott szenvedtek, míg egy itthonn maradt mindenben tehetős ember kétszer személyessen meg fordulván a Felseges Király Károly előtt azt a Felseges Kegyelmes rendelést eszközölte esdekelte ki: hogy a fogjokat szabadon botsássák. Ki is hozatta Csorko István Úr a tömlöczből őket, s először fej vesztéssel ijjesztvén, de a melyre ez az ugy is kevés napokat reménylő öregek bátran felelvén szabadonn botsájtattak.

De tsak ugyan Pater Csorko Istvan a Templomot Tornyt harangokat Predikátor Házat vég képpen el vette a miéinktől.

Es így arra is a mit tselekedet ez a Superior, a' mint gondolom nem az ő békességet szerető Lelke, he nem valamely Felseges Királyi Parantsolat birhatta.

Ugyan is ez a Csorko volt az is, akki meg engedte hogy a Régi Oskola Ház fojásából szakaszthassanak el ujj Templomnak valo hejt - ezen kívül az építendő Templomnak fáit meg vette, meg faragtatta, R.Komáromból Budára szállította, mellyeket a mi Atyaink onnan ki hordtak, s az említett héjenn, fel építvén az uj, de ki szabott nagyságu, Toronynélkül valo, pintze forma, sövényre épült Templomot az előbbi kőből épült, Tornytos, és az ideig oráig nádból készült Templojaikat vég képpen oda hagyták.

A fent említett hir nélkül bé hozodott Tatai István nevű Prédikátort ne hogy több villongásra alkalmatosságot adjon valamely Ref. Földes Úr meg jelenvén jotsira ültette s töllök el vitte, és ezen Ekklesiának a maga Prédikátorját adta által T. Sallai Márton Urat, 1724be akki itt szolgálván 1763dik esztendeig, ha bé jövése élete nem adott is alkalmatosságot a zenebonára de világból ki menése, halala szomorú történetet szült. Mert ennek temetési alkalmatosságával történt az melyre ami éltesebb embereink keservessen emlékeznek.

1763ban Ugyan is már a felsőbb országokból ide ki hivodott Németeknek volt Plebánusok is. Kinek tisztesseges neve Veroni Pál- Ez a Plebánus Úr az ő Nezői kozt ki hirdette a meg holt Prédikátor halalat illy szokkal: Meg holt a Kálvinisták Csikossok de majd mi temessük el, adjatok hírt mas Falu beli Németeknek is. Gyülekeztek is az ő gonosz tzeljuk segedelmekre németek - jól gondolván azt, hogy a magyarok a holtat csufszágra n fogjad ki adni, szép szerivel

Már ki hozták a holt testet, már énekeltek felette, mikor halják hogy a sok Németség zug, s a lántz tsörög a lovak utánn mely által akarták a Koporsoba levő holt testet vontatni mint nem ember dögöt

A holtnak jelenlévő szerelmesi, esdeklettek az Előljárok előtt, hogy a holt testet ne engedjek tsufszágra tétetni. De ezenn tisztes Öregek el rémülván az ellenek todult sokasságtól; s nem érezvén már viadalra valo erőt Karjaikbann; ott hagyták a csata Paiczot, be szaladtak a szomszéd Házba magokat el rejteni, s sirni, hagyván a holtért valo tsatát az erősebb tetemű Ifjakra. Kiki is az Udvarrol, bátorságossabb helyre a házba akarák a holtat be vinni de a midönn ott teremvén az ellenkező Attyafiai meg fogták ők is a Koporsót; Volt itt küszködés a holt test ért, huzták vonták, rántották taszítottak, ki s bé, a holtat az élet, káromkodtak imádkoztak, Németül Magyarul, ki sírt ki bátorította egymást.

Végre jelt ad a Plebánus a Veszekedésre, meg nagyobb lett a' haborodás. - Ki jön akkor a lármára a szomszéd buvo helyről egy Boczor István nevű Előljaronk, kit a Nemetek azonnal a földre vertek, kitől a halálos útéseket a Papista Kántor fogá el, lábai közze vevén azt. A Németség előre készülvén ezen esetre keze belivel jöttek el keseredvén hát a Magyar Ifjak is törtek szaggattak kapkodtak magoknak védelmező eszközöket. s oly ki menetellel fojt e szomoru Speetacullum, hogy a Magyarok tsak ugyan bé hoztak a' testet a Házba a mikor az ajtora bátor szivű Ifjak állottak fejszékkel. És mikor itt a Németek be nem mehettek a ház falát kezdték ki vágni.

Volt itt a többek közt egy Ifju Candidatus kit a Nemetek a Mészáros pínzzejébe szalasztottak és kit ugyantsak a Mészárosné örzött töltött puskával. - Ez az Ifju ki jö sokára a Pinczéből, le veti Papi ruháját, Kardot köt, fel öltözik Prokátorossan, megy a lárma közzé, Protestál hatalmassan /azt mondja egy öregünk akki ezt a bajt ipse vidit et quorum pars magna fuit/ hogy így kezdette el hangossan beszédét: "Sok ember vér ontás utánn most kötöttünk békességet a külső ellenséggel hát itt kell e vért ontanunk? Csendességbe vagyunk már a Burkussal hát magunk bodaljunk e meg?" Kinek is hathatos beszédére a fent érdemlett tisztelettel említett, most a holt ellen Commondans Plebanus Úr magába szált, s a Nép is le tsillapodván a már negyednapi eves bűdös és a viaskodásba öszve zagyvált rontsolt holt testet tsak ugyan a mieink ki vittek minden tisztesség nélkül, de mármost sokszorozott sirályok közt, s el temették. Mikor ez a szomoru halotti pompa történt a Jusúitak Superiorjok volt Pater Ribits Ferencz.

Ez utann ennek az Ekklesianak tsak Leviatik voltanak - 1do volt Davidhazi Ferencz 2° Mádi István 3° Lepsényi Mihály.

Ennek idejébe jött a Fels. Consiliumtól oly rendelet hogy az Etyeki Ref dolgába a Vármegye Relatit tegyen de ez abba maradt, söt annak felette az törtent hogy 1762ben. Guilner Mihaly a Pazmandi Tiszt tarto más Urakkal, Plebánusokkal el jöttek ide és sok ijjesztésekkel erővel a nyakokba írtak a mieinknek egy Contraetust, mellybe azt Vállalták a mieinkel hogy ők elégtelenek a Prédikátor tartására, egésszen által adják magokat a Plebanusnak, annak Szántanak aratnak fizetnek a regi Papjok rétjeket is neki takarítják.

Lepsényi Mihály Levitájók halála után kérték az akkori Superiort: Buzás János Urat hogy engedjen más nekik bé hozni. Meg is engedődött de illy kötel alatt mellynek a nyomorultak neveket ala is írták: Hogy az ő Levitájok semmit sem tselekedhessen a gyermekek tanításánn és az imádkozáson kívül

Lett hat a Levita Király Mihály 5 esztendeig

Buzás János Superior Utolso Ura volt Etyeknek a Jesuiták közzül. Mert ez a Társasság 1773ba el széllesztetvén ez a' Joszag a Felseges Camarara szállott.

Ennek idejeben is a Plebánus keresztelt eskedetett a Ref. közt is néki fizettek szolgáltak a Prédikátor Földjeit Rétjeit néki műveltek a Reftusok - a Réktori Földek pedig még meg voltak es a Rétek a Levitáknál.

1777^{dik} esztendöben ez a Helség a Ns Fehér Vári Káptalan bírtokába esett, - az akkori Nagyságos Fő Tiszt Nagy Prepost Úr Grubanovits Zsigmond 1780 töllünk mind a Predikátori mind a Rektori Földeket el mérelte, el vetette.

De az ért a Plebánus Urnak az előbbi ki tsikart Contractus szerint földeket Réteket míveltek a Refk. egész 1486^{dik} esztendeig- A mikor halván a Felséges Rendelést az Ekklesiák fel szabadítások felöl. ezen ígát

ők is végképpen ki vetették nyakokból. Német Ádám Lévitásagába akki osztan Rendes Prédikátorral fel is szenteltetett es itt holt meg.

Es ez olta ismét Isten Kegyelmisségéből Rendes felszentelt Prédikátorok vagynak ezen Ekklesiába. Es a Földeket is mellyeket a Törvény utján, a' Felsőbbek segedelme által, de csak ugyan sok fáradsággal, az 1801dik eszt 22dik Januárusbam tett Contractus ereje szerent, az akkori itt levő Prédikátornak, T. Hazai István Urnak, fáradhatatlan munkássága a' NB Káptalantól állandoul vissza szerzett, és meg nyert; minden háborítás nélkül bírtak, s birjak most is.

+++

Mostani állapotja ezenn Ekklesiának

A Fent említett sövény falakra mélyen a' Földbe épített Tem.nak idővel el rodhadt ki s be dült falait az embereink más más esztendőbe földozták be darabonként kő fallal, fellyebb hát nem emelhetvén most is oly pintze fonna. Egy tornyot ragasztottak hozzá 1796ba Mellybe 2 harang van a kissebik egy másás forma ezen írással Joseph Staintock. Cos Michael in Ofen Etyeki Ref. Ekklesia Harangja 1736.

A nagyobbik Harang harmadfel másás ezenn Írással: Indit Henricus Eberhard Pestini 1809. Az Etyeki Reform. Ekklesiae DP. FI. PS. BI. VA. BP. MI. ezeket az Előljárokot jelentik Doczi Peter, Prédikátor, Farkas János, Pap Sámuel, Boczor Istv. Varga András, Boczor Péter, Mod Istvan.

Az Úr Asztalához ezek a készületek vagynak

1° Czin Pohár ezenn metzéssel Keszült 1792be

2° Egy 4 ittés forma Kanna a fenekenn ezenn írás: Az Etyeki Ref Ekklesia készítette MDCCXCII .

3° Masik okkora Czin Kanna olly írással

4° Egy ittés Czin Kanna ezen írással: Az Etyeki Ref Ekklesia számára 1792be ujjitodott abbol mellyet meg 1660ba szerzett

5 Czin Tal, Tanyér Keresztelő Tal és Kis Kanna

Ruha beli

1° Tarka varrott abrosz 2° Sávojos abrosz 3 egy gránát szín felső nagy Terítő 4° Négy Fejér Kezskénök sejemmel varrott sarkakkal

Leveleink Könyveink nintsenek

epületek

A mostani Prédikátor Háza ál két szobából, az egyyik pavimentumos, mind a kettő béllet ajtos - Kamara, abba a Pintzébe valo járás, egy fedél alatt utanna az Oskola Haz, Féhaj Istallo olak jo karba.

Az Udvar kövel kerített de tsak harmad fél öl a szükségé benne kő küt Ház fojás a Templomig használható

Hazi eszközök

Vanak Ekklesianak 2 puhafa nyoszójája 2 fa 2 bör székje egyy hosszú székje 2 fenyő asztala

Igazgatás Rendtartás

A Rendessen választodni szokott és a Templomba fel esküdtetett Presbyterek az Oskola Házba annak idejébe a Predikátor jelenlétébe az őket illető elől járulo dolgokrol tsendessen tanatskozni szoktak

A bünösöket a Botrankoztatokat pálya alá veszik még jajt nem kiált.

De nem is bánja azt a Nép hogy nállunk jaj a botránkozatonak most már a mi Forumunk által meg menekedett a Német Biro Kezétől.

Ennel fogva mind féle dolog nállunk nagyon szepenn megy mi érdemlett tiszteletbe tartodunk, ha valaki sertődik soknak faj és a rossz ellen kiáltanak, és illy rendetlenül tselekedik köztünk fejér madarak valamint a

Hiti szegettek harag tartok Templomba nem járok ellen is nem szükséges még eddig a Törvény

A Rendes Fél esküdt Kurátor minden esztendőbe az utolso fillérig számot ad az Elöl járok előtt

Jövedelme az Ekklesianaknak 4, v. 5. néha meg marad merő buzának anabol áll, mert a mit kiki fizet Pap bert az a fára és kesz pénzre sem elég, mert a Lelkek száma a 260 körül jár.

Nem is találhatunk semmi módot kivált hogy valami állandó jövedelmet tsinálhatnánk
Egyébb arant most nevedünk nem fogyunk

Az Alamisnak

- a) Az Agentiale a hat Communio alkalmatosságával tsak az első napokon esztendőnként hatszor publicáltatik és akkor tsak maga.
- b) Hasonló képpen minden más obiectumok annak idejében publicaltatnak, és a Prédikátor által felszámláltatván, be íratnak meg takarítatnak
- c) Es annak idejébe hijjanosság nélkül a Visitalo Esperest Urnak által adodnak s ott is bé írodnak.

Lelki Pásztor

Ezen Ekklesiának ebben az időben Obernyik László , Tanulasát kezdette Nagy Körösön végzette Debreczenben, olvashat Deákul Totul Németül Magyarul - de mind (ige)n jól érti.

4 esztendeje hogy ezen Ekklesiába szolgál, Házassági életet él, egy férfi gyermeke van életbe- Pátyonn O Budai volt Oskola Tanito

Vasarnapokonn szokás szerént mind a ket órán Isteni tiszteletet tartunk - Hétköznap is, de estve elmarad sokszor-

A Keresztelés a Templomba szokott megesni.

A betegek meg latogattatnak.

A Matriculaba be írodik a mi oda valo hejessen

Inceri Patre Nati az annyokkal irodnak bé

A Házasulandókat ha az idő szoros két Vasárnap közteső hétköznap is ki hirdetjük - rendessen copulaljuk Násznagyaival együtt helyekre be írjuk

Oskola

Rektor nállunk nints mert ha a Földekből annak is hasitnánk a Prédikátor meg nem elhet tisztességessen mert semmi más jövedelem nints. Epíteni se lehetne Rektor Hazat ezen szúk udvaronn

Preceptort tartozik tartani a Prédikátor a maga költségénn ki is most nállunk Nagy János nevü Ifju - Tanult Losonczon, szolgált mar eténn is

Oskola Házunk elég tagas 20 25 gyermeknek Világos és száraz

Téleonn által olvasás, írás, szám, ének, imádság foglalatosságok, nyáronn nem járnak ámbár itt a'

Preceptor

Az éneklést a Templomba a' Preceptor viszi véghez, annak ott nem létébe jo énekes embereink.

Az Uj Zsoltárból énekelgetünk dictalva, a régiből is és a Szentek Hegedűjéből.

A Bába

A Bába nállunk is tudatlan Paraszt Vén Asszony

Himlő oltás

A himlő oltás nállunk mindjárt a Parantsolat utann minden kisdedeinken szerenzsessen véghez ment és mind egészséges utanna, de az előtt is már oltogattattam.

A' Temető

A Temető nállunk jó Kerítés, Kapu alatt van. - mély sirok ásatnak mellyekbe valo takarítása a' holtnak 48 órára szoritodik

Harangozo

Harangozonk jo ember, a 3 mero buzáért, és szabad a Helség terheitől.

Szegények

Két oly szegényunk van kiket a koldulastol meg mentünk buzátskával és pénzbeli segíttséggel

Akadájok

Semmibe nem háborítatunk. Az Atyafiak innepen ugyan egész szabadsággal nem dolgozunk, úgy is a mint szabad volna de nem is akarjuk a barátságot szeretetet fel bontani mert annak sok hasznát vettük már tsak az én itt létembe is mind a Helségtől, mind a HB Captalantól annak Tiszt Uratol, a Plebanus emberseges Uri embertől.

Filiak

Ugy mondják hogy ide tartoznának mmt Filiak a Palatinalis Szomszéd Ginka Vért es, Szent György Puszta Es Grof Sándor Bood és Három Rúsa Pusztai

De a mely Puszta Bitskehez és Gyúrohoz közelebb esik ahoz járul - kereszteltetni és temetni mely miatt idővel Consusiok eshetnek

Jo volna hát talám őket törvényessen és vég képpen ahoz az Ekklesiához kötni a hová közelebb lévén tsak ugyan magokba hajolnak

Külomben az Innep napokon valamint eddig is ide jártak, úgy ez utánn is nyitva lenne előttok Templomunk, Terítve asztalunk

Ezek a Puszta többnyire Csöszökből Betegekből állanak a Lelkek száma is minden időbe bizonytalan A mult esztendőbe mindössze 52re ment.

G 13 Gárdon [Gárdony]

Gárdon. 22a Junii. 1816.

[Fedőlap]

Gárdon. d. 22. Jun. 1816.

- A' Templom reparálásához való készülétek már meg vagynak téve.

- Kút a' Parochiális Háznál nintsen.

- Itten tulajdonképpen mondatott Presbyteriális Gyűlés nem tartatik mivel se nem a' Parochiális Háznál van az Ekklesiái Gyűlés, se a' Prédikátor jelen nem szokott lenni a' Gyűlésben; melyekre nézve rendeltetik, hogy ez a' szokás mind a' két tekintetben megváltoztatódjon.

- A' Gener. Consistorium által ki adódni szokott objectumok publicáltatni nem szoktak; hanem minden (karitatívumok most tsak az) Agentiále neve alatt mennek: ez helybe nem hagyódik, és rendelődik, h. minden tárgyai az Alamisnának külön-külön hirdetődjenek.

- A' Confirmátusokat be kell írni.

- A' törvénytelen ágyból származott Gyermekekről ki kell írni, h fattyúk,

- A' mi hijjánosság van a' Földekbenn a' mostani fel mérés szerént, a' T. Uraság igérte azon fogyatkozást ki pótolását.

+++

A' Fő Tisztelendő Püspöki Canonica Visitatio tárgyai eránt tett Kérdésekre való Felelet.

Io Az Ekklesia.

s^s

a., Gárdon Mater Ekklesiam fekszik Tettes NS. Fejér Vgyében, birják sok nagyobb s' kisebb tehetségű Nemes Urak. Ezen Ekklesia kezdődött 1783d esztendőben, és Istennek légyen halá, mind ez ideig semmi, szomorú fatumai nem voltak: a' Lelkek száma 593.

b., A' Templom mellynek fundamentoma 1784ben tétetett le, most romladozott állapotban van: de reparaltatása éppen munkába vétetett. A Torony ellenbe, mellynek fundamentoma 1799d eszt. 29a esztán tétetett le, jó állapotban vagyon; és mind a két épület termés kőből, és téglából építetett.

c. Az Úr Asztalához tartozó készülétek é következendők: úgymint:

1., Egy 5. ittés ón Kanna illy írással - N.1. A' Gárdonyi Ref. Sz. Ekklesia számára csináltatta Toth János. Budánn Fanser Matias által 1783. Die 28. Octobris.

2. Egy 3 ittés ón Kanna, illyen Notával. N.2. G. E.

3. Egy ittés ón Kannácska, ezen betűkkel. N.3. G. E.

4. Egy ón Pohár illy inscriptióval: N.4. G. E.

5. Egy ón Tányér ezen írással: N.5. G. E.

6. Egy nagy fekete nyelű Kés, csont nyelű.

7. Egy nagy láng szín sellyem Keszkenő, ezüst csipkével.

8. Egy sárga forma kiseded kopott selyem Keszkenő.
 9. Egy veres pamutos abrosz.
 10. Hét közönséges nagyságú savolyos Abrosz.
 12. A' Keresztelő edény egy hosszszas forma ón Tál, mellynek fenekénn ezen betűk vagynak N.6. G. E. - és egy vékony fülű ón Kannácska illy írással: N.7. G. E.
 13. A' Keresztelő edényenn, egy kék tarka selyem Keszkenő.
 14. Az Úr Asztalához ismét egy csíkos Kazimír Keszkenő.
 15. Az Asztalonn egy Szőnyeg.
 16. A' Cathedrann egy Szőnyeg.
- d., A' Toronyban két Harangok vagynak: a' nagyobbik 242 fontos. a' kisebbik 77 ^{1/2} fontos; mindenik ezen egy forma Inscriptioval: Cos. Mich. Johann Koll. in Pest. 1787. – az alsó karimájokon pedig: N. Gárdoni Reformata Ekklesia számára készítettett a' maga kölcségén T. T. G. G. idejébenn. Pest. 1797. 29. Dec.

e., Az Ekklesiához tartozó Könyvek – a' Matricula, mely még most is a' NT. Vgye kezében van authentizatio véget: - két Diarium in 4° és két új énekes Könyvek.

f., A' Parochialis Házban vannak 3 Szobák, mind jó állapotbann; ugy nem különbenn Kamarák, Istálló, ólak, a' szükségig; Kút pedig nincsen. Az Szobákhoz tartozó hazi eszközök ezek: 1. A' Museumben nagy kettős Theca, ugyan ide tartozik egy a' szeglethez alkalmaztatott hosszúkás fenyő író asztal. 2., egy tölgy fa, és egy fenyő dió színre festett nyoszolya. 3., Egy nagyobb és egy kisebb fenyő Asztal; ismét egy hárs fa, konyhabeli asztal. 4. A' Konyhábann egy fekete almariom tányérossal edgyütt. 5. Ismét egy sárga festékű nyoszolya.

II° Az Ekklésia' helybeli igazgatása módja ebben áll: A' Nemes Familia a' Familia Curátora Házánál öszve gyűl, és minden magát elő adható Ekklesiai, s 'nem ekklesiai dologrol tanácskozik, és végez; és mivel a' Predikátor ott jelen lenni nem szokott (: mivel a' szükségesebb Tagok, meg hivattatván, a' Predikátorral értekeznek az interessans materiakrol ☺ vegezését meg izeni. Ennél fogva A' Nemes Patronatus kezében van mind a' közönséges Cassa, (: mellybol fizetődik a' Predikátor és Oskolai Tanító☺ mind a' Jövedelmekről és kölcségekről való számolás. Tulajdon képpen való Jövedelme pedig Ekklesiánknak, a Perselybeli alamisna; melly hasonló képpen a NT Familia Curatora, és a' mellé rendelődni szokott egy Ekklesiai Curator számadása alatt vagyon: melly a' Halgatók' buzgósaga szerént nevedkedhetik. A' Közönséges familia' bizonyos Jövedelemei; a' Mészárszék , Kortsma, és Halászat arendái, mellyek fundusul mutatódtak ki Ekklesiánk kezdetekor, a' Belső Hivatalbeli Személyek' illendően való tartásokra. – A' mi végre az ekklesiái fenyítéket nézi: ennek meg jobbithatását inkább ohajtani mint reményleni lehet, mind azon Királyi Parancsolatnak kedvező magyarázása miatt, melly a' rossz életű Személyeket a' fenyíték alol ki veszi; mind sok bizonyos okok miatt, mellyek még az ebbeli igyekezetet is haszontalanná tészik: pedig fájdalom sok a' botránkozató cselekedet!!

III° A' Charitativumok v. Alamisnák.

á., Az Agentiale minden esztendőbenn, ányiszor publicáltatik, a' mennyiszer Úr vacsorája osztattatik, t.i. ötször: és akkor semmi más jel nem tétetik ki mellé.

â. A' Gen Consistoriumtol rendeltetett obiectumok, ki vévén a' különösen publicáltattakat, nem tétettek mind ez ideig nállunk közönségessekké; én probát tettem kétszer; de igen csekély foganatja volt: azért is az eddig szokásban lévő módot tartottam meg: melly szerént minden obiectumok, a' Communiókor ki tétetni szokott jelekbe gyűlt adományokból fizetődnek, és adódnak minden híjánosság nélkül a' T. T. Visitor Urnak, s' ugyan akkor vagy ő, vagy a' Predikátor a' Summának alá írja, hogy híjánosság nélkül által vétetett: addig is pedig a' Predikátor keze alatt van. Forma szerént való Quietantiák, v. Contraquietantiák nem adódnak.

IV. A' Lelki Pásztor.

- 1., A' Helybeli Lelki Pásztornak neve Horváth Daniel: Debreczeni Collegiumban tanult: Német nyelven olvashat, s' valamennyire beszélhet is. Masodik esztendeje hogy ezen Ekklesiábann lakik; az előtt K. Szent Péterenn szolgált. Feleséges, és egy Lyánykája vagyon.
- 2., Van Canonja, Liturgiaka, és Josephina Resolutioja.

- 3., Minden Vasárnapokonn és Innepekben tart Predikáziót, Délután Cathechisatiot, Hétköznap imádságot.
- 4., Az Úr Asztalához először járulni akarokat a' Templomban Confirmálja, de fel irni sem szokta. Egyébbaránt a' nem confirmatusokat, tudva ugyan az Úr Asztalához nem bocsátja.
- 5., Az Úr Vacsorat esztendönként, a 3. Sátoros Innepeken, Uj Kenyérre és Uj Borra szokta administralni.
- 6., Templomba viszi véghez a' Keresztelést.
- 7., A' beteget mikor hivattatik, meg látogatja.
- 8., A' Matriculat, ha a' Vgye Kezéből ki szabadulhat régolta valo várákozás után vinni fogja a' Gen. Consistoriumtol ki adatott Norma szerént. a' törvénytelen ágyból születettek ilyen formánn szokta bé írni: p.o. Kis Sárának fia János meg kereszteltetett, kedvezvén az ártatlan gyermek politica szeretséjének.
9. A' Házasulandokat 3szor publicálja külön vasárnapokon; ha pedig a' környül állás sürgető, két Vasárnaokon kétszer: harmadszor pedig az esküvés napján, Kedden: a' mikor mindjárt be is írónak a' Násznagyok előtt.
- 10., A' Fels. Királyi Parancsolatokat, s' a' Consistorium publicált rendelkezéseit mindenkor inprotocollálja.
- 11., A' Predikátor fizetése a' parancsoltatott mód szerént elkészülve le íródott, és a' N. Familia által authentizállódott.
- 12., A' Predikátor fizetése esztendönként rendszerént bé adódik, ki vévén a' mult terméketlen esztendőt, melly még most is 3 véka búzával restáll.
- 13., Szent Hivatalához illendő tekintetben tartatik a' predikátor Gardonban, a' mennyire itt lakásom olta tapasztaltam.

V₀ Az Oskolák

- a., Oskola' Rektora Végh Ferentz, végezte tanulását a' Debreczeni Ref. Collewgiumban; második esztendő olta szolláll ezen Ekklesiában; másutt Hivaltal nem viselt; és nőtelen.
- b., Az Oskola régi épület lévén; hozzá kezdett az Ekklesia egy alkalmas és tagas Oskola építéséhez.
- c. Az Oskolában tanuló fiú; s' Leány Gyermek meg vagnak 60an a' mit a Catalogus meg mutat.
- d., Egész esztendőt által szokták a' Gyermek, egynehányat ki vévén, az Oskolába való járást gyakorolni.
- e., Az olvasáson, és a' Vallásra tartozó dolgokonn kívül, a' Deák Nyelv is egész a' Sqtactica Classisig inclusive, a' mennyire mód van benne, a Debreczeni Methodus szerént tanítodik.
- f. A' Tractus által ki rendelt Visitatora ezen Oskolának, Velentzei Predikátor Tiszt. Borsothi Ferentz Uram; esztendönként 3szor is szokott visitalni, s' ha csak nagy akadály a nincs, examenenn jelen szokott lenni.
- g., A' Predikátor mellett egy helybeli Inspector sincs.
- h. A' Templomban való éneklést rendszerént a' Rektor elvégezi, hol a' maga, hol a' predikátor discretioja szerént.
- i., Az Új Énekes Könyv, mindjárt eleinte introducaltattott.
- k., A' Rector Salariuma, külön papírosra irattatva, adódik elő.

VI₀ A' Helységnek felesküdt, de nem examináltatott Bábája vagon; mindaz által, hogy tud az Aszszonyok bajánn segíteni, és kötelességében eljár, onnan bizonyos, hogy panasz nints ellene. Tudtomra nem keresztel. – A' mi pedig az Himlő bé oltásnak állapotját nézi: minden esztendőben tartatik eránta occasionalio Tanítás, publicállódik a selsőbb Rendelés is; de mindazáltal tellyes folyamatban, hivaltal a' Szegények között nincsen.

VII.₀ A' Temető elég tágas, mivel Új: körül van árkolva, de nincs Kapuja. a' sirok elég mélyen ásattatnak. A' temetés idejére nézve a' Predikátor, az esztendőnek hidegebb részeiben meg tartja a' 48 órát: nyáron pedig nem állhatván ellen a Halottas felek erőltetéseknek, Chirurgus, és 3 hiteles Tanúk által a' test meg vizsgáltván, és azzal hogy valósággal meg holt a' Chirurgus Levelet adván, 36 óra után ezen cantio mellett a' Predikátor ez ideig bátorzkodott a' Holtat eltemetni.

VIII. Harangozó van az Ekklesiában; kötelességében eljár; a' Predikátornak engedelmes. Fizetése 10 forint, és 10. pos. m. búza: egyszersmind Hadnagyiságot /: kis Bíró :/ is visel, mellyért hasonlóképpen valami csekély fizetést kap. Most szabad épületben lakik; ment minden adótól.

IX₀ Tulajdonképpen való Szegénye az Ekklesiának nincs. Egy a' familia szollálatjában el öregedett Czígány van; házanként jár alamizsnáért.

X_o Semmi névvel nevezendő Gravamenei Ekklesiánknak, Istennek légyen hálá! nincsen: tellyes csendességben és virágzásban vagyon.

X_o Gárdonnak tulajdonképpen való, rendbe szedett, s' állandó Filiája nincs, mivel a' környülöttünk lévő Pusztákon, hol több hol kevesebb a' Reformatus Családoknak száma: kik noha a' Gardoni Templomba járnak, semmi nevedést nem adnak a' Predikátor fizetésének, azonkívül, hogy a' Stolát duplán tartoznak fizetni. Ezeket mind öszve lehet tenni, mint egy /: mivel a' számok csak fél esztendeig de bizonyos :/ 57 Lelkekre.

Horváth Dániel mk,
Gárdoni Reftus Predikátor.

G 14 Gyuro [Gyúró] és Kuldo [Kuldó]

[Fedőlap]

Gyurói és Kuldói Mater Ekklesiá. d. 16. Jun. 1816.

Ól, Istálló, Kotsz Szin dülő félbenn vagynak.

Hidas is roszz.

- Az Ekklesia Jövedelmeinek nevelése lehetne Zabból, ha takarás utánn a' Lakosok adakoznának.
- Conannyai a' T. Predikátornak nem lévén, rendeltetik, hogy szerezzen.
- A' Confirmatiót ezután vegye munkába, és a' Confirmatusokat bé írja. – Az Inmatriculatiót is a' Gen. Consistorium által ki szabott mód szerént.
- Az Oskolás Gyermek Munka idejénn is, leg alább Vasárnapokonn szoritódjanak az Oskolába való menetelre.
- Az Oskola Visitóra, a' ki a' Tractus által rendeltetett, nem visitál, Examene se jó, sőt azt declarálta, hogy le mond a' Visitori Hivatalról, a' mi szabadságábann nintsen.
- Az újj Énekes Könyvnek bé hozása rendeltetik.
- A' Temetőnek egészszenn való bé kerítése meg hagyatik.

+++

A' Canonica Visitatio Tárgyai, és az azokról tett Kérdésekre való Feleletek.

I. Az Ekklesia.

a) Gyurói és Kuldói egyesült Mater Ekklesia, Tekintetes Nemes Székes Fehér Vármegyében van. Gyúrót, a' hol van a' Templom és a' Parochia, a' Székes Fehérvári Tekintetes Nemes Káptalan birja: Kuldót pedig, a' hol van az Oskola, Báró Palotsay Ó Nagysága, Tekintetes Nyitzky Jóséf, Tekintetes Nagy Ignátz, Tekintetes Rohontzy és több Nemes Compossessor Urak.

Ezenn Ekklesia, a' mint az 1754dik Esztendőben kezdődött Matriculájának első lapján való Jegyzés mutatja /: mert régibb Matriculája nintsen :/ már 1628dik esztendőben meg volt, és az akkori Tótfalusi Péter nevü Predikátorától fogva szakadatlanul voltak Predikatorai, egymás utánn.

Ezen Helységet birták a' P. Jesuiták. – Vóltak a' Predikatori Hivatalhoz tartozó Szántó Földek és Rét, melly Rét, a' Malmon alól, a' Fojó és Kender Földek közt, máig is Pap Rétjének hivatik. De a' Helység a' Tekintetes Káptalan birtokába esvén, 's az egész Határ fel-mérettetvén, /: melly Határ fel meretés előtt kevéssel a' Rét elvevődött :/ 1778ban a' Parochiához tartozó Földek is el meretődtek 's el vevődtek. Sőt 1780ban Febr. 19kén a' mit a' Matricula bizonyít, a' Templomban tartatni szokott Közönséges Isteni tisztelettől is eltiltatott a' Gyülekezet. – Ez így van fel jegyezve: **NB**

Ezenn 1780dik esztendőben 19 Febr. az Oratoriumunkba való járástól, és az abban gyakoroltatni szokott minden Exercitiumtól eltiltatván, a' kik ezen esztendőben, és a' következő 1781dikben annak leg utolsó napjáig kereszteltettek, Válban kereszteltettek. A' Ki azért azoknak kereszteltetéseknek idejét, vagy más környül álló dolgait valamikor jövendőben tudni kívánja: szükség, hogy Válban keresse. – Hanem a' következő 1781dik végénn, ismét vissza adódván az Exercitiumra való Szabadtság, az Ekklesia a' már romladozott régi Templom Fundamentomára újj Templomot kezdett építtetni.

A fellyebb említett 1778dik esztendőtől fogva kentelenítetett az Ekklesia kész pénzen szerezni Öszi és Tavasz alá való Földeket Predikátora számára, míg nem idővel, úgymint 1803dik esztendőben, sok Instántzia utánn, tsak ugyan nyert a' Tekintetes Nemes Káptalantól Parochiához tartozó Földeket, de Rétet nem. – Itt a' Lelkek Száma most 427.

b) A' mostani Templom épült 1783dik esztendőben, meg nagyobbított 1805. A' Torony épült 1787ben, a' mint a' Torony ajtaja felett lévő ezen Inscriptio: AEDIFICATA Anno 1787. és a' Templomnak Dél felé való végiben lévő Karnak alsó részén olvasható ezen írás mutatja: EZ ORATORIUM RÉGI FUNDAMENTOMÁRA ÉPÜLT 1783:ban. A TORONY PEDIG MELLÉ ÉPITETET 1787:ben T: DÖTZI PÉTER Predikátor és Szántó István Kurátorságában. Mind a' Templom, mind a' Torony kőből vagynak építve sindely Fedélre.

c) Az Úr Asztalához tartozó készülétek. Abroszok: Egyik tiszta fehér sávolyos, a' két vége rojtos. másik, kék pamukos forgatásos. Keszkenők: 1, Teherfalu, arannyal 's ezüstel varrott, körülete is arany csipkés 2, Tarka kék selyem. 3, Veress selyem ezüst csipkés körül. 4, Veress selyem. 5, Kotzkas selyem. 6, Tüdő színű selyem. 7, Az Úr Asztala le van takarva egy fekete veress pamuttal közepén öszve varrott, két végén fejer rojtos Abrosszal, melynek egyik szegeletén ezen betük vagynak LJMM, -a' másikán pedig 1801 – fehérre ki varva. 8, A' Keresztelő edényeken áll, egy fehér falu, veres és kék virágu karton Keszkenő.

- Edenyek: 1. Egy Czin Kanna, harmadfél ittész.

2. Egy czin fedelű és a' feneke is czinbe foglalt kék tarka porcellán Korsó. 3. egy ezüst aranyozott pohár ezen Inscriptioval: GYUROI SZ. ECLESIA POHARA PÁSZTOR FERENCZ CSINÁLTATÁ. 4. Egy Czin Tányér ezen betűkkel: G.E.B.I. Keresztelő edények: 1. Egy meszszeles szeles száju Czin Korsó. 2. Egy hoszszukás Czin Tál, és egy kisebb fedeles Czin Korsó, melyben a' Bába bé szóktá a' vizet a' Templomba vinni. Mind ezeken kívül va egy kopott nagy fa nyelvű Kés, mellyel az Úr Asztalára való Kenyér metéltetik fel.

d, A' Toronyban két Harang van: a' regibb 85 Funt. – Inscriptioja, öntött betűkkel ez: IOSEPH STEINSTOCH. COS. MICH. IN OFEN. és metzett betűkkel ez: ISTEN DICSŐSÉGÉRE A GYÚRÓI RTA EKLÉSIA MAGA KÖLCSÉGÉVEL ÖNTETTE 1742. Ao. DIE 10. DEC. egyik oldalán még ezen betük is lütszanak egymás alá metzve: D.I. P.F. P.L. P.I. az ujjabb pedig három mása három funt hijján, ezen öntött betűjü Inscriptioval: IOHANN.ROLL. COS.MICH. IN PEST. és GYÚRÓI ÉS KULDÓI EGYESÜLT REF: SZ: EKKLÉSIÁÉ VAGYOK. ÖNTETEM KÖZÖNSÉGES KÖLCSÉGEN 1798 ESZT. PREDIK. MENYHÁRT MIKLOS. NS. LÁZÁR PÉTER. N. LÁZÁR IÁNOS. N. RÉGI GYÖRGY. SZÁNTÓ ISTVÁN. UDVAROS ISTVÁN. KULDÓI PÁSZTÓR PÁL. Az allyán metzett nevek: PÁSZTOR FERENCZ: HÚSZÁR: FERENC.

e, Levelei nintsenek. Könyvei: A' Predikatori Székben és a' Rector előtt való Pulpituson, egy egy Debretzeni Nagy Formában kijött régi Sóltár.

f, A' Parochialis Házban három Szobák, és egy kis élés Kamara meg lehető's állapotban vagynak. Itten van az Ekklesiának egy régi avult fekete Nyoszolyája – egy sárga kerek fenyő Asztala; másik Asztala is fehér, negy szegeletű fenyő fa. Három veress, Karosszék ezen betűkkel: GY.E. és ket fekete Fogas. Két Persely, edgyik kék, körületi alól és fejül veress. két Kults alatt, másik fekete, egy Kults alatt. Ezen kívül egy fekete Láda, melyben az Úr Asztalához tartozó Abroszok és Keszkenők állanak; és egy nagyobb sárga Láda két Kults alatt, melynek első részén fekete betűkkel az esztendő szám ez: 1800. A' Házhoz meg kivántató Kamara van, meg lehető's; abban áll a' Sz.Mihály Lova, Koporsóra való fekete Szőnyeg. – Egy négy akós vasas hordó, egy mész ojtó vas Kapa, és egy billeg vas. Van Pintze, melly a' víz miatt haszna vehetetlen. Az Istálló a' Kotsi szinnel, nem külömben a' Tyúk ól, Lúd ól, Disznó ól, dülő félben vagynak. Ezeken kívül van az Udvaron egy rossz hidas, és polyva ház, ez az utolsó meg lehető's.

II. Az Ekklesia Helybeli Igazgatása.

1. Organizált Presbyteriumot ide jövelemkor nem találván itten, arra nem is mehettem, hogy fel állíthattam volna; mivel eddig, hanem most már csak ugyan választattak a' Templomban, a' G Consistoriumtól praeferibált módon, és fel esküdtettek a' Nép hallatára.

2. Gyűléseket tartanak a' Parochialis Háznál, mikor valami Ekklesiái dolog adja elő magát, kivált ha valamit epítettni akarnak.

3. A' Czégéres bünbe esők a' Gyűlésben meg dorgáltatnak, és a' magok meg jobbitására intetnek. A' Prédikátor pedig tulajdon kötelességének esméri, mikor már világosságra jött a' botránkoztató tselekedet, a' vétkező Személynek a' Predikátor jelen létében lejendő meg vallását bűneinek, és azoknak botsánatjáért Isten előtt való esedezését javasolni, de arra nem erőltetni. Illyek még eddig nem voltak, éppen most vagynak.

4. A' Presbyterialis Gyűlések actai még eddig nem jegyeztettek fel.

5. Curátor kettő van. Ezeknek számadási revideálatnak az Előljáróknak jelen léteben, a' Predikátor előlétele alatt.

6. Az Ekklesiának egész jövedelme, az úgy nevezetett Lélek búzából való maradék, és a' jó szivből származó adakozás. Ennek nevelhetése lehetséges. Zabból

III. A' Charitativumok vagy alamisnák.

á, Az Agentiale szokott publicaltatni esztendőben hétszer, és olyankor más végre jel ki tétetni nem szokott.

â, A' Consistoriumtól rendeltetett objectumok publicaltatnak.

ã, Az Alamisna a' Curátorok jelen léteben meg számlálódik, fel iródik, és az Ekklesia Ládájába tevődik.

ä, Mind az Agentiale, mind más alamisna hijjánosság nélkül szokott administraltatni a' Nagy Tiszteletű Visitor Uraknak, még eddig minden Quietantia nélkül.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Neve: Kádár Péter. Tanult a' Debreczeni Oskolában. Olvashar Deák és Német Nyelveken irt Könyveket.

Ezen Ekklesiában van 1804 esztendőtől fogva. – az előtt szolgált Acsán. – Feleséges. – Vagynak gyermekei, négyen.

2. – Liturgiája és Josephina Resolutioja van.

3. Minden Vasárnap predikáll, Dellyest catechizál, Hétköznapi Imádságot tesz.

4. Az Úr Asztalához először járulni akarók, még eddig itten, a' Templomban nem Confirmáltattak, bé sem irtottak.

5. Az Úr Vatsoráját administralja esztendőben hétszer.

6. A' Keresztelést mindenkor a' Templomban viszi véghez, de ejtszaka, in casu necessitatis háznál.

7. A' betegeket meg látogatja.

8. A' Matriculát viszi, de a' szerént, a' mint az Antecessorai. A' Törvénytelen ágyból születettek, törvénytelen ágyból születetteknek írja.

9. A' Házasulandókat háromszor szokta publicálni Vasárnapokon, de ha sürgetős hétköznapi is.

10. A' Felsőleges Királyi Parantsolatokat, és a' Consistorium publicalt Rendeléseit szokta improtocolálni.

11. A' Predikátor Fizetése – e' külön papirosra van írva.

12. A' Predikátor Fizetése be szokott adódni hijjánosság nélkül. Restantia nints.

13. A' Predikátor szent Hívatalában illendő betületben tartatik az értelmesebbektől, és jó Lelküektől. –

V. Az Oskolák.

a. A' Rector Neve: Bertók Sámuel. Tanult a' Debreczeni Oskolában is, végezett a' Pápaiban. Három esztendeje hogy ebben az Ekklesiában van, az előtt volt Pákozdon, a' hova Nemes Gárdonyból ment, a' hol lett először Rectorrá. Feleséges. Két gyermekei vagynak.

b. Az Oskola épülete jó, de a' gyermekek számához képest kitsiny. Van egy Szoba, jó; ahoz meg kivántató Kamara padlás nélkül. Az Istálló, a' Tyúk és Disznó Ólak további építetést várnak. Köpintze alkalmas. Házfojás nints több, mint 11 öl hosszúságú és öt öl szélességű Kertetske.

c. Az Oskolába járó Férfi gyermekek vagynak 40en, a' Leányok 24en, mint a' Catalogusok mutatja.

d. A' Gyermekek csak Télen járnak, de lehető volna, hogy Nyáron is járjanak, ha a' Szülék a' sok terhes nap számoknál le szolgálásával nem terheltetnének. – de ha dologtévő nap öt hat gyermeknél több nem mehetne is Oskolába, legalább Vasárnapokon meg megjelenhetnének szép számmal. –

e. Tatittatnak az Oskolában a' nagyobb Gyermekeknek a' Heid. Catechismus. – Az Ó és Ujj Testamentomi Sz. Históriak Hübner szerént. sz. Dávid Soltárai, és a' Számvetésnek, nevezetesen az Öszve Adásnak, ki vonásnak, Szorsorozásnak, és elosztásnak mestersége: a' kissebkeknek a' Debreczeni Útmutatás, Fundamentom Kiss Káté, Osteváth Kis Historiája, Erköltsi Regulák Versebbe foglalva. Közönségesen az Éneklés, Olvasás, Írás, és Könyörgések.

f. Ezen Oskolának, Kik légyenek, a' Tractus által kirendelt Visitori mostan, nem tudjuk. – Nem visitáltak, és így az Examenre sem invitáltathattak.

g. Az Oskolának más helybeli Inspectori nintsenek, a' Predikátor maga visitalta.

h. A' Templomban a' Rector az éneklést elvégezi, és hogy mit énekeljen, a' maga discretioján áll.

- i. Az Ujj Énekes Könyv, noha több ízben sürgetődött a' bévetele, nem introducaltathatott, nem akarván a' Halgatók régi Énekes Könyveiket változtatni.
- k. A' Rector Salariuma különös papirosra iratott a' parantsolat mód szerént.
- l. A' Rector Fizetése be fizetődik. Restantia nints.

VI. Bába van. Examinalva nints. Esküttetve fel van. – Az Asszonyok baján, hol tud, hol nem, segíteni. – Kötelességében el szokott járni. Néki a' részünkről valót keresztelni nem szabad. – A' himlő bé óltástól, noha mind közönséges, mind különös helyen javasoltatik, meg idegenek.

VII. A' Temető elég tágas helen van, de arra nézve, hogy ujj Sir ásattassék, alkalmatlan. A' Sírok elég mélyen ásatnak. – A' Temetés idejére nézve, a' mennyire tsak lehet, a' Felséges Királyi Parantsolat meg tartatik.

VIII. Harangozó van. Kötelességében eljár – engedelmes, fizetése 4 – négy pesti mérő búza, és 4 – négy forint. A' Helység terheitől szabadsága nints.

IX. Az Ekklesiának két Szegényei vagynak. Az egyik igen nagy nyomorult lévén, az Ekklesia jó szivü Tagjaitól tápláltatik, a másik pedig szokott kéregetni.

X. Az Eklésiának Gravamene, hogy a' földek 1803ban olly Reversalis mellett adódtak ki, melly szerint a' Földes Uraság kegyességétül függjön, meg tartsa é azokat a' következő Predikátornál, vagy sem, melly kegyességét a' földes Uraságunkank mind személyes, mind írásba tett Instántiámra meg nyertem; és azólta semmi baj magát é részben elő nem adta, hanem a' Dézma el engedésért, valamint az előtt, úgy most is esztendőnként instálni kell.

G 15 Kajászó Sz. Péter [Kajászó]

[Fedőlap]

Kajászó Sz. Péter. d. VI. Jun. 1816.

- Az ide való Ekklesia régibb Matriculáját kell keresni Abánn, vagy Viszlónn.
- Az Ekklesia Házához szükséges némely Eszközök készülöbenn vagynak.
- Mikor az Agentiale publicálódik, akkor más Czélra nem kell adakozni; ez Helybenn meg is ígértetett.

+++

A Fő Tiszteletü Superintendens Úr által e' folyo 1816dik Esztendő Junius Holdnapjára határozott Canonica Visitatiojának könnyebbitése, és rövidebb idő alatt lehető végbe vitele végett, az Ekkle'siáknak mostani minden környül állásaikat Tárgyazó előre botsátott Kérdéseire való Jelet a' Kajászó szent Péteri Reformata Szent Ekkle'sia részéről, melly Feleletek ugy intéztettek, hogy az egygyik oldalonn a' Kérdések is ugy a mint ki botsattattak eleikbe tétettek hogy annál könnyebben egy tekintettel végig lehessen látni.

I. Az Ekklesia

s\.,

Mater Ekklesia N.N. Tekintetes N.N. vármegyébenn, a' Várost vafy Helységet birja /: birják :/ N. Uraság. N.N. Uraságok.

Ez az Ekkle'sia Mater Ekkle'sia a' neve Kajászó szent Péter Tekintetes Nemes székes Fejér Vármegyébenn, a' Helységet birják több Romano Catholicus és Reformatus Földes Uraságok, kik közzül a' Romano Catholicusok részéről nevezetesebbek Nagyságos Andrásy Ignázt Úr, a' Tekintetes Szent Pétery és Tekintetes Jankó Familiák, kik között ismét nevezetesebbek kik a' Helységben lakoznak Tekintetes Szent Pétery István Tekintetes Jankó Jó'sef, és Tekintetes Peözt Ignázt Urak. A Reformatusok részéről a' Tekintetes Hollosy Tekintetes Kutasy és Nemes László fámiliák, kik között ismét nevezetesebb aki a Helységben lakik Tekintetes Nemes és Nemzetes Takáts Sándor Úr Eklésiánknak mostani Feö Curatora.

a., A' mater Ekkle'sia mikor kezdődött leg alább mitől fogva van emlékezete? Mitsoda Fatumai voltak? A Lelkek száma mennyi?

Mikor kezdődött légyen ez a' Mater Ekkle'sia nem tudatik, nints rolla az Ekkle'sia Ládájába semmi Irás, hanem tsakugyan réGINEK kell lenni, mert a' mostani Matricula leg első Levelénn a'hol az ebben az Ekkle'siában szolgált Predikátoroknak Neveik iratnak le ugy amint egy más után következtek már 1630ba rendes Predikátora említettik Marosi István nevü. Ez a' Jegyzes ugyan nem originalis hanem az ez előtt való harmadik Predikátora Tiszteletes Ládányi Varga János Uram írta ide mint az Irása is mutatja; de a'mint mondják az Ekkle'sia Elöljárói a' Tractus Protocollumából hozta ki még pedig ilyen alkalmatossággal: Ez előtt volt a' Parochialis Fundus veginél levő nagy Dombonn egy Pusztá Templom melybe belöll a Falánn akik még érték azt mondják hogy valami Gothus Irás és regi festett Görög Képek látszottak. Ezt a' pusztá Templomot az Ekkle'sia Tornyot akarván építtetni, le akarta hordatni mint amellyhez Jussát tartotta, de a' Romano Catholicus Uraságok által szándékokba meg gatoltattak azt állítván ezek hogy a' Catholicum Templom volt és így a' Reformatusokk nints hozzá jussa. Ekkor Tiszteletes Ladányi Varga János Uramat elküldötte az Ekkle'sia, hogy keressen valami nyomát a' Tractus Protocollumába, nem levénn magának az Ekklesiának rolla semmi Documentuma, 's eö kegyelme négy Prédikátorokra talált a' Tractus Protocollimába kik még a' Dombonn lévő Templomba szolgáltak, kik között első a' fent említett Marosi István 1630ba. Mitsoda Fatumai lehetnek az Ekkle'siának arról is leg kisebb jegyzés sints az Ekkle'sia Ládájába, sem pedig semmire nem emlékeznek még a leg régibb emberek is, holott idővel annyira leszállott az Ekkle'sia állapotja, hogy már az ide alatt levő Templomba tsak Levita említettik de ez is mellyik esztendőbe volt nints feljegyezve, mert az 1675dik Esztendőtől fogva 1760ig sem az Esztendő fel nem jegyeztetett, hogy ki mellyik Esztendőbe volt sem az idő tökéletesen hogy ki meddig volt. Egy néhány filiáira emlékeznek az Idősebb emberek, ugy mint Baratskára Gyúróra, Vábra, Marton Vásárára, Alsó Felső Bettendre, de amellyek a' Felsőges Iidik Jó'seftől engedtetett szabad Vallás gyakorlás alkalmatosságával, rész szerént Mater Ekkle'siában az öszi Consonptio szerént találtatott 714.nek.

b., A' Templom – ha van Torony – mikor Épült? mitsoda Materiából? mitsodás állapotba van? A Templom épült 1811ben Termésköböl és Teglából, belöl a' székek allya ugyan föld, de a közepe négysegü kövekkel van kirakva tisztességes állapotba van. A' Torony 9. Esztendővel elébb épült, ugy mint 1802be Köböl és Téglából ez is tisztességes állapotban van.

c., Az Úr Asztalához tartozó minden edények abroszok Takarok satb egygyenként feljegyeztessenek és ha mi Inscriptioikna vagynak.

Előszöris, Van egy külömb külömb féle posztokból czifránn farrott Asztal terítő szönyeg melly mindenkor az Úr Asztalánn áll.

2., Egy közepszerű nagyságú zöld veress selymekkel és arany fonállal varrot Gyólts Keszkenő, mellyel van letakarva legalól az Úr Asztalánn álló Keresztelő Tál és Kanna, van ezen fellyül

3., Egy ritka patyolat nagy Keszkenő veress, kék, sárga, zöld, fejer selymekkel Rosa formájú nagy veress és fejer Rósákkal, Rósabimbókkal, Tulipánnal és Szekfü forma virágokkal czifránn kivarva, melyek ketten fedezik az Úr Asztalánn álló Keresztelő Tálát és Kannát.

4., Van egy alól terített szokott veress, kék, és fejer Pamuttal forgatásosann szött Abrosz.

5., Van egy ezen fellyül való Egészesz Asztalt béborító Nagy, virágos kék Creditor terítő Abrosz. Aranycsipke körül a szélein.

6., Van egy hosszukás formájú kék Creditor Keszkenő arany csipke körül a' szélein.

7., Van egy nagy apro virágú, kék stráfú sárgaszint játtzó Creditor Keszkenő arany tsipke körül a' szélinn.

8., Van egy világos Égszín kék Tafota Keszkenő arany csipke körül a' szélinn.

9., Van egy nagy veress selyem virágos Keszkenő arany csipke körül a' szélinn.

10., Van egy nagy fejer ritka Patyolat Keszkenő arany csipke körül a' szélinn, és a négy szegeletin arany fonállal varrott virágok a' közepenn pedig ez az Irás van Aranyfonállal kivarva:

N. és N. Hollosi Somogyi András N. és N. Teremi Anna készítették K.Sz.Péteri Ref. Ekklesia számára 1763.

11., Egy közep szerű színe hagyott piros szélü stráfós a' sarkainn fekete virágú apro sárga fekete kotzkájú, fejer piross, színe hagyott virágú Keszkenő, mellybe az Úr Asztalára való Kenyér szokott takartatni.

12., Van egy kiseded ritka fejr viseltes patyolat Keszkenő, arany és ezüst virággal ki varrott, mely törlő gyanánt szolgál az Úr Asztalánn.

13., Van két meg aranyozott Pohár, mellyekközül az egygyikenn semmi Irás sints hanem az Ekkle'sia jegyző Könyve azt mutatty hogy Nemes Szüts Péterné Aszszonyság ajándékozta az Ekklesiának 1771ben srofonn járvánn három darabba széllyel szedethetik külön a' Talpa, külön a' dereka, külön ismét a' Pohara. A' másik régi nem jár széllyel, a' közepin hat négy szegü kiálló Figurákbann ilyen formájuk Gothus forma hat betük látszanak ?? és éppen a' Talpa kerületinn leg aloll aminn áll ez az irás: Kajászó Szent Peteri Reformata Szent Eclésia Pohara renovaltatott Anno 1716 Die 10 mbris, de ez az irás nem látszik mikor a' Pohár Talpánn áll mert éppen a' Pohár állása által elfedeztetik.

14., Van egy Kenyér oszto Ezüstös Tányér, mellyen sem irás sem Esztendő szám fellyülről nintsen; ha nem van egy czimer, Pais formájú kerek, ezen egy Pellikán madár fiaival, mellette egy fojó óra, alól a' tzipimeren egy feszület vagy kereszt, vagynak metzve, az allyán a' Tanyért megfordítva nézvéen a' tzipimer völgyébe, ez az irás van metzve: A' Reformata K.Sz.Peteri szent Ekkle'sia Tányérja.

15., Van egy nagy kerek fa Tányér mellyen az Úr Asztalára való kenyér készittetik és egy ehez való nagy de már megkopott Kenyérmetzökés.

16., Van az Úr Asztalánn egy ón Tál és egy kis fedeletlen Kanna a' Keresztelés végett mellyek mindenkor ott állanak semmi Irás nints rajtok.

17., Van egy három Ittzés forma Zinnel elegyített Ón Kanna Semmi Irás sincs rajta, hanem belöll a közepint a' Zin öntőnek petsetje Nemetül de magyar betűkkel így Ver mist Zien.

18., Van egy nagy Ittzés forma ónfedelü cserep Szegedi Kantsó semmi Irás sints rajta.

19., Van egy Hat Ittzés forma fejr porcellán mázú kék virágos tarkájú cserep Kantsó.

20., Van egy Tiz Ittzés formájú nagy a' fülínél csorba ón fedelü de amely rólla lejár, zöld Kantsó, egy avült selyem keszkenőbe bekötve mellybe az Úr Asztalára való bor hozatik el.

d., A' Toronyba Haranglábonn, mennyi számú mitsoda nehézségü 's Inscriptiójú harangok vagynak?

A' Toronyba van két Harang a' nagyobbik két mása 32 font mellyen ez az irás van: Jusa fun per Franciscum Millner Buda 1807. A' kisebb hány font nem tudatik, hanem rajta ez az irás olvastatik: Poss. Mich. Anton Zechenter in Ofen. Anno 1734.

e., Ha vagynak az Ekklesiának Levelei Könyvei, mik azok?

Semmi Levelei az Ekkle'siának nintsenek. Jegyző Könyve van három, Az első a' Matricula melybe a meg kereszteltettek, Copulaltattak, és el temettettek jegyeztetnek fel 1763tól fogva a' Könyv in folio van veress börbe kötve, a' Masadik a' Generale Consistorium a' Tractualis Gyülés végezéseit és a' Felséges Királyi parantsolatokat magába foglaló Könyv 1812tól fogva ez is in folio van Papiros kemény fedéllel. A harmadik az Ekkle'sia számado Könyve, mellybe az Ekkle'sia jövedelme költsége iratik a' Predikator által és a' Curatorok arról való számadása Esztendőnként 1793tól fogva. Ezis in folio van kemény Papiros Táblával.

f., A' Parochiális Házba hány szobák és mitsoda állapotba vagynak, az Ekkle'siának ababn lévő Nyoszolyái, asztalai, szekei? vagyon e a' házhoz megkivántató Kamara Istálló ól satb és mitsodás állapotbann?

A' Parochiális Házba vagynak egyfedél alatt Három kipallolt szobák egy Konyha és egy Speis kevés híjján ujjonnan tökéletesenn el készülve. Van az Ekklesiának az egygyik szobába két hamú színre festett nyoszójája egygyik két személyre való; van egy 12 személyre való ugyan hamú színü válto Asztala; van három Diofa színre festett egygyes fa karszékje ujjak mind; van egy kékre festett nagy Ekkle'siai Láda mellybe az Ekkle'sia pénze az Ur Asztalához való készületek az Ekkle'sia Jegyző Könyvei állanak, három Kúlts alatt egy a' predikátornál kettő a két közrendü Curatoroknál; van két kiseded Láda vagy persely zár alatt ezeknek kultsa az Ekkla feő vagy első Curatoránál áll. Van a' Konyhába egy régi Hársfa Asztal, a' Tanuló házba egy kerek fenyő Asztal ezen egy viseltes szőnyeg a' házba levő nagy Asztalon pedig egy viseltes Török szőnyeg. Az Udvaronn a' Ház mellett van egy Kő Pintze egyéb semmi sints, sem Kamara sem Istálló sem ól, egy regi Hidasonn kívül; hanem a' jövő Tavaszon szándékozik az Ekkle'sia építtetni ha modja leszsz benne.

II. Az Ekklésia Helybéli Igazgatása.

1., Van e organisalt Presbyterium? Hányan vagynak? Hogy választatnak? Fel eskettetteké a Presbyterek?

Organisalt Presbyterium már ebben az Ekklesiában régen van, szám szerint 12-en vagynak, a Presbyterialis Gyűlés választja a jó erköltsökről és Kegyességekről esmeretes embereket felvagnak esketve.

2., Tartatnaké Presbyterialis Gyűlések? mikor? micsoda helyen?

Presbyterialis Gyűlések tartatnak, mikor a' szükség és az Ekklesiá környül állásai kívánják, mindenkor a' Parochiális Háznál.

3., Mit szokott cselekedni a' Presbyterialis Gyűlés a' Czégéres vétekbenn élőkkel, a' versengő és egymástól külön lakó Házastársakkal? A' közönséges Isteni Tiszteletet nem gyakorlókkal? a' haragtartókkal? vagynaké most ilyenek az Ekklesiába?

A' Közönségesen úgy nevezett czégéres vétekbenn élőkre az esett személyekre nézve magát a' Felsőleges Királyi Parantsolathoz tartja, mind az által ezeket is szeretettel irni életek megjobbítására; a' több czégéres bűnökben élők pedig már keményebben dorgáltatnak fenyítettnek is mindközönségesen mind magánosan. A' versengő és egymástól külön lakó házas társak között az egygyességet békességet helyre állítani ha lehetséges igyekeznek és azon munkálkodnak hogy ha lehet egymáshoz vissza menjenek az egymástól külön lakók. A' közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlok mind mások által mind a' lelki Pásztor által szóval az Úr házában gyakorlására szeretettel kérettetnek, mint ezt ebben az Esztendőben is cselekedtem, de még eddig ugyan minden igyekeztemnek is semmi sikere nem volt, a' harag tartók öszve békéltetnek, ilyenek pedig és ezekhez hasonlók szomorú dolog hogy még most is találtnak Ekklesiánkba, de akikre az fenyítéket Ekklesiá kiterjeszteni nem lehet.

4., A' Presbyterialis Gyűlés Actai feljegyeztetnek e? Ki jegyzi fel azokat?

A' Presbyterialis Gyűlés Actai mind eddig fel nem jegyeztettek, nem levénn az Ekklesiának e végre rendeltetett Jegyző Könyvei, hanem a leg közelebbi Gyűlésbe a végeztetett hogy ilyen Jegyző Könyv szereztessék.

5., Van é Curator? Ennek számadasai minden Esztendőben revideáltatnak é? Kik vagynak jelen a Revisionn?

Curatorok vagynak hármann a' Nemesi részről egy Ekklesiái feő Curator és két közrendű Curatorok kiknek kezénn van az Ekklesiának minden java; ezeknek számadatai minden Esztendőben revideáltatnak, a' Revisionn jelen van a' Predikátor az Ekklesiái feő Curator kinek kezénn nintsen az Ekklesiának semmi java, egyedül a' Perselyek Kultsaira vigyáz ezeken kívül egy vagy két Presbyterek is jelen vagynak a' számadás a' Templomban az egész nép előtt fel olvastatik, semmi Difficultas benne nem találtnak a' predikátor az Ekklesiái feő Curator és a két közrendű Curatorok által subscribaltatik.

6., Van é valami Jövedelme az Ekklesiának? miből? lehetne é ezt nevelni? miből?

Az Ekklesiának Jövedelme igen tsekely van melly is az Ekklesiái Convantionatusainak búza beli fizetésétől kimaradt úgynevezett Senge buzából, a' népnek az Isten ditsőségére adott Alamisnájából, és a' Perselyekből van, mellyet is ennél fogva nevelni nem lehet.

III. A Charitativumok vagy alamisnak.

á.) Publicaltatik é az Agentiale? Hányszor esztendőben? Tetetik e akkor ki más akármely végre Persely vagy akármely jel?

Az Agentiale mind annyiszor szokott publicaltatni a' mennyiszor az Urvatsorája kiszolgáltatik egyedül az Ekklesiái számára tetetik ki a' Persejek, mindenkor, az Agentialenek pedig Tanyerokat szoktunk kitenni, de úgy hogy az adakozók mindenkor meg tudják különböztetni egygyiket a masiktól.

â.) A' Generale Consistoriumtól rendeltetett objectumok Publicaltatnak é?

Igenis Publicaltatnak.

ã.) Kiknek jelenletekbenn számláltatik fel az Alamisna? bé' íródik é mindjárt akkor? Kikre alatt van?

Az Alamisna felszámláltatik a két közrendű Curatorok' a' Harangozó és a' Predikátor jelenletekben akkor mindjárt feljegyeztetik, és mint az Ekklesiának minden pénze ez is a' Curatorok kezek alatt áll az Ekklesiái Ládájába.

ä.) Administraltatik é minden hijjanosság nélkül mind az Agentiale? mind minden Alamisna? Kiknek? Contraquietantia és Quietantia mellett é?

Mind az Agentiale mind minden alamisnák az Ekklesiái Curatori által minden hijjanosság nélkül administraltatnak mindenkor a' Tiszteletes Visitator Urak kezébe, de nem Quietantia mellett hanem csak oly módon hogy a' Helybeli Predikátor béirta maga kezével a' Tiszteletes Visitator Urak' magokkal

avégre hordozott Dianumaba, minden Alamisnát a' maga helyére, itt pedig ismét az egészsz Summát mint költséget az Ekklé'sia Curatori beszámolták és béirtuk az Ekklé'sia Jegyző Könyvébe.

IV. A' Lelki Pásztor.

1., Neve, mellyik Oskolába tanúlt? mitsoda nyelvekenn beszélhet? vagy legalább olvashat? mennyi időtől fogva van abba az Ekklé'siába? az előtt mitsoda Ekklé'siába vagy Ekklé'siákba szolgált? Feleséges é? vagynak é és hany gyermekei?

- Szent Királyi István folyvást tanult a Debretzeni Collegiumba, az Oskolába taníttatni szokott Deák és a Szent Irás magyarázására megkivántató Napkeleti 'Sidó és Görög nyelvekenn kívül Németül olvas, ebben az Ekklésiábann Esztendő és két Holdnapótfogva van, az előtt a' Zamolyi Reformata Ekklé'siába szolgált mint Káplán, Feleségtelen.

2., Van é Canonja, Liturgiaja Josephina Resolutioja?

- Igenis vagynak.

3., Minden Vasárnapokonn és Innepekenn tart é Predikáziót? Delután Catechisatiót? Hét köznap Imádságot?

- Igenis tart.

4., Az Úr Asztalához először járulni akarókat Confirmálljae? a' Confirmatusok mevét beírjae?

- Ha vagynak igen is confirmállja de ilyenek nem mindenkor vagynak, a' nevek nemiródik bé.

5., Hányszor administrallya Esztendönként az Urvacsoráját?

- Hatszor, a három Sátoros Innepekenn, Ujj Kenyérkor ujj borkor és a' Böjt első Vasárnapján.

6., A' Keresztelést a' Templomba viszi é véghez?

- Igenis mindenkor a' Templombann.

7., A' beteget meg látogatja é?

- Ha hivattatik.

8., A' Matriculát viszi é? A' Generale Consistoriumtól ki adott norma szerént é? Hogyírja bé a' Törvénytelen ágyból születetteket?

- A' Matriculat a' Generale Consistoriumtól kiadott norma szerént viszi. A' Törvénytelen Agyból születetteket így írja bé: Bakos 'Susánnának Törvénytelen agyból született Fija vagy Leánya.

9., A' házasulandokat hányszor pulicalja é? Vasárnapokonn é? vagy Hétköznapokonnis? béírja é a' Copulaltattakat?

- A' Házasulandokat háromszor publicálja többnyire Vasárnapokonn, de ha sürgetős olykor Hétköznapis egyszer midön számosabban öszvegyül a' nép, a' Copulaltattakat bé írja.

10., A' Felséges Királyi Parancsolatokat a' Consistorium publicalt Rendeléseit inprotocollaljae?

- Igenis inprotocollalja az avégre rendelt Jegyző Könyvbe.

11., A Predikátor fizetése ugy amint van a maga valóságábann irassék, de ami a földeken Réteket Kerteket Szöllöket satb illeti ezeket nem elég tsak közönségesenn feltenni hogy vagyk hanem felkell világosan írni mennyiségeket mind két felől való szomszédjaikat. Egyszóval oly tellyes és világos előadása kell ezek eránt tenni hogyha valaha ezután Kérdés alá vétetnek ez a' leírás a' Kérdést mindenütt még a Törvényszékekennis elígazithassa.

n.b. A' Predikatori Salarium a' földekekkel és azoknak leírásával egygyütt nem a többi objectimok közzé hanem különös Arkus papirosra tisztánn irattassék le a' Predikátor és Presbyterialis személyek által subsribaltassék és meg petséltessék.

- A' Patantsolat szerént az elkészített Predikatori Salarium idevan foglalva.

12., Beadodik é Esztendönként a' Predikátor fizetése idejébenn? Nints é Restantia?

- Igenis bé adodik semmi Restantia sints.

13., Aszent Hivatalához illendő tekintetbenn tartatik é a' Predikátor? mert azt előre közönségesenn jelentem hogy semmit szorossabban meg nem kívánok mint azt hogy a' Ministerium illendő betsületbenn tartassék attól függvén Sz. szolgálatunknak sikeres vagy sikertelen volta.

- Még eddig ugy tapasztalta hogy minden értelmes és okosabb halgatoitól illendő tiszteletbenn és betsületbenn tartatott, és hogy közönségesenn szollvánn mindnyajok előtt kedvességben van.

V., Az Oskolák

a., A Rektor Praceptor Leányok Tanítója neve, mellyik Oskolába tanult, mennyi időtől fogva van abban az Ekkle'siában, az előtt mitsoda helyen, helyekenn volt? nőtelené? vagy feleséges? a' Feleségesnek vagynak é gyermekei? és hányann?

- A' Rektor neve Szabó János tanult a' Debretzeni Collegiumba, ebben az Ekkle'siában szolgál 8 Esztendőktől fogva az előtt szolgált Abán 9 Esztendőig, Mányonn 8.ig Tabajdon 3.ig Bodmeronn 1ig. Verebenn 3. Özvegy, Negy Leányi vagynak ketteje véle van

b., Mitsoda állapotba van az Oskola épülete elég tágas é a' Gyermekek számához képest?

- Most is türhető állapotban van; hanem jövő tavasszal kívánja az Ekkle'sia reparaltatni. A' Gyermekek számához képest még elég tágas.

b., Hányann vagynak az Oskolában járók külön a' Leányok, a' Catalogus leirattassék és a' Visitatiokor bé adattassék.

- Mind a' Férfi mind a' Leány gyermekek számát meg mutatja az ide foglaltatni parantsoltatott Catalogus. d., Járnak é a' Gyermekek Oskolába egész Esztendőben vagy tsak Télen? lehetséges volna é hogy mindenkor járnának?

- A' Gyermekek egész Esztendőben az Oskolába nem járnak, hanem tsak télen, kivéven némely a'probb Gyermekeket kiknek szülei hasznokat nem vehetik, de ezeketis tsak inkább a' gondviselés mint a' tanulás véget küldik a' szülek Oskolába, hogy míg magok a' mezőn kinn dolgoznak, rajtok ide haza valami veszedelem ne essen, hogy mindenkor járnának arra itt rá menni lehetetlen.

e., Mitsoda Tudományok tanittatnak a' Consistorium által kiadattatott Methodus szerenté?

- Tanittatik a' Heidelbergi Káté Hübner Historiája Sz Dávid Soltári az ugy nevezett Fundamentomos vagy Kis Kate az Ostervald kis Historiája, a' mennyire lehet a' Consistorium által kiadattatott Methodus szerent.

f., Kik a' Tractus által ki rendelt visitori ennek az Oskolának? Hányszor visitálnak az Esztendőben? Jelen vagynak é az Examenenn.

- A' Helybeli Predikatoron kívül Váli Predikátor Tiszteletes Erdelyi Mihály Uram, Esztendőt által több izbenn visitál és ha az Examenek öszve nem ütköznek az Examenenn is jelen van.

g., Vagynak é a' Predikátor mellett Helybeli Inspectorok kik az Oskolát közelebről visitálják?

- Rendes Inspectorok nintsenek hanem a' Presbyterek közzül vagy egygyik vagy másik megy bé a' Predikátorral az Oskolába akit meg szollit.

h., A' Templomba való Éneklést elvégzi é a' Rektor? a' maga Discretioján áll é az Énekválasztás? vagy pedig a' Predikátor praescribalja mi énekeltsék?

- Igenis elvégzi, maga választja az Éneket kivéven mikor a' Predikátor valami alkalmatossághoz képest akar predikalni akkor maga szabja ki mi énekeltsék.

i., Introductatott é az ujj Énekes Könyv? hanem miért?

- Nem Introductatott mivel Könyveket nem kaptunk 's mind eddig sem kaphatunk sehól.

k., A' Rektor Salariuma külön papirosra irattassek fel mint oda fellyebb a' Predikátorára nézve mondodott (IV. II.)

- A' Rector Salariuma külön Arkus Papirossan idevagyon foglalva.

l., Béfizedődik é hijjanosság nélkül idejében? nints é restantia?

- Nem fizetődik Restantia most is van.

VI. Van é Bába? Van é examinalva? Felvan é esketve? Tud é az Aszszonyok bajánn segíteni? eljár é kötelességében? Nem keresztel é? A' Himlő oltás dolga hogy vagon?

Bába van examinalva is van a' Vármegye Bábája által, felvan esketve, tud az Aszszonyokkal banni, kötelességében eljár, nem keresztel. A' Himlő oltás lassanként naponként terjed.

VII. A' Temető elég tágas é? bé van é kerítve? a' sírok elegendő méllyen ásatnak é? megtartatik é a' temetésre nézve a' Királyi Felséges Parantsolat?

A' Temető bétölt úgy hogy már ujj sort nemlehet ázni, keritetlen a' Helysegnek pascuumul szolgál, a' sírok elég méllyen ásatnak a' temetes idejére nézve a' Felséges Királyi Parantsolat observaltatik.

VIII., Van é Harangozó? eljár é kötelességében? engedelmes é a' Predikátornak? a' Helység terheitől szabadsága?

Harangozó van. Kötelességében eljár, Predikátorának engedelmes, valami tsekély fizetése is van és a Helység terheitől szabadsága.

IX., Vagynak é az Ekklesiának szegényei? szám szerint hányann? van é rollok gond?
Az Ekklesiának most, Istené légyen a ditsösség egy szegénye sints.

X., Nintseneké az Ekklesiának Gravamenei? p.o. Nem haborgattatik é a Vallás gyakorlásában? Isteni tiszteletében? Földjeiben? satb Nintseneké olyanok kik a Catholica Vallásra akár melly szín alatt kényszerítettnek? A Catholikusok Innepjeiknek meg tartására nem erőltetnek é? vagy a Mster emberek a Processio járásra? A Tiszt. Plebanusok a Lelkek conscriptiojának ki adását nem kívánják é? Ide tartoznak mind azok mellyek Vallásunk szabadságának akár mimodonn praejudiciumára lehetnének. Az Ekklesiának most semmi Gravamenei nintsenek sem a Vallásgyakorlásában sem Isteni tiszteletében sem Földjeiben nem haborgattatik. A Catholica Vallásra ugyan erőszakkal nem kényszerítettnek, de holmi ketseg tevéseké, igeretekkel édes szokkal való csábítások mind eznapig is történnek, a Mester emberek a Processio járásra nem erőltetnek sem a Tiszt. Plebanusok a Lelkek conscriptiojának ki adását nem kívánják; egyszóval most Isten kegyelméből minden olyan bajoktól mentek vagyunk mellyek Vallásunk szabadságának praejudiciumára lehetnének.

XI., Filialis Ekklesiája.

- Ennek Ekklesiának Filiája nintsen.

+++

G 16 Kápolnás Alsó-felső Nyék [Kápolnásnyék - Alsónyék, Felsőnyék] és Pettend [Pettend]

[Alsónyék és Felsőnyék Tolnai egyházmegyében van; Pettend Tolna megyében van (önálló egyházközségként nem létezik); Kápolnásnyék a Vértesaljai e.m.hez tartozik.]

[Fedőlap]

Kápolnás alsó-felső Nyéki és Pettendi egyesült Mater ekklesia visitáltatott. d. 22. Jun. 1816.

- Mikor az Agentiale publicáltatik, azonn alkalmatosságokkal Persely, vagy más Jel az Ekklesia szükségire vagy más czélra ne tevődjön ki.

- A Charitativumok mind külön külön consignalódjának, és ha az Ekklesia Ládájában együtt conserválódnak is, a Senioralis visitatio alkalmatosságával külön administrálódjának a N.T. Esperest Úr bé irván Quietantiáját.

- Az Úr Vatsorájához először járulandóknak confirmatióját, és bé-írását munkába kell venni.

- A Rector Fizetésére nézve hátra maradás jelentetett a Földje szántásában, mely idejénél tovább halad néha, néha pedig el is marad.

+++

A Fő Tiszteletű Canonica Visitatiót tárgyzó Kérdésekre tett Feleletei A Kápolnás Nyéki Predikátornak.

I Az Ekklesia

Az Ekklesia neve: Kápolnás alsó felső Nyéki és Pettendi edgyesült Mater Ekklesia. /Fekszik T.N./ Fehér Vármegyében. Bírják Tek Ns Nzs Balassa és Kutas Familiák.

a) A Protocollum 1785k esztendőben kezdődött, de ennél az Ekklesia valamivel régibb, és a mint emlékeznek 1782ben allott fel a Földes Uraságok tulajdon költségen. Semmi Fatumiról se jegyzés, se emlékezet nints. - A Lelkek száma 519.

b) Templom új van, a fundamentoma Kőből, Falai pedig égetett Téglából. Kezdődött épülni 1812 esztendőben, de az idők mostohasága miatt még eddig évgre nem mehetett. Mostani állapotja ez: Falai egészen fel épültek, de vakolatlanok, stukaturja hasonlóképpenn. Teteje Zsindely, mellyenn az építendő Torony hely meg van hagyva. Belől a régi Oratoriumból által hordott székek vagynak adinterim. Az Isteni tisztelet e foj esztendő Martius 3kán el kezdődven, az ólta benne fojtatódik.

c) Az Úr Asztalához tartozó készültek: edgy sárga réz Tanyér, Kenyér osztó, melynek szélenn ezek olvastatnak: A.K. NYÉK 1810 B.J.C. edgy ezüst Pohár; edgy harmadfel réf hoszszú, két réf szélen fejr Abrosz, a közepenn csipkével öszve varva, és a két végén is csipke; másik ugyan ilyen nagyságú fejr

abrosz csipke nélkül; edgy vastag veress selyem kiseded abrosz arany csipkével körül; két vékonyabb selyem Kendők verhenyeges sínűek, edgy Keresztelő Tál és Kanna Czinből; azokonn egy selyem Kendő terítő; edgy kerek Fenyő fa asztal.

d) A' Harang Lábban van egy kis Harangotska. Nem tudatik hány fontos, valami 80 lehet. Felső részenn ez az Irás van FRANCISCUS MILNER GOSS MICH IN OFEN 1800. Alsó részén: KNYÉKI PE: EKKLESIA PETTE 1800 KB. P.

e) Semmi Könyvei az Ekklesiának nintsenek. Levelei vagynak, de a' mellyek a' Família Ládájába tartatván a' Familia Curatora Keze alatt vagynak. - a' Láda azombann a' Predikatori Házbann áll.

f) A' Parochiális Házba vagynak két szobák türhető állapotba. Van az Ekklesiának két Nyoszojája, sárga Fenyő fából; edgy ugyan ilyen asztala; két karszéke; van edgy Kamara; edgy Disznó ól; edgy roszz föld pintze, egyéb semmi.

II Az Ekklesia Helybeli igazgatása

1) Presbyterium az Ekklesiába nintsen, és így az ebből fojó több kérdésekre is nem felelhetek. Az Ekklesia dolgait és bajait igazgatty a' Tek. Familia Gyűlése és Curatorai.

5) Curatorok hármann vagynak. Szamadások a' T. Fam. Gyűlésebe revideáltatik nem minden esztendőbenn, hanem többnyire mikor változik.

6) Van az Ekklesiának Alsó Nyékenn edgy Kortsmája Fennálló nevezetű ehez vagynak Földek is mellyek az **R** betű alatt specificaltatnak ezzel öszve van köttetve a' Mészárszék is, s' ezeknek arendája most 300-Háromszáz Forint. Van Felső Nyékenn edgy Malma, melynek arendája hasonlokepenn 300-Háromszáz Forint. ezek az Ekklesiának mostani jövedelmei. és még ezekenn kívül van edgy darab Földje melly hasonlokepenn az **E** betű alatt fog specificaltatni.

III. A' Charitatívumok v. Alamizsnák

á) Az Agentiale publicaltatik minden Communio alkalmatosságával a' mikor a' Perselyis hasonlókeppen ki tevődik, az Ekklesia szükségei végett

â) A' Generale Consistoriumtól rendeltetett Objectumok publicaltatnak.

ã) Akármelly végre publicaltatott alamizsna minden számlálás nélkül az Ekklesia perselyébe tevődik, mellyet a' Predikator mindjárt a' Templom ajtóba, a' Rector' és Harangozó láttokra bé hány a' Ládába. ebből az Ekklesia Perselyéből adódnak osztán minden Charitatívumok az Ekklesia állapotjához és szükségeihez szabva, a' Curator Urak által.

ä) Senki sem quietaltatik, hanem a' kiadott Summát a' Curátor Úr inducalja a' Szám adásba.

IV A' Lelki Pásztor.

1) A Lelki Pásztor neve Chontó István. Tanúlt Losontzonn, Késmárkonn, Patakonn /:csak Törvényt:/ Debretzenbenn. Beszélhet a' született Magyar Nyelvenn kívül Németül és Deákul, olvashat Görögül, tanúlt Zsidóul is, de ebbe gyakorlatlan. Három esztendeje múlt Pünkösztkor, hogy ezenn Ekklesiábavan. Itt kezdette Predikatori Hivatalát, rendeltetvén a' Fő Tiszteletű Superintendentiának Ratzkeribe 1813ban tartatott Közönséges Gyűlésenn ezenn Ekklesiába esztendeig interimalis Predikátornak; mellyet el töltvén, a' Tek. Familia által ord. Predikátornak is meg hívatatott, és ezenn Hivatalt az Igazgató Szent Szék helybe hagyásával el fogadta. Felesége van - gyermeke még nints.

2) Canonja van. Liturgiaja van. Josephina Resolutioja van.

3) Minden vasárnapokonn Reggel tart Predikátziót; delután pedig tsak Innap napokonn, egyébkor könyörgést a' halgatók igen kevés számához képest. Hétköznap is tart Imádságot, ha valaki jelenik meg midőnn harangoznak.

4) Az Úr Asztalához járulandókat sem nem confirmálja, se be nem írja.

5) Esztendőnként 5ör administral Úrvatsoráját.

6) A' Keresztelést a' Templombann végzi el.

7) A' betegeket megszokja látogatni.

8) A' Matriculát viszi a' Generale Consistoriumtól ki adott norma zserent. A' Törvénytelen Agyból származott gyermekeket eezl jegyzi meg a' beírásba: Természeti Gyermekek.

9) A Házasulandókat háromszor publicálja, s ha a' dolog sürgettetik, egyszeri publicatiót meg teszen hétköznapis, a' többit pedig Vasárnap. A' Copulaltakat az arra való Jegyző Könyvbe a' Bizonyosságokkal együtt bé írja.

10) A' Felséges Királyi Parantsolatokat, 's Consílium által publicáltatott Rendeléseket improcollalja. Fizetése idejébe be adodik. Restantia semmi sints.
A' Predikátor Sz. Hivatalához illendő tekintetbenn és betsületbenn tartatik.

V Az Oskolák

- a) A' Rector neve Horváth József. tanúlt a' Pápai Collegiumban. Két esztende múlt Gergely napkor hogy ebbe az Ekklesiába van. - A Collegiumból jött. - Nötelen.
- b) Az Oskola épülete a' Gyermekekre nézve elég tágas; állapotjára nézve romlandó felbe van; de épenn ezenn okból szándekozik a' Tek. Família újjat építtetni.
- c) Az Oskolába járó Fiú gyermekek szama most 32. a' Leányoké 20.
- d) Egész esztendőbe járnak az Oskolába.
- e) Taníttatnak: Hejdelbergi Catechismus; N.Tiszt. Göből Úr Catech. Hübner Historiáji. Az úgynevezett Sz. Historia; Deák Nyelv kezdete; Magyar Ország vármegyéi; Keresztyén M. Királyok Historiája Magyatok ki jövetel... Számvetés; Írás; eneklés Imádságok; Olvasás; Betüzés.
- f) A' Tractus által kirendelt Visitatora az Oskolának Tiszt. Rkts Borsóthy Ferentz Úr Welentzei Predikátor. Nints meghatározott száma mennyiszer visitalja az oskolát, hanem azt gyakorta tselekszi. - Examenenn meg szokott jelenni, hanemha az egynapra esik a' Helybelivel.
- g) A Predikátor mellett Helybeli Oskola' vizsgálók nintsenek.
- h) A' Templombeli Éneklést a' Rector elvegzi. - Mikor a' Predikátor szükségesnek ítéli valami alkalmatosságra, ki szabja az éneket - egyéb eránt maga valasztja a Rector.
- i) Az Újj Énekes Könyv ezenn V Tractusbeli Ekklesiák között a' Nyekibe legelőször, mihelyt megérkezett, minden ellenmondás nélkül introducaltatott, és az ólta gyakoroltatik.
- l) A Rector fizetésének az a része mellyet az Uraságok adnak, t.i. a pénz és a' Földek hiba nélkül beadódnak: de az a' része a' mit a' Köznép tartozik prestálni t.i. a Cultivatio felette hibásann tevődik. gyakran a' rendes időnél sokkal továbbra halad, sokszor egészennis el marad. Most nintsen restantia

VI Bába

Bába van. - Rcatholica, nem examinata, nintsis felesketve Nemhallottam még hogy tudatlansága miatt az Aszonyok közül kárt tett vólna. Ahol applicáltatik el jár kötelességébe. Réaszünkönn valókat éppen nem keresztel. -

A' himlő oltás dolga a' T.N. Vgye által legközelebb ki rendelt T. Deputatio által igen szorgalmatos munkába vétetett.

VII A' Temető

elég tágas. be van kerítve kapuja nints. A' Sírok elég mellyenn ásatnak. A' Temetés idejére nezeve a' Fels. Ktyi Parantsolat megtartatik.

VIII Harangozó van. Kötelességét meg teszi. A' Predikatornak engedelmeskedik. Fizetése 20 forint, Lakó haz. - Mindenféle terhektől szabados.

IX Szegényei nintsenek az Ekklesiának.

X. Minthogy a' Helysegbenn Rcath Ekkla nintsen; tehát semmi ebből származható Gravamenjei az Ekklának nintsenek. Szent vallásunk' tellyes szabadtsággal való gyakorlasabann senki és semmi által nem haborgattatunk Aldott legyen az Úrnak neve!!

J. Filialis Ekklesia nints.

Fel jegyzette Kápolnás Nyékenn.
Junius 20kán 1806 esztendőben
Chontó István KNyeki Predikátor.

G 17 Lovas Berény [Lovasberény]

[Fedőlap]

19k Junii 1816. Lovas Berény.

1. A' Rcatholikusoktól elvételű harangot repetalni többé nem lehet, a' Normativat esztendő mindent in statu quo hagyván.
 2. Az iskolába járó gyermekek kisebb számmal vagynak, mint kellene az Ekklesia népességéhez képest. Házanként való conscriptioja rendeltetett a' gyermekeknek és a' szülék kényszerítése.
 3. A' halottak eltemetésekről szolló K. a Parantsolatok szorosán observaltassanak.
 4. Az Ekklesia szegényeire gond legyen, megígértetett.
 5. A' Rectoriának a' Debretzeni Collegiumba való vissza irt de a' KszMiklósi Consistorium végzése szerint infungáltatott, az Előjáróktól minden renitentia nélkül megígértetett.
 6. Mindenek igen jó rendben és állapotban találtattak.
 7. Egy Férjétől hitetlenül elhagyatott menyetskének Ediotalis terminus két éve javasoltatott.
- +++

Lovas Berény 1816.

A Canonica Visitatio Tárgyai feleletjeivel együtt

I° Az Ekklesia

Mater Ekklesia Lovas Berény. T.N. Fehér Vármegyében Denesfalvi

a) Grof Cziraky Antal Eo Nagysga birtokába. A legrégebb emberek azt beszélnek, hogy Lovas Berényt, Bikátsról Tólna Vgyben jövő emberek szállották meg, hozván magokkal Harangot is, és azt, a mostann is fenn álló, de akkor pusztá Kő Templomot foglalták el magoknak, melly azután 1750 körül Pred. Chuzi Eröss Mihály idejébe, az akkori földes asszony. Grof Cziraky József Özvegye Barkotzy Borbála által nagy erő hatalommal tőlök elvételű, Ugyan akkor fosztottak meg a mieink, azonn két má'sás harangjoktól is mely még most is suo forma meg van az Atyafiak Tornyában.

A Templom s Parochiális Ház helyett, nyertek ugyan tsak akkor tájba helyet a miéink az Uraságtól, melyre sövényből építettek egy Hajlekot s Parochiális Házat is, és ezen sövény Templom helyébe épült már 1789ben köből a mostani Templom, melykor 1804be 1805be, a mostani Rezes Torony is hozzá ragasztatott, 638 Font harangal együtt.

A Predikatorokat, kik ezen Sz. Ekklába voltak így számlálja elő a mi régi Ekklesiái Matriculánk:

Anno 1692 Johannes Detsi

Pr. D. Andreas Ujvári

Pr. D. Mathias Udvardi, Pastor in hac kuto. annis 38 p.t. V. Tractus senior, 1719.

Samuel Konyari Levita

Pr. ac Cl. Michael Csur Eröss, V. Tr. Senior, Pastor ab ao 1718-1765. tunc heic mortun. - huic successit

Pr. D. Samuel Csur Eröss, filiis, anno 1792 mortunus, huic tandem. anno coclem successit gener Michael Pap, qui iam inde a E3 amis fungitur.

Most a Lelkek száma 1300 és egy néhány.

Lutheranusok itt eleitől fogva nem laktak, most sints több 5-6 léleknél.

b) A Templom tavaly esztendőbe, egészen ujjonnan zsindelezetett, és ki pallóztatott, a Torony is ugyan akkor ujjonnan meszeltetett, és most mind a kettő meglehető állapotba van.

c, Az Úr Asztalához való Edények, Abroszok, Takarók, az Ekkla Inventaoiumaba, eggyenkint fel vagynak jegyeztetve illyenképpen.

Négy Abrosz. nevezet szerint egy veres pamutos - van egy kis veres creditor keszkenő, és egy nagy veress Ujj keszkenő, mely 1816be 100 forinton vétetett. van két nagy Czinn Kanna ujjabbak, melyek közzül eggyiken, a mint a rajta lévő irás tartja, Veress István és Mihály, a másikat Somogyi István és Mihály, Toth Mihály és János, készítették 1793ba és egy régi ugyan csak Czin Kanna 1695 esztendőről, mellyel már ma az Ekka él ugyan, de emlékezetnek okáért tartja, kívülről illyen öreg betűvel való irás van rajta.

LOVAS BŐRÉNI SZENT GULEKOZÉTNEK ÉPITETOT 1695

Van egy aranyos talpas Pohár, melynek Talpánn ez irás vagyon:

AZ LOVAS BERÉNYI. R. SZÉNT EKKLÉSIA KÖLTSEGEVEL ÉPITETT PAHAR. Anno 1748.

(.O.M.). mely hihető az Ötvös neve. a poharon kívülről a kerületin öreg betűkkel e van: Az ki eszi az en Testemet es issza az én nevemet örök élete vagyon. Joh. 6: 54. van egy nagy Czin Tal, mellyet /:a mint rá

van írva:/ Kováts János csináltatott 1711be; kenyérnek való - van egy ezüst tányér, melyet /:amint rá van írva:/ Pázmándi Karikó István csináltatott, a maga költségén 1771be, van egy tsutskás Czin Kannátska is, háznál való keresztelés végett, melyre LBERényi Predikátor n., T.T. Eröss Sámuel Úr fia Ns Eröss Gábor Úr, mint különben is metzö, emlékezetnek okáért igen szép betűkkel, e következő sorokat metzette:

Háznál való Keresztelő Kis Kannátska, szereztetett 1792be Lovas Bényi Ref. Ekkla számára, /:túlfelől:/ Tiszt. Papp Mihály Úr Predikátorságába., ez az említett Úr metzett az Ekksianak ingyen ugyan tsak emlékezetnek okáért atzélba egy nagy Petsényomot is, mellyen egy Templom is egy Torony szemléltetik, ilyen körülírással: Az LoBerényi Reform. Ekklesia Petsétje 1811ba. nb. van meg két kis selyem keszkenő, eggyik négyes veres, a másik zöld kettős melyeket háznál való Communióra aplicálunk.

d) Most ez idők szerént tsak két Harangunk van, /:most szándékozunk egy harmadikat szerezni - az eggyik mintegy 72 Font. ilyen Inscriptioval fejül öntve, n. állo betűkkel. iohan bruner goss mich in oeen. - a karimajan, metzve e van. A. L.Berenyi Refmta. Szent Ekklesia maga költségével öntette Anno 1771. - a másik Harang az említett 638 Fontos ilyen Inscriptioval, ki állo betűkkel: EUDIT HENRICUS EBERHARDUS PESTINI. 1804., a széleinn metzve ezek vagynak: A LOVASBERENYI REFORMATATA EKKLESIA TULAJDON MAGA KOLTSEGEVEL ÖNTETTE.

e) Az Ekklesiának semmi ollyas Könyvei vagy Levelei nintsenek, meg a Matricula is tsak 1761 től fogva megyen hasznavehetőképpen és rendesen.

f) A Parochiális Háznál van két Szoba, mindenik bényílóval, hátul pedig van egy extra szobátska is, van, a mi szükség, mind a szobába, mind az Udvarba.

II. Az Ekklesia Helybeli Igazgatása.

1. Van organisalt Presbyterium, - tizenketten vagynak, a Gyülekezet maga választotta a Templomba, és ugyan ott meg is eskette.

2. A Presbyteriális Gyülések a Predikátor Házánál tartatnak, valamikor szükség, és a falusi hajtogatás megengedi -a nevezetesebb végezések be is iratnak az Ekklesia Könyvébe.

3. A czégéres vétkekben élöket /:meg másokat is:/ mind magán ojan mind közönségesen inteni szoktak. Történt az elmúlt esztendőbe, hogy két makats és a Curator motkoló személyeket megpáltzáztattak az Elöljárók, melyért kemény pironasgot szenvedtek az akkori Fő Birótól, azután ismét eggyyszer pénzre büntettünk nagy Innepnaponn ejtett botrankoztatásáért, melyről ismét a Szolgabirótól örökösenn eltiltattunk - van most a Gyülekezetünkbe egy botránkozató ember, Uraság parada kotsissa Hartal György, ki ez előtt 2 esztendővel, kiszabadulván a Katonaságból Nagybányáról hozott ide magával, mint Hazájába egy Asszonyt, úgy mint maga feleségét, de a ki kost nem regibe kinyilatkozott, hogy neki Ágyasa. Lats.

4. A Presbytrlis Gyülések Actai a Predikátor alatl jegyeztetnek fel.

5. Curator mindig van, rendesen egy, neha kettő is, annak számadást revidiáltatni szokott, jelenszoktak lenni ezenn revision az Elöljárokon kívül, némelyek a Közrendből is.

6. Jövedelme abból áll az Ekklának, a mi a Predktor fizetésére ejectált Buzából és Zabból megmarad, - töbnyire egy, két, Lántz földet is szoktunk bérlelni - és azt szantjuk vetjük - Most ez idők szerént nem nevelhetjük, d ehogy idővel nevelhetjük az alkalmatosságra vigyázni ügyelni el nem mulatjuk.

III. A Charitatívumok v. Alamisnák

á) Az Agentiale minden Communiokor publicáltatik, és egyedül tsak a publicáltatik akkor.

â) A' Gen. Consistoriumtól rendeltetett Obiectumok, ha olya időbe jönnek mindjárt publicáltatnak; ha pedig gondoljuk hogy azonn időbe a Publicatio, úgy is keveset importálna, elmarad, s másbol pótoltatik.

ã, ä) Minden Alamisnát Charitatívumot, mely akármi módon gyül egyenesen maga a Prediktr manipulál /:mert még egyenesen az Ekklát illető terek is rajta fekszik:/ facultatván arra az Ekklesiától eleitől fogva. A mi, mikor, és hová ad arról a Curatorral, bizonyos időkbe, hogy vagy elnefelejtődjön, v. más számadással öszve ne zavarodjon v. Sencoralis Visitatiokor, v. esztendő végével conforalni szokott.

IV. A Lelki Pásztor.

- 1, Neve. Pap Mihály Debreczenbe tanult, a Deák nyelven kívül beszél keveset németül, olvas frantziául is. - 23 esztendeje hogy itt lakik, - az előtt lakott Kápolnás Nyéken 3 és ½ esztendeig - felesége N. Eröss Juliánna - van egy fia, és három Leánya.
2. Van Canonja is, Liturgiája is, Josephina Resolutioja is.
3. Minden Vasárnap és Innepnapokon predikáll, délutánn catechizáll Hetköznap könyörgést tesz. Reggel ugyan mindenkor, Estve pedig kivált. Nyáron nem mindig.
4. Az Úr asztalához először járulókat, Téleonn, mindenpenitentialis Hétenn, a Predikátor maga kiszíti a Templomba 23 esztendőtől fogva, a' Confirmatusok neveit, kit, mikor eresztett oda feljegyezvén: de most oly rendelése van az Ekklának, hogy ha lehetne, az Oskolába járókat, készítené el erre a végre a Rector.
5. Minden Esztendőnen 10szer administrálja a Communiot.
6. A Keresztelést mindig a Templomba viszi véghez, ha ejszaka esik, a Predikátor Házánál esik.
7. A' Betegetet hívás nélkül is sokszor meglátogatja, ha hívatatik pedig soha el nem mulatja.
8. A' Matriculát nem éppen a Gen. Consistoriumtól kiadattatott Norma szerént, de azomba rendesen, distincte, és hasznavehető keppen viszi. - a fattyú Gyermekeket így improtocolalja: törvénytelen v. tisztátalan ágyból született.
9. A Hazasulandokat 3szor és rendesen Vasárnapokon hirdeti, bé is iratnak a capuláltattak.
10. A Felséges Királyi Parantsolatokat, söt minden más egyéb publicáltatott dolgokat is, az arra rendeltetett Diánamba improtocolál.
11. Van L.Berénybe a Predikátornak három calcaturába 4-4 Lántz földje, mellyeket az Ekkla mivel is: Az első van Atsa felé itt feylülről a Deserto földek, alolról pg a Notarius a szomszéd. A másodikban Pátka felé, itt feylülről az Uraság, alolról a papista Mester a szomszéd. A harmadik h. Csákvárfelé itt hatulról a Notarius, feylülről a Birkás a szomszéd.
- p.b. a patka felől valo mostani földjeink, ez előtt két esztendővel adattak, a régi parochiális földek helyett, de a mi megeggyezésünkel adattak, az Uraság tesztjei által, a földek is jobbak, c. alább nem rosszabbak, azomba tettzetoképpen nagyobbak és bővebbek.
12. A Predikátor fizetése egy nap bé adodik, de a Rectorok Listájába, mindég van Restantia lesz is.
13. A Predikátor mitsoda tekintetbe tartozik, arról a Gyülekezet nevébe a Presbyterium felel meg, ha megkérdeteteik.

V. Oskolák

- a) Rector Szilagyi István - tanult Pápánn - tsak tavasz ólta van itt - nőtelen
- b) Az Oskola Épülete szenvedhető állapotba van, és elég tágas, bár tsak teli volnának!
- c) Az Oskolába járok voltak tavalý 144, lehetnének 200an is, s voltak is már annyin, a ferjfi gyermek 75. a Leányok 69en voltak, de koránn kifogatnak.
- d) Töbnyire tsak Télen járnak, mert közönségesenn azt kiáltják mind a szülék, mind az Elöljárók, hogy Nyáronn nem is járhatnak.
- e) Itt az Irás, Olvasás, és Szamvételeonn kívül, taníttatik Göböl Gáspár nagy is Kis Kateja - Hejdelbergai Káté, - Hübner - Debretzeni Útmutatás.
- f) Ide inspdcial a Batkai Predktr Tiszt. Jeremiás Sámuel, gyakran el is jö - ha telhet Examenről sem marad el.
- g) A Helybeli Inspectorok a Predikátoron kívül az Öregek, kik neha, téleonn, meg is tekintik az Oskolat.
- h) Az eneklést a Rector viszi, - töbnyire a maga Discretiojába áll. - neha a Predikátor mondja meg mit énekeljen.
- i) Introducaltatott az Ujj Énekes Könyv, az első jelentésre, szépen is ment egy Téleonn; de m.a. a Gen. Consistorium azt végezte, hogy tsak tsendesenn legyen annak sürgetése azólta félbeszakadt, mert nem is tudunk még Könyvet ádni a Gyermekek kezébe is.

VI. Bába. vagyon, nem examinált, tsak falusi asszony, de értelmes, próbált, fel van esketve - nem keresztel. - A Himlő béoltásról azt vallotta maga a Varmegye Doctora, hogy itt legjobb lábonn áll a Varmegyébe.

VII. A Temető elég tágas volt mikor ki mérődött, már kevés hijján bé telik - bé van árkolva - a sírok nagyonn is méllyen ásodnak - a 48 óra ugyan punetualiter nem observaltatik, de a mennyire lehet iparkodunk rajta, és 24 ora előtt ugyan tsak senkit el nem temetünk.

VIII. Harangozó van - el-jár hivatalába - fizetése van, és szabad Quartéllja az Ekkla Házába - ment is minden közönséges tehertől.

IX. Az Ekklesiába Szegények vagynak, de egyenesen Ekkla szegénye, kire különös gond nints.

X. Gravamenei most nintsenek ISTENÉ legyen a Ditsőség.

G18 Mány [Mány]

[Fedőlap]

Mány, d. 14. Jun. 1816.

II. 4. Semmiféle Presbyteriális Vegzések még eddig fel nem jegyeztettek.

V. f. Az Oskolának a' Tractustól rendelt Visitatora Esztendőbenn eggyszer vizitál, és az Examenenn meg nem jelen.

VI. 8. A' Harangozó sem a' N. Vármegyétől Házára, sem a' M. Földes Uraságtól Robottyára nézve nem immunitáltak, midőnn a R.Catholicus Harangozó ezenn terhek alóll fel szabadittatik.

+++

A Feő Tiszteletű Superintendens Úr által publicalt Tárgyakra valo Feleletek.

[I.] 1^{ör} Az Ekkle'siát illető Tárgyakra valok.

a) A Helység melyben ezen Gyülekezet van nevezetik Máánynak Földes Ura Groff Bothtyany Antal Önagysága. Ezen Mater Ekklesia kezdetiről tsak annyi bizonyosat irhatunk, hogy a T. Lelki Pásztorok feljegyzése 1662dik a kereszteltetteké 1730dik esztendőktől fogva fojtatodik. Fatumairol pedig semmi bizonyosatnem tudunk. A Lelkek száma, az 1815dik esztendei Conscriptio szerént megyen 1344.re

b) A régi Templom és Torony, szűkvolta, 's romladozásai miatt fundamentomaig lerontatván, éppen most építettünk, egyedül a magunk megerőltetett ereje, és az Isten segedelme által edgy másik egészszen ujj, és nagyobb Templomot Tornyával edgyütt.

c) Az Úr Asztalához tartozo edények és ruhák ezek; ugymint

- 2 Ezüst pohár aranyozottak.

- 1. Réz tányérka aranyozott.

- 5 Czin Káanna, háрма nagy, ketteje kissebb

- 1. Sellyem terittő, kőrőskörnyül nagy csipkével

- 4. Viseltes Sellyem keszkenő

- 3. Sávolos, és tsipkés szálü abroszok.

- 2 Keresztelő edény. az alatta valo tálakkal edgyütt Czinből, a reá valo Keszkenő Selyemből, az alatta valo Szőnyeg szőrből

- 1. Kpoorsoravalo fekete terittő.

d) Harang van kettő, az edgyik mintegy 150 Fontos készült 1800dik esztendőben, a másik, mintegy 50 Fontos készült 1716dik esztendőben mind a kettőt az Ekkle'sia tsináltatta egyébb inscriptio, a tsináltatások idejénél, és mesterek nevénel nintsen rajtok.

e) Könyvei. 1. Biblia, és 1. ugynevezett Bibliai Tárház. Levelei nintsenek.

f) A Parochiális házban vagynak 3 Szobák, ahoz valo Istálló, Félház, Kamara, és egyébb szükségessék, mind meg lehető állapotban. A Szobákban ismét van, 3 Asztal, 3. Nyoszolya, és 6. Karszékek: e mellett 1. Nagy Almárium, és 1. Ora, tokostol.

[II.] 2^{ör} A Helybéli Ekkle'siai igazgatást illetőkről.

1. A Presbyterek /:minthogy az Előljárok kettőn kívül mind Reformatusok:/ értelmekhez és emberséges magokviselettyekhez képpes az Előljárok által választatnak a kőznép közzül négyenn, és annak modja szerént megeskettetnek.

2. Gyűléseiket a Tisz. Predikátor Úr házánál szokták tartani akkor, midőn ollyas dolog adja magát elő, melyben

3^{or} A Felső Királyi parantsolat értelmé szerint, a megeseett személyeket megfeddi, a versengőkez, és edgymástól külön élöket, /:a millyenek nállunk mostann is ketten vagynak:/ a békességre, edgyüttvaló lakásra intik 's kényszerittik, és e sem használvann, a Nemes Varmegyére utasíttják.

4er Semmiféle Presbyteriális végezések, mindezideig feljegyezve nem lévén, mostann sem jegyeztetnek fel.

5^{ör} A Curatori Számadás, minden esztendőben. az Előljárok jelenlétiben a Helybéli Jegyző Úr által revideáltatik. és

6^{or} Ezen alkalmatossággal, az Ekklesia Jövedelme és költsége közönségesen felolvastatik: a Jövedelem kutfejei.

a., Az alamizsnák. Pénzbenn és Buzábann

b., Az Ekklesia földjei, mely a Tiszteletes Urnak földjeivel edgyütt, fel van jegyezve. A Jövedelmet mi nem nevelhetjük.

[III.] 3^{or} A Charitativumokrol.

á) Az Agentiale minden esztendőben hétszer publicaltatik, mely alkalmatossággal más jelek nem tétetnek ki.

â), A Grale Consistoriumtol rendeltetett obiectumok nem külömben mindenkor publicaltatnak

ã) A két Curátor és T. Predikátor Úr jelenlétekben minden alkalmatossággal idő halasztás nélkül, megolvastatnak, és valamint minden más jövedelmek, ugy ezek is, az öreg Curator keze alá, az Ekklesia ládájába adatnak, 's annak idejében

ä) Visitatio alkalmatosságával. Tractualis Senior Urnak oly moddal adják által quietantia 's Contraquietantia nélkül: hogy azon Ekklesia Lajstromban feljegyzett Máányi Ekklesia után a Helybeli T. Predikátor Úr a maga nevét alá írja, mellyet a Tisztelendő Visitator Urak magokkal szoktak hordozni.

[IV.] 4er A Lelkipásztorokrol.

1^{ör} A Máányi Sz. Ekklesia Lelki Pásztor T. T. Zagóny Sándor Úr, tanult a Debretzeni Collegiomban; a szükséges nyelven kívül ért Németül is; Tractusunkban lévő Bodmeri Helységből Máányra 1800dik esztendőbe jött; Felesége, és 6. gyermekei vagynak élöl.

2^{or} Canonja és Liturgiaja van, de Josephina Resolutioja nintsen.

3^{or} Vasárnapokon reggel predikáll, Délután Catichisal, Hétkeznepokonn mindennap kéttzer könyörgést teszen.

4er Az Úr Asztalához jarulandokat confirmálja, és bé írja.

5., Az Urvatsoráját Hét izbenn szolgáltatta ki.

6., A Keresztelést a Templomba viszin véghez.

7., A Betegeket meg látogattya.

8. A Kereszteltetteknek Lajstromát a Grale Consistoriumtol adatott norma szerint viszi, ki vévén a rubricazást, és a halálos betegség nevét. A Törvénytelen ágybol származott gyermek után pedig ki teszi illyen formánn: N.N. Leánynak, vagy N.N. Özvegy Asszonynak N.N. törvénytelen ágybol született fija, K.Attyai 's Annyai &C.

9. A Hazasulandok háromszor, és tsak vasárnapokonn, 's Innep napokonn publicaltatnak, és annak modja szerint bé irattatnak.

10. Mindennemü rendeléseket, és parantsolatokat inprotocollál,

11. A Predikátor fizetése, a földekkel, Ekklesia földje, és Szölleje feljegyzésével Sub. A/ ide mellékeltek.

12er A Predikatori fizetés annak idejében bé adodik, és semmi Restantia nintsen.

13^{or} Szoros kötelességünknek esmérvénn minden időben, a Lalki tanittoknak méltó tekintetben való tartásokat, mint Szent vallásunknak s szívünknek örállóját; ugy reményljük, sött hisszük hogy panasza okot nem adtunk ezen tekintetbenn is.

[V.] 5^{ör} Az Oskolakrol

a) A Máányi Rfta Oskola Rektora Saltai György, a Debretzeni Reformatum Collegiumban tanult, a honnan Máányra mint academica promotiora 1815dik esztendei Martius hónapban jött, és Nötelen.

b) Az Oskola épülete mostanában meglehető jó állapotban van, és elég tágas a gyermekek számához képpes.

- c) A legközelebb el mult Téleln jártak oskolába, Férfi gyermekek Leány gyermekek pedig Az ide Sub. B./ mellékelt Catalogus szerént.
- d) Egész esztendőnn által járnak gyermekek Oskolába, azzal a külömbséggel mindazáltal, hogy Nyáronn negyed része sintsen mint Téleln: de meg lehetne az is, hogy egész Esztendőnn által is feljárnának, ha mind a Szülék /:és különösen:/ fijaik boldogíttására érzékenyen buzdíttatnának, vilagi büntetésbeli afixummal kénszeríttetnének, mind a Tanított ekkor osztánn /mert most panaszunk nintsen:/ az alhatatos, és szorgalmatos tanításra indulnának.
- e) A tudományok mellyek taníttatnak
- 1^{ör} A Vallás, a Nagy és Kiss Cathecismus szerént.
 - 2^{ör} A Bibliai Szent Historiak, Hübner, és az ugy neveztetett Kiss Historia szerént.
 - 3^{ör} A Szent Dávid Zsoltárai, énekelhető verseivel.
 - 4er Minden időhöz alkalmaztatott könyörgések
 - 5^{ör} Az Irás, és a Számvetés, négy első részei.
- f) Az Oskolának a Tractus által ki rendelt visitatora Bitskei Predikátor T.T. Szászi János Úr, esztendőbe egyszer visital, és az Examen nem jelenik meg.
- g) Helybeli állandó Inspector nintsen, hanem hol edgyik hol másik a Presbyterek, és Előljárok közzül szokott bé menni.
- h) Az éneklést valamint maga szokta el végezni, ugy azoknak ki választása is a Rektorra hagyodik.
- i) Hogy pedig az ujj énekes könyv nem introducaltatott, annak oka, az ujj könyv ritkasága, és drágasága, nem külömben a körül belől lévő Ekkle'siák példája.
- k) A Rector Salariuma földjeivel edgyütt, az ide Sub. C./ mellékelt írásbol ki tettzik.
- l) Fizetése esztendőnként ki szokott fizetödni, ki vévénn azt, hogy némely szülék a fijaik taníttatásokért adándo ¼ Budai mérö Zobot bé nem adhatvánn, az idénn adossak maradtak.

[VI.] 6^{ör} Bába van edgy, megvan esküdtetve, az Asszonyok bajánn igen tud segíteni, el is jár a maga kötelességibenn: de examinalva nintsen. Nem keresztel. - A himlő oltás dolga még eddig sehogy sentsen.

[VII.] 7er A Temető elég tágas, bé kerített, a Sirok elegendő méllyek: ez a Temetésre nézve jött Felséges Királyi Parantsolat is, ha a tist nem egészen elszenvedhetetlen szagu, megtartatik.

[VIII.] 8^{ör} A Harangozo engedelmes, hűséges és szorgalmatos, fizetése van: de sem a Ns Vármegye előtt Házára, sem a Nsagos Uraság előtt Robottájára nézve a terhektől nem szabados: a midönn a R.Catholicus atyafiak maroknyi Ekkle'siájok Harangozajok, mindenektől és mindenekben ment.

[IX.] 9er Az Ekkle'sia szegényei hármann vagynak, és edgy nyavalyatörös szegény Házatlan Zsellér legény fija: a kikiről valo gondoskodás ennyiből áll, hogy a Helységben kéregethetnek, és a Templom ajtajiba alamisna várása végett le ülhetnek.

[X.] 10er Istené legyen a dicsőség, semminémü panaszaink a Romano Catholicus Atyafiakra most már nintsen, semmi törvény ellen valo dolgokra általok nem kénszeríttetvénn.

Ezen feleletek előttünk el olvasodvánn, általunk helyyeseknek ítéltettek. Költ Máányonn d. 7^a Juny 1816.

Horváth László msk Jegyző

Pap János Bíró

Sárközi Josef Törvénybíró

Vas Istvány kurátor

Bugyisz Mihály

Balog Ferencz

Német Jozsef

G 19 Pákozdi [Pákozdi]

[Fedőlap]

Pákozdi. d. 21. Jun. 1816.

- A' Presbyterek az Ekklesia eránt vsló szükségre külön szükséges meg es'kedtetni.

- A' Presbyt. Gyűlésk végzésit fel kell jegyezni.
 - A' szám-adások az Eklésia Jövedelméről és Költségéről a' Curator neve alatt kell menni, ha más akárki írja is be.
 - A' Generale Consistorium Rendeléseit szükséges publicálni, a' mi eddig nem esett.
 - A' Predikátor a' Charitativumokat egyedül maga adminisztrálja, minden Curátor, vagy más Influxusa nélkül, a' mibenn e' szerént semmi Controlleria nintsen: Ennek a' hibának is orvoslódni kell.
 - A' Matriculát a' Gen. Consistórium által ki rendelt Rubrikák szerént szükséges kezdeni és folytatni.
- +++

I. Pákozdi Eklésia van Ttts Fehér Vármegyében, a' Helységet bírja a Fehér-vári Ttts Ns Káptalan.

a) Ez az Eklésia mikor kezdődött, nem tudatik, hogy már 1629 esztben volt Predikátora, mutattya az Eklesia Keresztelő Könyve eleire tett jegyzés, a mely alatt az oltától volt T. Predikátoroknak neveik sorba fel jegyeztetve vagynak. A régibb időkben a' Komáromi Jesuiták levén a Helységnek Földes Urai ezt az Eklésia 1701 s. az után is, akartak a Templomtól meg fosztani, de a Község erőssen tartván megát, békét hagytak; hanem azt tették, hogy míg a Catholicusok Temploma fel nem épült, ebbe a Templomba járták Isteni tiszteletre. Most ebben az Eklasiában vagynak 986 Lelkek.

b) A régi Templom 1790 esztendőben meg nagyobbitatott, amikor Kőbül Torony is ragasztatott hozzá, a' melly tserép sindelyre léven most le hányatott, és már munkában vették az újtetejét.

c) Vagynak az Úr Asztalához tartozó három Ón-Kannái, kettő két két Ittzés minden Inscriptio nélkül. A Harmadik négy ittzés, ezzel az Inscriptioval: A Pákozdi Ref. Sz. Eklesia számára tsináltatta Budai Esiba, Ao Domini 1757. d. 24 Octobris. - Vagynak két ezüst Poharai, az edjik régi inscriptio nélkül, a' másik ujjabb ilyen Inscriptioval: A Pákozdi Ref. Sz. Eklesia készítette T.T. Kementzki János Úr Predikátorságában Ao 1803. - Van egy réz megaranyozott Tányérja, illyem írással. A Pákozdi sz. Eklésia tsináltatta. A 1814. - a más oldalán: Losonczi János Prédik - Vagynak két sávolyos abroszszai: két Terítettői, edjuk selyem Keszkenő arany tsipkére - A másik világos kék virágos selyem kreditor ezüst tsipkére. Van egy tzin-Tál illy írással P.E. - 1738.

d) A Tornyában van két Harang, A Kisebb mint egy egy Másás, illy inscriptioval: Pro Ecclesia Pákozdiána. Pres. H.M.Ts.I.KMPP.Cs.A Ao 1733. Joseph Steinstock Gos. Mich in ofen. Az inscriptio alatt van Feszület, a mellett két felöl két aszszonyi kép. - A Nagyobb négy másás és 10 $\frac{1}{2}$ font illy inscriptioval: gegossen in Pest von Johan Kohll. Anno 1801. Kemenczki János Prédikátorságában, Grusa Sámuel Biroságában - kimerül ez Irás alatt van egy Pelikán madár, melly az ő hosszú meg görbitett nyakán mellyébe vágott orrával tartja, körülötte lévő három fiaival.

e) Az Eklésiának semmi Levelei nintsenek. Bibliája van Ultrajectumi.

f) A' Parochiális Hazában vagynak Három Szobai jó állapotban. Az elsőben, melly Tanuló Szoba, van az Eklesiának egy Asztala egy thekája. A' másodikban nints semmije. A harmadikban, melly tseléd szoba, van egy asztala, egy hosszú padja, egy kiseded nyoszójája, egy fogassa. Van a Házhoz egy meg kívántató alkalmas Kamra, abban egy nyoltzvb Fontos mérős deszka Hat bár, van Pincze, Istálló, két rendbeli Ól

-

II. Ami az Eklésia helybéli Igazgatást illeti.

1. Van ebben az Eklesiában Presbyterium. A Presbyterialis Személyek a Helység Elöljárói, Biráji, kik is rendszeretni 12en vagynak; Kik mikor ki választatnak az Elöljáróságra, minthogy ez ideig mind Vallásunkon valok voltak, most is azok, a Templomban az egész nép hallatára eskettetnek fel. a' mikor valamint a Helység, ugy az Eklesia eránt valló hűségre is megesküttetnek.

2. Ezek a Sze,élyek a' Pretikátori Háznál, a Predikátor elől üllese alatt, a' mikor a dolog kívánnya tartának Presbyterialis Gyűlest.

3. Eza Gyűlés a' tzégeres vétekbén ellöet, mikor vagynak, Szemre hivattya, kéri, inti a' jó életre. A versengő Hazas társokat igyekezik minden modon a békességre hivni. A mely Házás fél a másikat el hadja, ha többszöri kérésnek, intésnek nem enged, a másikhöz haza késerteti. Ez időben vagynak egymástól külön lakó Ker Házos társok, kikkel többszöri proba után is mind eddig nem boldogulhatott.

4. Ennek a Presb Gyűlésnek actai, ekkoráig fel nem jegyeztettek.

5. Van ennek az Eklesiának két Curátora. Nagy és Kis Curatora. Ezeknek jelenletekben valamint a Predikátor szokta az Eklesia Könyvébe be írni az Eklesiának minden féle jövedelmét, és Költségét; hogy az esztendőnek végén ezeknek, s több Presbytereknek jelenletekben a' számadást is a' teszi meg.

6. Itt az Eklesia jövedelme a Persely - ottan a különös alamisnázkodás, a' Conventionatusok fizetésektől meg maradt Gabona Ara.

III. A Charitativumokat vagy Alamisnákat a mi nézi

á) Ebben az Eklesiában az Agentiale hetszer publicáltatik, a mikor más végre jel eppén nem szokott ki tétetni.

â) A Generale Consistoriumtól ki rendeltetett minden Objectumok eddig nem publicáltattak.

ã) A Publicatiokat, alamisnákat a Prédikátor szokta a Templomból ki hozni, a veszi számba, az írja be a maga jegyző könyvébe, s a tartya magánál.

ä) Minden Charitativumokat a' Predikátor ad által Visitatiokor a' Nagy Tiszt. Esperest Urnak, bé írva annak Libellusába a' maga nevét, az Eklesiát, az abból menő Charitativumokat rubricánként.

IV. Ebben az Eklesiában a Lelki Pásztor

1. Kemenczky János, tanult a' Debreczeni Collegiumban, beszélhet valamennyire Németül, olvashat, érthet Nemet és Francia nyelveken. Kezdte a' Prédikatori szolgálatot ebben az Eklesiában, és már hogy viszi harmintz negyedik esztendeje, Feleséges, - Két Fija, egy Leánya van.

2. Van Canonnya, Liturgiaja. Josephina Resolutioja.

3. Minden Vasárnapokon, Innep Napokon szokott Predikatziot tartani, Dél után Chatechizal; Hétköznapokon reggel, estve tesz Imádságot.

4. Az Úr Asztalához először járulni akarokat a nép jelenlétében esztendünként confirmálja; de a Confirmatusok nevét mind eddig be nem írta.

5. Esztendünként az Úr Vatsorát hétszer administrálja.

6. A Keresztelést rendszerént a Templomban viszi véghez

7. A beteget, a' kik kivannyak, meg látogattya.

8. A Matriculái a regibb szokás szerent viszi - A Törvénytelen Agyból szülöttéket a' magok és az Annyok pusza nevérol írja bé.

9. A Házasulandókat publicálja háromszor, Vaásrnapokon; neha egyszer Hétköznapokon is - A Copuláltattakat, a Tarsukkal szorgalmatossan be írja.

10. A Felséges Királyi Parantsolatokat, a Generále, és a Part. Consistoriumokban publicált rendeléseit inprotocollálja.

11. Esztendei Fizesését mutattya a Conventionalis.

12. A Predikatori fizetése esztendünként minden hijjánosság nélkül be adodik.

13. Ugy tapasztalja, hogy mindenektől Sz Hivatalához illendő tekintetben tartatik.

V. Ami ebben az Eklesiában levő Oskolát illeti.

a. A Rector Zagyvai Mihaly, tanult a' Pápai Collegiumban, tölti harmadik esztendejét, jött Tabajdrol, Tabajdra Kapolnás Nyekről; Nyeke Papárol, Feleséges, egy gyermeke van.

b. Az Oskola épület jó állapotban van, a Classis a' gyermekek számához kepest elég tágos

c. Az Oskolába járok a Tavasz Examenkor voltak 89en. Ferjfi 46. Leány 43.

d. Az Oskola telén áll; nyáron is az aprobebak közzül nemelleyk hébe korba fel járnak; hogy nyáron is fel járjanak, mint télen; minden proba haszontalan.

e. Az Oskolában a Gyerekek tanulnak Vallást, Vallásbeli Historiat. Eneklest, Imadsagokat, Olvasást, Szamvetest, Írást.

f. Ennek az Oskolának Tractusbéli Visitatora a Sukoroi T. Prdr. Telén lévén oskola akkor szokta megnezni.

g. A Prédikátor mellett vagynak ennek az Oskolának helybeli két Presbyter visitatori, kik a' Predikátorral; de magok is külön meg szoktak nézni az Oskolat.

h. A Templomban való éneklést el vegezi a' Rector: Volt az ideje hogy a Rector nem egészen a' maga discretiojából enekelt; de nemely Rectorok gyenge, rossz eneklések lévén abba hagyattott; s már most maga választ Éneket -

i. Az Uj Énekes Könyv kezdődött introducaltatni, de nem sokára az abból váro Éneklés félbe szakatt; azért mert hatnál többen nem kaphattunk; es így a' Község keze között nem volt; es Dictálás pedig, minthogy, hol egy, hol más dictálta, néha érthetetlen, neha botrankozás is volt.

k. A Rector esztendei fizetése mi, a Conventionalissa mutattya.

I. Ezen fizetése a' Rectornak ez ideig minden esztendőben be fizettetett hijjanosság nl.

VI. Ebben az Eklesiában van fel eskütt Bába, de nints Examinalva = Az Aszszonyok nem panaszkodnak reá; kötelességében eljár, nem keresztel - A születek többszöri Predikálás, és személlyes járáslás által is mindeddig nem lehetett arra bírni, hogy a Gyermeküket be oltassák.

VII. Ennek az Eklesiának Temetője két esztendős, elég tágos, be van árokkal kerítve a sírok elegendő mélylyen ásatnak - A Felsőges Királyi Parantsolat a' temetés idejére nézve meg tartatik.

VIII. Ebben az Eklesiában van Harangózó; Kötelességében el jár, a Predikátornak engedelmes - Fizetése van, a Helység minden terheitől szabad.

IX. Ennek az Eklesiának nintsenek szegényei.

X. Nintsenek Gravamennyei is.

G 20 Pátka [Pátka]

[a kéziratból is hiányzik]

G 21 Páty [Páty]

[Fedőlap]

Páty. d. 13. Jun. 1816.

no I. f. A' Parochialis Ház átalyábann roszz állapotban van.

- [dőlt vonallal áthúzva:] Az Ekklesiák a' Háznál lévő Kertéből egy darabot T. Kehi Mihály Predikátor tserével el idegenített Motsai Andrásnak. NB. Fiscalis Horváth János Úr.

- A' Parochialis Ház építésének módja az Előljárókkal concertáltatik. Az útzára építtetik.

no II. 1. Hijja lévén a' Presbyteriumk, Petretz Pál Úr fog dispotáltatni annak fel vételére

no IV. 4. A' Confirmatióra a' Gen. Consistórium által ki szabott Könyv ajánltatik, mely Pápán készült.

V. d. A' Gyermekeknek egészsz Esztendöbenn való föl járásokra az Elöl=járók serkentetnek.

e. NB. NB. NB.

-

I. Rector fizetésének Restantiája.

VI. Hejbeli Tiszt. Predikátor Urra bizattatott, a' Pestre tanulásra menni nem akaró hét Bábáknak valamennyire lehető Instructiója.

- A' Himlő óltást a' Vármegye Physicus 's Chirurgusi mind eddig nem telyesítvén, hejbeli Tiszt. Úr maga szolgálattját ajánlya.

- A' Temető fel árkoltatására az Elöl-járók intetk.

+++

1816dik Esztendőben

A' Fő Tiszteletű Püspöki Canonica Visitatio Tárgyaiban feltett Kérdésekre való Felelet.

I. Az Ekkle'sia.

Páty. Anya Ekkle'sia, Ttes Ns Pesth Vármegyében van. - Az egész Helység hat egyenlő részre osztódván, éppenn felét, az alsó sort bírja Ő fő Tisztelendősége a' szomszéd Telki Apátur; a' más felét, a' kihalt Ttes Bosnyák Familiával egybenkötöttettek, nevezetesenn 2/6 részét: Gr. Berthold Antal, Gr. Cibriani Özvegye, B. Révai Ferentzné; NB. Ezen 2/6 részhez tartozó, Jobbágyok oly szerentsések, hogy magok 'Arendálhatják magokat; a' többiek mind Rabotosok. - Ezen 2/6 rész, a' T. Füleki Uradalom név alatt esmeretes. - 1/6 részt pedig, zálogba bír, Gr. Majláth Károly Ő Nagysága, - Gr. Almási, Szentiványi, Klobusitzki örökösöktől. - Mikor kezdődhetett ez az Ecclé'sia, bizonyosann nem tudhatni. A' Matriculában B. T. Kehy Úr által tett Jegyzés szerint /:mellyet az, az Esperesti Protocollumból írtki:/ 1640en Budai Dániel volt benne Predikátor. - A' l.öregebb emberek sem emlékeznek benne semmi különös megjegyzést érdemlő fátumaira, minden Őseik, mindég békességben élvén. Még mikor 1760an a'

Tataiak üldözőbe vevődven, Oskola mesterek Kővári Pál Pátyra szaladt is, és itt 3 esztendeig, békességben tanított mint rendes Mester, a.u. pedig Tökre Predikátornak általvitettetett; akkor sem hábotgatódtak. - A' Lelkek'száma 1816ban Jan. 25-én volt /:jegyzvén:/ mindöszve 1947 Lélek, kik közül 1825 a' Reformatus, - mint ezt a' Presbyterialis Jegyzőkönyv 23ik oldalán láthatni. - A' 16 öl hosszú, és 7 öl széles, hatodfél öl magasságú Templom, kőből és téglából épült, bálthajtásokra, mésszel; hasonlóképpenn a' a tizenkettődfél ölnyi magas tornya is, egy ágra, derék fertályt is ütő órával, Nnyúgot felé lévén a' frontjával. Egyszerre építettett mind a' kettő, a' felette régi, torony nélkül való dülő félben lévő kő templom helyébe, 1783ba, a' mint a' templomnak 'Eszaki oldalán, belőlről, ezen veres márványba vágott Inscriptio mutatja: Aedem hanc Deo T.O.M. Sacram, ex indultu benigno Augustissimi Romanorum Imperatoris Josephi IIdi Ecclesia Helvetica Confessionom Addictorum Pátyensio proprius Iumtibus ex trui curavit Anno Dni MDCCLXXXIII. V.D.M. Michäele Kehi, Sch. Rect. Ioanne Balog. Primoribus Ioan Szabo, Paulo Fekete, Georgio Muzsik, Georg Szabo, Paulo Kerék. Ez az Inscriptio egészszen nagy kezdő betűkből áll. A Templom zszindely tetőre van és veres firnátzos festékekkel van bevonva. A' Torony is zszindelyre volt először építve, hanem 1801ben Junius 6kán a' menykő tsapás által délután 1 órakor széllyelszórattatott, a' nélkül hogy meggyúladott volna, a' kőfalak imitt amott megkárosíttatván, a' mikor osztánn 1802ban ismét megépíttetvén Juhász István Bíróságában, veres rézzel vonatott bé, mint ezen toronytetején lévő sárgaréz Inscriptio mutatja: "1802. Juhász István Bíró." - a' Nnyúgotról való oldalon. Harang benne kettő van, nem tudhatni hogy hány mázsások. A' Nagybikón, fent, ez az Inscriptio van: Fac tuba, út sint ad convocandum oetum. Numeror. X:2. A' derekán: "Johann Brunner Coss. Mich. in Ofen." - Alólról a' karimáján: Ecclesia Helvetica Confessionom Addictorum Pátyenyfj proprius sumtiby conflari curavit Anno R. S. MDCCLXXXIV." - A' kissebbik harangon pedig ez az Inscriptio fellyűrlől: "Coss. Mich. Antoni. Zechenter in Ofen Ano 1760." A' karimáján pedig alólról: "Pátyi Reformáta Szent Eklésia építette az maga számára Szabó János Bíróságában, Beretzki András T.B." - Ezen utolsó Inscriptión kívül a' többi, mind nagy kezdő kiálló betűkből van öntve, é' pedig az öntés után, nagy kezdő kiálló betűkből bevágva. A' nagybikónak ütője fején ezenkívül M P beléütött betűk látszanak. - Mind a' Templom, mind a' Torony a' legjobb állapotban van, kivéven azt a' tsekély híjjánosságot, hogy mivel lapos forrásos helyre épült az útsza közepén, úgyhogy valami 50 's több szekér beledöntött óltatlan meszszel kellett elfőjtani a' vizet hogy a' fundamentom letevődhessék; mikor egészszen felépült, tsak ugyan még is szállott egykeveset és Nkelet felől a' 2dik bolthajtás pártázatja egykevéssé elvált a' bóltozattól, mely újra bevakoltatván, a' közelebbi 1806ki, 22ik Septri és 1810ki Jan. 14ki nagy földindulások alkalmatosságával, ismét lehullott. -

Az Úr Vatsorája kiszolgáltatására készítettett még 1668ban egy ezüst, kívül belől aranyozott, tzifra metszésű Kehely a' talpán lévő ezen Inscriptio szerént: "Csinaltattak ez Kelyhez Isten Tisztessegere Patyi Eclesiában levő Patronyok. Anno Christi 1668." - Vólt négy czínkána is, melyeknek egyike 1743an készült a' rajta vólt Inscriptio szerént; más kettő, egy kisebb és egy nagyobb 1754kig készülhetett valamikor, mert az 1734ben die 8 Juny Rádótzsi György Predikátor által elkezdett és diribbe darabba folytatott Mátriculában, egy helyett, a' feljegyzett Eccle'siai Holmik közt már 3 czínkánnáról tétetik emlékezet; a' negyedik l.nagyobb pedig, a' rajta vólt Inscriptio szerént, 1783an Juhász István tulajdon költségén öntetett, amazok az Eccle'sia közönséges Jövedelméből készítődven. De ez a' négy Kánna, 1815ben, mind együve olvasztódott. Lásd az Új Czínkánnáról való Jegyzést oda alább. - Ugyan tsak 1743an készítettett, közönséges költségén egy kised kilentz Latot nyomó ezüst aranyozott tányér; de ez is felolvasztódott. Lásd alább. - Mindezen edényeknek illendőenn leendő betéríttetésére, a' mint mondják és annakutánna az 1785ki költségek Laistromában, 25ik Septren rá is akadtam, készítettett Kehi Mihály Predikátor idejében egy arany paszamántal, rojtal és függökkel ékes fekete bársony terítő 94 f és 42 Frkon, mely alá, a' veres gyóltts béllés helyett, 1816on, az Alsó Soriaktól ajánlt költségén, veres tafota béllés varratott. Ez a' Díszes terítő már, a' régi négy kisebb nagyobb, magasabb alacsonyabb czínkánnakon az Úr Vatsorája kiszolgáltatásakor dísztelenül állván, m.u. ugyan ezek, egy nagy 17 itzés, fellyűl szűkebb, alólról szélesebb czínkánnává öntettettek én általam egy koporsófedél forma, tartóramát is készítetttem Pesten pallérozott diófából, mind azért, hogy a' bársonynak illendő egyenlő formát adjon az edények felett, mind azért, hogy a' kenyér és bor, ezen fedél alatt lévén, ezekhez, sem por, sem légy vagy más tisztátalanság ne férkezhessen, mind azért hogy a' bársonyt ne kellessék mind annyiszor fel 's alá hajtogatni, valahányszor a' kenyérhez v. borhoz nyúl az ember. -

Mivel már a' fent előszámlált edények a' mostani Népeességéhez képeest az Ekkle'siának elegendők nem voltak, nevezetesen, a' bor' osztogatására tsak egy pohár lévén, melybe egy messzely sem fér;a' kis ezüst tányér is a' kenyér osztogatására nézve igen tsekély és igen alkalmatlan lévén, ugy hogy a' miatt délutáni 1 óra utánn végeződhetettel az ÚrVatsorája kiszolgáltatása: gondolkoztam, hogy még két pohár készítődjön és az ezüst tányér nagyobbra öntessék. Ebbeli szándékomat, Hallgatóim megértvén, azonnal, hárman, négyen is jelentették nálam magokat, és végre oda vittem a' dolgot, hogy egy új, 1 fontot nyomó, kívül belől aranyozott ezüst pohárnak leendő elkészíttetésére, a' Felső Sori Árendás Társaság minden megkívántató költséget ajánlott; Petretz Pál is hasonló másik Kehelynek tsináltatására megkért, nem külömben Laki István Ispány Úr és Polgár István a' tanyérnak 20 Latosra való újonmann leendő öntetésére és kívül belől való megaranyoztatására mindjárt elegendő Summát ajánlottak. NB. Ezen ezüst edények, mind tizenhárom próbás ezüsből vagynak, mint 'a rajtok lévő próba tzímer mutatja. Tót János pedig a' 32 fontot nyomó 4 czínkánának, 40 fontosra, 17 Itzésre 's réz tsapra leendő elkészíttetését mindenkben reám bízta. - Sőt még itt sem állapotott meg az én Hallgatóimnak buzgósága, hanem hogy minden, új, és a' drága edényekhez illendő legyen, az én, tsak emlitésemre, Törvénybíró Muzsik János és Esk. Muzsik István, a' templomban, egy szép pallérozott diófa asztalt készíttettek; ennek, Vasárnaponként és a' Sz. Kereszttség kiszolgáltatása alkalmatossággal leendő beteríttetésére nézve, én általam, a' gr. Majláth részén lévő, egy nagy violaszín falú és zöld tarkájú selyem, keszkenőt vásároltattak, 60 forinton. - Továbbá a' czín Keresztelő tálat (mely is 24ik mart. 1769en készült, mint az 1764ki Jegyző Könyv mutatja Ao 1769.) és kis kantsót a' rozsa már tsak nem egészen megévén, minekutánna ezt a' czínesnek Budán beadtam, e' helyett 12dik Augusztusban új símát szerzettem és Esk. Kováts István egész szívességgel letette a' 15 f. árrát. Ennek ismét illendő beterítésére, Juhász István Presbyter ajánlott egy tisztességes selyem keszkenő szerzésére elegendő summát, mellyet m.u. megvettem, XI váltóforintokon, ki is fizette. A' keszkenő világos kék falú, és sárgás zöldes tsíkos szélű. - Ugyan tsak az ÚrAsztalára megkívántató egész felvagdalt kenyér tartására is Tót János ajánltt költséget és azt meg is adta midőnn én e' végre egy nagy czíntálat szerzettem. - Mind ezen Edényeknek Inscriptióji a' következők; az egyik új Ezüstpoháré: "A' Pátyi Felső Sori Árendás Társaság ajándékozta; ugyan a' Pátyi Reformáta Sz. Ekklesiának 1815ben, Tóth János Szamadó és Csólnaki István Esküdségekben." - A' Petretz Pál által ajándékozott poharé, /:mely a' Társaság éppenn egy fontot nyomó Poharánál, egy Lattal nehezebb:/ ez: Nemzetes Petretz Pál kegyességéből, bírja a' Pátyi Reformáta Sz. Ekkle'sia 1815ben." A' Társaság pohara került 321 VF. a' Petretz Pálé pedig 325 Vfot. - A' kis ezüst tányér' újra lett öntetése került 149 VF. Az Inscriptiója pedig ez: "Az 1743ban készült ezüst tányér, ezen új formában öntetett Nztes Laki István Úr és Polgár István költségén 1815ben." - A' Tzínkánna réz tsapja felibe ezt a' metszést tettem: "Az 1743ban öntetett három kánából és az 1783ban készültből öntődött e' formában, Esküdt Tóth János költségén 1815ben." A' fenekén pedig ezek olvastatnak: "Ez a' Kánna a' Czíntállal együtt, került 120 Vforintokban. Öntötte Budán Fauser János. - A' Társaság által készíttetett pohár került 321 V.For. - A' Petretz Pál által ajándékozott Kehely 325 V.For. - Az ezüst tányér pedig 149 V. Forintokban. - Mindnyája készült T.T. Győri József Úr Predikátorságában. - A' betük' metszése Karats Ferentzé Pesten." A' Kenyérnek való czíntál fenekén ezek vagynak: "Esküdt Tóth János ajándékozta a' Pátyi Reformáta Sz. Ekklesiának 1815ben." - A' Keresztelő edényekre való metszés végre ez, a' tálé: "Esküdt Kováts István ajándékozta 1815ben." A' czín kantsónn pedig K. és Z. betük láttatnak. - Van még a' Parochiális Háznál kinn tartatni szokott bádog keresztelő tál és kánna is; egy két itszés, tserép czínfedeles kantsó; 3 kis fa tányér, egy czín kanál; a' templomban a' terítőt tartó Rám', pad allja; két sávojos abrosz, egy sávojos asztalkeszkenő; egy veres virágos avúlt selyem keszkenő, más kopott kék selyem, mely a' Keresztelő edény felibe terített új kék keszkenőre van terítve; egy fejr patyolat zöld selyemmel és arannyal kivarva, mely 1726an készült, 8 virágokra; ismét egy fejr, 4 virágra; másik is fejr 8 virágra, más 5 virágra - mind viseltes. Egy az ÚriAsztalára való. Kenyér feldarabolásához megkívántató hosszú fekete tsont nyelű kés; egy szőrből való terítő, v. abrosz: Könyve, tsak egy van az Ekkle'siának: Biblia Tárháza. - Szamadó és Jegyző Diáriumai, egy tökéletlen Curátori Szamadás 1756on kezdvén, a' másik 1764en. Egy tökéletlen Matriculája 1734től, 8dik Juniustol fogva Budai Dániel Predikátor idejétől, 1640től fogva, 14dik Predikátor volt. Tsak 1753tól, 10ik Septől mint Balog Szőnyi István Predikátor idejétől fogva kezdődik rendesen béirattatni Hónaponként a' Születtek, megholtak és Házasútlak száma. Az Ekkle'sia Jövedelme és költsége' tiszta, rendes és helyes béirását 1781en Kehy Mihály Predikátor kezdette el; a' Fels. Királyi, G. Consistorium' 's a' Ven. Tractus' végezéseit és Rendeléseit pedig Literáti Sámuel Predikátor 1798ban, egy különös

Protocollumban. - Levelei, mind csak a' Templom és Torony építéséről szöλλök, többnyire Contractusok, mellyek annak idejében mind kifizetődtek. Tsupánn csak az 1805ben, 8ik Augban Czigány Katalin által testált, tizenkettődfél sarból álló ÚjHegyi Ekklesiái szöllőről szöλλó Levélnek Mássa van meg, mely szöllőnek termése az Ekkle'siai közönséges Jövedelmek közé megy. Ezenkívül, az Ecclé'sialis földek közül, a' Lapos Dűlőről van szó, az 1764en elkezdett Jegyző könyvben, ezen szókkal: NB. "A' Laposi szántóföldnek a' szélessége. 15. öl." - Egyébről, - 'o fájdalom! Semmi legkisebb Jegyzés v. Levél nintsen.

-
A' Parochiális Házban, - mely van a' felső Soron, N. keletről, Bükki István és Bika Péter, Nnyúgotrol Motsai István szomszédságában - van 3 szoba, a' legroszszabb állapotban, nevezetesenn a' Tanulóház ágasokkal megtámogatva, éppenn dűlő félben; minden szobák, a' legnedvesebb természetű, vályog közé rakott kőből lévén építve és mivel pallótalanok is, azért oly vizesek, egészségtelenek, hogy különösen az első szobát fűteni nem is lehet, ha csak minden mobiliáját egy két Hónap alatt el nem akarná önként rothasztani, utoljára magát is, a' Predikátor, minden oldalon egy Aránt görögvén a' víz a' falról lefelé. A' honnann a' Nkeleti oldalfala már kezd is belölről bedűlédezni. - E' miatt, a' tanuló szoba, hasznavehetetlen áll, és kéntelen vagyok a' könyveimet a' belső kamarába tartani, télen által pedig, gyermekeimmel, tselédimmal öszve szorúlva, a' leg nagyobb alkalmatlansággal és szenvedéssel, a' lármába, együtt lakni, a' valamivel szárazabb hátulsó szobában, melynek a' feneke v. földje leg alább nem nedves, de a' fala szintolylan vizes. Az alatta lévő, mindég bokáig 's fellyebb érő víztől telyes pintzétől is e' mellett, mind úntalan gőzös - mellyet mutat a' minden héten bepenészedő deszka padlása. - a' Szobákban van egy jó kék és egy régi diófaszínre festett nyoszolya, egy a' templomból a' házhoz kihozatott testszín festékű almáriom alljú asztal, az ÚrVatsorája' kiszolgáltatásához tartozó edényeknek zár alatt való tartására, mellyeket /:mind eddig a' templomban tartódván:/ ott bátorságban lenni nem gondoltam, külső zár nélkül való lévén két czinterem ajtó is. Van még egy világos kékre festett, és egy kisebb diófaszínű asztal. Egy diófaszínre festett nagy és kettős különböző zár alatt lévő láda, melyre, 1815en, én készíttettem a' 2dik zárt a' G. Consistorium rendelése szerént, az Ekklesia Jövedelmének, Számadó és Jegyző könyveinek, papirossainak, az Ekkle'sia petsétjének 's a' t. mellyet szintúgy én készíttettem - addig semmi se lévén - 1815en - bátorságos tartására. - Az első és hátulsó szoba között van egy szoros füstös konyha, ebben egy fekete festékű théca, a' falban, a' fazekaknak egy deszka, és egy festetlen hársfa asztal. Kamara van kettő, mindenik alkalmas, istálló is kettő, jó; egy alkalmas tyúk és egy sertés ól, egy derék-kotsi szín, mindnyája deszka padlásra. - Van még a' szobában, egy repetir fal, tokba lévő óra, diófa színre festve; négy kék fa karszék, két kisebb és egy nagyobb fogas. A' hátulsó szoba alatt van egy kő bolthajtásos, télen, nyáron mindég vízzelteli hasznavehetetlen pintze, ként az Udvaron másik, melynek a' gádorja már leszakadó félben van és felette félelmes alatta járnai, maga a pintze is fent, hosszába, végig megrepedve lévén, de ez, minthogy víz soha sinsen benne, reparalódhatik. - Van egy Hidasól mely még elég erős, két sertésre, egy szederfa válú, egy nagy fenyőfa Lajtorja. - van két Kis kert, a' belső, egy 1815ben készíttetett hatodfél öles hosszú és másfél öl széles kőfalra épült Méhessel, melynek falát és a' nádját, az Ecclé'sia a' maga költségén készíttette, szerzette; de minden legkisebb fa is, deszka, fenyő et vas, kőtalpak, ajtó et egyszóval, a' mi csak a' falán, nádján kívül van benne, rajta, mind az, az én költségemen vevődött. Mi árron? lásd a' Presbyterialis Jegyző könyvben. - Van egy külső derék káposztás kert is a' Házfolyásba; ezen túl a' szérún, igen alkalmas szemház, kőből, nádra fedve, és kétfelé rekesztve. - Ide tartoznék még egész ki a' többi Házfolyás is egész hosszába, valamint minden más Lakosoké, az Udvar szélességébe, de azt Kehy Mihály Predikátor, igazságtalanúl, még most is élő Motsai Andrásnak, egy a' Bgült Tiszt. Úr által építtetett házához közellévő darab krumpli földjéért eltserélte és az Elöljáróknak híre nélkül általadta, mely Parochiális Házfolyást azólta, a' Motsai András Testvére István, az én szomszédom bír; oly vígyázatlanok lévén az akkori Elöljárók, hogy ezen igazságtalan tserét észbe nem vették; vagy ha tudták, oly félelmesek, hogy ellene nem mondtak, holott engem már mind Motsai András, mind István, magok figyelmetessé ntettek reá, nevezetesenn István, mindenkor kész általadni, csak az András, helyette, tegyen néki eleget hogy a' maga Háza utánn eső tulajdon Házfolyását bírhasa. -

II°. A' mi az Ekkle'sia Helybeli Igazgatását illeti, mivel semmi rendes Presbyterium nem vólt az én idejövetelemkor, én, mihelyt 1815ben ideérkeztem, munkába vettem annak felállítatását. Azért egy Vasárnap reggel, a' Tanítás utánn, felolvaván a' G. Consistoriumnak 1804ben ez eránt hozott Rendelését a' Cathedrából, a' Helység akkori Biráján és a' Curátoron kívül, /:kiket úgy ítélek, hogy Hívatalból, a'

Presbyteriumhoz tartoznak:/ a' benn marasztott Férjfiaknak szabad köz voksolásaik által, a' Cándidáltak közül, hatot választattam, kiket mindjárt akkor, a' Bíróval, Curatorral együtt, fel is eskettem. - Presbyterialis Gyűlések gyakorta tartatnak, valamikor tsak ollyas Ekkle'siai baj magát előadja és mindenkor rendesen a' Parochialis Háznál az én Praesidiumom alatt, mint ezt a' Presbyterialis Gyűlések Jegyzőkönyve mutatja. A' mikor, ha vagy czégéres bűnben élők, vagy versengő és egymástól külön lakó házas társak, v. a' közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlók, v. az ÚrAsztalához nem járulók, vagy haragtartók 's a' t. találtatnak, a' polgár által felhívattatván, minekutánna a' citált személy kihallgatódik, annak bűnéhez képeest hathatosann megintetik. - Most is vagynak még, az ez előtt megintettek közül némellyek a' kik vagy templomba nem járnak, vagy az ÚrAsztalához 's a' t. mint a' közelebb múlt Pünkösti Sz. Innepi napokban észrevettük. Ezeknek nevei újra bejegyeztettek 'a Presb. Jegyző könyvben, de személyesen, újra még meg nem intethettek, mert bujkálnak, vagy Budára, hogy elő ne keríthessenek, napszámba be mennek és ott hetelnek. - Valami tsak végeztetik a' Presbyterialis Gyűlésekben, mind az, a' napok' Hónapok száma szerént, én általam, azonnal bejegyeztetik, egy tsupánn tsak e' végre kötött Diáriumban. - A' Curátor számadásai /:ki minden esztendőben ennekutánna Gergely v. Jo'sef napkor vagy megerősítetik Hívtalában, v. új választatik és feleskettetik, hogy még tsak emlékezete se legyen az Új esztendei Marasztásnak:/ ugyan akkor revideáltatnak, szóról szóra felolvastatván én általam a' jelenlévő Presbyterek, Esküdtek és némely érdemes Öregek' hallatára és ugyan ezek közül némellyek által 's én általam is coramizáltatnak, mind a' mindennapi Maculátum, mind a' tiszta nagyobb Diáriumban, melyben már tsak Summásann vitettetik által mind a' Jövedelem mind a' költség. - Az Ekkle'siának Jövedelme áll, az Isten Ditsőségére hozott Summákon és a' 3 Ládákba való Vasárnapi adakozáson kívül, a' Helységből a' predikátor, Rector és Notárius Conventiós búzájának kifizetésére beszedett búza maradékból; /:mely mintegy 20 Budaira megy:/ a' lakosoktól beszedett must collectából, mely bő esztendőben mintegy 40 akóra megy; és az Ekkle'siának szükségeire különösen testált tizenegy egész és egy darab sorból álló Szöllőnek terméséből, mely mintegy 12 akót szokott termeni; - mellyekből bejövő Summák, ugyan tsak szorosann elegendők az Ekkle'sia közönséges szükségeinek és a' belső Hívtalban lévőeknek esztendőnként való kifizetésére; különösen azért, mivel az ez előtti esztendőkben, míg az erdő jó állapotban volt, a' Méltóságos Uraság, a' Predikátor számára, elegendő fát adott ingyenn, de ez előtt egynehány esztendővel megfogyván és nagyonn kivágattatván az erdő, ez a' Jótétemény is elmaradt és azólta igen drága árron kell meg venni másunnann a' Predikatori Conventiós fát. Ha most oly kegyességgel lenne a' Mlgs Uraság, hogy ismét jó állapotban lévén az erdők újra ingyenn adna, vagy 200 forint ez által is benn maradna az Eccla Cassájában esztendőnként, melyhez talán reménység is lehet hogy megnyerhetni, mivel v. két esztendeje, a' Ttes Administrator Úr maga kérdést tett a' favágatáskor, hogy nem szükséges 'e valami Hívtalbeli személynek, Chirurgusnak v. Bábának ?? ?? ölfá ? de akkor, eszekben nem jutott a' megkérdeztetteknek a' predikátor Conventiós fája nagy híjjánossága. - Hogy miből lehetne nevelni az Eccla Jövedelmét ezekennkívül? - nem gondolhatni. -

III^{or} Az Alamisnálkodásra nézve, az Agentiale, esztendőnként kihirdettetik a' 3 Sátoros Innepeken a' reggeli órákon, első nap, Újkenyér és új borkor, - a' mikor semmi más Jel együtt ki nem tetetik, valaminthogy más akarmely alami'sna hírdetésekor sem. - A' G. Consistoriumtól rendeltetett egész Közönséget illető tárgyak is rendesen kihirdettetnek. - Az Alamisna, a' Curátor és Harangozó által, az én Jelenlétemben, a' Ládákából kitöltetvén a' templomban és onnann behozattatván, a' Curátor jelenléteben, én általam akkor mindjárt felolvasódik, beiródik és az Ekkle'sia kettős különböző zárú Ládájában betevődik, egyik zár kultsa én nálam, a' másiké a' Curátornál állván rendesen. - Hogy minden híjjánosság nélkül administráltatik minden alamisna, abból bizonyos, hogy az őszi Esperesti Visitatio alkalmatosságával, a' Nagy Tiszt. Senior Úrnak által adattatván, az Ecclé'siai Diáriumban béirt Summa, mindenkor annyi, mint a' N. Tiszt. Esperest Úrnak Diariumában általvitt Summa. - Quietántiát pedig a' N. Tiszt. Senior Úr mind eddig róla nem adván, Contraquietantiát én sem adhattam. -

IV^{szer} Én, mintesztendőttől fogva való rendes Lelki Pásztor a' Pátyi Reformáta Sz. Ekkle'siának, Győri Jó'sefnek hívtam. Tanúltam a' Debretzeni Nts Collegiumban, Deákul és Németül olvasok, beszéllek; a' Görög, Frantzia' nyelven is a' hozzájuk megkívántató segíttségek által olvasok, nem különbenn 'Sidóul is. - Ez előtt T. Ns Fejér Vármegyében, Gárdon Ns Praediumban szolgáltam 8 esztendeig. Feleséges vagyok, egy Leány 's egy férjfi gyermekem van. - Cánonom, Liturgiám, Josephina Constitutióm van. - Minden Vasárnapokon és Innepeken Predikátziókat tartok reggel, délutánn

rendszerént catechisálok, anyival inkább mivel volt Káplán Marton Lajos mindég predikált akkor is; hétköznap mind reggel mind estve egész esztendőn által könyörgéseket teszek, a' bősüreti egynehány első napokat kivéven, a' mikor telyességgel senki meg nem jelenik. - Az ÚrAsztalához először jární akarókat confirmálok rendesen Húsvét előtt N.Pénteken délutánn és a' Presbyterialis Jegyzőkönyvben, mindnyájoknak nevét beírom, nem tsak, hanem mindeniknek külön külön egy kis felszabadító czédulát adok, hogy annál fogva, ha ezután akármikor is kérdés támadna a' gyermek' illendő elkészülése felől? azzal is megigazíthatná magát. - Az ÚrVatsoráját esztendőn által hétszer adminisztrálok, a' 3 Innepeken, Bójt elein, Advent első hetibe, új kenyérkor, új borkor. - A' Keresztelést rendesen a' templomban viszem végbe és mindég a' reggeli órán a' könyörgés végeztével, az egész nép előtt, leg alább is két KeresztAtyát 's Anyát megkívánván hogy jelen legyen, - és tsupánn tsak némely sürgetősebb esetekben a' Parochialis Háznál, vagy a' Szüléknek magoknak kívánságára azoknak tulajdon lakóhelyén dupla stóláért. - A' Betegek' meglátogatására még eddig nem hívtam, nem lévén egyátaljában szokásban, azonkívül, hogy néha a' terhes betegeknek az Úrvatsoráját a' Háznál feladtam. - A' Mátriculát a' G.Consistoriumtól kiadott Norma szerint viszem. A' törvénytelen ágyból születettek pedig így írom be: "1816an Jun 16ik napján, Gombás Ersébet hajadon Leánynak, törvénytelen ágyból született gyermeke István. K. A. és A: N.N." - A' Házásulandókat soha hétköznap nem hirdetem, hanem rendesen vasárnap v. Áldozó Csütörtökön v. ÚjEszteendőbe; mikor UrVatsorája osztatik akkor sem, hanem vagy a' megelőzőtt Vasárnapon v. a' következőn egyszerre kétszer; egyszóval tsak oly napokon, mellyeken az egész Gyülekezet jelen van. A' Copuláltakat rendesen beírom. - Mivel a' Fels. Királyi Parantsolatokat, a' G. Consistoriumnak publicált rendeléseit és a' Ven. Tractus végezeseit, vagy különös papirosokra írták, v. utóbb, minden külön választás nélkül mind tsak öszve jegyzték ugyan azon egy protocollumban, én mindeniket megkülömböztetve külön külön protocollálok, mutató Táblát is készítvén mindnyájának a' Protocollum utolján. - A' Predikatori fizetést meg lehet látni, külön papirosonn. - Fizetésem, az első Eszteendőre, híjjánosság nélkül beadódott, idejében, és mondhatom, hogy Szent Hívatalomhoz illendő tekintetben 's betsületben tartattam mindenekben mindenektől.

Vször Az Oskolákban, téleonn Rector is; Praeceptor is van, ösztől fogva Gergely napig, nyáron pedig tsak maga a' Rector. A' Praeceptor a' kisebb férjfi és leány gyermekeket tanítja egy oskolában, a' Rector pedig a' nagyobbakat együtt más szobában. A' Praeceptor Lossontzról szokott hozattatni, a' Rector pedig Debretzenből, ki is most Natkai István, nótelen, már harmadik eszteendőre. - Az Oskola épülete jó állapotban van, és a' gyermekek könnyenn megférnek. - Öszre, mintegy 180nan szoktak felgyülekezni, az idefoglalt 1815ki Catalogus szerint, mivel Nyáron, bár 1815ben mindent elkövettem is, mind a' Cathedráról való tanításaim, intéseim, mind onnan való hathatos és feddőző, dorgáló hirdetéseim által /:a' mindenféle apró pásztorság, annakutánna a' szorgos dolog ideje miatt:/ rá nem léphettem, hogy a' gyermekek feljárjanak. Közlebb most is az Innepek előtt, látván, hogy a' gyermekek a' Tavaszi Examentól fogva, telyességgel fel nem járnak, Presbyterialis Gyűlést hirdettettem és a' külső Előljárókat is behívtam, feltéven a' többek között ezt a' kérdést is eleikbe: mit akarnak már gyermekeikkel, akarják é vagy nem akarják egész eszteendőn járati? Állhatatosann meghatározták azért magokat, hogy egész eszteendőn által, délelőtt is, délutánn is szorgalmatosann feljاراتják a' kissebket. E' végre, újra a' Cathedráról is hathatósann meginttettem a' Szüléket, hogy gyermekeiknek taníttatására nézve szorgalmatosabbak legyenek. Nem tudhatom mi lesz a' következőse. - Hogy mindenkor feljárnának, lehetségesnek tartom, tsak külső mind Bírói helybeli executiva hatalom, mind kivált a' Mgs Uraságnak vigyázása és kényszerítése, mind a' Ttes Ns Vármegyének kemény parantsolatja és büntetése járúljon hozzá, mint Ttes Bs Békés Vármegyében, de most sem a' M. Uraság, sem a' T. N. Vármegye vele nem gondol. - Mit tanított a' Rector és Praeceptor a' múlt eszteendőben, legjobban meglehet látni, mindenkinek magának különös Specimenjéből. Akartam, hogy ezenkívül, a' nagyobbaknak a' Rector taníttson különösen az itt uralkodó babonaság ellen valamit a' Fysicából; a' Statisticából, Geographiából, Magyar Ország historiájából, törvényéből - hogy egy kis Deák is taníttasson, és e' végre a' magam Rectori kész Irásaimat, Jegyzéseimet, útmutatás végett még öszszel által is adtam - - de mind ez, ez alkalmatossággal elmaradt. Semmi bizonyos tanításbeli Methodus nem lévén azért, sem a' Gen. Consistorium által kiadatottnak sohol nyomában nem akadván, /:mert inprotocollálva nintsen, ámbár, D Methodus név alatt van róla emlékezet a' Protocollumban:/ sem a' Nagy Tiszteletű Esperest Úr által ugyan az nem sürgettetvén; ha most szerentsém lehet ezen D methodus általvételéhez, ennekutánna rendesen a' szerint fogom megkívánni az Oskola mestertől a' Taníttást. - Ezen Oskolának Visitatora most a' Biai Tiszteletes

Úr, de a' Tractualis Rendelés szerént kellene lenni, a' Töki Predikátornak, kit magam is jobban szeretnék; ki is Ösztől fogva tavaszig 5ör, 6ör megjelenik, nem különbenn az Examenen is. Ezenkívül, mikor én is általszoktam az Oskola' megtekintésére menni, mint helybeli Inspectorok, ketten, kik ezen esztendőre: Esküdt Csónaki István és Presbyter Cseke Sámuel, - ezek is általjönnek velem. - A' mi a' Templomban való Éneklést illeti, maga szokta a' Rector elvégezni mikor Praeceptor mellette nintsen és az Énekválasztást is maga teszi, ha tsak Occasionaliter nem tanítok, a' mikor tudtára adom mit énekeljen. - Az Új Énekes könyv mind eddig bé nem vétettetett, mind azért mert a' mint másoktól értettem, némellyek ellene is voltak, mind azért mert a' volt Káplán Marton Lajos ezzel semmit sem gondolt; mind a' mostoha esztendők' tsapása miatt való pénztelenség, a' könyvnek pedig v. drágasága v. nem is kaphatása miatt. Ezen utóbbi okora nézve azért, az én első esztendőmben nem is tettem. Hallgatóim előtt közönséges helyen szót róla, hanemha különösen, hol egyiket hol másikat persuádeálni igyekeztvén lassann lassann és várván a' boldogabb esztendőt: hanem most, vévén a' Canonica Visitationának tárgyait, a' l.jobb alkalmatosságom volt arra /:boldogabb esztendőt is keménylvén az elmúltaknál:/ hogy a' feltett kérdésnél fogva, az öszvehívott Presbyterialis Gyűlés előtt, sürgessem, ajánljam az Új Énekes könyvnek, minél elébb leendő behozattatását, és valamint már Gárdonban, úgy itt is oly szeretsés voltam, hogy annak a' jövő öszszel leendő behozattatásáról finalis végzést és határozást tettem. - A' Rector Salariuma külön papiroson megvan, melyből valami Restantia még most is van, mert a' múlt öszszel és az az előtti esztendőben is, a' mint mondják, nem készítette el a' Rector, idejében, az adóssak Laistromát, a' mikor mind a' zab, mind más tartozás, könnyebb móddal és hamarébb beszedődhetett volna, mint tavasszal, mikorra mindenkébből kifogytak a' Lakosok. De valóban hibások, gondolatlanok és háládatlanok a' gyermekeknek Szüléi, kik azon tsekélységről is /: jól tudván minden Laistrom nélkül a' magok tartozását:/ idejében nem gondoskodnak, anyival inkább, hogy magam is már a' Cathedráról is kihírdettem és intettem, hogy tegyenek eleget. -

VI^{or} Bába van két Magyar Reformáta, Csúti Jánosné Hantos Júdit és Varga Jánosné Bika Sára. - Examinálva egyik sints, nem is tudnak az asszonyok' baján segíteni, tsak hogy a' született gyermeket elveszik tőlök. Kimondhatatlan nagy fogyatkozásunk! Külömbenn eljárnak kötelességekben a' beteg anya és a' kiseded körül, fel lévén mind kettenn esketve, - nem is keresztelnek, hanemha Catholicus gyermeket, és ezt is tsak akkor, ha semmi Catholicus Férfit v. Asszonyt hirtelenébe nem kaphatnak. - A' Himlő Óltás, elhagyatott állapotban van, mert bár kötelessége volna is a' T. Ns Vármegye Fysicussának, hogy minden esztendőben kerülne e' végre a' Helységeken, de tavaly sem vólt. Hanem most hallom az Elöljáróktól, hogy benn lévén a' múlt Májusban a' Ttes FőBíró Úrnál Conputuson, minden Járásában lévő Notáriusoknak megparantsolta, hogy a' magok Helységében lévő kisebb gyermekeknek számát előre conscribálják és a' Vármegye Fysicussa bé fogja azokat óltani mint illik minden fizetés nélkül, kijöven rövid időn. Azombann alig ha haszonnal jó már hozzánk, mert kezdenek a' gyermekek himlősödni.

VII^{szer} A' mostani Délenlévő Temetőhely vagy két esztendő múlva egészenn betelik. Kerítés nélkül van. Sürgettem hogy árkoltassék körül. Megígérték. - A' Sírok, 7, 8 Lábnyi méjségre ásattatnak. - A' Temetés idejére nézve pedig oly szorosann megtartom a' Felséges Királyi Parantsolatot és másokkal is megtartatom, hogy a' meghagyott 48 órai időnek eltelése előtt, telyességgel nem temethetnek, annyival inkább, mivel itt oly nagy visszaélés uralkodott, 1815^{ki} ide érkezésemkor, hogy a' mely nap, valakinek halála felől jelentést tettek, az nap el is temettetett.

VIII^{or} A' Harangozó, mint illik, úgy eljár kötelességében és minden törvényes dolgokban engedelmes. Fizetése, a' Rector Salariumával, együve köttetett. - Mivel pedig az ez előtti esztendőkbén, sem a' Curátor, sem a' Harangozó, ki nem voltak véve a' Helység közönséges terhei alól: tehát az 1816^{ki}, 10^{ik} Januáriusi Presbyterialis Gyűlésben elvégeztük, hogy ennekutánna, mind a' Curator mind a' harangozó, a' Helység mindennemű közönséges terheitől egyátaljában ment legyen p.o. katonatartástól, bitang sortól 's a' t. mely Végezés a' Presb. Jegyző könyvben béirattatván, ugyan ott, az Ecclé'sia én általam Budánn készítettett petsétje által; meg is erősítettett, és azólta megháborítás nélkül élnek meg érdemlett szabadságokkal.

IX^{er} Ekklé'siai Szegények hetenn vagynak és Classificálva lévén, szorgalmatos gondunk van reájok, mert valami egyik Inneptől fogva a' másikig az ő számokra begyűl, azt, az Adakozás' ideje szerént /:mert

mikor az Isten Ditsősségére hoznak, ezeknek számára is rendszerént szánnak el valamit:/ egy különös Diáriumban bejegyezvén, a' Classificatio szerént felosztom és a' Harangozótól, mindeniknek lakhelyéhez küldöm. Ezenkívül, az egész Helységben senkinek ő kívülöttek kéregetni nem szabad, ha tsak különös engedelmé v. Ajánló Levele nintsen, mely végre van Köldús Bíránk is, ki é végre kerülgeti a' Helységet naponként, és az idegen koldúsokat eligazítja. -

X^{er}. Hálá Istennek, semmi Gravamenünk nintsen, vallásunk szabadságára nézve, hanem van a' Parochialis Abbatialis földek bírtokára nézve; mely szerént - bár én Jenőn a' Telki Fő Tisztelendő Apátur Administratorának lakhelyén, 1815^{en}, magam személyesen nyújtottam légyen is be a' Bétsből lejött Prelatus Úr Ó Fő Tisztelendőségének /:minthogy Magyarúl nem tud:/ azon Németül írtt Jelentésemet és bizonyos tekintetben nem is szükséges kéresemet, hogy ne akadályoztasson meg engemet /:előre hallván már effélét valamit:/ az Abbatialis Parochialis földek bírtokában: mindazáltal, maga egy bízatót szót sem szóllt a' felől, hanem az egész dolgot Ttes Hinka József Úr Plenipotentiarissának eligazítására bízta, ez által pedig /:minthogy én a' földek' bírtokáról Reversalist nem adtam és nem is adok, a' mint kívánná:/ és a' Jenői ideig óráig való Administrator Ifjú Tisztelendő Pater Hermann Urak által, a' kender földön kívül /:mely szintúgy abbatialis:/ a' többi 4 szántó földek' bírtokából már ki is vettünk. - Mihelyt ugyanis én 1815^{en} Pátyra általköltöztem, mindjárt arra sürgettek és tsak nem kénszerítettek, hogy mivel ugymond a' többi Predikátorok is Reversálnál fogva bírták, nevezetesenn a' forrási két földet, a' Lapos Dülőit és a' Száraztóit, a' Kender földjét is, én is adjak ilylyen Reversalist" tsak in recognitionem Juris Dominalis" - külömbenn kéntelenek lesznek tőlem elvenni, - mutatván e' végre elő bgúlt Literáti Sámuel Antecessoromnak egy Instantiáját, a' melyre tett Indorsátája a' Dominalis Abbatialis földeket Ó Kigyelmének "ex gratia" resolválja, holott, - a' mint az Instantia foglalatja mutatja - "a' Parochialis földeken kívül való némely földetskékért, haszonvétel végett" könyörög, a' többek közt, kukoritzta földért is, de nem nyert semmit is. - Az egész dolgot jelentettem akkor mindjárt mind Nagy Tiszt. Esperest, mind Tractualis Fő Curator, mind Fő Tiszteletű Superintendens Uraknak és minekutánna magam sem akartam adni Reversalist, de el is tiltattam: ennek következésében, 1815^{en} a' Tavaszit békességesenn betakarítottam ugyan, de most 1816^{an} mind a' Tavaszi, Laposi és Száraztói két földeket a' Mgos Uraság ide való Oeconomussa a' Mgos Uraság' magvából elvettette, - az Ecclé'sia szántóit belé nem eresztvén a' T. Hinka Úr parantsolatjára; mind a' Forrási Napnyúgoti Dülőben a' magam magvából elvetett őszi vetésemet körül barázdoltatta és ez által mintegy a' Mgos Uraság részére előlem elpetsételte. Nagyonn hihető hogy in Cohaerentia Praecedaneorum az Ugarlásra következő Táblában lévő forrási Nkeleti föld szántásától is előre elfog bennünket tiltani, - holott pedig ember' emlékezetitől fogva, mindég békességes bírtokában vólt mind az Ecclésia mind a' Predikátor, mind a' más részen lévő, mind ezen parochialis földeknek. - Folyamodtam ugyan már, Superintendentialis Agens T. Szathmári József Úr által, az 1790/1diki Diaeta végzéséhez képeest, Repositioért a' Ttes Ord. Vitze Ispány Úr Szentkirályi László Úr eleibe, ki is fő Bíró Ttes Majthényi Károéy Úrra bízta hogy referáljon az egész dologról és ha lehet, szép szerént adassa vissza a' földeket. De minekutánna hozzánk kijöven az Abbatialis Részt is annak rendi szerént a' megjelenésre meghívta és a' földek visszaadására, barátságosan, híjjába kérte vólna: tehát tíz leg éltebb embereket megesketvén mint Tanúkat, szorgalmatosann kitudakozta, ha valyon, úgy emlékeznek e' a' kérdésben lévő Abbatialis földekre, mint Templom v. Ecclé'siai, vagy tsak mint a' Predikátornak magános személyére ideig óráig adatott földekre? és minekutánna, minden Tanúk egy szívvel és szájjal, tiszta lelkiesmérettel azt vallották volna; hogy örökké az Ecclé'sia v. Templom földjeinek tartották és mint ilyeneket mívelték is: kérte a' Ttes Fő Bíró Úr, Ttes Hinka Urat /:ki tsak el nem állt a' Reversalis adás mellől:/ hogy adjabé hát néki akarátját, Declaratióját Irásban, hogy ő is a' Ttes Vitze Ispány Úrnak referálhasson. Mindazáltal, mind eddig sem adta által T. Hinka Úr a' Declaratióját, valóban, alacsony lelkü késedelmezéssel. Nagy sürgetéssel várjuk, hogy ez minél előbb megtörténjen, mert mind addig a' Ttes Vitze Ispány Úr egy lépést sem tehet. - A' Catholicusok' Innepeinek megtartására, sem azok' Vallására való általmenetelre, sem processióiknak járására senki sem kénszerítetik; sem a' Lelkek' Conscriptiójának kiadását a' T. Plebanus /:Páty, Kis Torbágnak filiája lévén:/ nem kívánja, sem semmi ollyas nem történt, a' mi, Vallásunk praejudiciumára lehetne. -

NB. A' földek felől adandó Reversalis mássa, melynél gyalázatosabb már nem lehet, meg van az Ecclé'sia Ládájában; nem külömbenn a' B. Literati Sámuel Úr Instantiájának is párja, az Indorsátával egygyütt.

- Pátynak filiája nintsen.

Irtam Pátyon Junius 5kén 1816an

Győri Jó'sef mk mostani rendes Predikátor.

-

V.Z. Az Oskola' épülete van a' Felső Soron, a' Helység' Hazá udvara' Északi vége és Nagy István gazda Háza között, L formára építve. Van benne két szoba, a' közt konyha; két oskola 's ezek közt is konyha, végről egy kamara. Náddal van fedve 's jó állapotban. - A' Rector' Szobájában van egy kékre és egy sárgára festett régi nyoszolya, egy sárga hársfa asztal, két világos kék karszék, egy veres színű, egy könyves théca két zárra, két kis fogas. A' Praeceptor' szobájában pedig egy kékes színű nyoszolya, ez is ótska, 1 hosszú asztal. - Az Oskolában van a' rendes székeken kívül - két fekete tábla. -

G 22 SárKeresztur [Sárkeresztúr]

[Fedőlap]

Sár-Keresztur. d. 23. Jun. 1816.

A' Czégéres Bünösöknek az Úr-asztalához való járulástól el tiltani, nemhagyatik hejbe, hanem az Ekklesiái fenyítéket incurralóknak a' Canonica Visitatio előtt való bé'jelentése rendeltetik.

- A' Presbyterialis Gyülés Actáit protocollálni szükséges.

- Az Újj Énekes Könyvnek introductiójábann munkálkodó T. Predikátort ezenn foglatatosságábann lármásson akadályoztatta azonn időbeli Törvény-Bíró Varga János.

- A' Rectornak Lusur név alatt járó Didactuma fogyatkozást szenved, nem fizetvénn bé a' Szülék.

+++

A Canonica Visitatio Tárgyairól tett Kérdésekre való és lehető Feleletek a Sárkereszturi HC. tarto Eklesia részéről.

Kérdések - Feleletek.

I^o Mater Eklesia é SárKeresztur? Melyik Tttes Ns Vármegyében? Mitsoda Ns Uraság v. Uraságok bírják.

F. SárKeresztur Mater Eklesia. Tettes Ns Szekes Fejér Vármegyében. Bírja fele részét a' Szekes Fejérvári Püspökség egy harmad részénél nagyobbat Meltoságos Grof Zichy Károly Cs.K. Kamarás Úr Ö Nagysága. Bír benne Cs Királyi penzionatus Fő Hadnagy Kerzterich Mihály Úr szép portiot, és a nemes Vásárhelyi Nagy familia.

a) A SaárKereszturi Eklesia mikor kezdődött? leg alább mitől fogva van emlékezete? Mitsoda fatumai voltak? A Lelkek száma mennyi?

F. Minthogy a régibb időkről semmi Jegyzéseket nem találunk a nevezett Eklesiánál: bizonyos datumnál fogva nem vihettük fellyebb a SaárKereszturi Eklesia lételet annál; a' mely időről a 6dik Károly Császár és Magyar Király parantsolattýából rendeltetett nevezetes Pesti Commissionak Inquisitiojára felel a IIdik SárKereszturi Tanú Szalai János mintegy 50 esztendős H C levő itt volt lakos, a kinek sorai ezek: Tudja ezen Tanú a maga emlékezetétől fogva, még a Török Béts alá valo menetele előtt is; hogy a SárKereszturi Templom mindenkor H Confessiojé volt, nem is turbáltattak, sem Predikatori soha ki nem üzettettek actu is a szolgál, nem is volt más féle pap soha ez Helységben anno 1721.

Erre az időre mutat és fellyebb nem a Venerabilis Tractus protocolluma is, melyben a' SárKereszturi predikátorok laistomában 2 első meg nevezett Predikátor így iratott bé:

Stephanus Kajári Sacra hic SárKereszturi administravit circa annum 1680.

Fátumairol is keveset tudhatunk. Hanem hogy a' más Eklesiából ki üzettetett predikátoroknak refugioma volt a vagy tsak ez az egy példa bizonyittya, melyről ismét a V. Tractus protocolluma ilyen Jegyzést teszen: Michael Dioszegi ex Eccla Váliensi anno 1714 pulsus se receptit SárKereszturinum et martuus eszt 9a Martii 1739. E tette a legelső Matricularis Jegyzést is.

A Lelkek száma az 1815dik esztendei conscriptio szerint 1335 - Ezerháromszáz harmintz öt.

b) A Templom, Torony mikor épült? Mitsoda Materiabol? Mitsoda állapotban van?

F. A Templom épült két részben ugymint: a napkeleti része épült 1724ben. A napnyugati két-2 ölnyi része pedig a Toronyal együtt épült 1791ben Kőből teglából. Vajogbol. - Reparátatott 1808ban a mikor készült a Toronynak mostani Bádog pléh teteje is. - Ismét reparatio nélkül szükölködik mely a jövő esztendőre vagyon halasztva.

c) Az Úr asztalához tartozó minden edények, abroszok, takarok sat egyenként fel jegyeztessenek és ha mi Inscriptioik vagynak.

F. Vagyon három Czin Kanna, a két nagyobb egyforma Inscriptiova, a kisebb a nélkül. Az Inscriptio ez: SAR-KERESZTURI Rf EKLESIA SZÁMÁRA ISTENHEZ VALO SZERETETEKBŐL TSINÁLTATTÁK T KERESZTURI D. GYÖRGY PRED. ISTVÁN KOVÁTS: MEZŐ ISTVNÁN: MOHAROS PÉTER: MAKAI GERGELY: A Rf MDCCXLI - 1747.

Van egy Zöld Mázos Kanna melyben az Úr Asztalához való Bort szokták hordani Inscriptioval: SÁRKERESZTURI EKLESIAÉ ANNO 1784.

- Van egy kívül belől meg aranyozott régi Ezüst pohár.

- Van egy setét Kék Kamuka az egész Sz asztali készülétekbe takaro abrosz. Körül arany csipkével, a közepén Inscriptioval arany pillangoval ki varva: NEHAI SALLAI ISTAN URAM ÖZVEGYE VAJDA KATALIN ASSZONY KÉSZITETTE A SÁÁRESZI+URI REF EKLESIA SZÁ= mindenütt a sarkán 1816.

- Van egy fejr Huselin Takaro Inscriptioval; arannyal ezüstel ki varva: Ezen Keszkenyöt ajándékozta T.N.V. FÖRDŐS MIHÁLY Úr és HÜTVÖSE Szekeres ILLONA ASZ. Istenhez valo buzgoságokbol a Säär Kereszt: Uri R.J.Sz. Ekklesira anno 1748. A közepen ezen betük vagynak az ajándékozónak Ns Czimerével: A Benne Bizoknak erős Paisa 18. S. ø2. a sarkain selyemből czifraság.

- Van egy Kék pamukos. Másik matska nyomos. harmadik egy vesszős fejr abrosz.

- Van három fejr Keszkenő egy patyolat régi arany csipkés kettő közönséges gyolts a sarkain czifraság.

- Van egy kerek, és egy csipkés szélű czin Tányér.

d) A Toronyban menyi számu? mitsodás nehézségü? 's Inscriptioju Harangok vagynak?

F. Van három Harang. A Nagyobb 535 font az Inscriptio ez: A SÁR KERESZTURI SZ. ECL KÉSZITETTE EZEN HARANGOT AZ ISTEN DITSÖSSEGIRE T. SZÁSZI JÁNOS ÚR PREDIKÁTORSA GÁBAN KÖZÖNSEGESSEN AZ ELŐL JÁROK 1804. FUSA SUM PER FRANCISCUM MILNER ANNO 1804.

- a második harang 198 font Metzett Inscriptioval: CAMP ECCL REFOR SARKERESZTUR 1763 GOS MICH IN OFEN IOSEPH STEINSTOCK.

- a harmadik 70 font Inscriptio: NE FECIT BALTHASÁR HEROLD IN PRESBURG ANNO 1659

e) Ha vagynak az Eklesiának Levelei Könyvei. Mik azok?

F. Levelei nintsenek. Könyvei a' Templomban a Predikátor és Rector székiben egy egy nagy Graduál, és egy Ujj énekes könyv.

f) A Parochiális Házban hány szobák, és mitsoda állapotban vagynak? Az Eklesiának abban levő Nyoszolyáji asztalai székei. Vagyon e a Házhoz meg kívántato Kamara Istálló ól stb és mitsodás állapotban?

F. A Parochiális házban vagynak három szobák a leg jobb állapotban minthogy a most fojo 1816dik esztendőben készült. Van az Eklesiának egy Kék, és egy Fekete meg avult nyoszolyaja. - egy sárga festékes asztala. - Három fa kar széke. - egy hosszu sárga széke. - Egy két felé nyilo szobába?? ?? egy Ládája. - Van ezeken kívül egy czin Keresztelő edény. Egy tokos ora.

A Kamarák Istálló és Ólak mind most készülnek ujjonnan.

IIº, Az Eklesia Helybeli Igazgatása.

1º, Van é organizált Presbyterium? Hányan vagynak? Hogy választatnak? Fel Esküdtetnek é a Presbyterek?

F. Van organizált Presbyterium. Számszerint 14en vagynak 8an a Polgárok, 6an a Nemesek közül. - Választatnak különösen az erköltsökre a kegyességre, de ha lehet az időre, és világi modra is tekintvén a Predikátor előlülése alatt. Fel is esküdtetnek a Templomban.

2. Tartatnak é Presbyterialis Gyűlések? Mikor? Mitsoda helyen?

F. Presbyterialis Gyűlések tartatnak mindenkor, valamikor az Ekleziái bajok elöl adodnak. Rend szerént pedig az ugymondatott három sátoros Innepeket meg előző heteken. A Parochialis Háznál.

3., Mit szokott tselekedni a Presbyterialis Gyűlés a Czégéres vétekbén élőkkel? a Versengő és egymástól külön lako Házás Társakkal? a Közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlókkal? a Harag tartokkal? Vagynak e most ilyenek az Eklésiában?

F. Akinek előtte az ilyenek a Presbyterium akibe hivattatának a' Predikatornak be jelentetvén e próbállya őket Jora bírni. Ha pedig a tselekedet közönségesen botránkoztato, a Presbyterialis Gyűlésben a Szasztaltol el tiltatnak, és mind eddig még az ő meg meg jobbulásoknak, s el követett tselekedeteik szégyenlésének 's meg bánásának a presbyterium előtt nyilván valo jeleit önként nem mutattyák fel nem aldoztatnak. - Ilyenek most is vagynak hárman.

4°, A Presbyterialis Gyűlések actai fel jegyeztetnek é? Ki jegyzi fel azokat?

F. Minthogy a' végzés mindjárt effectusba szokott jönni, sem ez előtt sem most eddig ugyan a Gyűlés actai fel nem jegyeztettek.

5°, Van é Kurátor? Ennek számadásai minden esztendőben revideáltatnak é? Kik vagynak jelen a Revision?

F. Kurátorok vagynak mindenkor. Számadásai szorossan revidealtatnak minden esztendőben. Jelen vagynak a számadásonn a Presbyterek, és a Ház rendből is egynehány érdemesebbek.

Elsöbben a Predikátor mind a Jövedelmet mind a Költséget öszve számlállya. Ezután Laistromokat a Helység Notoriussának a Calculálás végett által adja. A ki a factumot papirosra tévén a' Presbyterialis Gyűlésbe bé küldi, a kettő egybe hasonlítodik, és ebben semmi hibának esni nem szabad.

6°, Van é valamely Jövedelme az Eklésiának? Miből? Lehetne é azt nevelni? Miből?

F. Az Eklésiának egyéb Jövedelme nints, a Vasárnapi perselynél, és nemely Kegyes Jóltévőknek önként valo alamisnaiknál, a Testamentomi tsekély summából álló ajánlatoknál, és az Eklezia Kamarájában meg maradt egynehány Fa: merő lélek buzánál vagy árpánál. - Nem is láthatunk egyéb fundust hanem ha a' Köznépnek terheltetésével.

III° A Charitativumok v. Alamisnák

á) Publikáltatik é az agentiale? hányszor esztendőben? Tétetik é akkor ki más akármí végre persely? vagy akármely Jel?

F. Minden Úr Vatsorája szolgáltatásának alkalmatosságával az Agentiale publicáltatik, és sem akkor, sem máskor az alamisnalkodás egyenes objectumán kívül más végre persely ki nem tétetik.

â) A Generale Consistoriumtól rendeltetett objectumok publicáltatnak e?

F. Rend szerént a mint vesszük ugy publicálljuk.

ã) Kiknek jelen létekbén számláltatik fel az alamisna? bé irodik é mindjárt akkor? Ki keze alatt van?

F. A Predikátor és két Kurátorok jelenlétekbén számláltatik fel - Mindjárt bé irodik az arra rendeltetett libellusba és a' Kurátor az Eklezia ladjába a számadás felelete alatt eltészi.

ä) Administráltatik é minden hijjanosság nélkül mind az agentiale mind minden más alamisna? Kiknek? Contraquietantia é v. Quietantia mellett?

F. Minden hijjanosság nélkül administraltatnak mindenek a Tisztelendő T. Visitátor Uraknak. Quietantiát meg eddig eggyel sem vettünk.

IV° A Lelki Pásztor

1° Neve. Melyik oskolában tanult? Mitsoda nyelveken beszélhet v leg alább olvashat? Mennyi időtől fogva van ebben az Eklésiában? ez előtt mitsoda Eklésiában v. Ekleziákban szolgált? Feleséges é? Vagynak é es hány Gyermekei?

F. Rozgonyi László. Tanult Debretzenben. Olvas Németül és valamennyire beszél is.
A Sárkeresztúri Ekleziában szolgál 10 esztendő óta fogva; ez előtt volt Kápolnás Nyékenn két esztendeig.
Feleséges. és vagynak 4 gyermekei.

2. Van-e Cónonja, Liturgiája. Josephina Resolutioja.

F. Mind a három van.

3. Minden Vasárnapokon és Innepe napokon tart-e predikációt. Dél után Catechizációt? Hétköznap Imádságot?

F. Ezek a predikatori szolgálatok sem Dél előtt sem Dél után soha el nem mulnak. Innepekben is Hétköznapokon is a Köz Isteni tiszteletnek órái meg tartatnak.

4° Az Úr Asztalához először járulni akarókat Confirmálja-e? a Confirmatusok neveit beírja-e?

F. Ámbár mint szokatlan dolog nehezen esett is a' szüléknek, hogy gyermekeiket a mostani predikátor a Confirmatio censurája alá vetette, és addig az iskolából el nem eresztí, míg a 12 esztendőt el nem tölti és nem confirmáltatnak mindezt által már most 10 esztendei szorgalmas gyakorlás után rendesen minden gyermekek confirmáltatnak és név szerént be is írodnak.

5° Hányszor adminisztrálja esztendőnként az Úr Vatsorát?

F. Hétszer ugymint. Advent első Vasárnapján - Karátsonyban. - Böjt fő Vasárnap - Husvétban - Püsnkösdben - Új Kenyérre. és Borra.

6° A Keresztelést a Templomban viszi-e véghez? s Háznál?

F. Rend szerént a Templomban, bizonyos esetekben pedig a Háznál is.

7° A Beteget meg látogatta-e?

F. Ha a' beteg elsőben kívánja igen is meg látogatta azután hivatlan is

8° A Matriculát viszi-e a Gconsistoriumtól ki adott Norma szerént? Hogy írja be a' törvénytelen ágyból születetteket?

F. Ezen norma szerént viszi és ír be mindent.

- A Törvénytelen ágyból születetteket pedig ilyen módon, hogy az Attyáról vagy a Nemzőről semmi emlékezetet nem teszen hanem csak az anyáról po. Borkász Évának törvénytelen ágyból született v. szarmazott fia v. leánya István, Sára satb.

9° a Házasulokat háromszor publicálja-e? Vasárnapokon-e vagy Hétköznapokon is? Beírja-e a copuláltatkat?

F. A Törvény szerént 3szor publicálja mindenkor Vasárnap vagy ha közbe jön a' R.Catholicusok innepe hétköznap is mint olyan napon a melyet előre mindenkor ki hirdet hogy azoknál Innepe teszi. - A Copuláltatkat mindenkor beírja.

10° A Felső Királyi parantsolatokat a Consistorium publicált rendelkezéseit inprotocollálja-e?

F. Mind szorol szora inprotocollálja.

11°, A Predikátor fizetése úgy a mint van a maga valóságában irattassék le. a Földeknek teljes leírása meg kívántatik. Különös papirosra leírni parantsoltatik. A Predikátor és Presbyterek Subscribállyák meg petsétellyék.

F. Le vagyon írva Subscriptio és petsét alatt.

12°, Be adódik-e esztendőnként a' Predikatori fizetés idejében? Nincs-e restantia?

F. Mindenkor be adódik. Restantia nincs.

13. Szent hivatalához illendő tekintetben tartatik-e a' Predikátor?

F. Eggyet kettőt kivéven a Halgatók közül az illendő tiszteletet meg adják mindenek.

V^o Az Oskola

a) A Rector, Praeceptor. Leányok tanítója Neve. Melyik oskolában tanult? Mennyi időtől fogva van abban az Eklesiában: az előtt mitsoda helyen van helyeken volt? Nótelen é vagy Feleséges? A Feleségesnek vagynak é Gyermekei éd hányan?

F. Márkus István, mind fiu mind leány Gyermekek tanítója. Tanult Pápánn. SáárKereszturon van 7 esztendő olta az előtt volt Kápolnás Nyéken 4 esztendeig. Feleséges. Vagynak két Gyermekei.

b) Mitsoda állapotban van az Oskola épülete? Elég tágas é a Gyermekek számához képest?

F. Az Oskola, és minden hozá valo épületek a Rector Házával együtt a kinek két szobája van jo Karban vagynak. Elég tágas is még most a Gyermekek számához képest.

c) Hányan vagynak az oskolába járók? külön a' fiak külön a leányok?

a Catalogus irattassék le és be adodjék a' Visitatiokor.

F. A fiu Gyermekek vagynak 83an

a Leány Gyermekek 60 - Sub 143.

a Catalogus el vagyon készítve.

d) Járnak é a Gyermekek Oskolába egész esztendőben vagy tsak Télen? Lehetséges volna é hogy mindenkor járnának?

F. A leg nagyobb munka idején is vagynak tizen vagy tizen öten. De hogy tellyes számmal fel járnának arra menni lehetetlen; minthogy a szüléknek a földekért valo napszám szolgálatban és robotban is segítségül vagynak.

e) Mitsoda tudományok tanittatnak? a Consistorium által ki adott Methodus szerént e?

F. Tanittatik a' Heidelbergai Catechismus, az O Testamentom és Ujj Testamentom; Sz Historia Hübner szerént.

Az Ostervald kiss Kateja. Kiss Historia. Olvasás. irás. Számvetés.

f) Kik a Tractus által ki rendelt Visitatori ennek az oskolának? hányszor visitálnak esztendőben? Jelen vagynak é az examenen?

F. Tisztelendő Tudos Környei István Pro-Senior Úr Összel mikor már a' Gyermekek tellyes számmal vagynak ezen a' részen az esperesti visitatiot is véghez vivén gondosan meg tekintí oskolánkat. Examene is mindenkor meg hivattatik.

g) Vagynak é a Predikátor mellett helybeli Inspectorok kik az oskolát közelebből visitállják?

F. Igen is vagynak, a Kis Kuratoroknak ez egy különös kötelességek.

h) A Templomban valo éneklést el végezi e a' Rector? a maga discretioján áll é az ének választás, vagy a' Predikátor prescribállja mi énekeltekk?

F. Szorgalmatosan el végezi. Az éneklés a predikátor dispositiojától függ.

i) Énekeltekk é vagy Introducáltatott é az Ujj Énekes Könyv. ha nem, Miért?

F. Introducáltatott 10a Octabris 1813. Énekeltekk egész tsendességgel esztendeig és 5 hónapokig.

Ekkor egy lármás embernek zenebonáskodására minthogy a könyveink is a Templobeli székbel el lopattattak félbe maradt. - Most in praesenti az ujjabbak nem énekeltekk; hanem a Régi Ditséretekből sem a' mellyek az Ujj énekes Könyvben helyet nem érdemlettek.

Hogy pedig én a V. Tractus Kápolnás Nyéken 1814ben tartatott Gyülésének végezese mellett Sub Nro II° kötelességem álhatatos kívántam maradni a fellyebb énekeltekk zenebonát ember miatt a' ki akkor Törvény Pro volt Eklésiánk igen sok kárt vallott.

k) A Rector fizetése külön papirosra irattassék fe mint oda fellyebb /:IV. 11:/ mondodott a Predikátorra nézve.

F. Le vagyon irva.

l) Be fizetődik é hijjánosság nélkül idejében? Nints e Restantia?

F. A mi a Kurátor kötelessége, minden hijjánosság nélkül ki fizetődik esztendőnként, és bben a részben semmi restantia nints. Hanem a' szülék az egy veka vagy mondatott fususnak meg adásában sokszor sokban hátra vagynak a Rectornak tetemes kárával.

VI°, Van é Bába? van é examinálva? Fel van é esketve? Tud é az asszonybaján segíteni? El jár e kötelességében? Nem keresztel é? a Himlő oltás dolga hogy van?

F. Bába van. Egy a H C terők részről, egy a R Catholicusok részéről. a H C terő most tölti az első proba esztendeit nálunk, ha a szolgálattya meg tettzik esztendő végével fel fog eskedetni. Examinálva ugyan egyik sints, de azért a praxis után még a Nehéz esetekben is haszonnal tudnak segíteni. Kötelességekben serények. A H C terő sem nálunk sem a Rom Catholicusoknál nem keresztel. a R.Catholika sem a mi részünkön.

A Himlő be oltás közönséges, minden esztendőben 30 v 40 gyermekek is bé oltatnak.

VII° A Temető elég tágas é? bé van é kerítve? a sírok elegendő mélyen ásatnak é? Meg tartatik é a Temetés idejére nézve a Királyi Felséges parantsolat?

F. Az Ujj Temető 1800 Quadrát öl, és mintegy 30 v. 35 esztendőre adatott 1805ben a mikorra igen bé telik. Ekkor ismét a ki tett esztendőben el hagyatott O temetőbe fognak temetkezni az ekkor élők. Jo árokkal tartatik. A sírok egy ölnyire le ásattatnak a Királyi Felséges parantsolat a hirtelen meg holtak közül pontosan meg tartatik; hanem a Sínlödözésben, vagy az igen alkalmas examinált Chyrurgus curája után, meg holt, annak visum repertuma mellett elébb is el temettetik; de 24 óránál elébb soha sem.

VIII° Van é Harangozo? El jár e kötelességében? engedelmes é a predikátornak? Van é valami fizetése, a Helység terheitől szabadsága?

F. Harangozo van. Kötelességében eljár. A Predikátornak engedelmes. - Fizetése 15 pos merő búza. - Az Eklesia házában valo szabad lakás a minden terhek alol valo fel aldoztatás.

IX. Vagynak é az Eklésiának szegényei? Szám szerént hányan? van é rolok gond?

F. Most nintsenek, mikor pedig vagynak akkor a mint lehet, rolok az eklesia gondoskodik. Segiti mind pénzzel mind eleséggel.

X. Nintsenek é az Eklesiának Gravámenei? po. Nem háborgattatik e a Vallás gyakorlásában? Isteni tiszteletében? Földjeiben satb. Nintsenek é olyanok kik a Catholica Vallásra akármely szin alatt keresztettnének? A Catholicusok Innepeiknek meg tartásokra nem költetnek é? vagy a mester emberek a processio járásra? a T. Plebanusok a lelkek Conscriptiojának ki adását nem kívánnák é? Ide tartoznak mind azok mellek Vallásunk Szabadságára akármí módon praejudiciumára lehetnének?

F Semmi Gravamenek nintsenek. Semmiben nem háborgattatunk. A R.Catholica vallásra ha tsak magának kedve nints senki nem erőltetik. Az Innepek meg tartásában magokat a R Catholicusok is az 1793ban Januorius 25dikén költ Királyi magyarazo parantsolathoz tartják.

A Lelkek Conscriptiojának ki adását nem kívánnák, és semmi nints a' mi Vallásunk szabadságának praejudicálna.

- - -

- Filialis Eklesia. F. Nints.

Pesten 10dik Maii 1816

Fő Tiszteletű Báthori Gábor Superintendens Úr által, a Canonica Visitatio Tárgyaiban tett Kérdésekre valo Feleletei a SäärKereszturi HC tarto Ekklesiának Junius Honapnak 23dik napján 1816dik esztendőben

G 23 Seregélyes [Seregélyes]

[Fedőlap]

Seregélyes. d. 23. Jun. 1816.

- A' Parochiális Házonn kívül van egy Censualis Fundusa az Özvegy Predikátorné vagy Káplán számára, most pedig arendába van ki adva.

- 4.3. A' Czégéres bűnbenn élők m.u. meg büntetődtek az Úr Vatsorájával való éléstől ne tiltódjanak el, hanem hathatós Intés után admittáltassanak.

- A' Communitástól adattatni szokott széna, mely elfogattatva meg adattatni rendeltetik. A' Temetőbeli haszon vétel, a' mostani T. Predikátor Urnak a' maga szeméjére, életéig, rendelődik.

- Az Agentiálna kívül Innepek első napján, az Adakozásnak más Objectumát nem kell tenni.

- A' Conventio 2dik Punctumában lévő Alternativa el töröltessék.

+++

A' Helvetziai Vallás-tételt tartó Seregélyesi Ekklé'siai jelenvaló állapotjának a' kiadatott Norma szerint való Leirása; - mellyet Fő Tiszteletű Superintendens Bátori Gábor Úrnak a' Canonica Visitatio alkalmatosságával ezenn Ekklé'sia' alolmegirt külső és belső Elöljárói alázatossan benyujtanak 1816dik Esztendőbe

Ad Nrum I. Az Ekklesiarol:

A' Mater Ekklé'sia Seregélyes, fekszik Ttes N. Fehér Vármegyébe, - a' Helységet egészen birja Méltóságos Grof Zichy Ferentz Ő Nagysága.

a) Nem bizonyos mikor kezdődött, de hogy már 1686dik esztendő előtt virágzott, abból meg tettzik, mert Buda megvétele előtt Kajári István, - annak megvételekor pedig Veresmarti Miklos volt a' Predikátor; - a' mint ez, edgy ide való Nemes Végh Familiának régi jegyzései között találtatott. - Mitsoda Fatumai lehetnek, arról semmi sem tudatik, - úgy láttzik, hogy a' Méltóságos Zichy Familia oltalma alatt mindenkor tsendességbe volt, - leg alább a' Fels. Pesti Commissio rendelé'séből tartatott Inquisitio' Munkája ezt bizonyítja. - A' legutolsó Feliratás szerint 1345 Lelkeket számlál.

b) A' legelső Templom, sövényből, mindjárt az Ekklé'sia felállásakor készült, - a' második már kőből épült 1736dik esztendőbe, - a' harmadik, vagy a' mostani tornyával edgyütt hasonlóképpen kőből építettett 1793dik esztendőbe, és mind ez ideig ép állapotba van.

c) Az Úr asztalához tartozó dolgok ezek: 1., edgy zöld damas terítő, ezüst tsipkével körül varva, mellyett az akkori Urasági Tisztartó Komáromi Ferentz Úr, az asztallal edgyütt ajándékozott 1759be, - 1., Két sávolyos fehér abrosz. 3., Két fehér keszkenő. 4., Két ezüst megaranyoztatott poharak, - az edgyikre 1698. Azt. 29 Maii, - a' másokra 1785 Eszt. van felmetzve. - 5., Három tzin kannák, - a két nagyobb két hét ittzés, mellyek, 1805be, - az utolsó két ittzés melly 1733ba készítettett.

d) A' toronyba három harangvan. A leg nagyobb 4 mázsa 22 font, - a' második 2 má'sa 18 font, - a' leg kisebb 86 font, - a' két elsőbeken ezenn Inscriptio van: Pesten Eberhárd Henrik, - a' Seregélyesi Reformata Ekklé'sia a' maga költségén öntette. 1814. - Az utolsón pedig 'e van: Goss Michaél Antoni Zechenter Ofen Ao 1748. Eccla Ref. Seregelyes renovavit.

e) Az Ekklé'siának semmi Levelei nintsenek, - könyvei ezek: két újj, és két régi Enekes Könyv, a' Predikátor és Oskola Mester számokra, - Osterválnak a' Sz. Bibliára való Refleyioi Magyarul, - A' V. Consistorium által kiadatott Tanítás Modja, - 2 Protocollum, edgyik az Ekklésia dolgoknak, a' V. Tractus és Generale Consistorium Rendeléseinek, - a' Fels. Királyi Parantsolatoknak s et. feljegyzésére, - a' második a' Curatori számadásokra. - Végre 2 Matricula, - a' régi kezdődik 1727dik esztendőn, 's continuáltatott 1734dikig, - ettől számlálva 1769ig, nyótz sor irás van benne. - az újj Matricula 1801be készítettődött.

f) A' Parochiális Házba van: 3 szoba, - 1 konyha, - 1 kamara, - 1. istallo, 1 pintze, 3 ól, - 1 Hidas, - mind jó állapotba. - Az Ekklé'siának egyéb effectumai ezek: 1. fekete almariom, - 1 író asztal, - 1 könyvtartó theca, - 1 sárga nyoszolya, - és edgy más kisebb, - 3 fekete fogas, - 2 asztal diófából, - 3 kised láda, - ketteje per'sely, - edgy cassa tarto. - 1 kájha mellett való patka v. Lótza. - 2 sz. Mihály Lova, - 2 Koporsora való szönyeg, - 2 vasas hordó, edgyik 4 akos, - a' másik 3 ½ akos; ismét edgy edgyakos vizes hordo, - és edgy ½ akos bornak való hordó, - edgy vasas mérő, - templomhoz való porzo kefe. Az Oskola Háznál való jószágai az Ekklé'siának: Edgy sárga festékű nyoszolya, és fogas, edgy kerek asztal, 2 fekete tábla, 1 vizes tseber, 1 könyv tartó, - 2 sára karszék.

Ezen kívül bir az Ekkle'sia a' Parochialis Háznak alsó szomszédságába edgy Consualis Funduss, - mellyet b.e. Grof Zichy Ferentz Ö Exellentziájának kegyes engedelméből tulajdon pénzén 220 Forinton vett és erre két szobát, edgy konyhát, és edgy kamarát építettett, olly tzélből hogy a' hatulsó szobába lakjón a' harangozó, és birja valamint a' konyhának úgy a' padlásnak felét, - az első szobát pedig a' kamarával, és a' káposztás kertnek felével, ha a' Predikátornak Özvegye lészen, - vagy Káplánt akartam; ezek minden házbér fizetés nélkül birhatják, - még pedig az Özvegy Predikátorné egész haláláig, - ha pedig sem Káplán, sem Özvegy Predikátorné nem lészen, árendába ki adatik, az Ekklesiájé lévén az arendából bójóvő pénz.

II Az Ekklesia helybéli Igazgatásáról.

- 1) Van organizalt Presbyterium, - Presbyterek vannak 12, - kik a' Templomba a' kösség által választatnak, és ugyan ak fel is esketnek.
- 2) Presbyterialis Gyülések tartatnak a' Parochialis háznál, mind annyiszor, valamennyiszor valamelly Ekklesiai dolog adja elő magát.
- 3) A' tzégéres vétekbe élőkkel ekképpen szokott tselekedni a' Presbyterialis Gyülés; - ha még tsak gyanuság van valaki felől, azt a' Lelki Pásztor, ha jónak látja, magánossan szeretetből meginti, és kéri, hogy ne adjon okot másoknak a' felöle való rosszsz ítéletre, - ha pedig már nyilván valóvá lett valakinek botránkozottató tselekedete, és ezen a' külső Törvényszéken megis büntettetett, - akkor a' Presbyterialis Gyülésbe hivattatik, - bünének utálatossága hathatossan szeme elejbe terjesztetik, és minek utána megvalja gonosz tselekedetét, a' Templomba való járástol ugyan elnem tiltatik, - de hogy az egész Gyülekezetet megne botránkozottassa; a' leg közelebbi Úr Vatsorájára hogy megne jelenjen, szeretetből kéretik. - Most illyenek az Ekklesiába nintsenek.
- 4) A' Presbyterialis Gyülés végzései, a' Tiszt. Predikator Úr által feljegyeztetnek.
- 5) Az Ekklesiának van két Curatora, - a' kiknek számadásaik minden esztendőbe Sz. György napkor revidealtatnak, - jelen lévén akkor az egésű Presbyterialis Gyülés.
- 6) Az Ekklesiának jövedelme tsak a' perselybéli és a' magános alamisnálkodásokból - és a' belső személyek buzabéli Conventiojától felmaradni szokott buzából van. - Hogy jövedelme valamiből nevedkedhetnék, semmi módot nem tud az Ekklesia.

III A' Charitativumokrol vagy az Alamisnákrol.

- á) Az Agentiale esztendőbe hétszer az az minden Úr vatsorája kiszolgáltatása alkalmatosságával publicaltatik; - és tsupán tsak a Sátoros Innepnapokon tétetik ki más jel is, az Innepre jövő Deák, és a' Collegiumok számára.
- â) A' Generale Consistoriumtól rendeltetett Obiectumok, mindenkor publicaltatnak.
- ã) A' bójóvő alamisna az Ekkle'sia Curatornak, és az Oskola Mesternek jelenlétébe olvastatik fel, és irattatik bé.
- ä) Mind az Agentiale, mind más egyéb Alamisna, minden hijjánosság nélkül administraltatik, és a' Nagy Tiszteletű Esperest Úrnak Protocollumába bé iratik.

IV. A' Lelki Pásztorrol.

1. Neve idősbb Kornyei István, tanult Debretzenbe, - beszélhet, Magyarul, Deákul, olvashat Görögül, Németül, Frantziául. - 36 esztendőtől fogva van ebbe az Ekklesiába, - az előtt 4 esztendeig volt Diaconus Kun Sz. Mikloson b.e. Superintendens Virág Mihály Úr mellett; - Feleséges, és négy gyermekei vannak.
2. Van Canonja, Liturgiája, és Josephina Resolutioja.
3. Rendessen minden vasárnap tartatik d.e. Predikatzió, - d.u. Catechisatio.
4. Az Úr asztalához legelőször járuló gyermekeket minden esztendőbe confirmálja, - neveiket is ez után befogja irni.
5. Az Úr vatsorája esztendőbe hétszer administraltatik.
6. A' Keresztelés a' Templomba vivődik véghez, hanem ha a' kiseded beteges.
7. A' beteget hivatva mindenkor meglátogatja, mikorjónakláttya hivatlan is.
8. A' Matricula vivésére a' Generale Consistoriumtól kiadatott Normat, mindezideignem látta. - A' törvénytelen házasságból szármozottaknak, zsak Anyaik, és Kereszt Attyaik 's Anyaik iratnak fel.
9. A' házasulandok háromszor publicaltatnak, Vasárnapokon, és R.Catholicusoknak Innepjein. - A' Copuláltattak beirattatnak.

- 10., A' Fels. Királyi rendelések, és Minden más publicáltatott Felsőbb Rendelések inprotocollisaltatnak.
11., A' Predikátor Fizetését lásd sub A.
12. A' Predikatori Fizetés mindenkor be adódik idejébe, és semmi restantia nints.
13. A' Predikátor illendő tiszteletbe tartatik.

V Az Oskoláról.

- a) A Rector neve Devetseri István, - tanult Debretzenbe, - 13 esztendőktől fogva szolgál ebbe az Ekklesiába, - már az előtt Gárdonba 11 esztendeig volt Tanító, - Feleséges, és három Leányai vannak.
b) Az Oskola épülete jó állapotba tartatik, - és még eddig a' tanuló gyermekek számához képpeszt elég tágas volt.
c) Az Oskolába járó Férfi gyermekek 79 - a' Leányok 70 vannak. A' Catalogusok külön le iratott.
d) A' gyermekek leginkább tsak télen járnak oskolába, - és tsak úgy lehetne meg hogy egész esztendőn keresztül feljárjanak, ha Szülük által a' munkai idején, ez vagy amaz dologra nem fordítottatnának.
e) Az Oskolába tanittatnak: 1. a' Keresztyén Vallás, a' Heidelbergai, és Látzai Káté szerént, - 2., Az O és Új Testamentomi Szent Historiák, - Hübner és Ostervald szerént, - 3. Magyar Ország Historiája, 's Geographiája a' K. Tükör szerént. 4., Diatetica, - Udvariság, - Irás, - Számvetés, - éneklés, - 's mindezek a' mennyibe lehetséges a' Consistoriumtól kiadatott Methodus szerént.
f) A' Tractustól kirendelt visitatora az Oskolának a' helybéli Tiszteletes Predikátor Úr, - a' ki esztendőbe több izbe visital, 's Examenen mindég jelen van.
g) A' helybeli Predikátor az Ekklesia Presbytereinak társaságába, 's jelenlétekbe visital.
h) A' Templomba való éneklést a' Rector végezi el, és mind eddig a' maga discretioján állott az ének választása.
i) Az Újj Énekes könyv introducaltatott, - de mint hogy nints még elegendő könyv tsupán dictaltatás által énekelthetik ottan ottan, - rendessen pedig tsak a' régi Énekes Könyv használtatik.
k) A' Rector Salariumát lásd sub B.
l) Minden hijjánosság nélkül béfizetődik a Salarium, - a' mult esztendőre tsak ugyan van két kotsifarestantiaja.

VI A Helységbe van két Bába, - az edgyik examinata, - mind ketten fel eskettek, - mesterségeket jól értik, - kötelességekbe eljárnak, - és nem keresztelnek, - a' himlő oltás jó szerentsével és rendessen gyakoroltatik.

VII A' Temető elég tágas, - kkorúlvan árkolva, - a' Sirok illendő méjjen ásatnak, - a' temetésre nézve a' F. Királyi Parantsolat megtartatik.

VIII. Van Harangozo, - kötelességébe eljár, a' Predikátornak engedelmeskedik, - bizonyos fizetése, és minden közönséges texti alol szabadsága van.

IX. Az Ekklesiának különös szegényei nintsenek, - mert a' Helységbéli szegények, részszerént attyokfiaiól, részszerént más jóltévőktől tápláltatnak, - az Ekklesia Cassájából mind az által a' három Sátoros Innepek alkalmatosságával alamisna adatik nékik.

X Az Ekklesiának semmi féle gravamenjei nintsenek.

Hogy mind ezek ekkeppen vannak, arrol adtuk ezen nevünk alá írásával és Helységünk petsétjével megerősített Levelünket. Seregélyesen Jun 23^{dik} napján 1816 Esztendőbe NN. a' Seregélyesi Sz. Ekklesia Elöljárói közönségesenn.

G 24 Sukoró [Sukoró]

[Fedőlap]

Sukoró. die 21. Junii 1816.

- Az adakozásnak minden Objectumait külön külön specificice kell publicálni, 's úgy administrálni.
- Az Oskola Rectornak fizetéséből mindenkor van Restantia.

- A' T. Predikátor' Conventiójábann 2. Bogja széna van fel téve: azomba tsak 3dik Esztendőbenn adódik meg, a' mely Restrictióról a' Conventióbann emlekezet nintsen.

+++

Feő Tisztelendő Nagy Tudománnyal s Érdemekkel Tellyes SuperIntendens Urunknak e' mi V. Tractusunkba is kiküldött bölts, és fontos Kérdéseire való Feleletek, mellyek is egy Seculumnam nem történt, most pedig óh reánk Dunánn Innen lévő Püspöki Megyében szolgáló Predikátorokra nézve Örvendetes idő-Kor!!! minden Óránn Nagy haszonnal megeső T. Canonica Visitatiót tárgyazzák. d. 5a Junii Anni 1816.

Nro I° Sukoró Mater Ekkla T. Ns Fejér Vgyébenn. A' Helység a' Fejérvári Fő Tisztelendő Tekéntetes Ns Káptalanbéli Urak birtokok alatt

á) Régiségéről az Ekklának ennyit tudunk, hogy 1632dik Eszben. Erdélyi Ferentz Uram íratik Predikátornak; de hogy már akkor Mater lett volna, vagy mikor kezdett az lenni, arról semmi Jegyzés nintsen - Hanem a' Matriculat T. Unyomi János Uram kezdette 1728bann mellynek már 88dik esztendeje. Fatumairól csak annyit tudunk, hogy a' Vallásbéli Türedelem ideje előtt a' Templomot nagy erőszakkal elakarták venni a' R. Catholicusok; de egy Farkas István előkelő ember egyátallyábann ellent állott, és szándékjokbann n boldogultak. A' Lelkek száma 460on megy Ekkle'siánkban az 1815dik esztendőbenn Tisztelendő Esperest Urunk által parantsolatott Conscriptio szerént.

â) A' most fennálló Templom és Torony Anno 1787 épült. Teteje Náddal fedetett most 6 esztendeje - rövid időnn 'sindely alá vétetni szándékunk - még a' falak erőssen állanak.

A Toronybann 2 Harang van. A' Nagyobbik 264 fontos - felső Karimájánn ez az Írás: Furkó Henricus Eberhands Pestini. 1811 - az alsó Szélinn pedig ezek a' metzett betűk: Sukoró. R. Ekkla. v. 1813. eszbn. Pr.H.F.A.T.B.K.M.K.P.M.i. - Sukorói Reformata Ekkla v. Predikátor Hollósi Filep Ádám - Törvény Bíró Kováts Mihály, Kurator Gulyás Márton idejekben - A'

Kisobbik 134 Fontos - ezt is akkor vettük; de ezen még semmi metzés nintsen; hanem csak a' Harang öntőnek Neve.

ã) Az Úr Asztalához tartozó Ruhák, Edények.

1. Kék selyem Keszkenő Arany Csipkézettel. 2. Csíkos selyem Keszkenő arany síkkal - 3. Egy Fejér Pamut Abrosz - 4. Egy gyolts fejér Keszkenő. 5- Egy kisebb csíkos Keszkenő - 6- Két edény törölő Ruha -, Edények Rékasi György Predikátor - E.M.o. Eröss Mihály 1753. - b. második czín z Ón Kánna - c - harmadik kisebb - d. egy aranyozott Pohár, mellyenn ez az Írás. S. R. E. 1774. - e. egy czín pohár - f., egy aranyozott Tányér ezzel az Írással. S. R. E. 1774. f. Egy nagy Czín sál, mellyenn ez az Írás: Schlaere Ivald. h. A' Templomi Asztalonn egy setét kék posztó Takaró, a' Keresztelő Kánnátska és Tál pedig setétkék pamut Keszkenővel vannak letakarva.

ä) Az Ekklának 2 Könyve van. 1. Igazság Pai'sa - 2. Egésszen egő áldozat.

Í) A' Parochialis Házbann 3om szobák vagynak. Építetett 1792benn. - 3om Nyoszolyák vannak. a. Egy sárga színű. b. Egy világos kék - c. Egy fekete - d. az első Szobábann egy Tölgy fa Asztal, mellynek közepénn Csillag van mettzve - e. a' Hátulsó házba más kemény fából asztal. f. 2 tölgy fa és 1 fenyő szék. g. 2 kisebb Író asztalok - h. 3om falra való fogasok - i. A' Kamrába 2 nagy hombár, a . egyik 60, a â. másik 20 mérős. - A' Házhoz megkívántató Kamara, 2 Istálló, mindenféle Ólak, Kút, sat. alkalmasok.

Nro II° A' Presbyterialis Gyűlést még eddig a' rendes Esküdt emberek tették. én első esztendőbenn 2 iffjabb embert Presbyternek feleskettem, kiket magam választottam; de mindenek abba megegyeztek. Valami 14en vagynak.

2) Mikor az Ekklabann építtetni, vagy valamit reparaltatni akarunk - Az Ekkla' Javára előmozdításakor tanni- Mikor az Ekklésiai Fenyíték alá jöhető Objectum adódik elő: a' Predikatori Háznál Vasárnapi Napokonn, vagy ha a' dolog sürgetős, Hétköz Napokonn is Úgy neveztetett Presbyterialis Gyűlést szoktunk tartani.

3) A' Czégéres bünbenn élöket, Versengő Haragtartó s egyéb rendetlen életűeket a' Presbyterialis Gyűlés elibe szoktuk citaltatni, inteni, kérni dorgálni, és ha ezekre nem hajol, keményebb büntetéssel illetni nem merjük. Hanem akkor a' Bírák a' Helység Házánál abszolvaljak, vagy ha ezek el nem végezhetik, a' Fő Bíró Úrnak által adják. kivált a' paráznságba esett személyek csak nem minden Ekkle'siai fenyíték alól ki vagynak vétetve Vmgyénkben. - Most valami nyilván való bűnöst nem tudunk.

- 4) Presbyterialis Gyűlésünk' Actai még eddig fel nem jegyeztettek; de azoknak Tárgyai előttünk tudva vagynak.
- 5) Két Curátor szokott tétetődni, kiknek Számadásai minden esztendőbenn revideálatni szoktak.
- 6) Az Ekklának Jövedelme leginkább Adakozásból - A' Conventiók kifizetése után megmaradt búzából, pénzből, szüretkor adatni szokott Mustbol gyűlhet. Mikor a' Szőlő Hegy Gazdagabb Áldást nyújtana a' Lakosoknak: akkor jobban nevedne Ekklánk Jövedelme. Mert azzal dítsekedhetem, hogy mikor csak van körülöttök, kivált ha még sürgetődnek is, dítseretessen adakoznak, s egész erejek s tehetségek szerént igyekeznek segíteni s fenn tartani Ekkljokat.

Nro III° A' Charitativumokat a' mi illeti -

- â) Az Agentiat 2 elsőbb esztendőbenn mindenkor csak egy Innepp Naponn publicaltam. és akkor semmi más Jel ki nem tevődött.
- â) Valamint a' Gen. Consistoriumtól rendeltetett Publicativ! Objectumai közzül is leg inkább csak a' Collegiumokat Oskolákat publicaltam; de azért mindenkor kiadtuk az Ekklá Ládájából, a' kitelhetett Charitativumokat.
- â) A' mi Publicatiót tenni szoktam, minekutánna a' Curátorral felszámláljuk, rendes Protocollumunkba béírván: az Ekklá' Ládájába tésszük.
- â) Igen kevés Hijjánosság nélkül még eddig a' Publicalt dolgokat Nagy Tiszteletű Esperest Nagy István Uramnak a' szokott visitao alkalmatosságával administraltuk.

Nro IV° Mostani Lelki Pásztor ezen Ekklák Hollósi Filep Ádám, ki Deáki futásomat a' Ns Debretzeni Rftm Collegiumbann végeztem. Az ott taníttatni szokott Görög, Sidó, s Deák Nyelvonn kívül olvasom s értem a' Németet, és magamat ebbenn most leg inkább perfiálni igyekezem. Három esztendő múlt el, miólta ebben az Ekklban szolgállok - Gyúróról, a' hol 8 Hetekig Interimaliter vóltam rendeltetvén ide. Az előtt Zámolyonn esztendeig Nagy Érdemű s Tiszteletű Nagy István Esperest Uram mellett Káplánságot viselvén. - Húszadik esztendő Házások vagyunk. Gyermektelen.

- 2) Több Könyveim közt Liturgiam, Josephina Resolutiom is meg van.
- 3) Vasárnapok' s egyéb Innepek' Reggelénn Predikatziót, Vasárnap delutánn pedig rendessen Catechisatiót szoktam mondani - Hétköznapokonn 2szer Imádságot tartani.
- 4) Az Úr Asztalához elsőben járulni akaró Gyermeket Confirmálni, s a' Confirmatudok' Nevét feljegyezni szoktam.
- 5) Az Úr Vatsoráját esztendőbenn Hétszer administrallom.
- 6) A' Keresztelést a' Templombann viszem véghez.
- 7) A' beteget meg látogatom.
- 8) A' Matriculat úgy viszem, a' mint leg jobb. - Ha Törvénytelen Ágyból született gyermeket keresztelnék: ha csak egész bizonyosságot nem tudnék Atyának Nevéről, ezt bé nem írnám; hanem csak Annyának s a' gyermeknek Nevét.
- 9) A' Házásulándókat vagy három Vasárnapokonn, vagy két Vasárnapokonn és egyszer Hétköznap, mikor számossabban öszvegyűlnek, publicallom, a Copuláltatknak, és mind a' két Részen lévő Tanúknak Neveket az Esketés után beírom.
- 10) Mind a' Felsőes Királyi Parantsolatokat, mind a' Fő Tiszteletű Consistorium által publicaltatni szokott Rendeléseket, nem külömben a' Venerabilis Tractus Végzései érkezésekkel tüstént az arra készített Diariumba beírom.
- 12) A' Predikatori Fizetés mind eddig Hijjánosság nélkül beadódott.
- 13) Arra, hogy a' Predikatornak Személye, Hivatala illendő Tekéntetbenn tartódik-é vagy nem, delelni egyenessen nem tudok. Ha nem miólta ezen Ekkba béállíttattam: Hivatalomnak minden Részbenn, erőmhöz, Tehetségemhez képpes a' mint lehetett megfelelni igyekeztvén, mind Közönséges, mind különös Tanításaimmal használni Fő kötelességemnek esmervén, az Ekklának, Oskolának virágzásánn iparkodván, Épületjeiről, az Ekklá Jövedelmének szaporításáról gondoskodván, és ezen igyekezetimet közönségesen dítsertetni halván: innen hozhatom - ki hogy személyemet is nem útálják, és a' Predikatori Hivatalt illendő bésületbenn Tiszteletben tartják. - de azt sem tagadhatni: Hogy quavad personalis viris omnibus placere non posthumus.

Nro V^o Oskola. A' mostani Oskola Rector Sándor János tanult a' Debretzeni R. Collegiumbann - 6dik esztendeje, miólta ebbenn az Ekkle'siábann szolgál ez előtt Bodajkonn, Pákozdonn, Miskoltzonn viselvén Tanítói Hívatalt. Feleséges - Három gyermekei vagynak.

â. Az Oskola egészen épült 1807ben és a gyermekek' számához képeest elég tágas.

ä. A' gyermekek esztendőt által Oskolába nem járnak. Nem is járhatnak. Mert a' Lakosok felette Szegények lévén, élelmeket Napszámmal, Aratással, Nyomtatással keresvén; a' leg kisebb gyermeknek is hasznát akarják venni. M.a. Tavasz Examén után, míg a' nagyobb dolog bé nem jön, 20, 30 többnyire vagynak az Oskolábann.

í. A' Tudományok a' kiadatott Methodus szerént taníttatnak.

÷. Oskolánknak Nagy Érdemű Inspectorá T.T. Kementzki János Uram, Pákozdi Predikátor s a' Ven. Tractus G. Notariussa Oskolánkat megszokta gyakorta vi'sgálni - Az Exámenenn is jelen vólt már egyszer; mivel a' Falusi Oskolák többnyire concurrálni szoktak.

ć. Az Oskolát a' Helybenn kiválasztatott Inspectorokkal gyakorta megszoktam vizsgálni.

ç. A' Templombann való Éneklést Vasárnapokonn a' Rectornak magam szoktam praescribálni, vagy egyet értvén kiválasztjuk az időhöz és Tanításhoz az Éneket, kivált, mikor az Újj Énekes Könyvből éneklünk - Mert

č. Azt elkezdtek már 1813dik esztendőbenn első Adventben. Azólta, kivált Innepekenn, és Vasárnap délutánn a' Catechisatioin valókat, ámbár dictálás által rendessen énekeljük.

é. A' Rectori fizetésből némelly akaratos és rossz embereknél mindenkor van kinn maradas.

Nro VI° A' Helység Bábája d. 15a Aug. 1815 a' Vgye Doctora által fülem hallatán examináltatván, alkalmasnak találtatott - és Hivatalát mindeneknek meglegedésekkel folytatja. Keresztelésbe magát az Atyafijáknál nem avatja. Tudtára lévén adva, hogy arra senki nem kötelezheti. - A' Himlő oltás annyira ment nálunk, hogy 8 kis gyermeket oltott bé a' múlt esztendőbenn ezen T.N. Vgye Doctora Ts Molnár János Úr, a' kiknek Nevek fel van jegyezve - az idénn is várjuk Hozzánk Jövetelét -

Nro VII° A' Temető elég Tágas - bé van jól kerítve - A' Sírók jó méllyen ásatnak. A' Temetésre nézve a' 48 órát szorossan observáljuk.

Nro VIII° A' Harangozó Hűséggel és engedelmisséggel eljár a' maga kötelességébenn. - Fizetése 6 Forint - 6 po's. m. búza - Helység vármegye szolgálattya alól ki van vésetve. A' Halotti harangozásért 5, 6 garast kap.

Nro IX° Az Ekklának nintsenek ollyas Szegénynei, kiknek segítségre volna szükségek az Ekkla pénzből.

Nro X^o Gravamenek sintsenek Hála' Istennek!!! -

G 25 Tabajd [Tabajd]

[Fedőlap]

Tabajd. d. 18. Jun. 1816.

- A' Ház tetejének vett Nád a' Parochiánál, el fordítottatott más Épületre nevezetesenn Bika-Istállóra.

- Az Ekklesiára való Fő-Gondviselést Fő Tisztelendő Superintendens Úr meg-szóllítására fel vállalta T.N. Roboz Mihály Úr.

- A' Presbyterialis Gyülések nem rendessenn ' s annak kiszabott módja szerént tartatnak.

- Az Agentiálénak olyan módonn való administratiója, a' milyen itenn eddig szokásbann vólt, h. t.:i. az bifurialtatik fele a' T. Predikátor Urk Conventiójába káromolvánn, improbáltatik, sőt abrogáltatik: és rendeltetik, h. mikor Communio administraltatik, akkor tsak az Agentiale számára adódjon Alamisna: más Tárgyai adakozásnak más alkalmatosságokkal publicalódjanak.

- A' Localis T. Pedikátor Urnak a' közelebbi Rendelés szerént esett Falcidiájának meg fordítására per aversionem 16. Rhforintokat ígérnek a' Presbytttek mely summa fog ki telni azonn búza árából mely meg marad a' Predikátor és Rector fizetésénn kívül.

- A' Rector panaszolkodik, hogy első Esztendei Zab-beli fizetésébenn Restantiája van. - Hasonlóképpenn vetésbeli Kárvallását első esztendejébenn panaszolya; és mostani Esztendejébenn 40. Véka Zab Restantiáját. - A' Coquiába is Defectus van.

- Pápai Józsefnek ki adódott 60. Rhf. váltó Czédulábann d. 23. Oct. 1812. akkori Predikátor Szászi József Úr, és ugyan akkori hejbbeli Biró által: mely Adosság mivel inexigibile, követődik ezekenn, kik ezt dotálták.

+++

Fő tiszteletű Superintendens Urnak a Canonica Visitatiot tárgyazo kérdéseire való feleletjei az Ekklesiának.

A. a) Tabajd Mater Ekklesia Tttes Ns. Fehér Varmegyében, a' Helységet birják sok és külömbkülömbféle Vallásu Földes Uraságok.

b) Az Ekklesia mikor kezdődött bizonytalan! edgy Protocolluma ugyan azt mutatja hogy már 1626ban Predikatora volt Ujlaki Ádám, a' kinek Neve a' V. Superintendia Albumába is felvolna jegyezve, ezenn kívül, S. Komáromi Mihály és Marosi János Predikátoroké, de a Matricula tsak 1734től fogva van meg; az öregebb emberek, ugy beszéllek; hogy szüleiktől azt hallották, hogy a' Templom azon a' helyen a' hol most van tsak sövényből lett volna; hanem azután, az akkori jó Földes Uraságnak akarátjával 's megegyezésével; söt engedelmevel, azon sövényből valo Templomot, kőből valo Templommal egészszen körül kerítették: ámbár sok izben egynehány Királyi parantsolat által inhibealtattak is, mindazáltal éjjel Nappal dolgozván az egész templomot elkészítették Tttes Ns Balogh István Földes Úr protectioja alatt, melly még most is fent áll. Most a' lelkek száma 1113.

c) Azonn Templom kitsiny lévén meghoszsabbított: a' végibe egy kis Torony is tsináltatott kőből; a mint a' kárpitján lévő irás mutatja 1724ben: de a' teteje nem egészszen a' legjobb állapotba van.

d) Van az Úr Asztalához tartozo két nagyobb, és egy kisebb czinből valo Kánnája; egy pár pohara, az egyik kívül is megvan arannyal futtatva, mellyet az Ekklesia tsináltatott T.N. Balogh Judith Földes Asszonyosság segittségével 1754be a' másikat pedig, melly csak belölről van arannyal megfuttatva, a' maga költségén tsináltatta az Ekklesia 1801be, Van egy kis Tányéra is, belöl ez is megvan futtatva arannyal, Bötskei Péter Tabajdi lakos költségén tsináltatott Komáromba 1755be Tiszteletes Örsi Nagy Péter Úr Predikátorságában; van egy nagyobb czintála, a' mellyet Mócsi Mihály nevű lakos adott az Ekklesiának 1713ba. Van egy Nagy Dupla sejem asztalterítője körös körül arany tsipkével mellyet ajándékozott a Tabajdi Ekklesiának az akkori Predikátorné Szentse Sára asszonyosság; Van egy más Asztalterítője fehér, kék, veres pamukokkal himzett, a' mellyet N. Nemzetes Szeles Györgyné Nagy Asszonyáságnak keresztyeni indulatjából birja a' Tabajdi Sz. Ekklesia; Van két Sávolos Nagy Abrosza, van egy patyolat tsipkés abrosza, van egy kék falu kivarrott keszkenője, van egy virágos kisebb formája patyolat keszkenője, és még egy gyolts tsipkés szélű keszkenője.

e) A1 Toronyba van két harang, edgyik másfél mázsás T.N. Balogh István Úr Földes Uraságába készítettett. A' másik hetven fontos, a' mellyen ez az inscriptio van: Campana Ecclesia Földiak in Honorem S. Ládislai dedicata, oblata perempta A et amore Helvet. Confessionis per Dominum Stephanum Saska.

f) Van az Ekklesianak egy levele; az Ekklesia fundatiojáról, mellyet az akkori Földes Uraság T.N. Balogh Istvan adott; most pedig az originalis levélnek szakadozott volta miatt transumaltatott Meltosagos Szilasy Josef Itélő Mester Úr által. 1816ban. Van egy Szöllője is mellyről ismét van levele. T.N. Janko Mihaly Urtol. Van egy Keresztyén Katechismusa, mellyet Látzai Josef Úr adott ki, és két régi és két ujj Zsoltárjai, eggyik a Tiszteletes Úr, másik a' Rector előtt áll. Van Matriculája egy régi és ujjabb, egy régibb perceptionalis, és erogationalis könyvre, és két ujjabb in folio. Van még egy, mellybe a' Királyi és Superintendiaival végezések irattatnak.

g) A Parochiális ház; három szobák, meglehetősek, azokban az Ekklesiának egy nyoszojája, egy jobb asztala és egymás rosz börrrel bevonva két hosszu karszékei, egy rosz hidassa, és egy fogassa fekete festékre, egy nagyobb ládája, három persej és még egy láda; Kamarája még eddig soha sem volt a' Predikátor tetemes kárával, Istálló van, Tyuk ol, Diszno ol, Lud ol, de mindeniknek a' teteje felette rosz, annyira hogy még a' házba is be megy az esső víz.

B. á) A' Presbyterium az Elöljárókból vagy tizenkét személyekből áll feleskettetnek.

â) A' Presbyterialis gyűlések igen ritkán tartatnak, nem is mindenkor a' Parochiális háznál, és a' mikor ők akarják tsak.

ã) A' czégéres vétkekben elöket a presbyterialis gyűlés a' Parochialis házhoz hivatja, de sokan nem jelennek meg, az egymástól külön lako házastársakat, kéri, inti készeritti az együt lakásra, nem külömben a' közönséges Isteni tiszteletett nem gyakorlokat, haragtartokat; most is sokan vagynak külön lako házastársak

A Presbyterialis Gyűlés Actait még eddig senki fel nem jegyzette, nem is érdemesek, mert azok tsak addig tartanak míg a' Parochian vagynak, azután senki munkába nem viszi, nem is tellyesítik.

ä) Curator van, ennek számadásai minden Esztendőben revideáltatnák minden presbyterek jelenlétekbe: ezen kívül megkértük T.N. Roboz Mihály Urat, hogy akkor jelen lenni ne terheltesen mint Fő Inspector. Í) Az Ekklesia jövedelme tsak a' VasárNapi publicatiobol áll, a' Jó Keresztyének alamisnájából, és ha mi marad a' Predikátor és Oskola Rector számokra kiszedett búzábol; nem látunk semmi modot a' jövedelme nevelésében.

C. 1) Az Agentiale publicaltatik; minden sátoros Innepeken újj kenyéri communiokor, és újj bori kor: Advent 1sö Vasárnapján, és Böjt első Vasárnapján, ekkor ugyan semmi egyéb jel a' perseleken kívül kinem tetetik, de az Ekklesia Elöljáróinak végezések szerént, az ekkor gyűlt Alamisnának fele, mindenkor a' predikátoré, és abbol köteles az Agentialet a Tractuset kiadni, és a' négy Collegiumot, a' Losontzi Gymnasiumot, és azoknak ki küldötjeit segíteni.

2) A Gen. Consistoriumtol rendeltetett objectumok publicaltatnak.

3) Az Alamisna felszámláltatik a' Curator és Predikátor jelenlétekben, és akkor mindjárt beis irodik, és predikátor keze alatt van.

4) Minden hijánosságnélkül ki adatik mind az agentiale, mind más alamisna; de még eddig Quietantiat rolla nem kértünk nem is vettünk; ganem tsak bé irtunk a' bé adás után N. Tiszteletü Esperest Úr kis könyvébe.

D. á) Juhász Ferentz. - a' Debreczeni Collegiumba tanult, Német Nyelven beszélhet, valamit ért, fordíthat is. Negyedik esztendeje hogy itt van, - először is itt volt 14 esztendeig, azután a' V. Tractus által Sár-Kereszturra rendeltetett, ott volt 8 nap hiján esztendeig, onnét a Gen. Consistorium által Bitskére rendeltetett. Feleséges - Vagynak Nyoltz élő gyermekei, harma ugyan már vele nints, de azoknak is gondja és terhe mái napig rajta fekszik.

â) Canonja nints! - Liturgiája Josephina Resolutioja van!

ã) Minden Vásár Napokon és Innepekben predikál; Dél után Catechisal; Hétköz Napokon Imádságokat tart.

ä) Az Úr Asztalához járulni akarokat, néha az Oskolában, néha pedig a' Templomba megcensiálja confirmálja; de még eddig a' Neveket benem irta.

Í) Esztendőnként 10szer Administrál Comm. mint feljebb.

é) A' Keresztelést a' Templomba viszsi véghez, a' háznál tsak a' szükség idején.

é) A' betegeket látogatja.

é) A' Matriculát viszi, a Gen. Consistoriumtol ki adott norma szerént, a' törvénytelen ágybol születettek így írja bé; ennek 's ennek törvénytelen ágybol született fia vagy leánya megkereszteltetett.

ë) A' házasulandokat háromszor publicálja, többnyire Vasár Napokon és a' Josephina Resolutio szerént a' Romano Catholicusok Innepein; de sürgető okokra nézve, máskor is a' mikor számosan vagynak a' gyülekezetben, a' Copulaltakat béírja a' Násznagyokkal.

ë) A' Felsőes Királyi parantsolatokat, a' Consistorium publicalt rendeléseit inprotocolálja.

í) A' Predikátor, fizetését, ugy a' mint van, a' maga valóságában beirta.

í) Esztendőnként a Predikátor fizetése annak idejében bé adódik, hanem hogy már a' két esztendő alatt, a' Conventiojába kitett rétyéből egy szálat sem kapott, a mely kára mind eddig semmivel sem potolodott ki, a' mely kár az esső víz miatt esett, ugyan de a' Bíró retsége miatt esett.

ó) Illendő tiszteletben tartatik míg a' magáét szorossan megnem kívánja, vagy ha abbol elenged.

E. 1) Oskola Rector Jo'sa János, a' Debreczeni Collegiumba tanult, 's onnét is jött, két esztendő, - Nötelen!

2) Az Oskola ház épületei meg lehetősek, egy szoba, két Oskola a gyermekek számához képest elegendő, Kamara egy Tyuk ol, egy Diszno ol, de mindnyájának a' teteje tkp. rog. A' házba van egy Nyoszolya egy Asztal, két hoszsu és két kar székek. -

- 3) Az Oskolába járó Gyermek száma 68, a' Leányoké 45 volt a' Télen, a' Catalogusok is jelen van.
- 4) Tsak Télen járnak Oskolába, semmi módon rá nem lehet menni hogy járjanak egész esztendőn által.
- 5) A' Hejdelbergai Catechismust, Hübner Historiáját, Kis Göböl Katet, Zsoltárt, Természet Histor. Közönséges Hist a' Consistoriumtól kiadatott Methodus szerént tanítja,. -
- 6) Ennek az Oskolának Visitátora T. Erdélyi Mihály Úr Vááli Predikátor, aki hol többször hol kevesebbszer szokta visitálni: minthogy pedig a' Rectorok többnyire Gergek Napkor változnak és ugyan arra a' Napra is teszik majd mindenüt az Exament; nem mindenkor lehetnek jelen; minthogy a' hejbeli Oskolájok elébb való; nem is jó szívvvel vennék a' szülék ha a' más hejbelit elébb valóvá tenné. oda menvén Exament halgatni.
- 7) Még eddig a' Predikátor mellett bizonyos hejbeli Inspectorok nem voltak, akik személyesen ki lettek volna nevezve, hanem tsak azokkal visitált, akiket meg kaphatott, többnyire pedig tsak maga.
- 8) A Templomba való éneklést maga teszi a' Rector a' maga discretioján áll, az ének választás; hanem mikor valami különös materiáról a'kar a' predikátor papolni, megizeni hogy mi énekeltessek.
- 9) Az Újj Énekes Könyvnek introdukallasára még eddig semmi módon rá nem lehetett menni! miért? feleljenek magok!
- 10) A' Rector Salariuma jelen van.
- 11) A' Buzabeli Conventioja béfizetődik, annak idejében; de a' gyermekektől járándo egy Véka Zab; a' mi éppen egy időbe szokott szedődni a' buzával, tsak harmadából jön be; aki pedig akkor elmarad, azután ritka hozzabe! úgy hogy az első esztendőről való restantia is még 17 véküt teszen: Ugyan ezen esztendőben, a Tavasz Vetésében is igen tetemes kára esett a' Rectornak: akár a' Mag adónak hamis maga akaratjából; akár pedig az azt elvevőknek vigyázatlanságából esett légyen - elég az hozzá, hogy a' mag nem jó létele miatt, tsak harmadrésze kelvén ki; 24 méröt termet akkor, mikor Notarius Urnak ugyan ollyan Nagyságu földjén 36 Mérő termet; ennek a kárnak potolását meg ígérték; de mind eddig az ideig nem teljesítették. A' második esztendőről való restantia a' Gyermekektől járándo zabbol 40 véka, pedig a' tehetetleneket kivevet valamint a' Tiszteletes Úr; úgy a' Rector is, a' Conventiojába kitett rétből úgy szolvánn semmit sem kapot. - ez sem potolodott semmivel is. A Három esztendei coquianak minden részben való jól elintezésére, amilyen szorossan lekötelezték az Elöljárók magokat a' magok neveik aláírásával, ollyan könnyen elfelejtették, nem tsak! - hanem leis vették minden gondjokat mindnyájan; ez előtt való esztendőkben is, de kivált most;

F. 12) Bába van, examinalva nints, felvan esketve, keveset tud az Aszszonyok baján segitteni! - eljár kötelességébe részünkről való, a' gyermekeket nem kereszteli; a' himlő oltás divatjába van. -

G. A' Temető már nem eléggé tágas, de van mellette egy darabb hely ahoz tartozó, nints jól be kerítve, és kukoritzák lévén a' vegibe mihejt azokat megszedik, azontul Tavaszig pascuum. - az erről kiadott Felsőes Királyi parantsolatott semmibe hajtják! - Azért a' kis fűért is a' mi terem benne, magának kell a' predikátornak őrzöt tartani a' maga fizetésén. - A' sírok elegendő méjjen ásatnak. - A' temetés idejére nézve a' Felsőes Királyi parantsolat megtartatik, és ha kik elébb akarnák temetni 48oránál a' Hejbeli Chirurgus által megvizsgáltatik, és írásba általadatik a' Predikátornak.

H. Harangozó van! - Eljár amaga kötelességében, a' predikátornak akkor, a' mikor és amibe akarja engedelmes is; fizetése sok, a' Helység terheitől mindenben szabados, portiot nem fizet, az Ekklesia házába lakik; búza fizetése: minden calcaturara szántó földjei is vannak.

I. Különösen szegényei nintsenek, akik olyan formák szabados koldulások van minden Héten a' Faluba.

K. Semmi nevezetes Gravamenjei nintsenek.

G 26 Tinnye [Tinnye]

[Fedőlap]

Tinnye. d. 14. Jun. 1816.

V. Töki Pred. T. Nagy Ferentz Úr a' Tinnyei Iskolát Esztendőben tsak egyszer visitálya, és még Examenenn jelen nem vólt.

VI. A' Himlő oltás orvosnak hejbe nem léte miatt negligáltatik.

VII. A' Temető kerítetlen.

VIII. A' Harangozó a' Predikátork Munkások' keresésibenn segéd lenni tartozik.

+++

Fő Tisztelendő Püspökünk, Báthori Gábor Uram által Publicált Kérdésekre való Feleletek, mellyeket a' Canonica Visitatio' alkalmatosságával Eő Fő Főtisztelendőségének, ezen Tinnyei Reform. Sz. Ekklézsiának mostani T. Predikátora Körmendy Gábor, maga' és az említett Ekklézsia Részéről bémutatott Ao die 14a Junii 1816.

I, Ezen Tinnyei Reformata Mater Ekklézsia, hejhezttetett, N. Pest Vármegyébenn, bírja az itt lakó Conpossessoratus, u.m. Tekintetes N. Miskey Família.

a) Mikor kezdődött légyen, nem tudhatni. Anynyi m.a. ezen Ekklézsia Matriculájából bizonyos, hogy már 1663-bann T. Tserna György Predikátori hivatalt viselt benne. Mert ennek Successora T. Kiss Váradi István magát V.D. Ministernek és a' Szent Hivatal viselésbenn T. Tserna György Successorának lenni írja, - ez a' Titulus pedig valamint most úgy akkor is Rendes Predikátorokat illetett. Továbbá midőnn mind T. Kiss Váradi István, mind a' több T. Predikátorok, ezen Ekklézsia T. Predikátorait előszamlálják, T. Tserna Györgyön kezdik, mellyel annak Actualis Prédikátorság megesmerik. A' szájról szájra való által adás által pedig ennek kezdete a' Reformatio kezdetéig felmégyen. Ugyan azon Matricularis jegyzésekből világos az is, hogy T. Tserna György idejében, ezen Ekklézsia a' Törököktől háborgattatott 's tsak nem elpusztított. 1778dik Esztendőbenn pedig a' szomszéd Perbali Tiszt. Plebanus Veroni Pál, 's a Tinnyei Rom Cath. Földes Urak által a' T. Predikátori szántó földekről via facti elüzetett, azoknak Ususától megtiltatott; de még azon esztendőbenn a' N. Varmegye által ugyanazon szántóföldeknek birásába Reponaltatott.

Végre 1781dikben T. Szabó Mihály Predikátor a' Nagy Pénteki harangozástól Perbali Tiszt Cath. Administratortól tiltatott, de az azonn tilalomnak azonn okonn, hogy még a' felől a' Fels. Királytól sem 'Sz. Vallásunk Fejeitől semmi Parantsolatot nem vett légyen, nem engedett.

A' Lelkek száma ezen Tinnyei Reform. Ekklésiában az 1815dik esztendei számlállás szerént 332.

b) A' Templom építtetésére a' most élők nem emlékeznek, de hogy 1775ben a' Teteteje renováltatott a' Matriculából is bizonyos. A Torony épült 1785ben téglából és termés kőből, erős állapotban vagyon.

c) Az Úr Asztalához tartozó Abroszok Takarók és Edények eggyenként így következnek:

-1, Fedeles Ön Kantsó mind kettő talpas 1742dik esztendőből

-2, Tserép Kantsó kettő eggyik nagyobb másik kisebb, mind kettő régenten fedeles volt, de most fedél nélkül találtatott. A nagyobbnak fedele reparaltatott 1774.ben

-3, Ezüst Pohár réz talpas.

-4, Kitsiny Réz tányér, ugyan másik régi réz tányér.

-5, Abrosz kettő, eggyik fejr sávós, a' másik kék pamuttal szőtt. Ezen kívül egy 3dik fejr sávós.

A Keszkenők:

-1, Fejr kotzkás selyem

-2, Sárga selyem tarka régi

-3, Meggy színű selyem.

-4, Kékselyem nem régi

-5, Láng színű selyem.

-6, Veres kotzkás selyem.

-7, Veres igen vékony.

-8, Két színű selyem.

-9, Zöld selyem.

-10dik Patyolat arany fonállal, és selyemmel varrott.

-11, Gyolts selyemmel varrott igen régi - ez elveszett.

-12, Gyolts külömbféle selyemmel varrott újabb a' másiknál.

-13, Egy kék táblájú virágos selyem félviselt.

-14, S lár patyolat nem régi

-15, Világos Kék selyem Terített ilyen varrással: Tinnyei Rfta Ekkla készítette Noszvadi András Curator által 1801**benn**.

Az Úr Asztalán álló Keresztelő Edény, és Keszkenők

-1, A' Keresztelő Tál olasz Figurára és annak Karimája is olasz figurára öntött Tzín avagy Fejér Ón.

-2, Keszkenő három: egy sárga selyem régi, egyveres tsíkos és egy régi veres virágu selyem.

Kathedránn veres kotzkás Terített.

d) Ekklesia Könyvei

Ó, és Újj Matricula, Protocolum, és Diarium.

e) A' Toronybann vagynak Két Harangok, mellyek közzül a' nagyobbik 180 - száznoltzvb font a' korona fánn kívül A Karimájánn fellyülről ilyen Inscriptio vagyon "MICH IN OFEN IOHANN BRUNNER GOS. ST KOTSIS. A' Kissebbik Harang a' korona szín kívül 60. - hatvan fontos. A Felső karimája ilyen Inscriptioju: MICH IN OFEN IOSEPH STEINSTOCK GOS Ugyan ezen kis harang oldalán ezen betük vagynak: Helv. C. TINNYE.P.S. Szendrei.

f) A' Parochiális Ház áll egy tanuló és két lakó szobából, mellyekben vagynak az Ekkleziának edgy hosszú fekete és két hosszú sárga székje; Két szobábann valo és edgy konyha Asztal. Edgy Láda és edgy Persely avagy kisebb láda. Kamara Istálló és Ólak, mellyeknek van ugyan jobbításra szükségek, de ezek közzül némelleyek meglehető állapotban vagynak. Ezekhez tartozik edgy föld színt való pintze és egy Kert a' Ház után, a Kertbenn Szilvás is vagyon.

II. 1) Esküttek Nyoltzan vagynak, akik az Ekkleziia Gyülésébenn a' Parochiánn választattak és a Tiszt Predikatortól feleskettettek.

2) Presbyterialis Gyülések a' Parochiánn valamelly felsőbb Helyről jött Parantsolat felolvasása, vagy a' botránkoztató életűek' megszólíttása, vagy a Kurator-választás és számadás, vagy valamelly Ekkleziiai szükség, fizetés, jövedelem-öregbíthetése, himlő beoltás, Újj Énekes könyv, Oskola, Szegények, s végre Publicalt Charitativumok 's,a,t, rendbe szedések alkalmatosságával szoktak rendszerént tartatni.

3) A' botránkoztató életűeket Sz. Pál hagyása szerént a' T. Predikátor elsőbenn tsak maga, ha semmire sem mehet vélek, azután több Előljárokkal igyekezik megjobbítani, végre ez is nem használván, a külön vált házasokat Nagy Tiszteletű Esperest Urunknak, a külső Tiszt Viselőknék bejelenti; a' megesezt személyeket, ha tellyességgel nem akarják a' Poenitentia tartásra nem erőlteti Templom és Vallás megvetők nintsenek, de megestek 's külön lakó Házassak vagynak.

4) A Presbyterialis Gyülések Actái közzül nem lévén még arra különös Könyv, a Kuratori számadáson kívül mint ez előtt úgy most is nintsen semmi feljegyezve.

5) Eskütt Curator van, kinek számadása minden esztendőbenn az Előljárok jelen létibenn a' Tiszt Predikátor Praesidiuma alatt megyen véghez.

6) Az Ekkleziának edgy kapás szőlőnn kívül semmiből jövedelme nintsen, 's ha tsak nem arendall földet, nem is lehet.

III á) Az Agentiale esztendőbenn 7szer Publicaltatik, A1 midőnn más jel kinem tétetik.

â) A Gen. Consistoriumtol publicalt Objectumok rendel mindnyállyan hirdettnek.

ã) Az Alamizsna mihejt gyül, azonnal a' T. Predikátor és Kuratorok jelenlétibenn külön papirost feljegyeztetvén az Ekkleziia Ládájában tétetik, 's végre minden publicalni valók 'elvégzésekor, a' Charitativumok közönséges Ekkleziiai Gyülés által számban vétetnek és

ä) Minden hijjánosság nélkül minden Agentia, mind minden más Alamizsbák, a' V. Tractualis Visitorotinak Quietantiajok és Contraquietentiajok mellett, ugyan azok N.T. Visitoroknak kezekbe adódik.

IV. 1) A Lelki Pásztor Neve Körmendy Gábor, tanúlt Debretzenbenn Német Könyveket érti s azok szerént beszélhet is; Görögül Zsidóul fordíthat, Frantziául olvashat, Deákul beszélhet. 4dik esztendeje hogy ezen Ekkleziában vagy hozátott Feltsútról; Feleséges, egy Gyermekes.

2) Canonja Liturgiája és Josephina Resolutioja vagyon.

- 3) Az Úr Asztalához először járulni akarókat a' Templomban Exameni alkalmatossággal megvizsgálja, de azoknak Neveiket a kik arra ekkor méltóknak ítéltetnek, nem lévén még eddig arra különös Könyv, bé nem írhatta.
- 4) Minden Vasárnap és Innepp Napokonn tart Predikáziót Delután Catechisatiót, Hétköznap Könyörgést tart.
- 5) Esztendőnként a' Szent Vatsorát Administrálja hétszer.
- 6) A' Keresztelést mindenkor a' Templomban viszi véghez.
- 7) A betegeteket, mind hívatna mind hívatlan látogatja.
- 8) A Matriculát a' Liturgiábann kiadott Norma szerént fojtatja; a törvénytelen ágyból születtek Édes Annyknak Nevét, a kisedet' s Kereszt Szülék Neveikkel együtt írja bé.
- 9) A Házasulandókat 3szor publicálja mindenkor Vsaárnap, ki vévén, h nagy fontos okok miatt sürgetős, a midőn Hétköznap is egyszer mikor vagy valamelly Innepp Nap van; vagy dispensatiot nyernek, szokta hirdetni; ha pedig mind a három hirdetésre nézve dispensáltatnak, egyszersem.
- 10) A' Felsőges Királyi Parantsolatokat, a' Consistorium Publicalt Rendeléseit Inprotocolálja.
- 11) A' Predikátor Szent Hivataljára nézve illendő tekintetben tartatik. -

V. a) A Rector Neve Szíjj Imre, tanult Halasonn és Pápánn, 4dik esztend hozatott Tasi Ispánságbol oda pedig Monostori Praeceptorágbol vitetett.

c) A Tanúlok száma harmintzhat.

d) Itt a' gyermekek tsak telen járnak az oskolába, nyáronn való feljárhatasok sok környüll állásoktol függ.

e) Az oskolában mint ez előtt úgy most is Kis-Katekhizmus, Sz. Historia számvetés Irás, éneklés olvasás és Imádságok taníttatnak.

f) Tractualis oskolai visitator Tiszt. T. Nagy Ferentz Töki Predikátor Úr. Visitáll Esztendőbenn méha egyszer, néha kétszer. Az Examenenn még nem lehetett jelenn.

g) Helybéli Inspectorok az Oskolára nézve, a' T. Predikátor, Két 's néha több Elöljárokkal.

h) A' Templomban való éneklést a Rector elvégzi az ének eleibe adódik, kivált a' különösebb alkalmatossággal.

i) Az Ujj Énekes Könyveket a' tűz által volt megégés 's a' terméketlen esztendők által okoztatott szegénység miatt még megszerezni nem lehetett, de megszerzésékenn tellyes erővel igyekezünk.

k) A' Rector Salariuma hijánosság nélkül befizetődik Restantiája nintsen.

VI A' Bába examinálatlan, de felesketett, tsak a' maga tapasztalása után tudhat az Asszonyok bajánn segíteni. Külömbenn szorgalmatos, nem keresztel. A' himlő beoltás mind a' Templombéli közönséges, mind a' magános javallások által eleinte egész Divatjábann volt; de az ellenkező datumok s még, az orvosnak hejbe nem léte miatt megsüggedt, ámbár erre a' Szülék szüntelen serkentetnek.

VII A' Temető, melly kettő Ó és Újj, elégtágas, de békeritetlen. A sírok elégméjjen ásatnak. A Temetésre nézve megtartatik a' Fels. Királyi Parantsolat.

VIII Harangozó vagyon 's a mit eddig kötelességének esmert, u.m. a' harangozást, fa vágást, abban elis járt, de még ennél több kívántatnék. Fizetése s a Helység terhei alól kivétele vagyon.

IX Az Ekklezsiának most tsak edgy nyomorult Szegénnye vagyon, aki a' Templomban kihirdettvén, a' Jóltévők az ő szállására viszik elszánt jótéteményeket.

X Az Ekklezsiának Gravamenjei nintsenek.

G 26-2 Úny [Uny]

A' Canonica Visitatióra ki adott Punctumokra készült feleletek mellyek mind a' Mater Ekklakat, mind a' Filiakat, mind pedig az Oskolákat, illetik, híjjanos lenne a' Felelet, ha csak a' Filiat tárgyazó Punctumokra lenne a' felelet, tehat mint hogy az Únyi Filialis Ekklát, mint ollyat, mellyet mind a' három részben illetnek a' feltett Punctumok bizonyos tekintetben, mindenikre a' melly minket illet, felelünk.

I° A Tettes Ns. Esztergom Vármegyében helyeztetett Úny nevezetű Helységnek nevezetesebb Birtokossai a' többek között im e'kovetkezendők u.m. Tettes Csenkei Fewrentz Úr, Tettes Miskei Jóseph törsök Úr s annak Attyafiai, Tettes Gajzler Jóseph Úr, Tettes Özvegy Horváth Imréné Asszonyság s a t.

a) Az Unyi Ekkla ujjonnan kezdődöt MDCCLXXXIV. abban a' lelkek száma megy 267re.

b) A' Templom melly 8 öll hosszúságú és 4 öll szélességű, kőből zindelre rajta fa Torony épült v. fel szabadult XDCCLXXXIV.be

c) Az Úr Asztalához valok ezek u m. Az Asztal szőnyeggel 3. Verdungos Keresztelő edeny ónból, egy fejár és egy veress keszkenővel béterítve egy Czín Pohár, Czín kanná 3. messzeles, Asztalterítő Teveszörrel és fejemmel öszve szöve arany fűjtásra. Sávojos abrossz, kik pamukos abrossz v. terítő Nagy sejem Keszkenő, egyfél sejem, ismét egy fekete sejem veress szélű, egy nagy és kisebb Czín Tányér.

d) A Toronyban van két hatang az 1° egy Másás, illy Inscriptióval Franciscus Mülller, fudit Budae me 1800. az óldalán v. közepén ez. MDCCC. Kotsis István és az Únyi Szt Ekkla öntette Ns. Szabo Móses Tanítóságában Felséges Ildik Ferentz Kiraly idejében, ugyan az óldalán egy Pellikán és alatta egy Fia.

e) A Protocollum és Jegyző Könyvön kívül, több Könyve nintsen.

f) Vagyon két szoba az 1° szélessége harmadfél, hosszúsága 3. öll. Konyha másfél öll. 2dik szoba 2 öll Van benne az Ekkk egy Asztala és egy Nyoszójája Kamara, Pintze, Istálló, Öll.

II° Az Ekklaa helybeli Igazgatás.

1° Egy fel Esketet Curatoron, és fel Esketett kiss Curatoron kívül vagynak hat fel Esketet Presbyterialis szemellyek és négy Candidatusok.

2. A' Gyülles az Ekkla Házánál tartatik.

3. Szent Pál tanítása szerent íntés, kérés, dorgálás, először megánossan annakutánna közönséges íntésekkel, a' többit a' Külső Magistratusra bízza, a' melly büntetésre méltó.

4. Még eddig Jegyző Könyv nem léven az Actae fel nem jegyeztettek.

5. A Curator számadása a' Tanító és Presbyterek jelen lettekbe minden esztendőben mégyen véghez.

6. Ekklesia jóvedelem az adakozáson, az ajánlásón és a' Perselybe gyültön kívül nintseb.

III° A Caritatívumokrol

1° Minden Esztendőben 7szer Communiokor az Agentiale egyedül jelentetik.

2 A'ki rendelt Obiectumok publicaltatnak

3 Az Alamisna a' Curator jelen létiben minden Vasárnap a' Tanító előtt meg számláltatván attól be íratatik és arról szam vétetik.

4. Az Agentiale es más egyebek Fő Tiszteletű Tractus Senior Úr Visitatio alkalmatosságával, adatnak által a' Tanító s Presbyterek s Curator jelenlétekben

IV° A' Lelki Pásztorok v. Tanítok. NB Minthogy a' Tanító Candidatus és nem Consecratus, a' ki az Esketést, Keresztelést, Úr Vatsarája osztast, nem teszi; de azon kívül a' többit tartózik végben vinni; tehát azok a' Punctumok mellyek a' Consecratus Tanítot, v. Predikatort illetik el hagyatnak.

1° A Tanító neve Váradí János, tanult Debrecenben Magyar és Deák nyelven beszélhet, Görög és Zsidó nyelveket ugyan, tanult a' Collegiumba; de 12 Esztendeig Seregélyesen, Velentzén 6ig, Tabajdon 4ig Oskola Rectorsagot viselvén, a' Candidatio után is melly volt Dömsödön 1804 annak fojtatasa felbemaratt - Feleséges két Gyermeke 1° Veszprem Varmegyben Berhidai Predikátorné, 2dik Barany. Varmegyében Vaiszlón Osk. Rector.

3. Minden Vasarnap Reggel predikáll Köny nélkül, hétkoznap reggel és estve könyörgest tesz.

4 Az Úr Asztalához először járúlok az ahoz való Könyörgesekből Agendából a' Ktyén Vallásból előtte való nap reggel a' Kösség előtt a' Templomban megprobaltatnak.

5.6. Punctum a' Ker. Úr Vats. ki szolgalt. a' Tinnyei Tiszteletes Úré

8. A' Matriculát A' V. Consistorium által ki adott Norma szerent viszi

9 A Hazasulandokat 3szor Vasarnap es Innepeken publikallya, és azokat a' Matriculába tisztan bé írja.

10 Nem külömben a' Felseges Királyi Parantsolatoka Inprotoculallya

12 A Fizetés bé adódik.

V° Az Oskolak

1° A Ivdik Punctum 1^{so} Numerusa alatt meg van.

- 2° Az Oskola haz a' Parochialis Házzal egybe kaptsolva vagyon különös ajtóra és Konyhára harmadfél öll szélességű és három öll hosszúságú két ablakra még most elég tágas.
3. Az Oskolában csak Télen járnak.
- 4 A' Venerabile' Consistorium által ki adott Norma szerent tanitatnak
- 5 A' Visitorator Úr Tiszt Túd. Nagy Ferentz Úr Töki Predikátor.
- 7 Az Új Énekes Köny, mind szük vólta, mind a' drága idő miatt meg kevés lévén gyakran dictállják.
11. Bába van próbált hivatalát el vegzi keresztelni neki nem szabad.
- 12 A' Temető békerített 39. öll hossza szélessege 29. elég tágas.
13. Harangozó el jár a' hivatalában fizetese van Közönséges teréhről szabados
14. Az Ekkk szegénnye nintsen.
15. Az harangozáson, és Innep meg ülése kívánáson kívül több gravamen nints.

Filialis Ekklesiak

- a. A' Punctum 1so Numerusa alatt meg van.
- b A Tiszt Predikátor ki jön 7szer Úr Vatsarajat osztani
- c Csak annyiba Concurrall a' Filia a Mater Ekkla T. Predikator fizeteti be, hogy mikor ki hozattatik Com. administralni ebédet ad és Szent szolgálattyaért mindenkor 1 Forintot, s ha valami ajándék adodik.
- d. Az 5dik Punctum alatt Nro 2o meg van
- é A' 4dik Punctum alatt Nro 3. meg van.
- f és g. A Mater Ekklától külön vagynak a' Filianak Eskütt Presbyteri a' 2dik Punctum Nri 1o.
- h. Baba van V Punctum Nro 11o
- i Temető V. Punct. Nro 12.
- k. A' Gravamen V Punct. - Nro 15.

Az Unyi Ekkla fekvő jószága ez u.m.

- 1° Egy három ember kapás Szöllője mellynek Nap keletre szomszedje Kováts János Nap nyugotra Tettes Zsambok Úr Majorja Délre az út Északra is az út az úton túl Nemeth István.
- 2 Egy Krumplis kert mellyben szilva Fák is vagynak ennek szomszedja Nap keletre a' malom Délre egy melly árok mellyben fojik a' malomról jövő víz azon túl szomszed Kementzki Janos. Nap Nyugotra ör Miskei Jóseph Északra Patzalos Janosné Kukoritzas kerte.
- 3 A Parochialis haznak, és a' Templomnak melly elotte van mint egy 10 ölnyire szómszedja a' Tiszt. Plébanos Úr Északra, Délre a' Notarius Úr. Nap keletre az út és azon túl Molnár György Nap Nyugotra a' kert fojasa a' Templom ki vagyon téve az 1so Punctumba sub b.

G 27 Tök [Tök]

[Fedőlap]

Tök. d. 14. Jun. 1816.

II. Organizált Presbyterium nintsen.

- A' Prediktáor Szöllejét Ekklesiáévá akarják tenni.

- A' Collégiumok számokra adattatni szokott Charitativumok administratiója mi módon megyen végbe?

V. Az Oskola Visitora még Examenenn nem vólt.

h. A' Rector a' T. Predikátor rendelése 's ki szabása szerént köteles énekelni.

VI. A' Himlő bé óltás 2. Esztendőktől fogva el hagyatott.

+++

Dunamellyéki Superintendens Fő Tisztelendő Báthori Gábor Úr által circulatoriter fel tett Kérdésekre való feleleteit a' Töki Rft. Ekklesia ily rendeltészi és adja elő.

I., Az Ekklesiát illető Tárgyakra nézve

A'Töki Mater Ekklesia fekszik Tettes Nemes Pesth Vármegyében a' Helység a' Felséges Kamora részire valo, és birja Ő Felsége.

a) Mikorkezddött vagy mely időben vette légyen eredetét, bizonytalan. 1626dik esztendőnn fellyül emlékezet nints a' mely időre teszi egy Prothocollumba, valamely már el veszett, vagy a' tűz által, mely a' Parochiális Házat 1759dikben hamuvá tette, megemésztetett jégyszékből kiírt itt vólt Predikátorok

Catalogusa Budai Danielnek predikátorságát. Semmi fatumaira emlékezet sem documentum nints az Ekklesiái irások között az említett tűzön kívül. Az Egy Házi Fő Felsőségnek 1815dik esztendőben pro conscriptione animarum ki adott Kegyes rendelése következtében 1816dikban volt conscriptio tabellája mutatása szerint a' Lelkek száma itten részünkről ment 1290.

b) A' Templom, a' mint 1780dik esztendőben Felsőgessen akkor uralkodott Királyi asszonyunk által kegyelmessen ki adott kegyes punctumaira lett Feleletben egy pont mutatja: építettett ez előtt mintegy 236 esztendővel, és birták mindenkor be. eleink. A Torony mely volt először a' Templomnak napkeletfelől való közép' odala mellett, meg újjíttatott 1770dik esztendőben másfél öllel magossabbra vetetvén. - 1784dikben engedelem mellett valamivel nagyobbíttatott. - 1802dikben a' mostani Torony egészen ujjonnan építettett a' Templomnak délfelől végibe a' Templom falával egybe ragasztva, a' midőnn a' Templom is két öllel nagyobbíttatott és meg ujjíttatott. Mind a' Templom mind a' Torony hányottvad kőből vagynak építette. A' Templom, most fedeleztjére nézve romlodozásban lévén hogy megújjíttathasson már a' zsindelet bé szerzettük mintegy 20 ezerre vot.

c) Az Úr asztalához tartozó edények s készületek ezekből állanak. Három aranyozott pohár, kettő ezüst, egy pedig réz. Az edgyik ezüst poháron ezaz inscriptio vagyon: A' Töki Ref. Sz. Ekklesiái 1761. Kövári Pal Pred. a' másik ezüst poháron ez: B.o.B. Békás István tsináltatta a' Töki Rf. Sz. Ekklesiájának maga költségen K.P.Pred. 1805 D. 25 May, a' réz poháron pedig ez: B.E.B. Vas János tsináltatta a' Töki Rf. Sz. Ekklesiának Kövári Pal Pred. A.P.J.B.KAJ. 1766. 5 October. Továbbá egy nagyotska tztintál melyben az Úr asztalára fel tétetni szokott Kenyér áll ezen rá tett jegyzéssel: Töki Sz. Ekklesiái 1781 és két tztín tányér, edjik B. Kemény György 1766, másik pedig Szabó István ao 1770 lakosok szeretetéből szerzettetvén. Továbbá 4 abrosz edjik sellyem, arany tsipkére körül szélézve, a' másik gyóltts fehér kotzkás tsipkével keresztül eresztve, 3dik és 4dik Sávólos materiájú fehér abroszok.

d) A' Toronyban vagyon két harangunk; a' nagyobbik mintegy 4. mázsa és 75 font. a' nyakánn ez az inscriptio van: Jusa sum per Franciscum Millner Budae külső ajakán ez: Töki Helv. Ekklesia készíttette 1811dik esztendőben Sz.P.Pred. B.H.I. T.B.B.I.T.M.V.M.V.M.VM.VI.K.L.Ö.Gy.L.M.B.I.R.N.M.A.M.O.T.H.F.Sólt XXXIII V 2. A' kisebbik harang nyakánn, mely egy mázsa, ez olvastatik: Goss. Mich. Antoni ZECHENTER. in Ofen 1752. Külső ajakán pedig ez: Excellentiája Töki TÖRVÉNBIRÓ V.I.H.M.P.I.

e) Némely építetést ujjíttatást tárgyazó instantion a kis Levelek is azokra tett indorrstatumai a' Királyi Helytartó Tanácsnak és a' Nemes Vármegyének nállunk meg vagynak Könyveink ezek: Biblia Tárháza, Igasság paizzsa, 1791dik Dulta Religionalis 26dik articulussa, Resolutió Josephina in negotio matrimoniali, Prothocollumaink és Matriculánk mely fellyebb 1761diknél nints, feltehető képpen a' régibb matricula 1759dikben történt tűz által elemésztetvén a' midőnn a' Parochiális Ház meg égett vala.

f) A' Parochiális Házban vagynak 3 szobák hányott vad kőből nád tetőre, meg lehető karban és gondviselés alatt. Ezen szobákban vagynak, 3 nyoszolya lágy fából, egy feketére festett, más kettő fehér, 3 közönséges asztal, kettő lágyfából egy pedig kemény fából, 4 bőrös szék, két festett fogas, az asztal mellett két öszve botsatott ülő hosszán padosszék, egy régi almáriom. Vagyon az udvaron pintze Kamara egy istálló kétfelé rekesztve egy fedél alatt mellyeknek végében egy kis sertés ól, két hidas, és apró baromfiaknak való két kis ól egy fedél alatt a' szérüs Kértben polyva Ház mind meg lehető karban és állapotban tsak a Kert és Udvar kerítésében kénteleníttetünk minden esztendőben fogyatozásokkal küszködünk.

II., Az Ekklesia Helybéli igazgatására nézve

1) Az illető Egyházi Fő Felsőségtől parantsolt modalitással organizált Presbyterium közöttünk nints, melynek Helybeli közelebbi Kormányzásától lehetne s kellene várnai az annak törvényessen praeferibált Ekklesiái igazgatást illető dolgoknak s bajoknak folyamatját.

2) Ekklesiái ügy mondott gyűlések a Tiszt Predikátor Úr Házánál annak praefidiuma alatt mint illető helyen, a' midőnn azt a Tiszt. Predikátor Úr v. magok az Elöljárók kívánták, 1815dik esztendő első fertálya be állásáig tartódtak a' midőnn egy fatalis casus kézzel meg foghatott mérge által el vonattatván, az ólta vulgaris resolutiok - izenetek s parantsolatok által vitetik és organizáltatik az Ekklesia.

3) A' tzégéres vétekben élők dolga, a' versengő izetlenkedő és egymástól külön válni s szakadni akaró házas párok baja a' Parochiális Házon kívül és nem a' Tiszt. Predikátor Úr pulpidiuma alatt láttatik, intéztetik és végeztetik mint erre példánk vagynak. A közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlókat és

haragtartókat az Evangyeliomi regulak szerént a' Tiszt. Predikátor Úr magánosan orvosolta intette kérte ezideig a' milyenek vagynak egynehányan közöttünk.

4) A' kitett 1815dik esztendő első fertálya bé állásáig tartatott Ekklesiái gyűléseknek rendelései ez ideig fel nem jegyeztettek.

5) Az Ekklesiának külön egy Curátora van, a' kinek számadásai minden esztendőben a' Tiszt. Predikátor Úr, és Helység Elöljáróinak jelen létekbén revideáltatnak.

6) Egyébb jövedelme az Ekklesiának nints mint a' pium oblatumok, a' belső személyek fizetésébe beadatni szokott búzából és pénzből fent maradott rész, a' Collegiumok számára adatni szokott alamizsna búza, bor collecta fizetés idején és a' régi Temetőnek széna productuma. Még ez ideig a' midőn valamit ujjított az Ekklesia a' Helység Földjeinek productuma által adatni, a' végre fordítódott, vagy: lévén a' Helységnek benne modja készpénzel elő segellette dolgot. Mitsak kútfőt lehetne gondolni nem tudhatjuk hanem hogy szállót foglalandunk, -

III., A Charitativumokra vagy alamizsnákra nézve.

a) Az agentiale esztendőnként hétszer publicaltatik, sem Persely sem más semmi jel akkor ki nem tétetvén.

b) A' V. Fő Consistoriumtól parantsoltatott Objectumok rendel publicaltatnak.

c) A' Tiszt. Predikátor Úr jelen léteben számláltatik meg a' publicatzióból bé jöni ez a' Curator által bé hozatni szokott adakozás minék előtte az a' Ládába bé tétetnék a' midőn egyszersmind azonnal be is íródik a' számozó Könyvbe és vagyon a' Curator számadása alatt az Ekklesia Ládájában.

d) Ugy az agentiale mint más végre lett adakozások a' lehetőségig a' Canonica Visitatio alkalmatosságával kirendelt helyekre a' Tiszt. T. Visitor Urak kezeikbe fognak administraltatni a' Tiszt. Predikátor Úr, és Curator nevek írásával.

IV., A Lelki Pásztorra nézve.

1) A Tiszt Predikátor Úr Nagy Ferentz; tanult a' Debr. Ns Rf. Collegiumban végezvén a' Studiumokban Cursusát. az anyai nyelven kívül a' Deák és Nemet nyelveket érti 's azokonn beszéll is; a' Görög és Sidó nyelveket is használhatja Hivatalára néző dolgokban. Ebben az Ekklesiában 5dik esztendeje, hogy van; az előtt ezenn V. Superintendentiában a' Felső Baranyai Egyházi Megyében a' Viszlai Ekklesiában négy esztendőig, annak előtte ugyan azon Tractusban Dráva Palkonyán a' korai fel szenteltetett vala, 5 esztendeig lakott. Feleséges, és 3 nevendekeny gyermekei vagynak.

2) Több szükséges Könyvei között Komjáti Canona, Liturgiája, és Josephina Resolutioja is meg vagynak.

3) Minden Vasárnap és Innep napokon a' reggeli órákon a' Tiszt. Predikátor Úr predikáll, Délután Catechizál, Hétköznapiokon pedig imádságot tart.

4) Az Uri sz. Asztalhoz először járulókat a' Gyülekezetelőtt a' Templomban esztendőnként meg vizsgálja és confirmálja. Teli időben egy Úrnap Délyesti órán, a' Confirmatusokat be írta és azoknak neveikkel minden esztendőről számolhat.

5) Esztendőnként a' Tiszt. Predikátor Úr hétszer szolgáltatja ki az Úri Sz. Vatsorát.

6) Rendszerént keresztel a' Tiszt. Predikátor Úr a' Templomban, a' szükség v. a' kised állapotja úgy parantsolván Háznál is. a' minthogy a' Háznál való keresztelés itt gyakorlásban talált szokás is.

7) Valamikor szollítatik a' Tiszt. Predikátor Úr a' betegeket meg latogatja és azokkal könyörög, szükséges vizasztalásokkal érteti a' hol admissiot s örömost látást s várást reménylhet szollítás nélkül is látogatja betegeit.

8) A' Matriculát a' V. Fő Consistoriumtól kiadott Norma szerént viszi; a' törvénytelen ágyból szülötteket így immatriculálja: Spuny N.N. Adamus v. Évae. Susceptores N.N. N.N. sen N.N. ex illegitimo thoro Joh. v. Sara. Servantes N.N. N.N. vel: N.N. ex illiento concubito. Steph v. Pest Susceptores N.N.

9) A' házasulandókat rendszerént 3 vasárnap v. Innepekenn publicálja; a' szükség úgy kívánván egyszer hétköznapi is ki hirdeti a' reggeli órán midőn a' nép számosabban jelenik meg a' Templomban kívált Téli napokon; a' Copulaltatkat a' kiadott tabella szerént inprotocollálja.

10) A' Fels. Királyi parantsolatokat, és a' V. Consistoriumoknak rendeléseit egy a' végre rendelt Protocollumba béírja, vagy könyüláló dolgai úgy parantsolván az Osk. Mesterrel bé íratja. -

11) A' Predikatori Salariumot mutató Charta, Sub archontico külön specificatioba az az spiritualo Földekkel Réttel Szöllőkkel a' prescribalt modalitással az A. betű alatt ide kapcsoltatva bé fog adatni.

Sub A.

12) A' Predikatori fizetés esztendőnként bé szokott adatni és restantia nints.

13) Minden értelmes józanon gondolkozó halgatók előtt a' Tiszt. Prédikátor Úr tiszteletben és betsületben tartatik.

V., Az Oskolára nézve.

- a) Oskola Rector Úr Nánási Mihály tanult a Debr. és Kolosvári Collegiumokban. Ebben az Ekklesiában 23dik esztendeje hogy van, az előtt lakott Mányon hat esztendeig. Feleséges, vagynak öt gyermekei, kik közzül kettőt Mesterségre kiadván edjet pedig ki házasitván, még kettő vagyon neveletlen, szárnyai alatt.
- b) Az Oskola Ház meglehető állapotban vagyon, és a' tanuló gyermekek számához képest elég tágos.
- c) A' Téli, Oskolába járó Férfi és Leány gyermekek száma öszveségesen szokott lenni 150, ' / 160. Külön a' Férfi gyermekeké 100. külön ismét a' Leány gyermekeké 50 ' / 60, mint ezt Catalogusuk mutathatja.
- d) Kezdvén az Oskolázást közönségesen. Novemberben egyedül tsak a' Téli igen rövid napokonn járnak Oskolába aprilis elejeig s Martzius közepeig. - Hogy a' Tavasz, Nyári és őszi böv órájú tanulásra alkalmatossabb időben is fel járnának az Oskolába 's tanúlnának, arra eleggé iparkodott a' Tiszt. Predikátor intéseivel serkenteseivel mind tanításaival de sikertelen maradt minden igyekezete.
- e) Tanittatnak az oskolában a' Nagy tiszt. Göböl Gáspár Úr által kiadott és ajánlott Könyvetskék; Hübner szerént az Ó és ujj Testamentomi némely nevezetesebb Historiák a' Könyv Stilusával Sz. Dávid Soltari, Ostervald kis Historiája, abéce olvasás, betűzés, némely erköltsi regulák versekben, némellyeknek írásban való gyakorlások, Énekek, Könyörgések, Római és Arabiai számok kezdetére való esméret. Tanittatnak a' szokás és dictaltatás Methodusa szerént. -
- f) Az Oskola Visitator szomszéd Mányi Predikátor Tiszt. Zágonyi Sándor Úr; esztendőben visital egyszer, az Examenen még egyszer sem jelenhetett meg.
- g) Kinevezve az Elöljárók közzül helybéli Inspectorok nem lévén, a' Tiszt. Predikátor Úr az Elöljárókkal közönségesen visitálja Téli időben az Oskolájokat.
- h) a' Rector Úr a' Templom béli éneklést elvégezi a' maga választása 's tettzése szerént, a' praescriptio e részben is előtte kedvetlen.
- i) az ujj énekes Könyv meg nem introducaltathatott igyekezet és próba tétel után is, várakozván boldogabb időre.
- k) a' Rector Úr Salariumát mutató charta az illető Földekkel Szöllőkkel Sub authentico a B alatt ide kaptsolva fog beadatni [Sub B.].
- l) Fixuma Salariuma a' Rector Úrnak beadódik de Didactumából marad kinn.

VI., A Helység Bábája examinalva és fel esketve vagyon; hivatalabeli kötelességeit a' betegek körül hűségessen végbe viszi. Egy ifjabb most tanúl mellette ki mégsem examinálva sem felesketve nints. Nem keresztéli sem a' mi, - sem a' Catholicus szülék kisdedeit semminemü esetbenn a Tiszt. Pred. Urnak hozzá tett intése szerént. A' Himlő béoltást ezeknek előtte volt esztendőkbenn a' Tiszt. Pred. Úr önnön maga is elősegéllette nem tsak köz tanításával, hanem kezeivel is és a' szomszéd Chyrurgus által is elő segéltette, most mint egy két esztendőktől fogva semmi gyakorlásban nints.

VII., A' Temető Kert elég tágos, bé van régi santzolással kerítve. a' sírok elegendő meélységnyire ásatnak le. A' temetkezésben nagy nehezenn és nem kis zúgolodással a' 48 órai Felséges Parantsolat már most observaltatik, a' vizzály mellett pedig 24 óra.

VIII., Harangozó van, engedelmes, kötelességében contractusa szerént el jár; Esztendei fizetése ebből áll: Búza Pesthi mérő 7. mindenik calcaturában esztendőnként két kis darab Földje, edjik őszi másik Tavasz mag alá mellyeket a' Helység meg is szántat, a' Helység terheitől szabados, egy pár fejelés tsizma és egy font gyertya.

IX., Az Ekklesiának két Szegényei vagynak kik szabados kéregetés mellett élnek, a' Templom ajtóba az alamizna kérés végett szabadságok vagyon állani.

X., Az Ekklesiának semmi gravamene nints.

G 28 Vaal [Vál]

[Fedőlap]

Vaal. d. 18. Jun. 1816.

- A' Presbyterialis Végzéseket mindenkor bé kell irni.
- A' Confirmatusokat külön Jegyző Könyvbe kell beírni.
- Helybeli Tiszt. Predikátor Úr Ó Excellentiájának mutassa be a' Decretalis Innepek' megtartásáról szóló Királyi Explanatiót.

+++

Anno 1816. 12 Junii

I Az Ekklé'sia

Váál Tekintetes Nemes Székes Fehér Vármegyében, egy maga nevét viselő völgybe fekvő mező város. - Birja országunk Nagy Méltóságú mostani Birája Ürményi Ürményi Josef Ó Excellentiája.

a) Máter Eklésia. A' vallás szabados gyakorlása kezdődött benne az 1790dik Esztendőben aprilis 30dik napján. - Az olta semmi nevezetesebb fatumai nem voltak. - A' lelkek száma a' közelebbi conscriptio szerént, mellyet efolyo esztendőbe Januárius 25kén a' Vener. Fő Consistorium parantsolatjára beadtunk, találatott 546nak.

Jegyzés. Fen álván most is a' tölök elvétetett régi Templom, és Torony az abban lévő egy, de már ujjonnan öntetett Haranggal, a' maradékot is emlékeztetheti, mint a' mostaniak is emlékeznek arra, hogy az hajdan a' Reformatusoké volt. - Volt hát itt hajdan is Eklésia, de annak utobbi fatumarol irásba több nyomozásaim után is csak ezt találhattam:

Extractus Protocolli V. Tractus de Vértes-Allya Váál anno 1714 assumto brachio militari, pro tunc superiore Patr Residentia Soc. Jesu Comaromiensis Nomine Piculi, occupatum est Templum. Minister vero D. Michael Dioszegi per suos ambitores, cum Sua Supellectili, e Domo parochiali eaque vacua inventa. Nec is nec alter admissus. D. Michael Dioszegi Pastor tandem in SárKeresztur per 22 annos una Senior V. Fr. laboriosissimus.

b) A' Templom, Toronyal együtt, termés köből épült az 1784dik Esztendőben le tétetvén a' fundamentoma martius 14kén már majus eleire fedél alá is volt véve, és az Isteni tiszteletre benne öszve jövéen, a' most említett Holnapnak 13kán az első predikatio tartatott Solt 27. k 4. Egy dolgot kívántam az Urtol. sat.

c) Az Úr asztalához tartozó edények ezek.

- 1° Két sávolyos abrosz
- 2° Egy pamukkal öszveszöt abrosz
- 3° Arany fonállal varratott kis keszkenötske
- 4° Két fehér keszkenő, a' szélei arany fonállal, és selyemmel varattak
- 5° Ugyam két fehér keszkenő selyemmel ki varrott
- 6° Egy nagy keszkenő a' szélei pamukkal varrattak - ez igen avult
- 7° Egy on kanna az Úr asztalához való mintegy 2 ½ ittzés
- 8° Egy kö korso, melynek a' fedele tzin ez is 2 ½ ittzés
- 9° Két on tányér az Úr asztalához való
- 10° Egy kiskeresztelő on kanna
- 11° Ugyanegy keresztelő un tál

Mind ezek a' régi Ekklesiától maradt persellyel és annak kultsával voltak Mártzé István nevezetü öreg ember gondviselese alatt.

Jegyzés. A' 9dik numerus alatt lévő kisebb tányéron ez a' körül irás van "Ezt a' tányért adta Halász György, az Tököli Eklésiának: jo akaratjából a.D. 1639.

A' többi edényeken, valamint a' ruhákon is semmi jegy nints.

A' következő numerusok alatt lévők ajándékoztattak.

- 12° Két selyem keszkenő melynek egyiket Mori Andrásné, másikat pedig Fábján Istvánné, de ez többekkel együtt vette, 's ajándékozta.
- 13° Egy nagy keszkenő kék tafota, arany tsipkével körül foglalva Baratskai Özvegy Csibáne Nemes Asszonyaság ajándékozta
- 14° Egy vörös pamukos ujj abrosz Baratskai Ns Horváth Pálné ajándékozta

- 15° Egy kerek fehér fenyőfa asztal a' Templomba, mellyen vagynak a' Nro 5 alatt fel jegyzet két fehér keszkenők és a' Nro 10 11 irt keresztelő edények. Ugyan a' Templomba
- 16° Két szönyeg mellyeknek egyikét Vali Ns Balogh Mihály, a' másikat pedig öreg Mori Andrásné ajándékozta.
- 17° Az 1805dik Esztendőben Ifju Betsei András felesége Tsapo Er'sébet ajándékozott egy selyem keszkenőt. A' Templomba a' keresztelő edényen tartatik.

d) A Toronyba vannak két harangok, - A nagyobbik 226 font vétetett az 1787dik Esztendőben, de el hasadván ujjonnan öntetett 1797dikben a' körül írása ez: Váli Reformata Szent Eklé'sia vette Erdélyi Mihály Predikátorságában 1797 Josephus Brunner Buda Judit 1797.

A kisebbik 152 vétetett ez is 1787be a' körül írása ez Mich. Balthasar Bachman in ofen anno 1728.

e) Az Ekle'siának levelei némely instántiákból, és azokra való válaszokból állanak, mellyek eredeti nemekbe az Eklésia ládájába tartatnak, párba pedig ugyan az Eklésia jegyző könyvébe be irattak. A' most említett jegyző könyvön kívül van az Ekle'siának egy más jegyző könyve is, melyben 1ször az Ekle'siának jövedelme és költsége, 2szor a' Vener. Presbiterium és Deákok számára többnyire publicatioból jött pénz, 's ugyanazoknak számokra kiadott 3szor az szegények számokra van különös Kassa, mely ugyan abba a' könyvbe jegyeztetik, mind a' jövedelemre mind az ő számokra lett kiadásra nézve. - Van egy harmadik jegyző könyve is az ugy nevezet Matricula, a'melybe 1ször a' meg kereszteltettek 2o a Copuláltattak 3or a meg holtak vagynak be írva. - Van még mind a' Predikátori székbe mind a' Karba a' Rektor előtt egy régi énekes könyv.

f) A Parochiális háznál van három szoba, jó állapotba, azon szobákba vannak az Ekle'siának négy nyoszolyái fenyőfából, - Két asztalai ugyan abból. Négy fa szék, - es egy kinyitó almárium, egy könyves théka és két hosszú szék. - Kamara, Istálló, Ól van, - meg lehets állapotba.

II Az Ekle'sia helybeli igazgatása.

- a) Presbiterium van, és rendszerént hat számmal szoktak lenni a' hites Presbiteriek, de ezeken kívül vannak választott presbiteriek is, akik a gyűlések alkalmatosságával meg szollitván ha valami nagy ok ellent nem áll meg jelennek. - a Presbiterségre Candidál a' Predikátor, - a' Candidátusok közül választ a' község, és a' rendes presbiterségre választattak fel eskettetnek a' templomba a' gyülekezet előtt.
- b) Presbiterialis gyűlések tartatnak igen is akkor mikor a' körülállások kívánják a' predikátori háznál.
- c) az egymástól ideig külön lakot házas társakat szerentséje volt még eddig a' Predikátornak és Presbiterieknek arra birni, hogy ismét öszve mentek 's együtt laknak, valamint az egymással versengüket, és ideig haragtartokat öszve békéltetni, nemkülömben a' közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlókat, ismét annak gyakorlására fel serkenteni. Most illyenek nintsenek tudtomra.
- d) a' Presbiterialis gyűlés végzései nem olyanok hogy azokat fel kellene jegyezni, mivel többnyire csak arról van a' szo hogy mikor kell a' Predikátor 's Rector földjeit mivelni 's gyébb eféle dolgokat véghez vinni. kivévn a' tégéres bünökben előkre nézve tett végzések, mellyeket be iratni, hogy emlékezetbe maradjanak átájába magok nem akarják.
- e) Kurátorok rendszerént ketten vannak, - Ezeknek számadásaik minden esztendőben aprilis elein revideáltatnak. - a revision jelen vannak különösen a presbiteriek. -
- f) az Ekle'siának jövedelme van a' másut különösen is le iratott két szöllötskéből, - ezenkívül a' persely, és némely személyes adakozások. -

III A' Charitativumok vagy Alamisnák

- 1° Az Agentiale és a' Collegiumokba 's nagyobb oskolákba tanulo Ifjuság publicáltatnak mindanyiszor a' menyiszer az Úr Vatsorája kiszolgáltatik. -
- 2° A' Consitorium által rendeltetett objectumok pedig különös alkalmatossággal publicáltatnak.
- 3° A' publicatioból bé jött alamisna azonnal fel számláltatik a' Curátorok által. be írja a' Predikátor. - tétetik az Ekle'sia ládájába - van a Predikátor és Curátorok gondviseletek alatt.
- 4° Annak idejébe mind az agentiale mind nás alamisna administráltatik oda a' hova parantsoltatik, de többnyire egyenesen a' Senior Urnak visitatio alkalmatosságával, és akkor a' libellusába be iratik.

IV A' Lelki Pásztor. Erdelyi Mihály.

- á) Tanult Debretzenbe, - beszél Németül, a' született nyelvén kívül. 29 Esztendeje miolta ezen Eklesiába van, más Eklésiába nem szolgált. - Feleséges. - vannak 5 gyermekei.
- â), Canonja, Liturgiája, és Josephina resolutioja van
- ã) Minden vasárnapokon és Innepp napokon tart predikációt, vasárnap delután Catechizál. - hétköznapokon imádságot tesz.
- ä) Az Úr asztalához először járulni akarokat a' gyülekezet előtt meg censealván, akik mind idejekre, mind tudományokra nézve arra alkalmasoknak találtnak confirmálja. - a Confirmatusok nevei be iratnak anyiba, a' menyibe azok a Pap bér fizetők közzé számláltatnak.
- ç) Az Úr vatsoráját esztendőnként administralja tízszer, anyiba hogy a három sátoros innepeknek mind a két napján ki szolgáltatja.
- ê), a' Keresztelést rendszerént a' Templomba viszi véghez, törtenik ugyan hogy hirtelen hoznak némelyeket akiknek életkekhez alig van reménység, ezeket ha estve hozzák a' maga házánál kereszteli meg.
- í), A betegeteket hivattatván meg látogatja.
- ï) A Matriculába mindenek tisztán fel jegyeztetnek, - de nem a' Consistoriumtól ki adott norma szerént, mert arról először tsak most tudok. A' törvénytelen ágybol születetteknek tsak az anyaik vagynak be írva - az attyok neve helye striklázva van
- ê) Házasulandokat háromszor publicálja, és mindenkor vasárnap, de némely sürgetős környülállásokba hetköznap is publicál egyszer. a' copuláltattakat be írja.
- ë) A Fels. Királyi parantsolatok, és a' Consistorium által publicaltatott rendelések le vannak írva
- è), a' Predikátor fizetése külön papirosra le van írva. - a mi földeket retekét szöllöket illeti azok is különös papiroson vannak.
- ë) A Predikátor fizetése be adodik idejébe restantia nintsen
- í) A Predikátor illendő betsületbe tartatik

V. Az Oskolák.

- 1) A Rector neve Szentmiklosi István tanult Kardszagon és Debretzenben. - Ebbe az Eklesiába már ennek előtte lakott 6 esztendeig most másod ízbe Leányok tanítóságából, Bitskéről /:ahol ket izbe nyoltz esztendőket töltött el:/ hozattatván vissza, most a' hetedik esztendeit tölti. - Feleséges - gyermekei vagynak 4 számmal
- 2) Az Oskola épülete meg lehető állapotba van, és a' gyermekek számához képest elég tágas.
- 3) Az Oskolában járo gyermekeknek a' száma hol több, hol kevesebb, de tsak ugyan rendszerent a gyermekeké a' 40. ven a leányoké a 25 szám körül szokott lenni.
- 4) A Gyermekek egész esztendőben oskolában nem járnak, hanem tsak télen, mihelyt a' szántás 's más dolog idő fel kél, ki fogják a' szülei őket az oskolából azonnal. -
- 5) Tanítja a rector az olvasást írást éneklest számvetést, a' Heidelbergai Catét. - Nagy Tiszt. Esperest Göből Gáspár Úr Kis Katechismusát, Hübnert. Soltárt. - A Vener. Consistorium által ki adattatott Methodust a' tanító szeme előtt tartja.
- 6) Az Oskolának a' visitatora a' Kajászo Sz. Péteri Predikátor Úr, az oskolat gyakran visitatja az examenen jelen van ki vevén ha a' helybeli examen is ugyan azon vasárnapra esik
- 7) A helybeli Predikátor mellett az inspectorok a' Presbiterek, kik az Oskolat hasonloképpen gyakran visitálják
- 8) atemplomba való éneklest az Oskola mester maga szokta el végezni, az ének választás még eddig magán állott, de ha valamely alkalmatossághoz illő tanítás tétetik akkor a' Tiszt. Predikátor Úr praesetibál.
- 9) Az ujj énekes könyvet ami illeti, eleinte szépen éneklődött dictálás után, de a' könyvnek nem léte miatt félbe kellett neki szakadni.

VI Bábák vagynak ketten, mindenik R.Catholica, az egyik examine, mert egyszersmind vármegye bábája, - a másik tsak usuposita, - fel vagynak esketve, - és az asszonyok baján való segítségre amaz különösen alkalmas. - Kötelességébe eljár. - részünkről valót nem keresztel. - a' himlő oltásra mind közönséges tanításokba, mind személyessen való beszélgetésbe serkentettek. -

VII. A temető elég tágas - be van kerítve, - a sírok elegendő mélyen ásatnak, - a Felseges Klyi parantsolat a' temetes idejére nézve megtartatik.

VIII. Harangozo van. - Kötelességibe eljár. - a Predikátorának engedelmes fizetése hat posonyi mérő búza és egy pár tsizma. - a helység terheitől szabadsága van. -

IX. Az Ekle'siának szegényei nintsenek most. -

X. Az Eklesiának nintsenek gravamenjei - a vallás gyakorlásában nem háborgattatik, sem az Isteni tiszteletben. - Hogy most a' Catholica vallásra akarmely szín alatt kénszerítetnék valaki nem tapasztaltatik. - a mester emberek a processio járásra nem kénszerítetnek. - a' Tiszt Plebánus a' lelkek conscriptiojának laistromát nem kívánja. - de mindezekmellet is az Innepek meg tartására átaljába erőltetnek, anyira hogy akkor sem szánto földjeikbe, sem szöllőjökbe dolgozni nem szabad. -

G 29 Velence [Vence]

[Fedőlap]

Velence. d. 22. Junii 1816.

- A' Paráznák, ha magoktól kívánnak Poenitentiát tartani, arra nem kénszerítődvénn, privatim abszolváttassanak.

Ez alkalmatossággal említődvénn, hogy Pátkánn a' T. Predikátor és Presbyterek már a' T. Vármegyétől megintődtek az eránt, hogy a' Paráznák a' K. Parantsolatok ellenére Ekklesiái büntetéssel ne fenytődnének, és Fő Tisztelendő Superintendens Úr reflectálvann, hogy ott helyben Pátkán erről Rendelést tenni meg felejtkezett: ittenn N. Assessor Pap Mihály Urra bizta, hogy nevével ezenn Dologbann a' Fels. Parantsolatokkal eggyező Instructiót adna a' Pátkai Ekklesia Előljáróinak.

- Az Adakozásnak minden Objectumai külön külön hirdetődjenek.

- Az Alamisnák consignáltassanak egyenként, és mint a' Senioralis Visitatiókor által adódnak, quietáltassanak.

- ~~A' Nagy-Pénteki Harangozás~~

+++

Velence

[I°]

a) Mater Ekklesia Tekéntetes Nemes Fejér Vármegyébenn fekszik. Tekéntetes Meszleny Salamon, Mentler, Mgos Végh és Fisterer Catholicus Úraságok birják. A Mater Ekklesia mikor kezdődöt nem bizonyos semmi Datum nem lévén rolla: A régibb időbeli Fatumairol senki nem emlékezővén, sem Írásbann nem találván, nem tudhatunk egyebet: hanem midőn 1796ban a' Parochiális Ház a' Földes Úrak által bé zárratott és abban az újj Prédikátor bé nem botsáttatott, a' mint az e' végre le iratott Documentum mutattya :/: A Lelkek száma a' Helybeli állandó Lakosoké 391. - Az Esztendőnként változó 's külföldről jött Szolgáké, Szolgálóké, Béreseké 's hozzájuk tartozóké 141. Suma 532.

b) A Templom ex fundamento mikor épült, nem bizonyos; a' Matricula írt mutatása szerént fel lehet vinni 73 esztendőkig, hanem mellette, két 's három izben is fa Tornyai építettvé, az utolsó 1806ban a' régiség miatt tovább nem álhatván le rontatott, és helyebe, minden előre valo Fundus nélkül, egyedül a' Helybeli Reformatus Lakosoknak odahozásából, minden Úradalmi segítség nélkül, Kő Torony építettett, 's el készült 1807ben; a' midőn a' Templom fala is, jó és Kemény materijával hosszába, egy harmad részszel, magassága, mint egy más fél öllel neveltetett, a' régi deszkázat helyett, Stukator alá vétetett, és most jó állapotba vagon.

c) Az Úr Asztalához tartozó edények, Abroszok, Takarók, e' következendők bök állanak; Egy sávojos rojtos szélű, ismét egy sávojos vörös pamukos közepű; ismét egy veres, kék és fejér pamukkal szót, ismét egy fejér csipkés szélű, kék és veres pamukból ki vart tsillagos, ismét egy fejér vászon kék fonállal czifrázott, ismét egy vászon veres pamuttal szót Abroszók, mind öszve hat - 6 darab. Egy zöld, és veresses szint mutató, ezüst tsipkével körül vett, és a' közepénn egy arany fonál varrással etek olvastatnak: A Velencei Reformáta Ekklesiának 1750. A' szélénn, ugyan arany fonállal ki varva ezek vagnak: Néhai Meg Bold. N. Boné Pál Uram Özvegye Nemes Ersébeth készítette az Úr Asztala ékesítésére. Egy sárga, a' szélén fejéres virágú, tsikós szélű pattyolat Keszkenő. Egy tsipkés szélű a

Sarkainn fekete Selyemmel ki varrott fejr Keszkenő. Két egyforma fejr, a' széleinn kék virágú, a' közepénn Koszorút mutató golyos keszkenők. Egy fejr patyolat, kék selyem tsipkével körül vett, a' széleinn egynehány kék sejemmel, és arany fonállal ki varrott virágokkal ékeskedő Keszkenő. Egy fakó, ez előtt a Keresztelő edényenn állott selyem Keszkenő. Két egyforma nagyságú Czin Kanna ezen inscriptioval: Velecei Refor 1766. Ismét egy kisebb czin Kanna minden inscriptio nélkül. Egy arannyal futtatott Tányér, de belől mitsoda massából készült, nem tudodik, ezen inscriptioval: Az Velencei Reformáta Sz: Ekklesia Gyontató Tála Anno 1746. Egy Ezüst, arannyal futtatott Pohár, ezen Inscriptioval: Az Velencei Reformata Sz: Ekklesia Gyon: Poh: Ao 1746. A Templomba egy czin Tálból és ugyan egy czin Pohárból álló Keresztelő edény, a' melly selyem Keszkenővel van bé takarva.

d) A Toronyba vagynak két harangok az egyik mint gey két mázsás, a' felső részénn ezen inscriptioval: Joseph Exentsoch Gos. Mich. in ofen. A közepén ez az inscriptio olvastatik Camp. Eccl. R. Velencei 1735. A másik mint egy 80 fontos, fellyűről ezen Inscriptioval: Joseph Exenssoch Gos. Mich in Ofen. A közepénn: Velence R.F.R Eccl. 1740.

e) Az Ekklesiának van két darab Könyve: az egyik Igasság Paissa, mellyet az Ekklesiának ajándékozott Néhai boldog emlékezetű nagy érdemű Dúna melléki Superintendens Helmeczi István Ao 1759. ik 21° Febr. végénn ki tett Subscriptio szerint Turoczy Mihályé. A Parochiális Ház bé zároltatása alkalmatosságával készült 's bé adott Documentumonn, és némelly Tekéntetes Vármegyéhez intézett Instantiákon, azokra való indorsatumon?? kívül, mellyekben az Ekklesia a' Parochiális Házaknak építhetésekkért esedezik, semmi más egyéb Levél nem találatik.

f) A Parochiális Házba vagynak két Szobák, volt egy Museum is; de a' melly az ez előtt lévő T.T. Predikátorok ideje alatt /:el romolván istállójjok:/ Kamarának, volt Kamarájok pedig istállonak fordítottatott. A szobákban, van az Ekklesiának két Asztala, két Karos Székje, és egy Láda, melybenn az Úr Asztalához tartozó Abroszok, Keszkenők, Takarók, és az Agentiale 's egyéb charitativumok tartatnak. Mostanában épült egy istálló és Felsősz, és így a' régi istálló ismét Kamarává, a' Kamara Museummá fordítottatik, mihellyest azoknak jó moddal leendő helyre állíthatásokra elegendő költség gyűl. Az Ólak romladozott állapotba vagynak; de mod lévén benne, ujjakat építtetni szándékozunk.

II° Az Ekklesiának Hellybeli Igazgatása

1°) Presbiterium vagyon. A Presbiterialis Személyek vagynak tizen ketténn; mint hogy a' Lakosok kétfélék Nemesek és Nemtelenek, rész szerint némely érdemessebb Nemesekből, rész szerint némelly eskütt Elöl Járokból állanak. Az Ekklesia mellé fel szoktak esketni a' Templomba.

2°) Mikor a' szükség kívánnya, és valamely Ekklesiát illető fontos dolog fordul elől a' Predikátor soha sem magátol, hanem a' Presbiterialis Személyekkel együtt a' Parochialis Háznál szokott arról tanátskozni.

3°) A cégéres vétkekbenn élők közzül a' Paráznák, az Úr vatsorájával való éléstől el tiltatnak; de ha bűneiket meg bánván, meg jobbulásokat mutattyák, a' Presbiteriek jelen létekbenn a' Parochiális Házhoz fel hivattatnak, és minek utána bűneiket meg esmerték, meg bánták, meg jobbulásokat ígérték, bűneikről való vallás tételek utánn fogadások szerint az Ekklesiának társaságába, mint annak igazánn meg jobbulni kívánt tagjai ismét bé vétetnek, és fel szabadíttatnak. A versengő és egymástól külön lakó Házas társakra, a' Közönséges Isteni tiszteletett egy átaljába meg útallokra, és az örökös harag tartókra nem volt itt lakásom olta 's most sints Helységünkben példa.

4°) A Presbiterialis Gyűléseknek actai mind eddig fel nem jegyeztettek, némely Templom és Torony építésekor történt végezésekenn kívül; nem vélvén olly szükségeseknek, mint Kivántatnak; de értvén a' felsőbb Parantsolatot, azoknak fel jegyzések ennek utána el nem mulasztatik.

5°) Curátor állandóann vagyon, és minden Esztendő végénn a' Presbiterialis Személyek, és mások jelen létekbenn számot ad.

Az Ekklesiának jövedelme a' Perselyből és némely Kegyes Halgatoknak különös adakozásokból áll, és hogy másból lehetne szaporíttani, semmi ki nézés nints reá.

III° A Charitativumok, vagy Alamisnák

á) Az Agentiale minden Communio alkalmatosságával publikáltatik, a' melly esztendő által hatszor szokott ki szolgáltatni, olyankor semmi egyéb jel, nem szokott ki tétetni.

â) A Generale Consistoriumtól rendeltetett objectumok, hogy a' Persely is valamivel jobban szaporodjon /:egyedül a' lévén az Ekklesia cassajja:/ és a' más célra intézett publikatiok a' nnyira a' Kőznépnek

szembetűnők ne léhgyenek, 's a' békételenkedés el távoztassék, ha nem minnyája is; de egy-kettő, hol egyik, hol másik, minden esztendőbenn publikaltatnak.

ã) Az Alamisnát egyedül a' Predikátor írja fel, és incassója ezen az okonn: Mivel találkoztak olyan Curátorok, a' kik látván, hogy Sátoros' Innepekbenn egy kevéssé az adakozás bővebb, mint más rendes Vasárnapok alkalmatosságával, 's azért zúgolodni kezdettek; hogy a' leg jobb alkalmatosságok, nem az ő cassájoknak nevelésére fordítottódnak; jónak találta a' Predikátor ezt a' dolgot magánossan és tsendessen vinni; mind az által, hogy mind az Agentiale, mind más alamisnák jó Lélekkal administraltatnak, meg tetteik nagy Tiszteletű Esperest Urunknak esztendőnként, visitatio alkalmatosságával tenni szokott notatiojiból öszve hasonlítván a' mostani bé adást boldogult Antecessoraionnak^{29/3} bé adásokkal.

1°) Prédikátor Bocsothi Ferencz. Tanult a' Nemes Debreczeni Collegiumbann. Beszélhet Magyar és Deák nyelvekenn. Olvashat Görök, Német, és valami keveset Zsidó Nyelvonn is. Tizen két esztendeje, miolta Velencei Predikátor. Ez előtt volt Nyéki Predikátor 3 esztendőig. Az előtt Mányi Káplán 2-esztendőig. Feleséges. Két gyermekei vagynak.

2°) Gelei Cánonja, T. Tóth Ferentz Liturgiájja vagyon. Josephina resolutiojja vagyon.

3°) Minden Vasárnapokonn, és Protestans Innep napokonn szokott predikatio tartatni reggel; dél után többnyire, a' gyakori transenna, 's ehez képest a' Halgatók kevés voltak miatt az Ujj Testamentomi Sz. Írások magyaráztatnak T. Szikszai Biblia Szövétnéke szerint; de ottan ottan, Catechisatio is tartatik. Hétköznapokonn imádságok tartatnak.

4°) Az Úr Asztalához elősször járulni akarókat, egy ideig, minden poenitentialis Hétenn a' Prédikátor maga házánál Catechisalni szokta, és minek utána el készülteknek lenni láttya, azokat confirmálja. A Confirmatusok Neveiket bé írni, eddig a' Predikátor el mulatta; de felsőbb parantsolat szerint ennek utána tselekedni fogja.

5°) Az Úr Vatsorájja Esztendőnként hatszor szokott administraltatni; ugy mint Karátsonkor, Bőjt eleinn, Husvetkor, Pünkösdkor, ujj Kenyerre, és ujj Borra.

6°) A Keresztelés mindenkor a' Templomba szokott véghez vitetődni, hanemha az éjszaka történik.

7°) A beteget, hogy ha hírül adatik, és hivattatik, meg szokta látogatni a' Predikátor.

8°) A Matriculát, kivált a' meg Kereszteltettek Laistromát Rubrikák szerint A meg holtakét, és meg Házasultakét pedig rubrikák nélkül viszi a' Predikátor. A törvénytelen ágyból születetteknek tsak annyok Nevét írja bé; de ha a dolog nagyon világos, sőt magok a nemző Személlyek azt magok is meg esmerik, akkor Attyokat is.

9°) A Házasulandok háromszor szoktak publikáltatni, többnyire Vasárnapokonn, de ha a' szükség ugy kívánnya, egyszer leg fellyebb Hétköz napon is, mikor a' nép számosabban van jelen a' Temploba. A copuláltakat improtocolálni szokta a' Predikátor.

10°) A Felsőges Királyi Parantsolatokat; a' Consistorium publikált rendelkezéseit bé szokta írni.

11°) A Predikátor fizetése, ugy a' mint van, a' maga valóságába különösen fel jegyeztetett, a Presbiterialis Személlyek, és a' Prédikátor által Subscribáltatott, 's meg petséltetett.

111°, A Földek, Rétek, Kertek, Szőlők fel mérettettek; azoknak mennyiségek szomszédjaikkal együtt különösen fel irattak, és a' Feő Tiszteletű Superioritusnak által adatnak.

12°) A Predikátor fizetése esztendőnként mind eddig, minden hijánosság nélkül bé adatott.

13°) A Predikátor mind eddig az ő Hivatalához illendő tekintetbe tartatott.

V° Az Oskolák

a) Rector vagyon. Neve Oláh István. Tanult Debreczenbe. Tiz esztendeje miolta ebben az Ekklesiában szolgál. Közlebb Verebi Rector, az előtt Csákvári Praeceptor volt. Feleséges. Két gyermekei vagynak.

b) Az Oskola Ház jó állapotba vagyon. A Gyermekek számához képest elég tágas.

c) Az Oskolába járó fiu gyermekek vagynak 17en A Leány gyermekek 20an. A Catalogus el készítettett, és a' Nagy Tiszteletű Superioritusnak bé adatik.

d) A gyermekek tsak Téleonn járnak oskolába, és a' szegénység, a' sok felé valo vonattatás miatt, hogy a' Rector Nyáronn által oskolát tarthasson, nem lehet reményleni.

e) Az oskolás gyermekek tanulják T.T. Göből Gáspár Úr Catechismusát, mind a' nagyot, mind a' kitsinyt. Hübner Historiájját a' nagyobbak. A Kissebbek Osterváld kiss Historiájját, Sz.Dávid Soltárait. Könyörgéseket. Az Áritmetikából a' 4 elsőbb Specieseket. Írást, olvasást 's más kiss oskolához szükségesebb tudományokat.

- f) A Ven Tractus által ki rendelt visitatorának az oskolának T.T. Tractusnak Notarnius Kemenczki János Úr; adiunctusa Sukoroi Predicator T. Hollosi Ádám Úr. - Háromszor-négyszer szoktak visitálni, és ha a' Falusi Examenek együtt nem esnek, meg is szoktak jelenni.
- g) A Predikátor maga a' Hellybeli Oskolát gyakran meg szokta visitálni.
- h) A Templomba való éneklést a' Rector el szokta végezni. Okossan ki tudja az alkalmatossághoz képest, az éneket választani; 's erre nézve hogy a' Prédikátor ebben praescribáljon, arra nintsen szükség.
- i) Az ujj énekes Könyv introdukáltatott, és kivált az abból való éneklés eleinten nagy folyamatbann volt; de mint hogy az Ekklesiába, annak szűk és drága volta miatt, kettőnél több nints, a' diktálás pedig nem tisztánn hallik; addig még az ujj énekes Könyvnek meg szaporodnának, abból többnyire, tsak a' Sz. Dávid Soltárrai énekeltetnek. Meg szaporodván, annak bé vételebenn, semmi ellenkezés nints
- k) A Rector Salariuma, a' fellyebb parantsolt mód szerént, külön papírosra le íratott, Subscribaltatott, és meg petséltetett.
- l) A Rector Salariuma bé szokott fizetődni az Ekklesia részéről, minden hiba nélkül; de az ugy neveztetni szokott Lusús, sok rossz embereknél oda szokott maradni.

VI°

Bába vagyon, de mivel a' Helység két rendbeli emberekből t.i. Románo Catholikusokból és Protestánsokból áll; a' Helységnek kitsiny, és szegény voltához képest pedig mindenik Fél különösen Bábát nem tarthat, a' választás az előbbek mellett van, következésképpen Rno Catholica. A' mennyire erőtelensége engedi Kőteleességébe el jár. Részünkről nem keresztel.

Chirurgus lévén a' Helységbe, a' Himlő oltás dolga lassan lassan folydogál.

VII°

A Temető régi. Kevés helyly vagyon benne. Ollyan helylyen lévén, a' hol Kerítését meg nem lehetne tartani, nints bé kerítve. A Sirok mint egy, egy őlnyi, vagy nagyobb mélységűekre ásatnak. A temetés idejére nézve szorossan meg tartatik a' Felséges Királyi Rendelés által meg határozatott 48 órai rendelés.

VIII

Harangozo vagyon. Kőteleességébe el jár. A Predikátornak engedelmes. Fizetése: szabad lakás, mely Ház az Ekklesiáé. Hat Posoni Kenyérnek való Búza. Minden calcaturába egy egy Lántz földgye, azt az Ekklesia cultiváltattya az aratásonn kívül. Mind a' Tekéntetes Nemes Vármegye, mind a' Földes Úraság, mind a' Helység terhétől szabados. Halotti harangozásrol rend szerént egy grasas járna; de annál mindenkor többet nyér.

IX

Az Ekklesiának vagynak két Szegénynei, a' Kiket az Ekklesia tsekély jövedelméhez képest minden újj esztendő napján meg szokott ajándékozni; máskor is adakoznak számokra, ha a' jól tévőket meg keresik.

X

Az Ekklesiának gravamenje /:ha ugyan annak lehet mevezni, mint hogy nem a' más Vallásuak impedimentuma által, hanem boldogult T. Antecessonaim lágyságok miatt történt, ez:/ hogy a' Felséges engedelemmel nem élván, a' nagy Pénteki harangozás még mind ez ideig sints szokásba, és félő, hogy ha a régi usus meg rontatnék, mind a' Jobbágyokra, mind a' Predikátorra nézve veszedelmes következt vonna maga után. Különben; a' vallás gyakorlásábann, Isteni Tiszteletébenn, földjeiben 's egyebekbenn, az Ekklesia nem háborgattatik. Nintsen senki, a' ki a' Catholica Vallásra erővel kényszerítettett volna; de vagynak egy-két idegen; de itt szolgált Leány Személyek, a' kik hogy Férjeket nyerhessenek, azoknak Vallásokra tértek. A Catholicusok Innepejeknek meg tartásokra, vagy Processio járásra, senki nem erőltetik. Ez előtt 3 esztendőkkel meg hal T. Plebanus, egy ízbe a' Lelkek számát kérte; de meg tagadtatván tőlle, többé nem erőltetett.

G 30 Vereb [Vereb]

[Fedőlap]

Vereb. d. 19. Jun. 1815.

- A' Parochialis Házhoz tartozó Épületek reparatióra van szükségek.

- Remanentiák esnek a' Lélek Buzában: azok beszédessenek.
- A' Kukoritza bé nem hordatik.
- Panaszolkodik a' T. Predik. hogy illendő tekintetben n tartódik.
- A' Rector nem követi a' tanításban a' ki szabot methodust.
- A' temető-árkolás hibás, a' honnann, a' mi benne van, nem lehet meg tartani.

+++

A Canonica Visitatio Tárgyaira valo Feleletek.

- I. 1) Mater Ekklesia Vereb Tss. Ns. Fehér Vármegyében. birja Tekes Végh Ignácz Úr. Ezaz Ekla oly régi, hogy Szilágyi János. 90. Eszt. Máté István égy idős. Vargas Márton. 75. Eszt. nem emlékeznek eredetére:
- 2) A Templom torony épült. 1808ban - kövekből. van két harangja és jo állapotban van. a nagyob. 164 font. a kisebb 85. font.
- 3) Az Úr Asztalához tartozo dolgok egy ezüst talpas pohár ezüst tányér és egy Czintányér 3. Czin kannák és égy kö korso. égy sávolyos abrosz 3. selemkeszkenők.
- 4) könyvei Levelei az Eklának nintsenek.
- 5) A Parochia 3. szoba égy kamra Istáló félszer olak minden Esztendőben reparálni kel.

II. a) Az Ekla Helybéli igazgatasa 6. választot Presbiterek által megy végbe és mihelyt valami botránkozotato dolog adja elől magát gyűlés tartatik eligazittatik. és most az Eklésiában Czégéres bűnös nints.

b) Van két Curátor. kiknek szám adásai minden Esztendőben revideálatnak a Presbitereknek és másoknak jelen léteben.

c) Az Eklesianak jövedelme tsak a felmaradot Lélek buzabol és az Isten Ditsősségére lett kegyes adakozásokbol van egyebb fundust nem tehet az Ekla.

III. A Charitativumok vagy Alamisnák.

á. Az Agentia Esztendőkben 7szer publicáltatik és akkor más persely vagy más jel ki nem tétetik.

â. a Gen Consistoriumtol rendeltetett objectumok igen is publicaltatnak még pedig energice és mindjárt a Curátorok előtt felszámllátatik az Eklésia Ládájába bététetik és mikor hova parantsoltatik által adodik nevezetessen a Tractualis Tiszt. Visitor Uraknak.

IV. A Lelki Pásztor Dőtzi Péter. tanult Körösön végzett Debretzenben. Beszél Magyarul Déákul Németül tanultta a Zsido és Görög. Textusokat. Vereben tölti az ötödik Esztendöt. ez előtt Etyeken Abán és Gyuron is szolgált. Felesége, két fijai s két Léányi vagynak.

2° Canonja nints, nem is lehet kapni, nem is observálatnak de van Liturgiaja, és a Josephiana Resolutioja

3° Minden Vasarnapokon Innepnapokon tart Predikatziot dél után Catechzatiot hétköznap imadságokat

4° Az Úr Asztalához járulokat Confirmállya

5. Az Úr Vatsoráját Esztendőnként 10.szer szolgáltattyaki.

6. a keresztelést a Templomban viszi véghez és nem háznál.

7. a betegetket is meg kétogatja és ha kívántatik az Úr Vatsát is kiszolg.

8. A Matriculát a G. Consistoriumtol ki adot mod szerént fojtattya ex illégitimo toto.natuo = =

9. a Házasulandokat Vasarnapokon Inepeken 3szor publicálja néha hétköznap is terhes okban. és beirja a Copuláltakat

10. Mind a Királyi parantsolatokat mind a Consistorium rendelkezéseit inprotocollalja.

11. a Predikátor fizetése így van. 1_o Késpénz 54 fl. de ebben van széna hus fagyú és más konyháravalo.

-2_o 6.öl tűzrevalo fa. 3_o 8.pos mérő öszi tavaszivetés ezt az Ecla megszántattya le takarittya béhordattya.

-4_o Szemes búza 42.pos. mérő. 5_{to} Préd. halottok. HC. 6_o a Copula 2 Fl. 7_o Kukoritza föld mely be menne. 3. pos. mérő Zab meg szántásával együtt. NB epeldanéülköl valo nem akárják béhordani. Szintugy a Kender haza hozni és ásztatni vinni.

-8_{ro} Kender föld egy pos. mérő alávalo. megszántásával együtt.

-9. Hazfojas ebbe terem széna kukoritza káposzta vetemény.

-10. Minthogy az eddig való 8.öl tüzfából 2 ölet el huzok, tehát minden meber a maga udvarabol tartozik minden tavasszal a Predikátor szántóföldre égy kotsi ganéjt vinni.

-11. Öröltetés. 1812. 12a Martii

A Helység tagjai Előljárai.

NB Ezelőtt az Eklesia szánto földjei az Uraság Táblái mellet voltak, de az Uraság valami principiumbol a magáéhoz tsatolta, és helettek a Jobbágyoké között adot. Szomszédok. Vargas Mihály és Szomodi András.

12. A Prédikatori fizetés esztendőnként beadodik és még eddig restantia nem volt.

13. A Mi a Prédikatori Szent Hivatalt illeti: az illendő respectust ritka Eklésiaba adják meg a Lelkipásztornak.

V. Az Oskolák

a) Rector Bone Pál. Pápán tanult. Vereben tölti a 4dik Esztendőt, Gyuron pedig 7 Eszt. szolgált. Feleséges. Ket gyermeki és egy Leánya van.

b) az Oskola épülete régi elég tágas

c) a gyermekek tsak télen járnak. hogy egész Esztendött által járhatnának azt bizonyittyák nemely szorg. Mesterek

d) Nem a Consist. Methodus szerént, hanem a régi modon tanitanak

e) az Oskola Visitatora T.T. Pap Mihály Úr. és minthogy más felé is köteles az Examenen meg nem jelenhet.

f) Néha magánossan visitálom, adjunctusnélkül. mivel botránkozásra vannak inkább.

g) a Templomban való éneklés magára bizatik

h) Uj énekes könyv nints nem is lehet kapni.

i) a Rector Saláriumum =

k) a Conventio be fizetődik és nints testantia.

VI. Esküt bába van nints examinálva de eljár hivatalába és nem keresztel. a himlő oltás dolga munkába van.

VII. A Temető elég tágas arkolva van mély sirok ásatnak a temetés éránt a K. parantsolatot nehéz megtartani.

VIII. Harangozo van fizetés mellett. engedelmes a Helység terheitől nem ment mert birtokos.

IX. Két Szegénye van az Eklának és a Helységben elősködnek.

X. Gravamenyei az Eklának nintsenek. Sem a vallásbéli szabadságra sem egyebekre nezve.

Filiája az Eklésiának nints. - - -

Pest 10dik Maji 1816. kiadot Circular. a Fő Tiszt. Superintendens Bathori Gábor Urunk.

G 31 Zámoly [Zámoly]

[Fedőlap]

Zámoly. d. 20. Jun. 1816.

- Kalamár Istvánnal házassági Dolgábann szöllani szükséges.

- Az Agentiale publicálásának a' Gen. Consistorium rendeléséhez való alkalmaztatásánál fogva eső Kárát a' Tiszt. Predikátor Urnak compensálni illendőnek találtatott, mely Bonificatio közép áronn 16. Forintokra tevődhetik.

- A' Charitativumk minden Objectumai specificice publicáltassanak.

- A' Curator Isteni tisztelet utánn köteles a' Parochialis Háznál meg jelenni a' Charitativumk felszámlálására.

- NB. A' Tiszt. Predikárk betsületét kissebbítő Káplány dolgát a' helybeli Elöljárók előtt említeni illendők itéltetik.
- Az Agentiale publikáltatásikból jönni szokott alamízna fele addig is helybeli T. Tiszt. Predikátor Uré volt. Ez mitol ezután megszűnik az Ekklesia ajánlotta magát annak bonificatiojára, a' mi kárt ez által a' Tiszt. Pr. Úr vallott. Mennyit tegyen pedig ez, megfogtetszeni, minekutánna az egész Agentiale a' Tiszt. Pr és Curator Urak által számba vétetik.
- Az új szőlő eránt megmondódott, hogy az a' Tiszt. Pr birtokába marad.

+++

1816.

A' Canonica Visitationak Targyai.

Zámolyi Ekklesia.

Ez Mater Ekklesia, Tekéntetes nenes Székes Fejér Vármegyében. A Helséget bírja, Néhai Méltóságos Gróf Lamberg Filep Özvegye született Baro Lusintzki Borbála.

a) Ez a' Mater Ekklesia, mikor kezdődött, nem bizonyos; de a Venerabilis Vertes Allyai Tractus régibb Protocollumából lehet látni, hogy 1652_k Esztendőben, ide való Prédikátor volt Nagy Pály Dániel, azután Nagy Pály Sámuel, ezután Komáromi F. István, a ki Buda Várában, már az előtt Prédikátorságot vislet, és a ki ismét oda vitetett vissza. Az Ekklesia Jegyző Könyve pedig, azt bizonyítja, hogy ennek az Ekklesiának, régi Temploma 1713_k Esztendőben meg égett. E' különös fatuma volt ennek az Ekklesiának. A' Lelkek száma most 1409.

b) A mostani Templom építetett, Tornyával edjűtt Kőből, Óra mutató helig fel épülvén, a Tek. Nees Vármegye parantsolattyából, az említett felső része a Torony kőfalának le hányatott, és osztánn fedél alá vétetvén, úgy állot 1807_k Eszt. A mikor az egész Templom, kívül, belől ki fejtetett, a Torony fel építetett, órával meg ékesítetett, 1818_k Esztben.

Mínthogy pedig a le írt Templom fel építetésének emlékezetésre, semmi emlékeztető nem készült annak idejében, az Ekklesia Elöljáróinak kérésére a mostani Prédikátor N.I. az Ekklesia költségén készítettett Duna Almáson egy ki pallérozott márvány kő Táblát, melly a Torony külső oldalába ragasztatott ilyen Inscriptioval:

Auxiliatori Deo,
cum
Indultu vere Regio,
Aedem hanc Sacravit
Inpensis, et
humili Voto
oDeVs in Gelis I hV sVsCIpe, Vota pLDeLIo
CantantIs popVLI, sacra peracta tVI.
Coetus Reformatorum
Zamoliensis.
Posteris posuit
S. N.
Sacrorum Minister,
X ab Extructione et VIII.
Annis.

Belől hasonlóképpen, későtske készítettett egy Deszka Tábla, melly a hátúlsó Kar homlokához vagy on szegezve, ezzel az Irással:

Az Örökké való Királynak nevében, és az Ő tiszteletére építetett ez a' Ház Királyi Kegyelmes engedelem mellett, minekutánna a' régi meg égett Templomunk helyett, 1753_k Esztendőben fel.készültt Háza az Úr Istennek, naponként szaporodó népnek bé fogására, alkalmatlan vala; az egész Zámolyi Reformata Ekklesia Tagjainak fárodhatatlan munkássága mellett, Tiszteletes Gózon István Prédikátor Urnak, Idősb Tanárki János, Somogyi János, 'Sóldos János, és Kotlótzi Tamás János, Ekklesiái Gondviselőknék Vagyázások alatt. Nemes Simon Mihály, Hajnal Mihály, Nagy Gy. János, Ns Simon

János és Ferentz, Vajda János, Nagy Sámuel, Szabó András, Menyhart István, 's több érdemes Elöljáróknak idejebenn 1785k Esztben. NB 85 szentelték fel.

1810k Eszt. Januarius 14k Napján estvéli 6 óra után, egy rettenetes föld indúllás melly ezenn a részenn, Esztendőnél tovább tartott, Templomunkban, Tornyunokban, sok kárt tett, meg orvosoltattuk 1812k Eszt. Olasz Kőműves Zana Leopóld által.

1814k Eszt. 7k Májusbann, estvéli öt óraker, ismét a kemény föld indúllás miatt a Templom Stukatúrja esső mőndra, nyakunkba hullván, Deljesti Isteni tiszteletünk félbe szakadott. Azután is 10k Maj. Sőt a közelebb el múlt 1815k Eszt. ottan ottan meg ujjulván a' Föld indulás, Stukaturunknak újjobban való meg orvosoltatását, mind eddig el hallasztottuk.

c) Az Úr Asztalához való két ezüst pohár vagyon meg aranyozva. Edgyiket tsináltatta Botlik István 1713k Eszt. Másikat amannak formájára tsináltatta az Ekklesia 1772k Eszt. Vayon négy ón Kánna; az elsőt tsináltatta Herki Péter 1715k Eszt. A másodikat tsináltatták bődlog emlékezetű itt vólt Tiszt. Prédikátor Onodi Sámuel Hites Társával, Hollósi Somodi Ersébet Asszonnyal, és néhai Bitskei Lakos Peterdi Josef feleségével Nagy Judittal 1760k Eszt. A Harmadik készítettett, a' Zámolyi Ekklesia költségével, a mint ezen három Edénykenn lévő metzések mutatták; a' negyedik, és leg kisebb tsináltatott 1701k Eszt.

Vayon az Esztendő száma felett S.W. Vayon egy ón Tál, melly készítettett 1773k Eszt. Gózon István Préd. a mellett vayon egy czínnel meg futtatott bádlog Tányér. Vayon az Úr Asztalára való sávojos abrosz, az edények alá egy kék tarka terítő, a Sz. edényeket bé fedő. Kék Kamuka terítő arany tsipkére és egy szegetelein sejemmel ki varrott viselt Keszenő. A Keresztelő edényeken vayon egy szine hagyott világos kék Keszenő, keskeny ezüst tsipkére. Az asztalon egy közönséges tarka szőnyeg. Vayon fekete posztó koporsót terítő, mellyet készítettett, Néhai Nets Bati Gergely özvegye Török Mária 1789k Eszt.

d) A Toronban vayon két Harang, a nagyobbik 452 font, ezenn e vayon: Joseph Brunner, Cos. Mich. Ofen 1787. A Zámolyi Reformata Sz. Ekklesia, maga saját költségével készítettette. A kisebbik 227 font. ezenn e vayon: Fudit Henricus Eberhárd Pestini 1805. A Zámolyi Reformata Szent Ekklesia készítettette 1805.

e) Az Ekklesiának valamelly különös Levelei, vagy Könyvei nintsenek, hanem tsak Jegyző Diariumi.

f) A Parochiális Házbann, vagynak három szobák jó állapotbann. Vayon a hátúlsó szobábann két viselt Tölgy Fa Kar szék, két fekete fogas, egy viselt Nyoszoja, egy Asztal, mellette két hosszú szék; az első szobábann is vóltt egy ovalis formájú asztalotska, de ez az Oskola Rectorának, ideig által engedtetett, minthogy a Prédikátornak magának vayon, annál alkalmatossabb asztala; a Museumbann vayon egy fedeles nyoszoja, egy pohárszék forma kék almarium, és egy Láda, két persejekkel edjűtt. Vayon két viselt bőr szék is.

Vayon Kamra, Pintze, Istálló, Ólak. Szenvedhető állapotbann.

II. Az Ekklesia helybéli igazgatása:

1. Még eddig a Presbyterek óllyan személyekből állottak, a kik a közönséges választás mellett, vagy Bíróságot, vagy Curatorságot viseltenek, és az akkori Esküvés által köteleztettek, vagy a Communitásnak, vagy az Ekklesiának hűséges szolgálattára; de már most a' parantsolat szerént, a Népnek különös vosolása által választatott 12 Személyek, Ujj Hivatalokhoz, annak modja szerént a Templombann el mondott Esküvések által, fel állítatván, ditsekedhetünk organizalt Presbyter[iummal].

2. Tartatnak Presbyterialis Gyűlések, rend szerént kéttzer Esztendőben: elősször mikor a' Prédikátor, és Osk. Rector fizetését, erectalni és bé szedni akarják; másodszer, a' Curátor számadásának alkalmatosságával; rendkívül pedig mind annyiszor, valamennyiszer valami dolog kívánnya. rendszerént a Paróchián.

3. A Czégéres bűnbe estekkel való bánásban szorgalmatossan vigyázunk, a Felséges Királyi rendelésekre. Ha valaki bűnét megesmervén, nálunk vigasztalást keres, egynehány Presbyterialis személyeket, a' Prédikátor Házához hivatván, azok előtt a poenitenst abszolvája. A Versengőket, rossz Házásokat, 's más illyeneket, elősször a Prédikátor magánossan meg inti; ha azzal nem használhat, a Presbyterialis Gyűlés eleibe állítatik - - - - Vayon most is két pár Házos; egyik pár egymást nem szenvedhetvén, és a' sok kérés, intés után is, költsönös meg egyezéssel, külön laknak tsendességben, Ezek idős emberek. Vólt másik pár is, a Feleség gyakorta el futott, mint elmejében meg háborodott személy szokott tselekedni; de már ő is gyógyult. Vayon még egy szerentsétlen Házosunk, a Kit Felesége el hagyott, és sohol nyomába nem akad.

4. A Presbyterialis Gyűlések, nevezetessebb Actai ha lésznek, feljegyzi ezután a Prédikátor.

5. Vagyon Curátor, mellette vaon Kis Curator is. Ezeknek számadásaik, minden esztendőben revidáltak, a Presbyterialis személyek előtt, sőt erre meg hívattnak mások is.

6. Vagyon valamely Jövedelme az Ekklesiának, rész szerént a Híveknek adakozásából, rész szerént a Belső Személyek, pénz és Búzábeli fizetéseknek remanentiájából. Más mod nints.

III. A Charitativumok vagy Alamisnák.

á) Az Agentiale publicaltatik, minden Communio alkalmatosságával, Héttzer Esztendőben. Még eedig, fenn állott az igen régi szokás, melly szerént, nem tsak az Ekklesia számára ki rakattak a persejek, hanem a Prédikátor számára is, tsekély fizetésének potolására Tsésze tétetett ki; de már meg győzöttetvén mind a két Rész, a parantsolat igaságos vólta felől, el állott a régi usus mellől; tapasztalható kárával is, a közelebb múlt Pünkösztkor, és ezután kész készen magát a parantsolathoz szabni.

â) A' Grle Consistoriumtól rendeltetett minden Obiectumok nem publicaltatnak, hanemnéha, a szegények számára a' Hívektől adatott Charitativumokból pótoltatik.

ã) Többnyire a Prédikátor számlálja fel az Alamisnát: Mert az Isteni tiszteletnek el végezésével, valamint Mások, úgy a Curátorok is sietnek Házokhoz menni. A Prédikátornak vagyon 1785k Esztendőtől fogva egy *még Alltsúton készült* Libellusa és abba béirni az Agentialét, és a Collegiumok számára adatott Alamisnát. Ezek a Prédikátor keze alatt vagynak.

ä) Administraltatik, mind az Agentiale, mind minden más Alamisna, még eddig nem esmért Quietantia, Contraquietantia nélkül, minthogy elégnék tartatott, a Senioralis Visitatoria készítettet Libellusba, h a T.T. Prédikátorok tulajdon Nevek fel jegyzésével és Kezekkel írják bé a Charitativumokat; a hol szokásban vagyon, a Senior is Subscribálja a ki adott Alamisnát.

IV. A Lelki Pásztor.

1) Neve Nagy István, tanúlt Debretzenben, beszéll Magyar, és Deák nyelvonn. Ebben a Zámolyi Ekklesiában vagyon 1793k Esztendőtől fogva. ez előtt szolgált, ugyan ezen Tek. Székes Fejér Vármegyében Alltsúton. Feleséges. Vagynak életbenn 6. gyermekei, de mind szárnyokra botsáttattak, kiktől 38. élő Unokái élnek.

2) Vagyon Canonja, Liturgiája, Josephina Resolutioja.

3) Minden Vasárnapokon, és Innepekben, tartt Prédikátziot, dél után Cathechizaot. Hét Köz Nap Imádságot, vagy Maga, vagy Káplánnya által.

4) Az Úr Asztalához először járúlni akarókat, az Oskolábann, néha a' maga Házánál vizsgálja, az Úr Vatsorájához valo készületekbenn; és ha alkalmatosoknak találta, Confirmálta, kéréssel és intéssel, munkába vett igyekezetekben meg erősítette, meg áldotta. Két Esztendőben tselekedte ezt közönségesen a' Templomban; de úgy tapasztaltuk, hogy a' szülék helytelenül azt gondolván, hogy már az ilyen Úr Vatsorájához valo járulásra szabadságot nyertt gyermekek, eleget tudnak, el érték a magok céljokat, az Oskolából ki fogták azokat.

5) Az Úr Vatsorája, ebben az Ekklesiában Héttzer administraltatik, Három Sátoros Innepekenn, Böjt elő Vasárnap, Ujj Kenyér, Ujj Bor alkalmatosságával, és első Adv. Vasár[nap].

6) A Keresztelés rend szerént, a Templomban; ha a gyermek beteg lévén, idő közben, néha éjtzaka is, a Prédikátorhoz vitetik, akkor a Parochiális Házban Kereszteltetik meg.

7) A beteget néha hívatlan is, többször ha hívattnak meglátogattya a Prédikátor.

8) A Natriculat viszi a Prédikátor, a szerént a mint itt szokásban vóltt, melly igen megegyez a' Fötiszteletü Superintendentia által ki adatott Schemával. A Törvénytelen ágyból születtek: így iratnak bé: Kovats György, Kovats Sára Törvénytelen ágyból származott fíja. K.A.A. Szabó Berki János, és Nagy Kata.

9) A Házasulandók Háromszor hirdettetnek, 3 Vasárnapokon. Néha Köz Naponn is. 2 Vasárnap között, mikor tudniillik számossabban vagynak az Isteni szolgálaton.

10) Mind a Fels. Királyi Parantsolatok, mind a Cinsistorialis Rendelesek szorgalmatosan Improtocoltatik].

11) A Prédikátor fizetése, úgy a mint van a maga Valóságában, le írva késszen vagyon.

12) Ez a fizetés mindenkor betsületessen bé adódik. Nem szokott restantia lenni.

13) Mind eddig Sz. Hívatalához, illendő tekintetben tartatott a Prédikátor, de most, a közelebb múltt napokban szomorúan tapasztaltatott, hogy egy nyughatatlan, és betsületét törvénytelenül vadászó személy miatt, némely Halgatók, hideg vérrel viseltettek a Prédikátorhoz.

V. Az Oskolák.

a) A Rector Cserna István. Tanúlt Debreczenben. Tsak a közelebb múlt Martiusban jött ide. Nótelen.

b) Az Oskola szenvedhető állapotban vagyon. A Kisebb Tanúllók Classisok szoros.

c) A közelebb múlt Télen, a Tanúllók száma reá mentt 208. de sokan kiválván Mar 175

d) Ezenn a' Részenn, a gyermekek egész Esztendőben Oskolába nem járnak; nem is lehet, a sok nyomorúságos rabota miatt.

e) Taníttatnak nálunk, a Kissebbek olvasásra, Imádságokra, az Apostoli Hit formájára, Tíz parantsolatokra, elébenn Kis Kátéra, Ostervald Kis Historiájára, Romai számokra, némely 'Sóltárokra, kevesen Irásra is.

Az Öregebbek a Rector keze alatt. T. Göből Gáspár Agend. Minden Oskolai Könyörgésekre, Éneklésre, Erkölti Regulákra, Arithmetica 4 elsőbb részeire, Irásra. Ezekből meg tettzik, mennyire gyakoroltatik Oskolánkban, a ki adatott Methodus. Ki vévén Magyar Országának Vármegyék szerént esmeretlenek Tanúllóink előtt.

f) A Tractus által ki rendeltt Visitatora Oskolánknak, Tisz. Kováts Sámuel Úr Csákvári Prédikátor; Télen lévén Oskolánk, kéttzer meg látogattya. Az Examenre nézve az a különös baj, hogy ha az idő engedelmes, a szántás ideje egyszersmind elő áll, többnyire at Exameneket is kéntelenek a' Rectorok egy időbenn, söt ugyan azonn Vasárnapon meg tenni.

g) Vagynak a Prédikátorok mellett, helybeli Inspectorok, illyenek rendszerént a Curatorok, ezekkel, hol több, hol kevesebb számú Presbyterek.

h) A Rector elvégzi rend szerént, a Templomban való Éneklést. Többnyire Magán áll, az Ének választás. Mikor valamelly különös alkalmatosság adja magát elő, olyankor a Prédikátor adja tudtára mit énekeljen.

i) Introducaltatott mindjárt elein az Ujj Énekes Könyv. Az a fájdalmas dolog hogy a' bővebben való ki nyomtattatása után várakozván, kezdenek némellyek kedvetlenkedni. -

k) A Rector Salariuma, a Prédikátoréval edjütt, leírva késszen vagyon.

l) A Rector Fizetése is, hijjánosság nélkül, minden Esztendőben bé fizetődik.

VI. Vagyon Bába. Vallásunkon lévő a múlt Esztendőben meg hallván, helette kettő választatott. Amellyik az Exament ki fogja állani, azt fogjuk fel esketni. A Rno Catholicusok részéről való Bába, Examináltatva, és fel esketve vagyon. Tudtára adtam, hogy a mi Vallásunkon lévő szüléktől származott kisdedeket, Királyi Dispensatió szerént, nem szabad néki meg keresztelni, az utolsó szükségben is.

VII. A Temető hel elég tágos, nintsen bé kerítve, mert nem pinze alkalmas helen fekszik. A Sírok elég méljen asatnak. A Temetés idejére nézve ki adatott Kir. Parantsolat szerént, nézvé ez elébbeni Kir. Dispensatoria, a Tiszt. Plébánus Úr, ritkán tartya meg a 48 órát, hanem a Chirurgus által megnézetvén a halottat, azt el temeti. A Reformatusok is ugyan azt kívánnják, hogy miis a szerént tselekedjünk.

VIII. Vaon Harangozó. eljár szorgalmatossan kötelességében. Szó fogadó. engedelmes. Annyival inkább: mert rendes Fizetése mellett, az Ekklésia ad néki Házat is. Szabd bir.

IX. Vagynak az Ekklésiának, most két nevezetesebb szegennyei, a Kiknek segítségekre szoktunk Búzáat, pénzt is adni.

X. Ennek az Ekklésiának, Istennek hálá, semmi panassza, vagy Gravamene nintsen. Nem háborgattatik, sem a Vallás gyakorlásában, Isteni tiszteletben, sem földjeinek, réteinek, szőlőjének szabados birtokában. Senki semmi szín alatt, a Catholica Vallásra nem kényszerítetik. A Catholicusok Innepjeiknek megtartására nem erőltetnek, a Reformatusok, hasonlóképpen a Mester Emberek a Processio járásra. A Tisztelendő Plébánus Úr, már most el állott azon elébbeni tselekedetétől, melly szerént az előtt sürgette, a Lelkek Conscriptiojának által adattatását. Semmi dolog itt nints, a mi, Vallásunk szabadságának akármimódon praeiudicziúrára lehetne.

Filialis Ekklésiánk nintsen.

Ki adta ezenn Feleleteket Nagy István, Vértes Allyai Esperest Zámolyonn 1816. Eszt. Juniusban

+++

+